

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE LIBERECKÉHO KRAJE

2023

Regionální statistiky

Liberec, 31. 10. 2024

Kód publikace: 330243-24

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Liberci

Ředitel odboru: Dagmar Dvořáková

Kontaktní osoba: Ondřej Beneš, e-mail: ondrej.benes@csu.gov.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.csu.gov.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.csu.gov.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 056 789 | e-mail: infoservis@csu.gov.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@csu.gov.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 732 | e-mail: esds@csu.gov.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@csu.gov.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673
e-mail: infoservispraha@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/praha

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/stredocesky

České Budějovice | Žižkova 1a, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihocesky

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108
e-mail: infoservisplzen@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/plzensky

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 525
e-mail: infoserviskv@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/karlovarsky

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176
e-mail: infoservisul@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/ustecky

Liberec | nám. Dr. E. Beneše 585/26, 460 01 Liberec, tel.: 704 675 184
e-mail: infoservislbc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/liberecky

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové, tel.: 495 762 322
e-mail: infoservishk@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/kralovehradecky

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480
e-mail: infoservispa@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/pardubicky

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062
e-mail: infoservisvys@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/vysocina

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihomoravsky

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 511
e-mail: infoservisolom@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/olomoucky

Zlín | třída Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 936
e-mail: infoserviszl@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/zlinsky

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230
e-mail: infoservisov@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/moravskoslezsky

ISBN 978-80-250-3489-7 (brožováno)

ISBN 978-80-250-3490-3 (pdf)

© Český statistický úřad, Liberec, 2024

Obsah

Úvod.....	5
Shrnutí hlavních poznatků	6
1. Demografický vývoj.....	10
Sídlní struktura	10
Počet a pohyb obyvatel	11
Věková struktura obyvatel	24
Cizinci	26
2. Sociální vývoj.....	28
Zaměstnanost, ekonomická aktivita	28
Zaměstnanost cizinců.....	34
Nezaměstnanost.....	36
Příjmy a životní podmínky domácností.....	43
Mzdy	47
Úplné náklady práce.....	50
Vzdělávání.....	51
Zdraví	54
Státní sociální podpora.....	56
Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením	59
Důchodci, důchody	61
Kriminalita, dopravní nehody, požáry.....	67
3. Ekonomický vývoj	73
Makroekonomický rámec	73
Místní rozpočty	78
Věda, IT	79
Ekonomické subjekty.....	83
Zemědělství	86
Lesnictví	94
Průmysl.....	96
Energetika	97
Stavebnictví, stavební povolení.....	101
Bytová výstavba	104
Ceny nemovitostí.....	107
Doprava	109
Cestovní ruch	110
4. Životní prostředí.....	116
Půdní fond	116
Chráněná území	117
Ekologické zemědělství.....	118
Vodovody a kanalizace	118
Emise.....	121
Odpady	123
Výdaje na ochranu životního prostředí.....	124
5. Mezikrajské srovnání	127
Demografický vývoj	127
Sociální vývoj.....	129
Ekonomický vývoj.....	134
Životní prostředí.....	142

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2018–2023 – demografický vývoj	146
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2018–2023 – sociální vývoj.....	147
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2018–2023 – ekonomický vývoj.....	148
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2018–2023 – životní prostředí	149
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Libereckého kraje v letech 2001–2023.....	150
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj 2018–2023 – demografický vývoj	152
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj 2018–2023 – sociální vývoj.....	153
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj 2018–2023 – ekonomický vývoj.....	158
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj 2018–2023 – životní prostředí	160
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle okresů Libereckého kraje v letech 2021, 2022 a 2023	161
Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Libereckého kraje v letech 2018 a 2023	162
Tab. 5.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle správních obvodů ORP Libereckého kraje v letech 2021, 2022 a 2023	164
Tab. 5.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle správních obvodů ORP Libereckého kraje v letech 2018 a 2023	166
Zkratky krajů a okresů.....	170

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i. d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 15. 10. 2024. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Libereckého kraje v roce 2023, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2018). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přitom klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji České republiky. Mimo to jsme opět zařadili samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat, v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2023. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2022.

Území České republiky se podle zákona č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů člení na správní obvody krajů, které jsou složeny ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností (s výjimkou hlavního města Prahy). Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny výčtem obcí a vojenských újezdů. Těmito správními obvody jsou vymezeny rovněž okresy (v hlavním městě Praze jsou na úrovni okresů obvody). V návaznosti na tento zákon vstoupily v platnost vyhlášky Ministerstva vnitra, které správní obvody přesně vymezují. V důsledku toho došlo s účinností od 1. 1. 2021 ke změně území okresů Nymburk, Kolín, Domažlice, Plzeň-jih, Semily, Jablonec nad Nisou, Vsetín a Zlín. Změnila se také území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Český Brod, Lysá nad Labem, Turnov, Jablonec nad Nisou, Havlíčkův Brod a Jihlava. S účinností od 1. 1. 2023 došlo na základě vyhlášky Ministerstva vnitra v Olomouckém kraji k přesunu obce Přemyslovice ze správního obvodu ORP Prostějov do správního obvodu ORP Konice. Na úrovni krajů naopak k žádné územní změně nedošlo.

Stejně jako v předešlých letech jsme se z územního hlediska v textu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se opět postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo velikostních skupin obcí.

Obdobné analytické materiály s jednotnou osnovou naleznete zpracované i na všech dalších krajských pracovištích ČSÚ. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od vzniku současné podoby krajů jako územně samosprávných celků. Kromě meziokresního srovnání v jednotlivých krajích jsme zařadili i srovnání správních obvodů ORP v příslušném kraji. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Více informací v podrobnějším územním členění však můžete najít ve Veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální krajské údaje průběžně zveřejňujeme také na internetové adrese www.csu.gov.cz/liberecky. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Libereckého kraje, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Libereckého kraje, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- K 31. 12. 2023 žilo na území Libereckého kraje celkem 450 728 obyvatel, z toho 51,0 % žen.
- Ve městech žilo 76,8 % krajské populace.
- Nárůst počtu obyvatel kraje v roce 2023 ve výši 1 551 osob (+0,3 %) ovlivnilo kladné saldo stěhováním, saldo přirozené měny bylo záporné.
- Během roku 2023 se v kraji živě narodilo 3 549 dětí, meziročně o 9,5 % méně. Porodnost v kraji v posledních šesti letech klesá každoročně. Počet živě narozených v přepočtu na 1 000 obyvatel (7,9 ‰) je mezi kraji 3. nejnižší. Většina dětí se narodila mimo manželství (52,5 %). Prvorodičkám bylo v průměru 28,8 let.
- V roce 2023 v kraji zemřelo 4 735 osob (meziročně o 5,5 % méně) a přirozenou měnou tak kraj ztratil 1 186 obyvatel. Nejčastější příčinou úmrtí zůstávají nemoci oběhové soustavy, relativní podíl úmrtí v souvislosti s touto příčinou však dlouhodobě klesá. Druhou nejčastější příčinou úmrtí jsou novotvary. Covid-19 již v roce 2023 nelze považovat za významnou příčinu úmrtí.
- Stěhováním v roce 2023 kraj získal 2 737 obyvatel – saldo zahraniční migrace bylo kladné (3 066 osob), saldo vnitřní migrace dosáhlo záporné hodnoty (-329 osob). V případě zahraniční migrace tvořily většinu osoby s ukrajinským státním občanstvím.
- V roce 2023 bylo v kraji uzavřeno 1 939 manželství, meziročně o 14,1 % méně. Průměrný věk při prvním sňatku činil u nevěst 31,6 let, u ženichů 34,3 let.
- Počet rozvodů v roce 2023 meziročně vzrostl o 7,7 % na 890 rozvodů. Průměrný věk při prvním rozvodu dosáhl u žen 42,1 let a u mužů 44,5 let.
- Potratem bylo v roce 2023 ukončeno 1 289 těhotenství, meziročně o 4,4 % méně. Z více než 65 % se jednalo o umělá přerušování těhotenství. V přepočtu na 1 000 obyvatel byl počet potratů (2,9 ‰) v našem kraji 2. nejvyšší.
- Naděje dožití v případě mužů narozených v kraji v roce 2023 činí 76,19 let, pravděpodobná délka života u žen je 82,29 let.
- Obyvatelům Libereckého kraje bylo v průměru 42,9 let, meziročně o 0,3 roku více. Mezi kraji je to 4. nejnižší průměrný věk. Průměrný věk žen činil 44,2 let, průměrný věk mužů pak 41,4 let.
- Hodnota indexu stáří dosáhla 131,3 seniorů na 100 dětí do 14 let, index ekonomické závislosti činil 73,4 osob do 19 let a nad 65 let na 100 osob ve věku 20–64 let.
- K 31. 12. 2023 žilo na území kraje 40 227 cizinců, tj. 8,9 % populace kraje. Meziročně se počet cizinců v regionu snížil o 5,6 %. Největší část cizinců tvořily osoby s ukrajinským státním občanstvím (58,7 %).

Sociální vývoj

- Pracovní sílu v kraji v roce 2023 tvořilo 207,6 tis. osob, tj. 57,3 % populace ve věku 15 a více let.
- Většinu pracovní síly představovali zaměstnaní (96,7 %, tj. 200,7 tis. osob). Téměř 36 % zaměstnaných pracovalo ve zpracovatelském průmyslu. Druhé a další zaměstnání mělo v kraji 5 tis. zaměstnaných, meziročně o 20,2 % více.

- Míra zaměstnanosti (podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob 15letých a starších) činila 55,3 %, tj. mezi kraji 2. nejnižší hodnota. Míra ekonomické aktivity (podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na 15leté a starší populaci) dosáhla 57,3 %, tj. nejnižší hodnota mezi kraji.
- Počet nezaměstnaných dosáhl 6,9 tis. osob, z toho 50,4 % představovaly ženy. Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2023 činila 3,3 %, meziročně o 1,4 p. b. více. Mezi kraji je to 4. nejvyšší hodnota.
- K 31. 12. 2023 bylo v kraji zaměstnáno 27 947 cizinců – 89,7 % cizinců bylo evidováno na úřadech práce, 10,3 % cizinců podnikalo na základě živnostenského oprávnění.
- Úřady práce k 31. 12. 2023 v kraji registrovaly 12 485 uchazečů o zaměstnání, meziročně o 1,9 % více. Podporu v nezaměstnanosti pobíralo 32,4 % žadatelů. Více než čtvrtina uchazečů byla v evidenci dlouhodobě.
- Podíl nezaměstnaných ke konci roku 2023 dosáhl 3,93 %, meziročně o 0,04 p. b. méně.
- V kraji bylo ke konci roku 2023 k dispozici 6 270 volných pracovních míst, meziročně o jednu pětinu méně. Na jedno volné pracovní místo připadalo 1,99 uchazeče.
- Průměrné čisté peněžní příjmy domácností v kraji v roce 2022 činily 242 829 Kč (meziročně o 6,6 % více) a byly mezi ostatními regiony 4. nejnižší.
- Průměrné měsíční náklady na bydlení domácnosti v kraji v roce 2023 dosáhly 8 736 Kč (o 22,9 % více než v roce 2022), tj. 18,2 % čistých peněžních příjmů. Náklady na bydlení v regionu jsou 2. nejvyšší.
- Průměrná hrubá měsíční mzda v roce 2023 v kraji činila 39 039 Kč, meziročně nominálně o 8,3 % více, reálně však o 2,2 % méně.
- Průměrná hrubá měsíční mzda získaná v rámci strukturálního šetření mezd v roce 2023 dosáhla 42 029 Kč, medián mezd činil 38 096 Kč.
- Měsíční náklady práce na jednoho zaměstnance v kraji v roce 2023 představovala částka 50 085 Kč, tj. o 5 469 Kč méně než činí celorepublikový průměr.
- Ve školním roce 2023/2024 bylo v kraji evidováno 234 mateřských, 202 základních, 48 středních a 5 vyšších odborných škol. Meziročně méně dětí a studentů vykázaly mateřské, základní a vyšší odborné školy, počet středoškolačků byl proti roku 2022/2023 vyšší.
- Trvalé bydliště v kraji v roce 2023 mělo 9 341 studentů veřejných a soukromých škol v ČR. Podle místa studia se nejvíce studentů z našeho kraje vzdělávalo na vysokých školách v hlavním městě Praze a v Liberci.
- Na 7 fakultách Technické univerzity v Liberci v roce 2023 studovalo bez ohledu na místo bydliště 6 278 studentů, meziročně o 138 studentů více.
- Ve zdravotnických zařízeních kraje v roce 2022 působilo 1 888 lékařů (přepočtené počty), z toho 13,6 % představovali zubní lékaři.
- V kraji v roce 2022 fungovalo 190 samostatných ordinací praktických lékařů pro dospělé, 70 ordinací praktického lékaře pro děti a dorost a 204 ordinací stomatologů. Počty ordinací v kraji obecně klesají; počet ordinací stomatologů byl pak v roce 2022 nejnižší od 90. let minulého století.
- Na dávkách nemocenského pojištění bylo v roce 2023 v kraji vyplaceno 1 551 274 tis. Kč (meziročně o 4,6 % méně), největší část tvořilo nemocenské (73,4 %).

- V roce 2023 bylo v kraji vyplaceno 488,1 tis. dávek státní sociální podpory, z toho 26,6 % představoval rodičovský příspěvek. V přepočtu na 1 obyvatele činily výdaje dávek státní sociální podpory 5 742 Kč.
- V kraji bylo v roce 2023 k dispozici 21 domovů pro seniory, 23 domovů se zvláštním režimem a 10 domovů pro osoby se zdravotním postižením. Držitelem průkazu se zdravotním postižením bylo 17 987 osob.
- Ke konci roku bylo v kraji evidováno 121 293 příjemců důchodů, nejpočetnější skupinou byli příjemci starobních důchodů (včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým), když tvořili 82,2 % všech příjemců penzí.
- Předčasný důchod v roce 2023 pobíralo 30,3 % starobních důchodců.
- Průměrný měsíční starobní důchod sólo (bez souběhu s vdovským a vdoveckým) v roce 2023 činil 20 076 Kč, meziročně o 12,3 % více.
- V roce 2023 bylo v kraji registrováno 7 705 trestných činů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 17,1 trestných činů (4. nejvyšší hodnota mezi kraji). Objasněno bylo 3 699 skutků.
- Na území kraje bylo v roce 2023 šetřeno 5 292 dopravních nehod, v přepočtu na 1 000 obyvatel 11,7 nehod, tj. nejvíce mezi kraji. V posledních několika letech nehodovost narůstá.
- Na území kraje v roce 2023 vzniklo 810 požárů, které způsobily přímou škodu v hodnotě 310,9 mil. Kč, tj. 383,8 tis. Kč na 1 požár. Včasným zásahem byly uchráněny hodnoty v částce 926,2 mil. Kč.

Ekonomický vývoj

- Hrubý domácí produkt v roce 2022 činil 202,6 mld. Kč, tj. meziročně nominálně vzrostl o 8,8 %, reálný růst dosáhl 1,6 %. V přepočtu na 1 obyvatele připadlo 457 749 Kč HDP, 3. nejnižší hodnota mezi kraji.
- Hrubá přidaná hodnota dosáhla 183,8 mld. Kč, meziročně o 8,6 % více. V krajské struktuře hrubé přidané hodnoty dlouhodobě převažuje sekundární sektor.
- Investice vyjádřené tvorbou hrubého fixního kapitálu dosáhly v kraji 47,1 mld. Kč, v přepočtu na 1 obyvatele 106 473 Kč, tj. mezi kraji 2. nejvyšší hodnota.
- V oblasti výzkumu a vývoje v roce 2022 v kraji pracovalo 2 228 osob (přepočteno na plnou pracovní dobu), ve 48,6 % se jednalo o výzkumné pracovníky. Objem výdajů určených na výzkum a vývoj se meziročně zvýšil o 4,5 % na 3 635,0 mil. Kč, tato částka představovala 1,8 % regionálního HDP.
- Vybavenost domácností informačními technologiemi se v našem kraji obecně pohybuje pod republikovými průměry.
- V našem kraji bylo v roce 2023 registrováno 105 303 ekonomických subjektů, u 56,9 % byla zjištěna aktivita. Ve struktuře ekonomických subjektů převažovaly fyzické osoby (76,2 %), v rámci nich pak živnostníci (91,6 % fyzických osob). Do skupiny právnických osob patřilo 25 058 subjektů, z toho téměř 58 % tvořily obchodní společnosti.
- V kraji bylo k 31. 5. 2023 obhospodařováno 99 013 ha zemědělské půdy, meziročně o 1,9 % méně. Největší část této výměry představovaly trvalé travní porosty (60,3 %), orná půda tvořila 38,4 %. Ladem bylo ponecháno 1 989 ha půdy, 4,3krát více než v roce 2022.
- Podle soupisu k 31. 5. 2023 bylo v kraji k dispozici 36 057 ha osevních ploch, její výměra se od roku 2017 pravidelně snižuje. Více než polovina uvedené plochy byla oseta obilovinami, nejčastěji pšenicí.
- V roce 2023 proti roku 2022 zemědělci v kraji sklídili více pšenice, žita, řepky a trvalých travních porostů.

- V kraji bylo ke konci roku 2023 chováno 47 627 kusů skotu, 17 644 kusů prasat a 75 095 kusů drůbeže. Meziročně se zvýšily pouze stavy drůbeže.
- Lesní pozemky se v roce 2023 rozkládaly na rozloze 141 574 ha; lesní porosty jsou nejčastěji tvořeny jehličnany; při zalesňování jsou však v posledních letech používány především listnaté dřeviny.
- V roce 2023 bylo v kraji vytěženo 785,3 tis. m³ dřeva, o 17,4 % méně než v roce 2022; z téměř 90 % se jednalo o jehličnaté dřeviny.
- V Libereckém kraji mělo sídlo 109 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, které zaměstnávaly 43 203 osob. Průměrná mzda v těchto podnicích dosáhla 43 120 Kč (meziročně o 8,0 % více). Jejich tržby činily 202 439 mil. Kč (běžné ceny) a meziročně vzrostly o 8,3 %.
- V roce 2023 se v kraji spotřebovalo 2 401,0 GWh elektřiny netto, meziročně o 2,8 % méně. Domácnosti se na uvedené spotřebě podílely z 30,6 %, jejich spotřeba meziročně poklesla o 4,0 %.
- Spotřeba zemního plynu v roce 2023 v kraji dosáhla 258,0 mil. m³, meziročně o 11,2 % méně a nejméně od roku 2004. Domácnosti odebraly 24,7 % uvedeného objemu, jejich spotřeba meziročně poklesla o 11,6 %.
- V roce 2023 v kraji sídlilo 11 středních a velkých stavebních podniků, které zaměstnávaly 1 474 osob. Průměrná hrubá měsíční mzda těchto zaměstnanců činila 45 601 Kč. Základní stavební výroba dosáhla objemu 3 849 mil. Kč, meziročně o 2,8 % více.
- V kraji bylo v roce 2023 vydáno 3 521 stavebních povolení, o 11,8 % méně než v roce 2022. Orientační hodnota stavebních povolení se zvýšila o 50,3 % na 20 843 mil. Kč; na 1 stavební povolení v průměru připadlo 5 920 tis. Kč.
- V průběhu roku 2023 byla zahájena výstavba 1 217 bytů (meziročně -15,7 %), dokončeno bylo 1 186 bytů (meziročně +13,4 %). V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo v kraji dokončeno 2,63 bytů, nejvíce v obci Vítkovice (93,41 bytů).
- Ceny rodinných domů se v kraji v roce 2023 meziročně zvýšily o 2,9 %, byty byly dražší o 22,3 %.
- Ubytovací služby v kraji v roce 2023 nabízelo 949 hromadných ubytovacích zařízení (meziročně o 43 subjektů méně), návštěvnost těchto zařízení se naopak zvýšila, a to o 3,7 % na 1 154 930 hostů.

Životní prostředí

- Zemědělská půda představovala 139 243 ha, z toho 43,9 % tvoří půda orná; její výměra se dlouhodobě snižuje, a to ve prospěch trvalých travních porostů.
- Na 35,2 % území kraje se rozprostírají chráněná území.
- V režimu ekologického zemědělství bylo obhospodařováno 35 775 ha půdy.
- V roce 2023 zaplatili spotřebitelé v kraji za 1 m³ vody (bez DPH) 59,00 Kč (meziročně +7,70 Kč, 3. nejvyšší částka mezi kraji), za stočné jim bylo účtováno 54,50 Kč za 1 m³ (meziročně +12,6 %, 2. nejvyšší částka).
- V roce 2022 bylo v regionu vyprodukováno 209 272 tun komunálního odpadu, tj. 468 kg na 1 obyvatele, což mezi kraji znamená 3. nejnižší hodnotu.
- V souvislosti s ochranou životního prostředí vynaložili investoři se sídlem v kraji v roce 2023 celkem 4 735,2 mil. Kč, tj. meziročně o 2,2 % více.

1. Demografický vývoj

Sídelní struktura

Podle rozlohy a počtu obyvatel je Liberecký kraj v rámci mezikrajského srovnání druhý nejmenší.

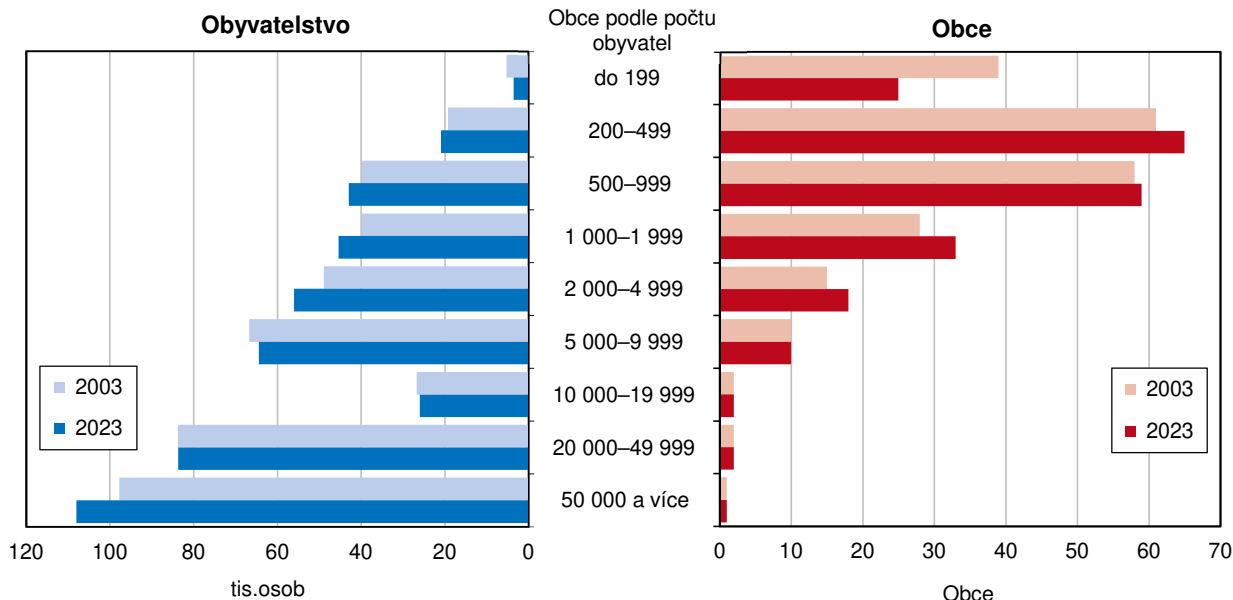
Liberecký kraj je svojí rozlohou 3 163 km² druhým nejmenším krajem, tvoří pouze 4,0 % území celé České republiky. Stejná pozice mu patří také v počtu obyvatel (450 728 osob k 31. 12. 2023). Hustota zalidnění 142,5 obyvatel na 1 km² převyšuje republikový průměr (138,2 obyvatel na 1 km²). Mezi okresy kraje dominuje nejvyšší koncentrací obyvatel na 1 km² okres Jablonec nad Nisou (212,6 obyvatel na km²), následován okresem Liberec (182,8 obyvatel na km²). Naopak v okrese Česká Lípa připadá na 1 km² pouze 96,5 obyvatele.

Hustota zalidnění kraje je 6. nejvyšší.

Nejmenším krajem České republiky je z pohledu rozlohy hlavní město Praha (496 km²), počtem obyvatel pak Karlovarský kraj (295 077 obyvatel). Na opačné straně žebříčku se co do rozlohy i počtu obyvatel umístil Středočeský kraj (10 929 km² a 1 455 940 obyvatel). Z hlediska hustoty zalidnění vykázalo nejvyšší hodnotu hlavní město Praha, ve kterém na 1 km² žije 2 790,6 osob. Naopak v Jihočeském kraji je zalidněnost nejnižší a činí 65,1 obyvatel na 1 km². Méně než 100 osob na 1 km² eviduje také Kraj Vysočina (76,2 obyvatel), Plzeňský (80,2 obyvatel) a Karlovarský kraj (89,1 obyvatel). Hustota zalidnění Libereckého kraje je 6. nejvyšší. Pomineme-li hlavně město Praha, vykazuje v rámci 77 okresů nejvyšší hustotu zalidnění okres Brno-město (1 740,2 obyvatel na 1 km²), nejnižší okres Prachatice (37,4 obyvatel na 1 km²). Hustota zalidnění v okrese Jablonec nad Nisou byla v tomto srovnání 12. nejvyšší, hustota v okrese Česká Lípa pak 31. nejnižší.

Graf 1.1 Sídelní struktura Libereckého kraje v letech 2003 a 2023 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Sídelní strukturu tvoří 215 obcí, z toho 39 měst a 4 městyse.

Sídelní strukturu kraje tvoří 4 okresy, 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně), 21 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně), 215 obcí (jejich počet se nezměnil od roku 2005), z toho 39 měst a 4 městyse (Holany, Zásada, Libštát a Zdislava). Jako zatím poslední získala status městyse 19. 10. 2016 obec Zdislava. Poslední územní změna v rámci Libereckého kraje proběhla k 1. lednu 2021 – obec Harrachov se přesunula z okresu Semily do okresu Jablonec nad Nisou a obec Frýdštejn ze správního obvodu ORP Turnov do správního obvodu ORP Jablonec nad Nisou.

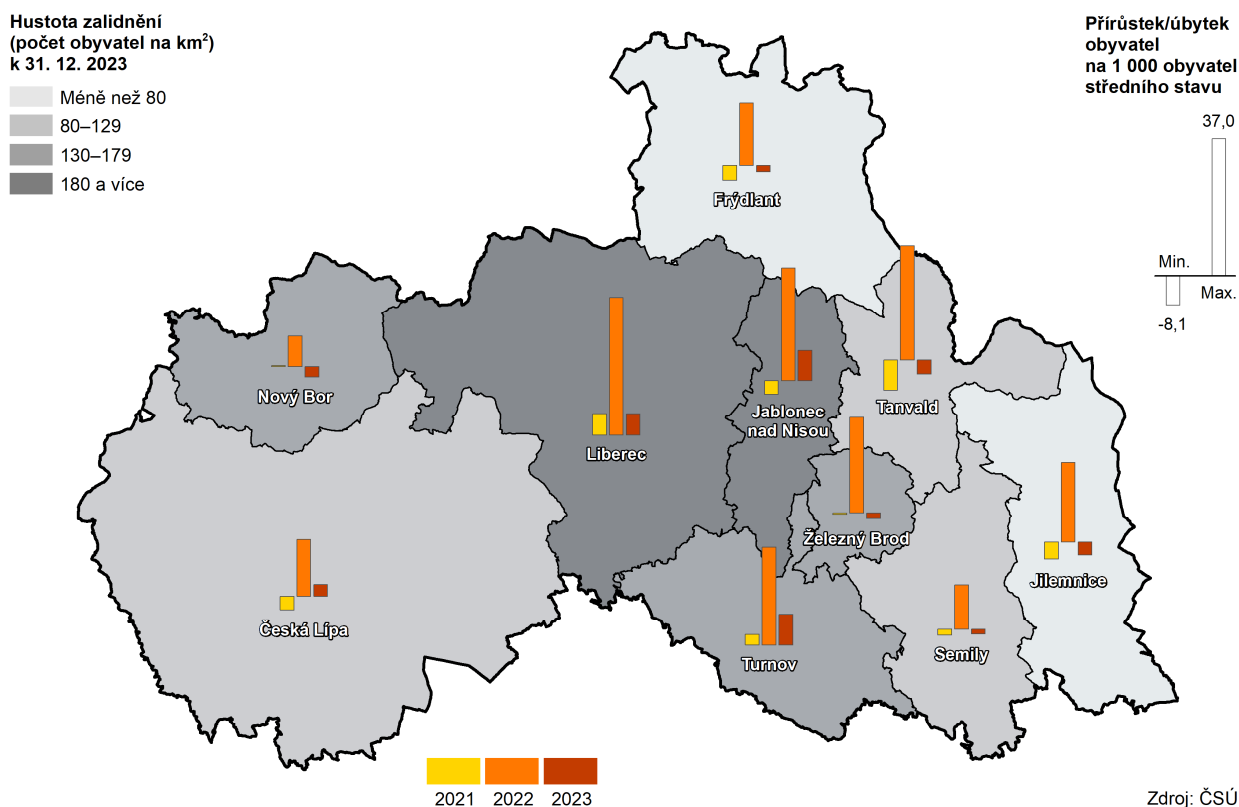

Počet a pohyb obyvatel

Počet obyvatel Libereckého kraje se meziročně zvýšil o 0,3 %.

K 31. 12. 2023 žilo na území Libereckého kraje celkem 450 728 obyvatel, z toho 51,0 % představovaly ženy. Proti roku 2022 se počet obyvatel našeho regionu zvýšil o 1 551 osob, tedy o 0,3 %. Nejvíce obyvatel bylo evidováno na území okresu Liberec (180 809 osob), nejméně v okrese Semily (73 097 osob). Z hlediska správních obvodů obcí s rozšířenou působností byl nejlidnatější správní obvod Liberec (150 432 obyvatel, tj. 33,4 % populace kraje), následoval správní obvod Česká Lípa (77 233 obyvatel, tj. 17,1 %) a správní obvod Jablonec nad Nisou (58 012 obyvatel, tj. 12,9 %). Nejméně obyvatel žilo na území správního obvodu Železný Brod (12 307 osob, tj. 2,7 %).

Pohyb obyvatel podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Libereckého kraje v letech 2021 až 2023

Ve městech žije 76,8 % obyvatel kraje.

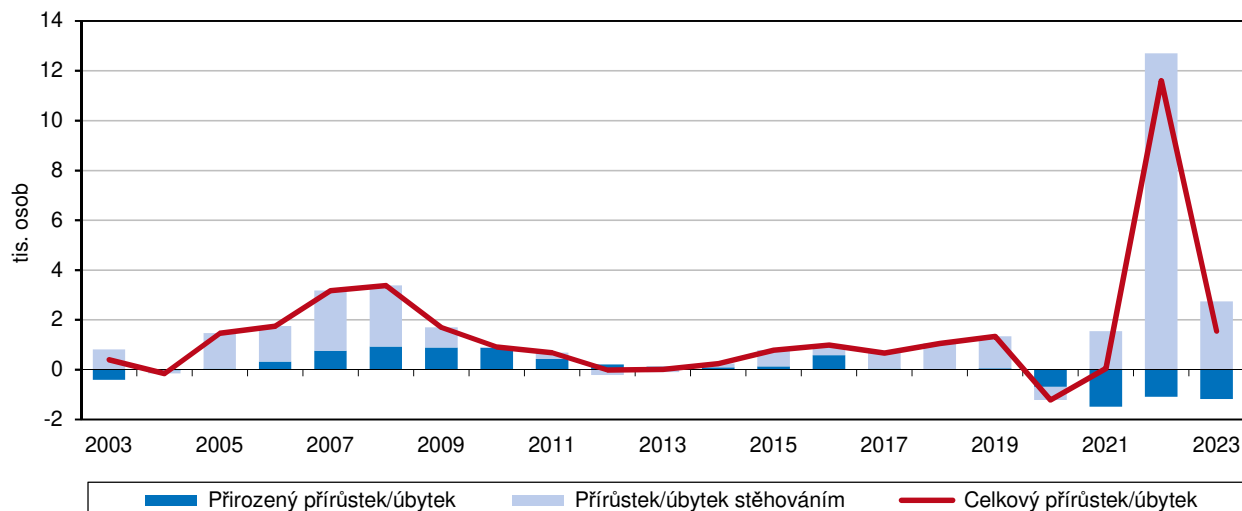
V některém z 39 měst k 31. 12. 2023 žilo 346 099 osob, tj. 76,8 % obyvatel kraje. Na území 4 městysů bylo evidováno 2 681 obyvatel (0,6 %) a ve zbývajících 172 obcích mělo bydliště 101 948 obyvatel (22,6 %). Nejméně lidnatou obcí je obec Troskovice, ve které ke konci roku 2023 žilo 82 obyvatel. Méně než 100 obyvatel měla ještě také obec Janovice v Podještědí (90 osob), obec Luka (97 osob) a obec Holenice (99 osob). Naopak největší část populace kraje je evidována ve městě Liberci (107 982 osob, tj. 24,0 % obyvatel kraje).

Nejpočetněji jsou zastoupeny obce s 200-499 obyvateli.

Z hlediska velikosti byly v regionu nejpočetněji zastoupeny obce z kategorie 200–499 obyvatel a v 65 takto velkých obcích ke konci roku 2023 žilo 20 882 obyvatel (4,6 % krajského úhrnu). Největší velikostní skupinu s 50 000 a více obyvateli reprezentuje pouze město Liberec. Do kategorie méně než 200 obyvatel v našem kraji patřilo 25 obcí, ve kterých k 31. 12. 2023 pobývalo 3 552 osob (0,8 % obyvatel kraje).

Graf 1.2 Pohyb obyvatel v Libereckém kraji

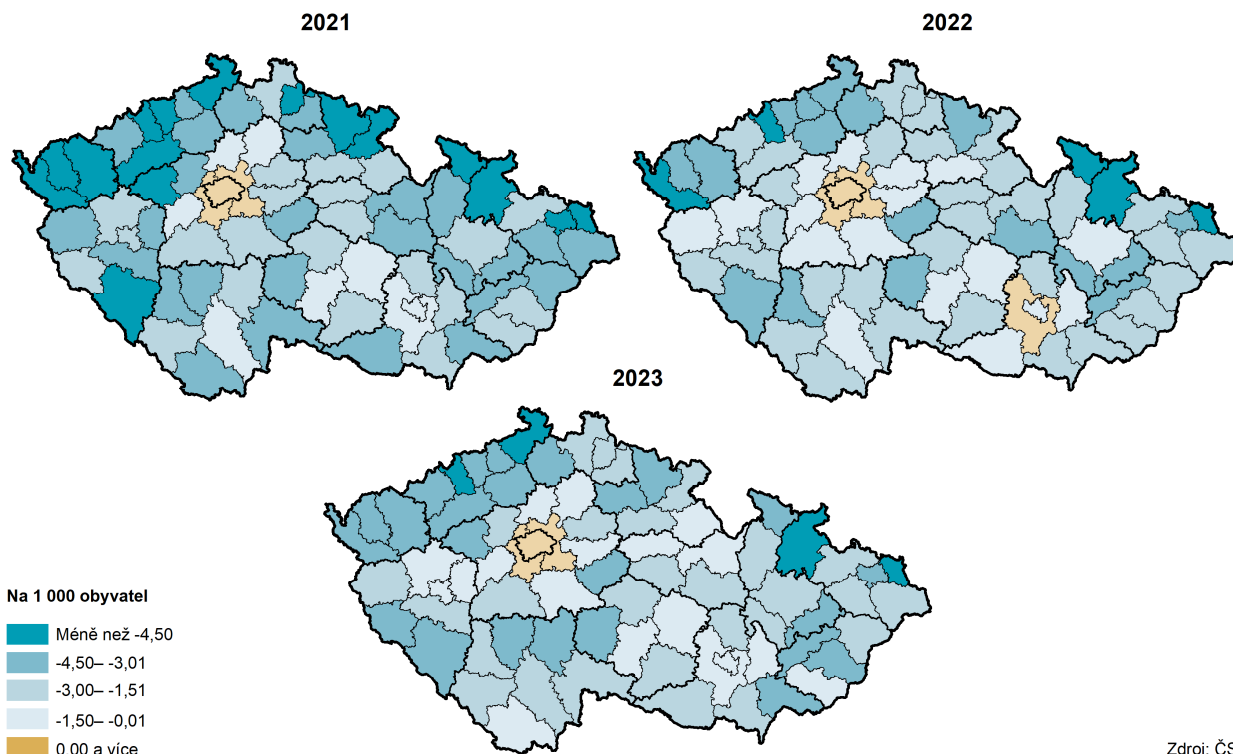
Zdroj: ČSÚ

Meziročně se počet obyvatel navýšil pouze ve čtyřech správních obvodech.

Meziročně vyšší počet obyvatel zaznamenaly všechny okresy Libereckého kraje, přírůstek se pohyboval v rozmezí od 0,1 % (+93 osob) v okrese Semily do 0,5 % (+888 osob) v okrese Liberec. V případě správních obvodů obcí s rozšířenou působností je situace odlišná – meziročně více obyvatel zaznamenaly pouze 4 obvody, tj. Turnov a Jablonec nad Nisou (shodně +0,8 %), Liberec (+0,6 %) a Česká Lípa (+0,3 %). Ve zbývajících 6 správních obvodech došlo k poklesu počtu obyvatel, který se pohyboval v rozmezí od -0,1 % v obvodu Semily do -0,4 % v obvodu Tanvald. Meziročně se počet obyvatel zvýšil ve 127 obcích kraje, nejvýrazněji v obci Ktová (+28,5 %). V 7 obcích se stav nezměnil a ve zbývajících 81 obcích došlo k úbytku obyvatel, ten byl vykázan nejvyšší v obci Albrechtice v Jizerských horách (-6,9 %).

Přirozený přírůstek/úbytek počtu obyvatel podle okresů v letech 2021 až 2023

Zdroj: ČSÚ

Na nárůstu populace se podílela především zahraniční migrace.

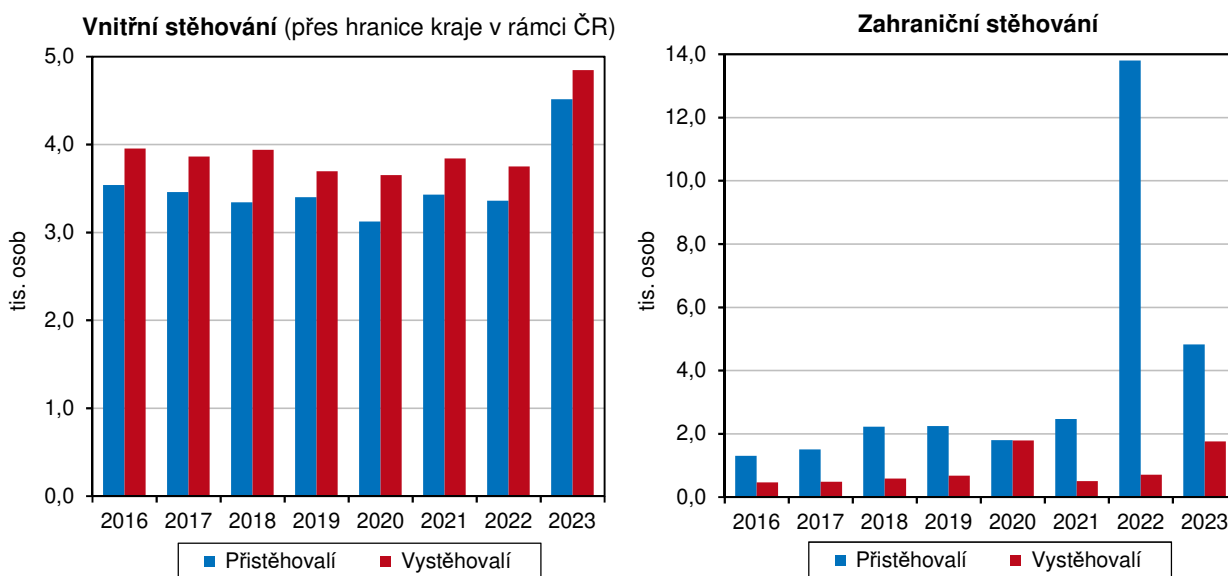
Od roku 2021 se populace Libereckého kraje rozrostla o 13 158 obyvatel (+3,0 %), z toho 88,2 % představoval přírůstek počtu obyvatel zjištěný mezi roky 2021 a 2022. Na tomto výsledku se podílel především velmi vysoký nárůst obyvatel způsobený zahraniční migrací, kdy údaje za rok 2022 zahrnovaly osoby s udělenou dočasnou ochranou v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace.

Kraj vykázal kladné saldo migrace a záporné saldo přirozené měny.

Nárůst počtu obyvatel kraje v roce 2023 ovlivnilo kladné saldo stěhováním, které dosáhlo hodnoty 2 737 osob. Počet zemřelých převýšil počet živě narozených o 1 186 osob. Záporné saldo přirozené měny bylo vykázáno také ve všech okresech, nejvyšší pokles zaznamenal okres Liberec (-354 obyvatel), těsně následován okresem Česká Lípa (-343 obyvatel). V okrese Jablonec nad Nisou převýšil počet zemřelých počet živě narozených o 275 osob a v okrese Semily o 214 osob. Současně byl ve všech okresech evidován také přírůstek obyvatel stěhováním, který se pohyboval mezi 307 obyvateli v okrese Semily a 1 242 obyvateli v okrese Liberec. Jednoznačně významnější roli však měla v kraji i v jednotlivých okresech zahraniční migrace, kterou kraj získal 3 066 obyvatel (z toho 1 598 obyvatel okres Liberec). Saldo vnitřního stěhování dosáhlo kladné, ovšem zanedbatelné, hodnoty v okrese Česká Lípa (+28 osob) a Semily (+11 osob), naopak v okrese Jablonec nad Nisou a Liberec byla jeho hodnota záporná (-12 osob, resp. -356 osob).

Graf 1.3 Migrace v Libereckém kraji

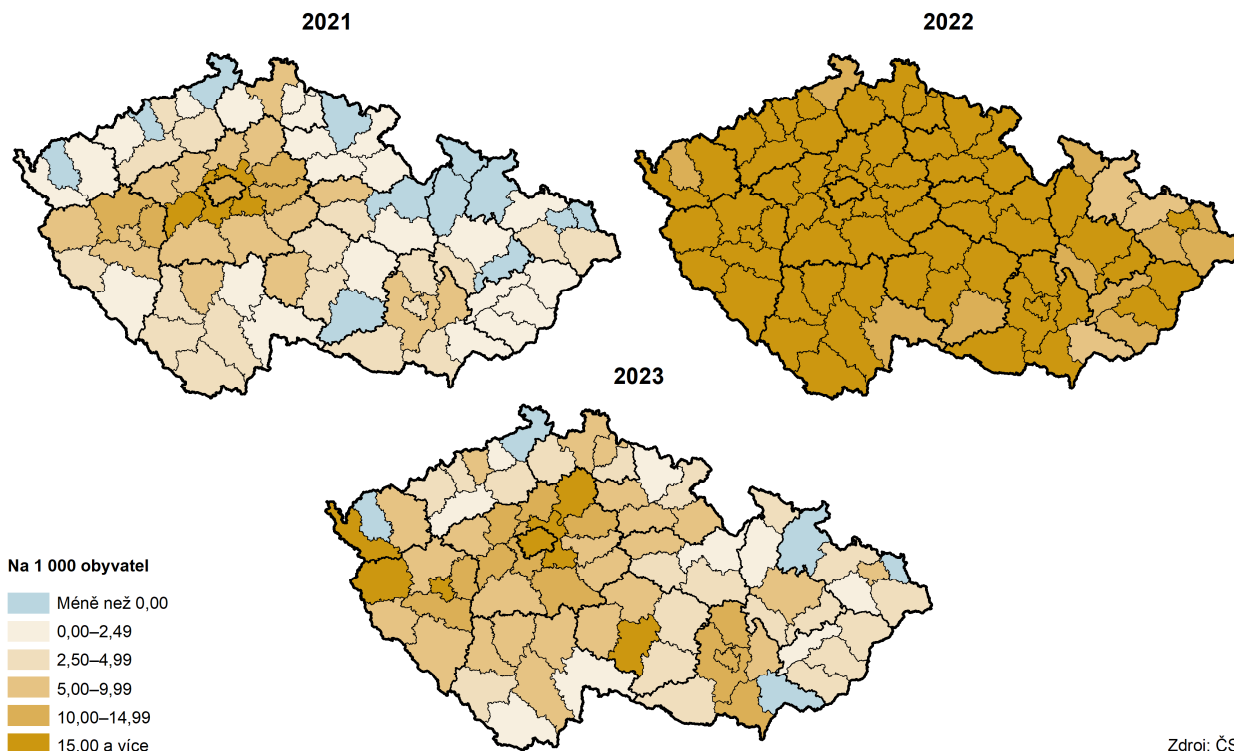
Zdroj: ČSÚ

Také z dlouhodobého pohledu má na vývoj počtu obyvatel největší vliv migrace.

Z dlouhodobého pohledu ovlivňuje populaci Libereckého kraje pozitivním způsobem především migrace. Při hodnocení vlivu přirozeného a migračního salda na vývoj počtu obyvatel kraje od roku 2001 je zřejmé, že migrace hraje významnou roli v období let 2002 až 2008 (výjimkou je rok 2004) a poté v období od roku 2015 do současnosti. Kladná přirozená měna se pak větší intenzitou „propisovala“ do celkového růstu populace v období let 2006 až 2011 a ještě také v roce 2016, v dalších částech hodnoceného období však již dosahuje převážně záporných nebo, v poměru k hodnotám salda stěhování, nízkých kladných hodnot. V rámci migrace je pak dominantní migrace zahraniční. Ta s výjimkou roku 2001 a 2004 vykazuje kladné hodnoty. Saldo vnitřního stěhování se v období 2001 až 2023 pohybovalo v rozmezí od -599 osob v roce 2018 do +107 osob v roce 2002, přírůstek obyvatel vnitřním stěhováním byl však zaznamenán pouze v roce 2001 a 2002.

Přírůstek/úbytek počtu obyvatel stěhováním podle okresů v letech 2021 až 2023

Počet sňatků meziročně poklesl, ve více než polovině případů se jednalo o svobodné snoubence.

V uplynulém roce bylo v Libereckém kraji uzavřeno 1 939 sňatků, tj. ve srovnání s rokem 2022 o 318 událostí a 14,1 % méně. V 1 181 případech (60,9 %) byli oba snoubenci svobodní, u obou se převážně jednalo o první sňatek. Mezi muži byl ve srovnání se ženami vyšší podíl rozvedených (28,3 % ženichů a 27,2 % nevěst) a ovdovělých snoubenců (1,4 % ovdovělých ženichů a 1,2 % nevěst). Naopak na straně nevěst byl vyšší podíl svobodných (71,5 % žen, 70,3 % mužů).

O více než 20 let byl ženich starší ve 2,4 % sňatků, v případě nevěsty se jednalo o jediný případ.

Z hlediska věku uzavřela největší část žen sňatek ve 25 až 29 letech (24,8 % sňatků), mužům pak bylo nejčastěji mezi 30 a 34 lety (20,9 % sňatků). V případě většiny sňatků byl muž starší než žena (1 283 sňatků, tj. 66,2 %). Rozdíl jejich věku pak nejčastěji (49,7 % sňatků, ve kterých byl ženich starší než nevěsta) činil 1 až 4 roky, v případě dalších 30,6 % dosáhl rozdíl 5 až 9 let a v 17,2 % 10 až 19 let. U 31 sňatků (2,4 %) byl pak muž o více než 20 let starší než žena. Naopak starší nevěsta než ženich byla zjištěna u 463 sňatků (23,9 %) – v případě 70,2 % těchto sňatků se jednalo o 1 až 4letý rozdíl, u 21,2 % sňatků činil rozdíl 5 až 9 let a u 8,4 % sňatků 10 až 19 let. Více než 20letý věkový rozdíl ve prospěch ženy byl v roce 2023 evidován pouze u 1 sňatku. Stejný věk ženicha i nevěsty byl zjištěn v případě 193 sňatků. Průměrný věk při prvním sňatku dosáhl v roce 2023 u nevěst 31,6 let a u ženichů 34,3 let, meziročně to znamená nárůst o 0,3 roku, resp. o 0,5 roku.

Zvýšil se počet snoubenců s ukrajinským státním občanstvím.

Státní občanství většiny snoubenců, kteří v roce 2023 uzavřeli v našem kraji sňatek, bylo české (92,4 % ženichů a 92,3 % nevěst). Ve srovnání s minulými roky byl však v kraji zaznamenán větší počet sňatků ženichů a nevěst majících ukrajinské státní občanství (49 sňatků, tj. 2,5 % mužů, 73 sňatků, tj. 3,8 % žen). Více než 1 % zastoupení pak měly ještě sňatky, ve kterých měl ženich nebo nevěsta slovenské státní občanství (1,9 % ženichů a 2,0 % nevěst).

Celkový pokles počtu sňatků v kraji byl 5. nejvyšší.

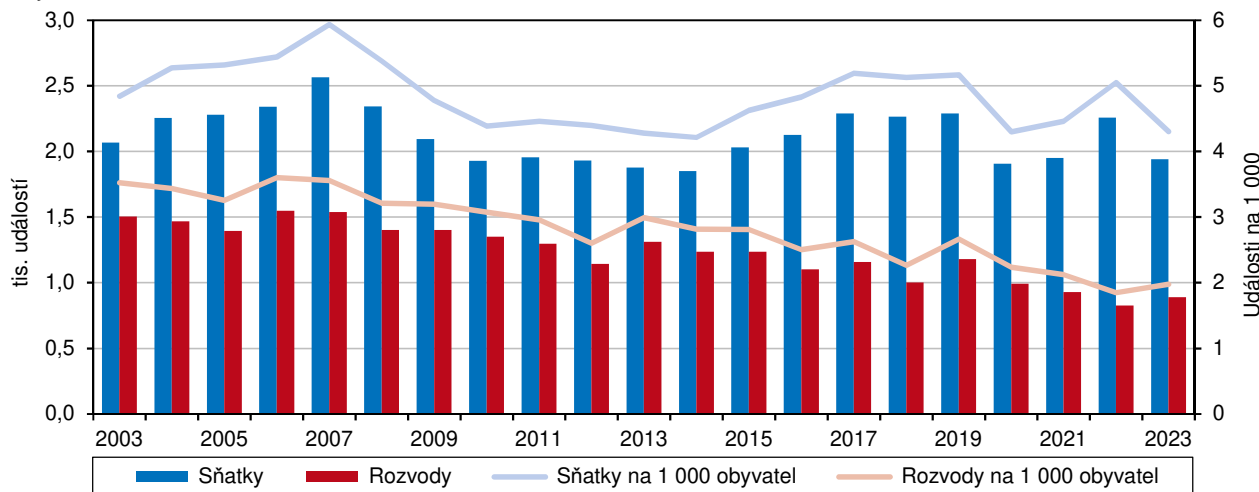
V České republice bylo v roce 2023 uzavřeno celkem 48 268 sňatků, meziročně o 12,0 % méně. Meziroční pokles sňatečnosti zaznamenaly všechny kraje, pokles

se pohyboval v rozmezí od -8,4 % v hlavním městě Praze do -16,5 % ve Zlínském kraji. Pokles zjištěný v Libereckém kraji byl 5. nejvýraznější. V horizontu posledních 6 let se sňatečnost napříč regiony vyvíjela velmi podobně. Prakticky ve všech krajích (a také v České republice) je možné sledovat meziroční pokles počtu sňatků v roce 2019 a naopak jejich meziroční nárůst v letech 2021 a 2022. Tento vývoj je ovlivněn především tzv. obdobím „covidu“, z něho vyplývajícími omezeními a následným uvolněním proticovidových opatření.

Graf 1.4 Sňatky a rozvody v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejčastěji se rozváděla manželství po 20 a více letech.

Počet rozvedených manželství se v roce 2023 meziročně zvýšil o 64 událostí (+7,7 %) na 890 rozvodů. Pro většinu mužů (78,1 % rozvodů) i žen (80,7 % rozvodů) se nejčastěji jednalo o první rozvod. Z hlediska délky trvání manželství se v největší míře rozváděla 20 a více letá manželství (29,4 % rozvodů), následovaná soužitím trvajícím 5 až 9 let (19,2 % rozvodů). Manželství, která trvala méně než 1 rok, se na celkovém počtu rozvodů podílela 3,6 %. V 65,2 % případů podali manželé návrh na rozvod společně, 22,7 % případů iniciovaly ženy. Většina rozvádějících se manželství (tj. 62,6 %) měla v péči alespoň jedno nezletilé dítě – v případě 33,3 % rozvodů se jednalo o jedno dítě, u 24,8 % dvě děti a u 4,5 % rozvodů se jednalo o manželství se 3 a více nezletilými dětmi. Z hlediska věku se muži i ženy nejčastěji rozváděli ve 45 až 49 letech (22,8 % rozvodů na straně mužů, 23,0 % na straně žen). Průměrný věk při rozvodu činil u mužů 46,5 let (meziročně -0,2 roku) a u žen 43,7 let (+0,2 roku). Průměrný věk při prvním rozvodu pak dosáhl 44,5 let u mužů a 42,1 let u žen, tj. meziročně o 0,1 roku, resp. o 0,2 roku více.

Za posledních šest let poklesla rozvodovost v kraji téměř o čtvrtinu.

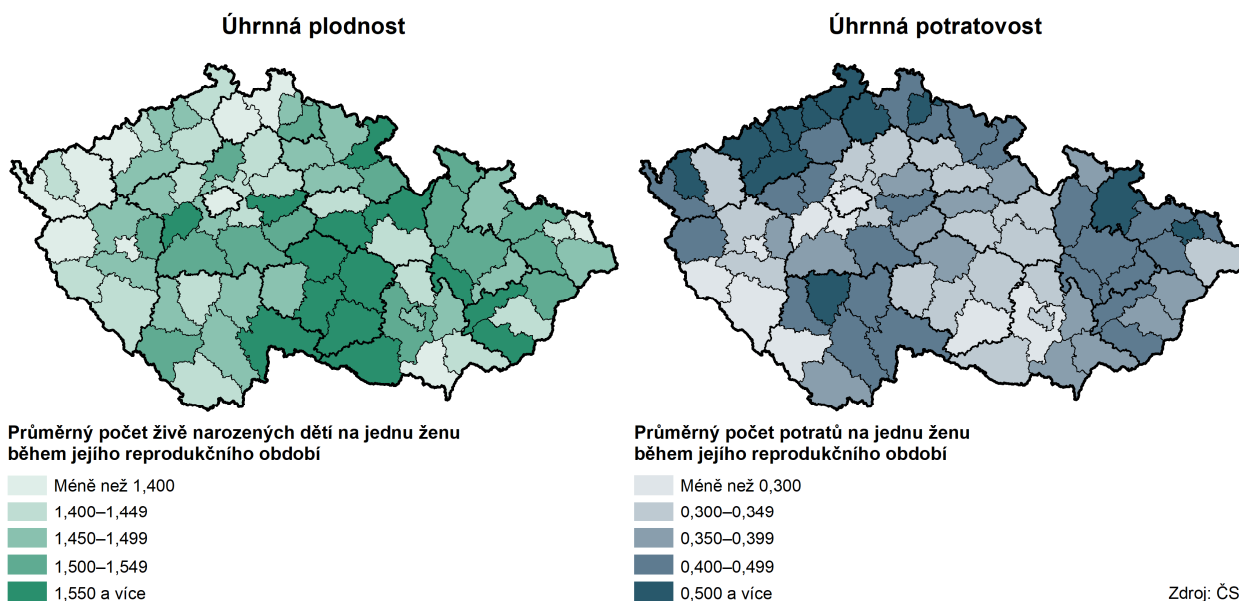
Rozvodovost v našem regionu za posledních šest let poklesla. Ve srovnání s maximálním počtem rozvodů evidovaným v roce 2019 (1 180 událostí) se jedná o téměř čtvrtinové snížení. Celorepublikově se pak počet rozvodů v rámci sledovaného období snižoval každoročně, tj. mezi roky 2018 a 2023 o 20,0 %. V roce 2023 bylo v České republice evidováno 19 453 rozvodů (meziročně -2,0 %). Ve srovnání s rokem 2022 méně rozvodů zaznamenalo 6 krajů, nejvýraznější pokles byl vykázán ve Středočeském regionu (-9,5 %). Ve zbývajících 8 krajích se rozvodovost zvýšila, největší nárůst byl zjištěn v Pardubickém kraji (+9,4 %). V období let 2018 až 2023 byl nepřetržitý pokles rozvodovosti evidován pouze v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji. V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo v roce 2023 nejvíce rozvodů zjištěno v Karlovarském, Ústeckém a Libereckém kraji (shodně 2,0 ‰), nejméně v Kraji Vysočina a Zlínském regionu (shodně 1,6 ‰). V úhrnu za Českou republiku se pak jednalo o 1,8 rozvodů na 1 000 obyvatel.

Liberecký kraj má jednu z nejnižších porodností.

V průběhu roku 2023 se v Libereckém kraji živě narodilo 3 549 dětí, meziročně o 372 dětí (9,5 %) méně. V úhrnu za Českou republiku přišlo v roce 2023 na svět 91 149 živě narozených dětí, v tomto případě byl proti roku 2022 zaznamenán úbytek o 10 150 dětí (-10,0 %). Z pohledu krajů se nejvíce dětí narodilo v hlavním městě Praze (12 575 živě narozených, tj. 13,8 % republikového počtu). Více než 10 000 živě narozených zaznamenal také kraj Středočeský (12 249 dětí, tj. 13,4 %), a Jihomoravský (10 669 dětí, tj. 11,7 %). Nejnižší počty narozených vykázal kraj Karlovarský (2 131 dětí, tj. 2,3 %) a Liberecký (3,9 %). V přepočtu na 1 000 obyvatel se v České republice živě narodilo 8,4 dětí. Nad tímto průměrem se hodnota ukazatele pohybovala v hlavním městě Praze (9,1 ‰), v Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina (shodně 8,7 ‰) a v Pardubickém kraji (8,5 ‰). I v tomto případě evidoval nejméně živě narozených Karlovarský kraj (7,2 ‰), hodnota za náš region ve výši 7,9 ‰ byla po hodnotě za Ústecký kraj (7,8 ‰) třetí nejnižší.

Porodnost se meziročně snížila ve všech krajích. Nejvyšší absolutní úbytek počtu živě narozených byl vykázán v Jihomoravském kraji (-1 409 dětí), relativní v kraji Ústeckém (-12,7 %). Nejmenší propad byl evidován v Karlovarském kraji (-239 dětí), resp. v hlavním městě Praze (-7,0 %).

Úhrnná plodnost a úhrnná potratovost podle okresů v roce 2023

Každoroční pokles porodnosti v posledních 6 letech vykázal pouze Liberecký a Ústecký kraj.

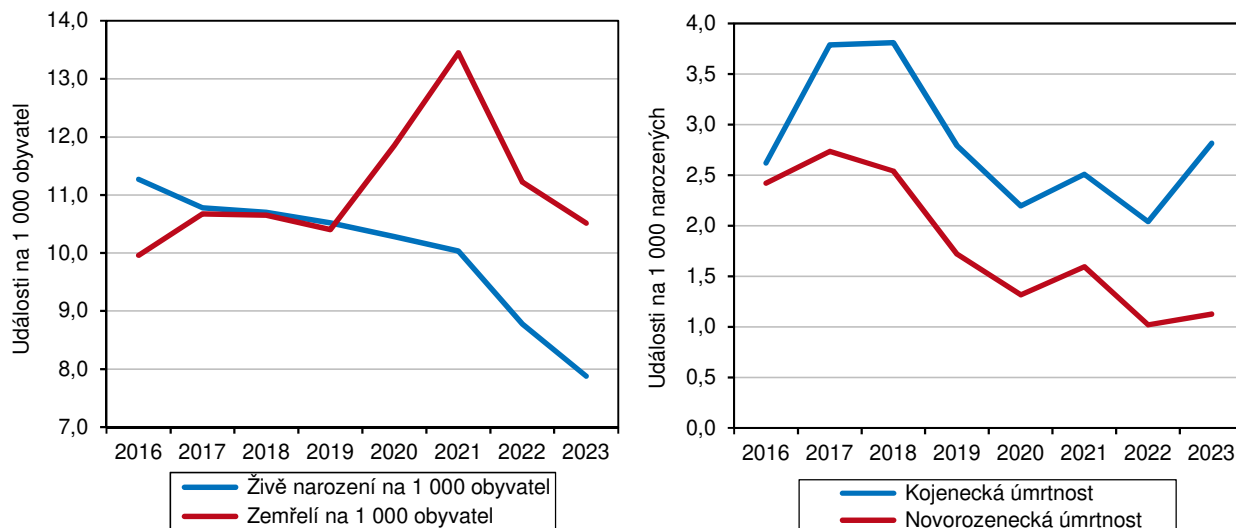
Vývoj porodnosti v posledních šesti letech je ve všech regionech více či méně podobný. V převážné většině krajů je patrný nárůst porodnosti mezi roky 2021 a 2022, což opět patrně souvisí s lockdownem během období covidu. Některé z krajů pak zaznamenaly meziroční nárůst živě narozených také v roce 2019 i 2020. Každoroční pokles počtu živě narozených v období let 2018 až 2023 zaznamenal pouze kraj Ústecký a Liberecký.

Nadpoloviční většinu živě narozených tvořili i v roce 2023 v našem kraji chlapci (1 831 dětí, tj. 51,6 %). Na 100 dívek se pak v loňském roce narodilo 106,6 chlapců. Více než 44 % živě narozených dětí přišlo na svět v pořadí jako první (1 574 dětí), dalších 39,7 % jako druhé (1 410 dětí). Jako třetí se rodičům narodilo 386 dětí (10,9 %). Zbývajících 179 dětí (5,0 %) bylo čtvrtým a dalším dítětem, z toho 4 děti byly v pořadí dokonce desátým a dalším narozeným dítětem.

Graf 1.5 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Libereckém kraji

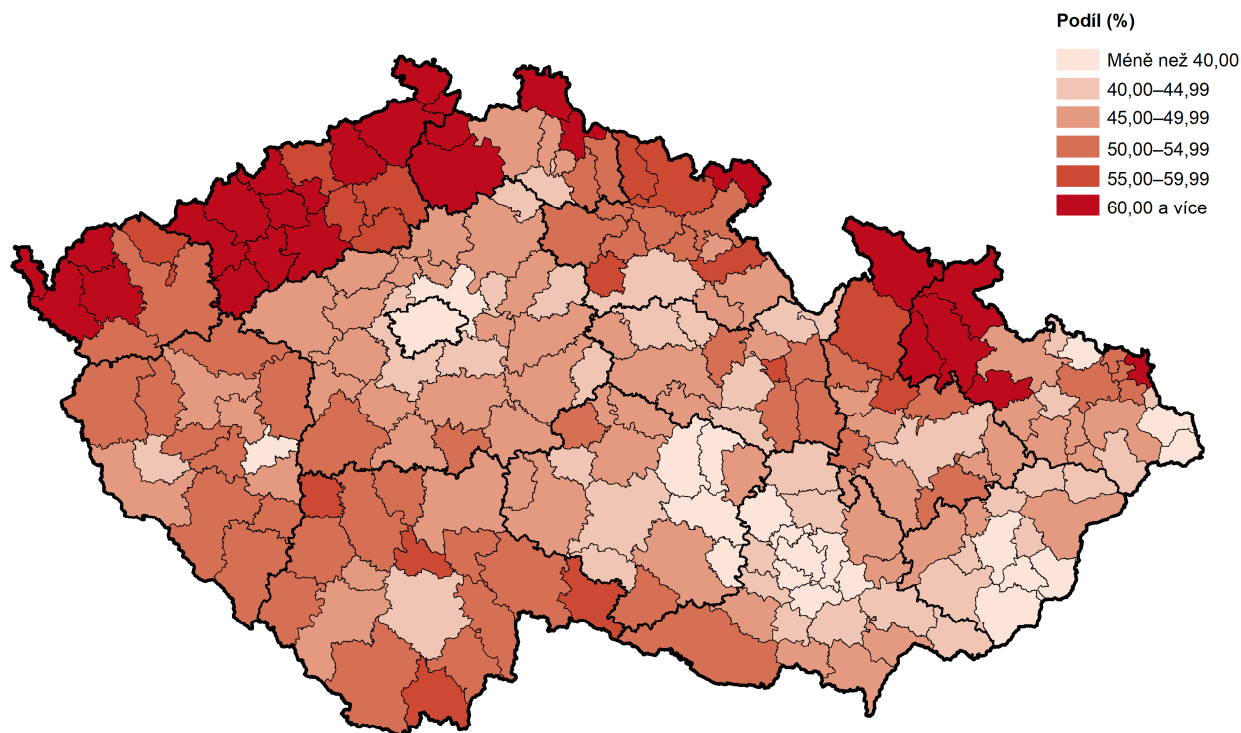
Zdroj: ČSÚ

Více než polovina dětí se narodila mimo manželství.

Mimo manželství (tzn. svobodným, rozvedeným a ovdovělým matkám) se v roce 2023 v našem kraji živě narodilo 1 864 dětí, tzn. 52,5 % jejich celkového počtu a ve srovnání s rokem 2022 se tento podíl navýšil o 0,5 procentního bodu. Svobodným matkám se pak narodilo 1 718 dětí.

Živě narození mimo manželství podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

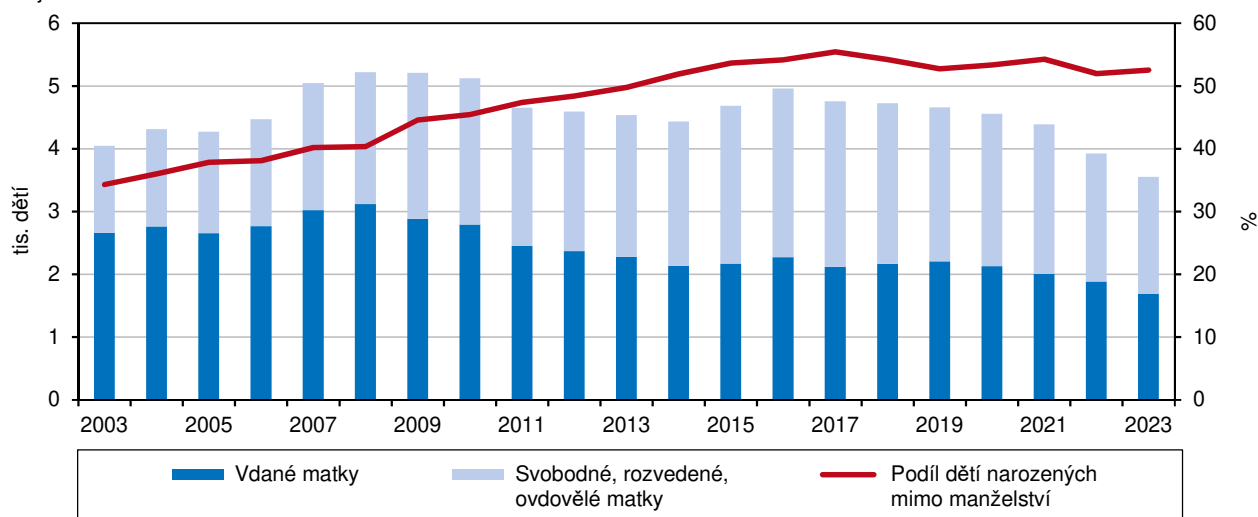
Nejvíce dětí se narodilo ženám se středním vzděláním s maturitou, nástavbou nebo pomaturitním studiem.

Z hlediska nejvyššího ukončeného vzdělání se nejvíce dětí v roce 2023 v našem kraji narodilo ženám se středním vzděláním s maturitou, nástavbou nebo pomaturitním studiem (1 051 živě narozených, tj. 29,6 % všech živě narozených). U dalších 27,6 % dětí (981 živě narozených) byla matka vysokoškolsky vzdělaná.

Otcové měli, stejně jako matky, nejčastěji střední vzdělání s maturitou, nástavbou či pomaturitním studiem (1 111 živě narozených, tj. 31,3 %) a střední vzdělání bez maturity vč. vyučení (905 živě narozených, tj. 25,5 %). Z hlediska kombinace nejvyššího dosaženého vzdělání ženy a muže přivedly na svět nejvíce dětí páry, ve kterých oba partneři měli střední vzdělání s maturitou, nástavbou nebo pomaturitním studiem (491 živě narozených), ty následovaly dvojice s vysokoškolským vzděláním (470 živě narozených).

Graf 1.6 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

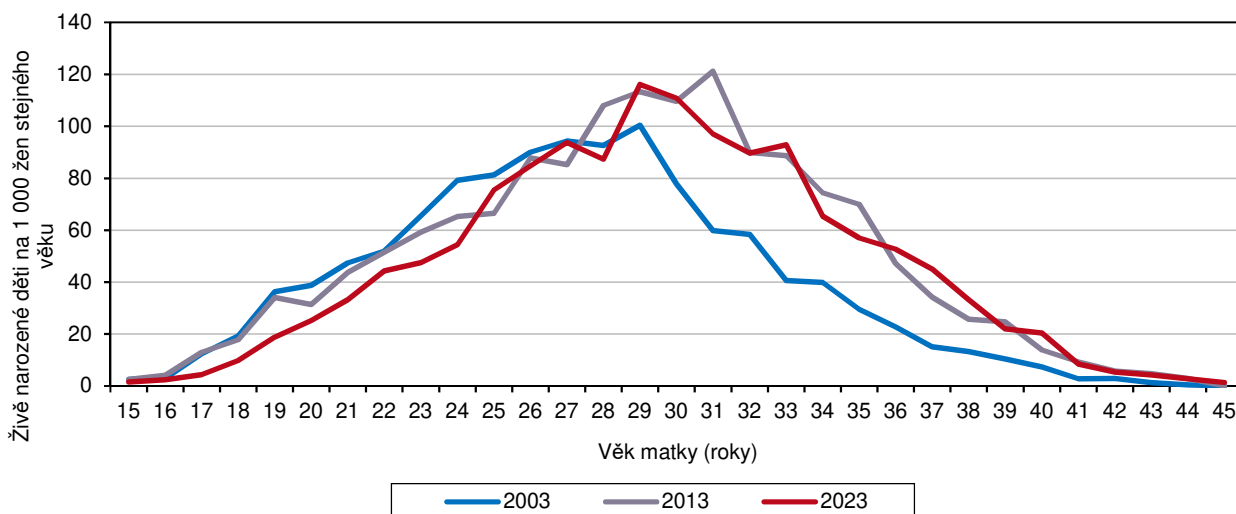

Devět z deseti novorozenců mělo české státní občanství.

České státní občanství mělo v roce 2023 v Libereckém kraji 3 237 novorozenců, tj. 91,2 % živě narozených dětí. V případě 2 864 živě narozených (80,7 %) měli české občanství oba rodiče, u 256 dětí bylo české občanství odvozeno po matce. Dále bylo evidováno 312 živě narozených dětí s tzv. odvozeným cizím státním občanstvím. Nejpočetnější skupinu těchto dětí tvořily děti s ukrajinským občanstvím (165 živě narozených, tj. 52,9 % dětí s cizím občanstvím), na druhém místě byly děti s mongolským (55 živě narozených, tj. 17,6 %) a na třetím s vietnamským státním občanstvím (29 živě narozených, tj. 9,3 %). Občanství otce nebylo v roce 2023 známo u 190 živě narozených dětí.

Graf 1.7 Míry plodnosti podle věku matky v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

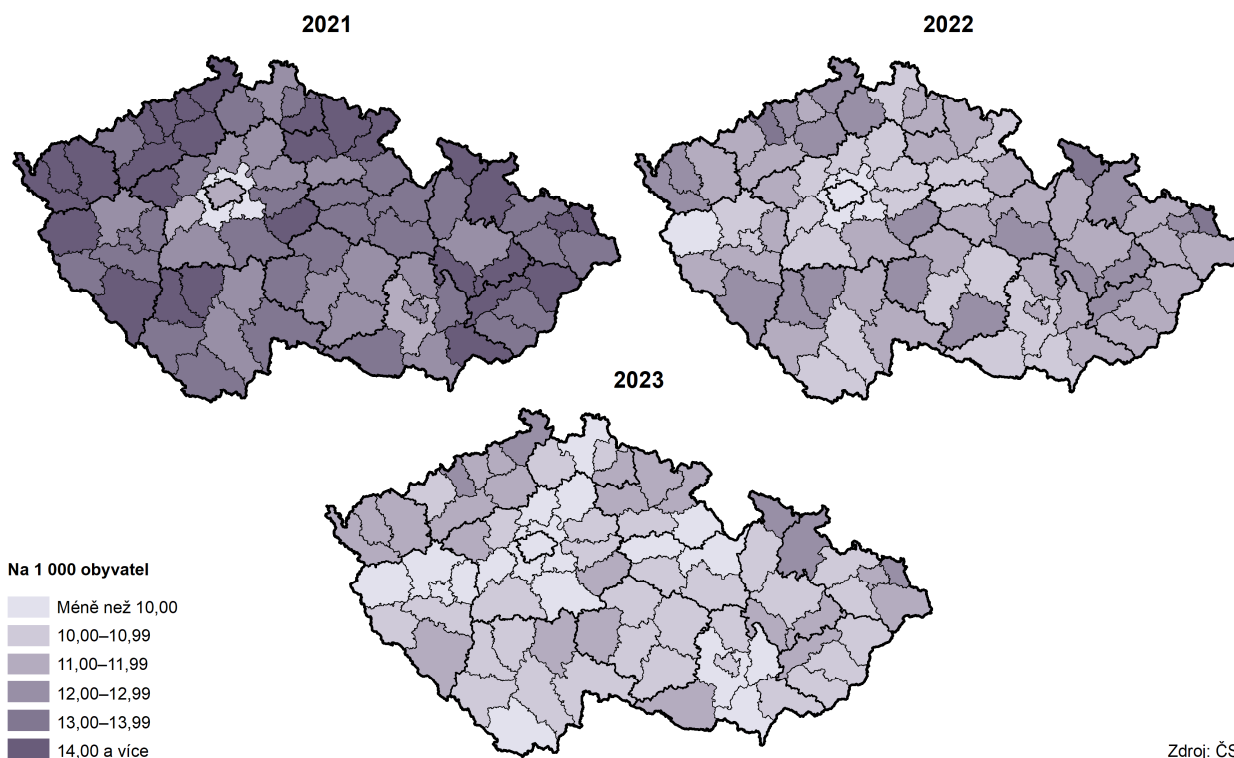

Nejvíce dětí se narodilo v březnu, nejméně v prosinci.	Nejvíce dětí se v loňském roce narodilo v průběhu měsíce března (341 živě narozených), druhý nejvyšší počet živě narozených připadl na červenec (336 dětí). Nejméně příznivým měsícem pak byl z tohoto pohledu prosinec (235 dětí). S výjimkou měsíce ledna, května a listopadu převažovali mezi živě narozenými v jednotlivých měsících chlapci. V říjnu byl počet živě narozených dívek a chlapců shodný (tj. 130 dívek a 130 chlapců).
Průměrný věk matky činil 30,7 let.	Průměrný věk matky při narození dítěte činil v Libereckém kraji ve sledovaném roce 30,7 let. Prvorodičkám pak bylo v průměru 28,8 let (meziročně o 0,3 roku méně). Z hlediska počtu narozených podle jednotek věku se nejvíce dětí narodilo 29letým (289 živě narozených) a 30letým ženám (288 dětí). Muži pak měli potomka nejčastěji ve věku 32 let (241 živě narozených). Nejmladší mamince bylo v roce 2023 v kraji 14 let, nejstarší 46 let. Nejmladšímu otci pak bylo 17 let a nejstaršímu 68 let. Z hlediska kombinace věku ženy a muže se nejvíce dětí narodilo 29leté ženě s 30letým mužem (38 živě narozených dětí).
V kraji ubylo potratů, nejčastěji se týkaly žen ve věku 30 až 34 let.	Potratem bylo v roce 2023 v kraji ukončeno 1 289 těhotenství, meziročně o 4,4 % méně. Z více než 65 % se jednalo o umělá přerušování těhotenství, 31,6 % tvořily potraty samovolné a ve 3,1 % případů bylo důvodem ukončení mimoděložní těhotenství a další příčiny. Z hlediska věku představovaly většinu ženy mezi 25 až 39 lety (68,0 %), z toho vůbec nejvyšší zastoupení měly ženy 30 až 34 leté (25,1 %). Z pohledu rodinného stavu se z 57,6 % jednalo o ženy svobodné, 31,2 % žen, které podstoupily potrat, bylo vdaných. Z celkového počtu provedených umělých přerušování těhotenství (842 případů, tj. meziročně o 0,9 % méně) se v případě 65,3 % žen jednalo o první potrat. Ze zdravotních důvodů muselo být přerušeno 129 těhotenství, což je proti roku 2022 o 15 více (+13,2 %). V roce 2023 připadalo na 100 narozených 36,2 potratů a 23,6 umělých přerušování těhotenství, meziročně to znamená o 1,8 potratů a 2,0 přerušování více. Úhrnná potratovost (průměrný počet potratů, které by připadly na jednu ženu za předpokladu, že by míry potratovosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku 15–49 let neměnné) pak činila 0,507, v roce 2022 její hodnota dosáhla 0,533.
V přepočtu na 1 000 obyvatel byl počet potratů v našem kraji 2. nejvyšší.	V České republice bylo v roce 2023 evidováno 24 940 potratů, meziročně o 9,6 % méně. Umělá přerušování tvořila 60,5 %, samovolné potraty 35,8 % a ukončená mimoděložní těhotenství a ostatní potraty 3,7 %. Ze zdravotních důvodů muselo být uměle přerušeno 2 323 těhotenství (15,4 % umělých přerušování). Meziročně nižší počet potratů zaznamenaly všechny kraje, výjimkou byl pouze kraj Moravskoslezský, ve kterém se počet potratů proti roku 2022 zvýšil o 2,4 %. Pokles se pak pohyboval v rozmezí od -4,4 % v kraji Libereckém do -15,5 % v Plzeňském kraji. V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo v České republice provedeno 2,3 ‰ potratů. Nejvíce jich připadlo na Ústecký kraj (3,2 ‰), nejméně na Kraj Vysočina (1,8 ‰). Hodnota za náš region pak byla 2. nejvyšší.
Potratovost napříč kraji klesá.	Za posledních šest let vykazuje potratovost v zásadě klesající tendenci ve všech krajích s tím, že část krajů zaznamenala mírný meziroční nárůst v roce 2019 a část v roce 2022. Výjimkou byl Liberecký a Zlínský kraj, ve kterých se počet potratů meziročně navýšil v roce 2020, resp. 2021. V České republice od roku 2018 počet potratů poklesl o téměř čtvrtinu. Napříč regiony se pak pokles počtu potratů pohyboval v rozmezí od -14,1 % v Moravskoslezském do -31,3 % v hlavním městě Praze. Úbytek zjištěný v Libereckém a Jihočeském kraji odpovídal celorepublikovému průměru (-24,3 %).

Počet zemřelých v kraji meziročně poklesl o 5,5 %.

V roce 2023 v Libereckém kraji zemřelo 4 735 osob (z toho 2 477 mužů, tj. 52,3 % z celkového počtu zemřelých), ve srovnání s rokem 2022 bylo vykázáno o 278 úmrtí méně (-5,5 %). V přepočtu na 1 000 obyvatel zemřelo 10,5 osob, tj. v rámci mezikrajského srovnání 6. nejnižší hodnota. Hrubá míra úmrtnosti se pohybovala v rozmezí od 8,9 ‰ v hlavním městě Praze do 11,7 ‰ v Ústeckém kraji. Téměř jednu třetinu zemřelých v Libereckém kraji představovaly osoby ve věku 70–79 let, dalších 29,0 % připadlo na osoby ve věku 80–89 let. Nejvíce žen zemřelo ve věkové kategorii 80–89 let (775 žen, tj. 34,3 % z celkového počtu 2 258 zemřelých žen). Muži naopak nejčastěji umírali ve věku 70–79 let (927 mužů, tj. 37,4 % z celkového počtu 2 477 zemřelých mužů). Mezi zemřelými však bylo bohužel také 10 dětí do 1 roku (z toho 4 děti do 28 dnů od narození) a 9 dětí ve věku 1–14 let. Kojenecká úmrtnost v našem kraji dosáhla 2,8 ‰.

Zemřelí podle okresů v letech 2021 až 2023

Zdroj: ČSÚ

Nejčastější příčinou úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy.

Nejčastější příčinou úmrtí v Libereckém kraji jsou dlouhodobě nemoci oběhové soustavy. Každý rok na tyto příčiny zemře okolo dvou tisíc lidí. V roce 2023 na tuto nemoc skonal 1 867 osob, což je nejmenší zjištěná hodnota od 90. let minulého století. Relativní podíl úmrtí na tuto příčinu dlouhodobě klesá – od roku 2014 se pohybuje pod hranicí 50 %, v posledních čtyřech letech poklesl pod 40 %. V roce 2023 na tuto příčinu zemřelo 39,4 % osob (v České republice 38,8 %). Formy ischemické choroby srdeční způsobily 30,0 % těchto úmrtí, infarkt myokardu zapříčinil 9,7 % úmrtí. Druhou nejčastější příčinou úmrtí byly novotvary. V roce 2023 v Libereckém kraji na nádorová onemocnění zemřelo 1 169 osob, tedy 24,7 % zemřelých (hodnota za Českou republiku 24,8 %). V posledních čtyřech letech se drží pod 25% hranicí, v roce 2021 dokonce klesla pod 20 %. Z pohledu přesně specifikované příčiny se nejčastěji jednalo o úmrtí na zhoubné novotvary průdušky – bronchu a plíce (260 případů, tj. 22,7 % zemřelých na novotvary). Další nejčastější příčinou úmrtí na zhoubné novotvary v roce 2023 byly novotvary tlustého střeva a konečníku (128 případů, tj. 11,2 %) a slinivky břišní (85 případů, tj. 7,4 %).

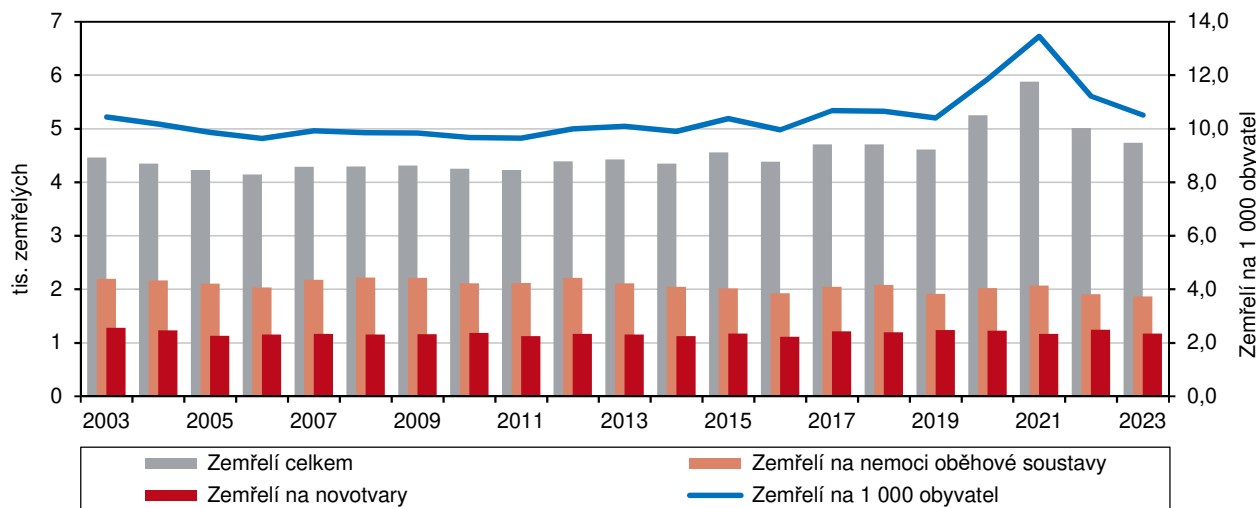

Sebevraždou ukončilo život 65 osob, z toho 48 mužů.

Na nemoci dýchací soustavy v Libereckém kraji v roce 2023 zemřelo 366 osob (meziročně o 18 osob méně), což je 7,7% podíl na celkovém počtu zemřelých. Jedná se tak o nejvyšší hodnotu od 90. let minulého století. Příčinou řady úmrtí jsou také poranění, otravy a úmyslné sebepoškození (sebevraždy). V důsledku tzv. vnějších příčin ve sledovaném roce v Libereckém kraji zemřelo 272 osob, tj. 5,7 % (meziročně o 10 osob více). Sebevraždou život ukončilo 65 osob (24,0 % všech úmrtí z vnějších příčin), z toho 48 mužů.

Graf 1.8 Zemřelí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Covid-19 již nelze považovat za významnou příčinu úmrtí.

Covid-19 v roce 2023 již nelze považovat za významnou příčinu, na kterou by lidé umírali. Počet zemřelých činil 72 osob, tedy pouze 1,5 % všech zemřelých v Libereckém kraji. Stejný podíl byl vykázán také za Českou republiku.

Nemoci oběhové soustavy jsou nejčastější příčinou úmrtí také v okresech kraje.

Také v okresech Libereckého kraje byly nejčastější příčinou úmrtí nemoci oběhové soustavy. Nejvyšší podíl zemřelých osob na následky těchto nemocí byl v roce 2023 vykázán v okrese Semily (44,0 %), nejnižší v okrese Liberec (37,5 %). Druhou nejčastější příčinou byly ve všech okresech novotvary, třetí nemoci dýchací soustavy. Až na čtvrtém místě dochází k rozdílu, v okresech Jablonec nad Nisou a Semily to jsou vnější příčiny, zatímco v okresech Česká Lípa a Liberec nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek. Podíl sebevražd na vnějších příčinách úmrtí je však nejvyšší v okrese Liberec (29,3 %) a nejnižší v okrese Jablonec nad Nisou (17,8 %).

Naděje dožití při narození se u obou pohlaví nadále zvyšuje.

Muž narozený v Libereckém kraji v roce 2023 má potenciálně před sebou 76,19 let života, žena narozená ve stejném roce by mohla žít 82,29 let. Jedná se o nejvyšší hodnoty od roku 2002. Nárůst úmrtnosti v důsledku pandemie v letech 2020 a 2021 se projevil snížením očekávaných hodnot střední délky života. Pozitivní výsledky v tomto směru přinesl rok 2022 – naděje dožití mužů při narození se meziročně zvýšila o 0,22 roku na 74,88 let, stejný ukazatel u žen zaznamenal nárůst o 0,27 roku na 81,02 let. A tento trend pokračoval také v následujícím roce, kdy hodnota tohoto ukazatele u mužů zaznamenala nárůst o 1,31 let, u žen přírůstek představoval 1,28 let.

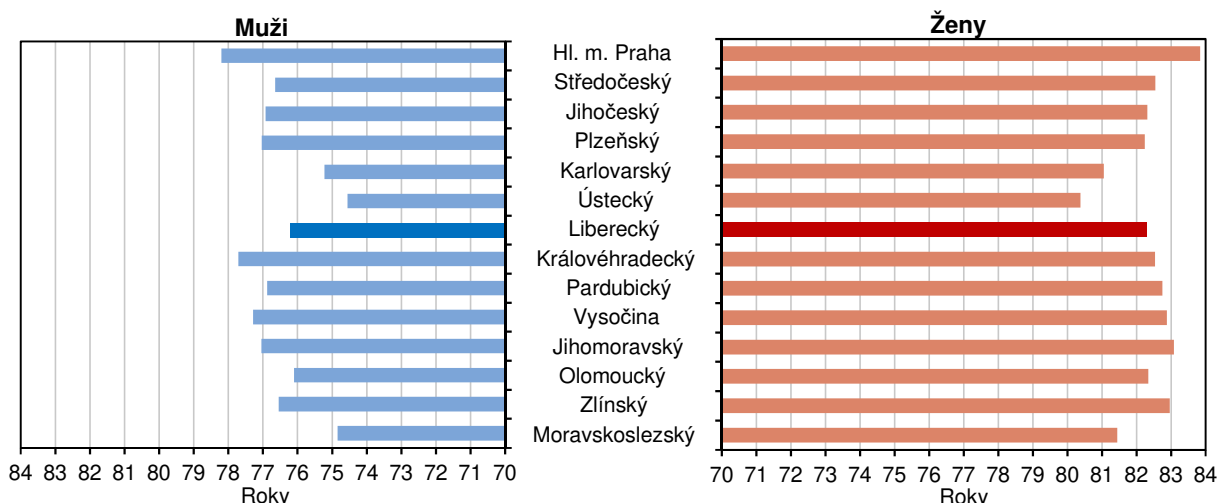
Přesto jsou hodnoty za Liberecký kraj 5. nejnižší.

V rámci mezikrajského srovnání byla v roce 2023 nejpříznivější situace u obou pohlaví vykázána v hlavním městě Praze – muži by se zde mohli dožít 78,20 let, ženy 83,85 let. Na opačném konci žebříčku se v případě naděje dožití mužů s věkem

74,55 let a v případě žen s věkem 80,38 let umístil Ústecký kraj. Liberecký kraj u mužského i ženského pohlaví zaznamenal 5. nejnižší hodnoty. Nejmenší rozdíl mezi nadějí dožití žen a mužů byla zjištěna v Královéhradeckém kraji (4,83 let), největší v Moravskoslezském kraji (6,61 let). Rozdíl zjištěný v našem kraji byl 4. nejvyšší a činil 6,10 let.

Graf 1.9 Naděje dožití při narození podle pohlaví a podle krajů v letech 2022–2023

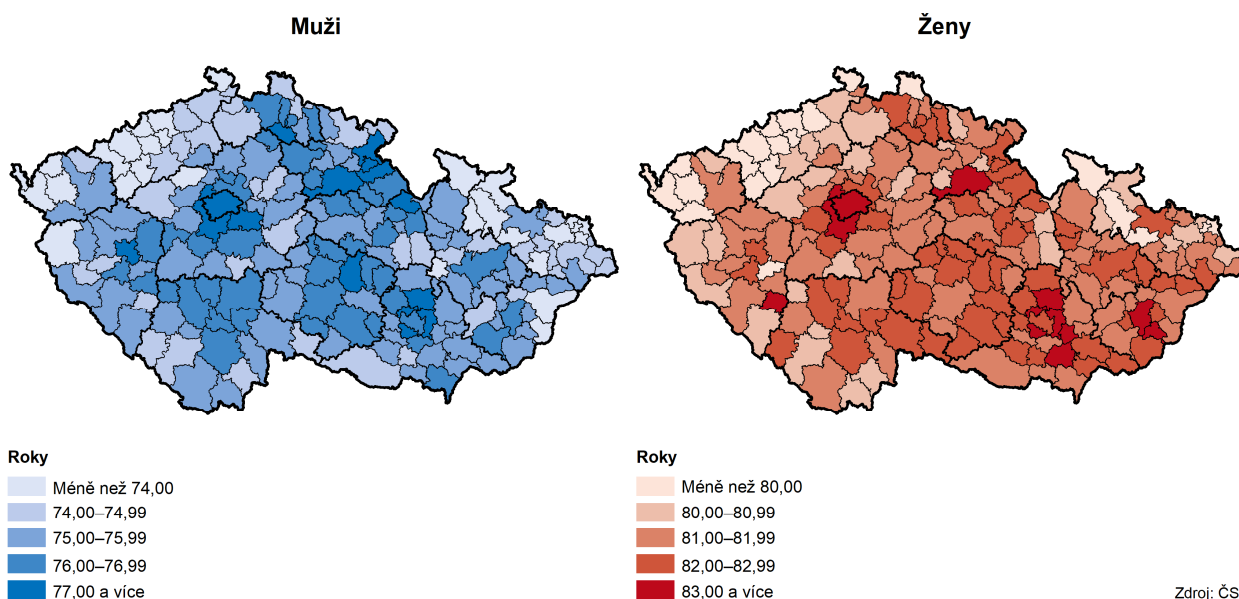
Zdroj: ČSÚ

Naděje dožití ve věku 65 let je mezi kraji 4. nejnižší.

Muž žijící v Libereckém kraji, který v roce 2023 dovršil 65 let, má před sebou pravděpodobně nejméně ještě 16,08 let života, tj. meziročně o 1,15 let více. Stejně stará žena má před sebou 19,95 let, což je o 1,09 let více než ve srovnání s hodnotou ukazatele v roce 2022. S uvedenými hodnotami Libereckému kraji v mezikrajském srovnání patřila 4. nejhorší pozice. Také v případě tohoto ukazatele byly maximální hodnoty vykázány ve sledovaném roce 2023.

Naděje dožití při narození podle pohlaví a podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností v letech 2019 až 2023

Zdroj: ČSÚ

Naděje dožití při narození i ve věku 65 let je u obou pohlaví nejvyšší v hlavním městě Praze.

Nejvyšší hodnoty naděje dožití ve věku 65 byla zjištěna u mužů i žen v hlavním městě Praze (17,36 let, resp. 21,12 let), nejnižší v Ústeckém kraji (15,25 let, resp. 18,71 let). Nejmenší rozdíl mezi nadějí dožití žen a mužů byla zjištěna

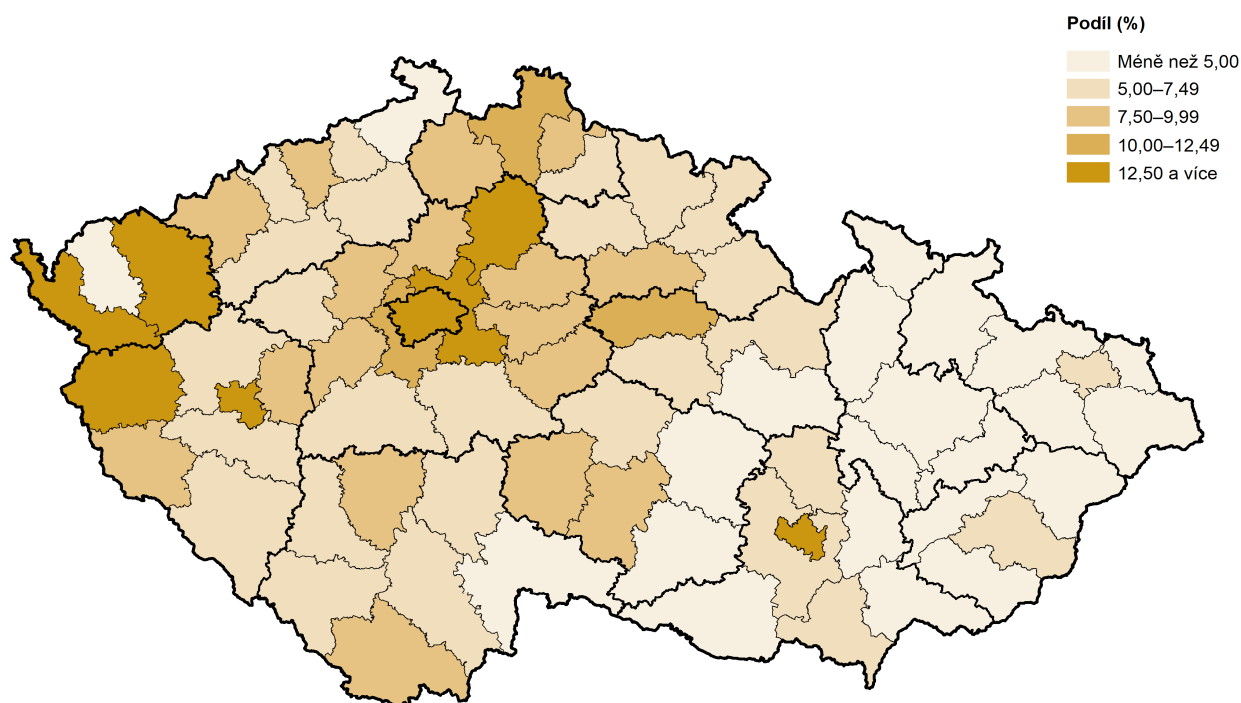

v Plzeňském kraji (3,39 let), největší ve Zlínském kraji (4,27 let). Rozdíl vykázaný v Libereckém kraji ve výši 3,88 let byl 5. nejvyšší.

Většinu přírůstku zahraniční migrací představovaly osoby s ukrajinským státním občanstvím.

Do Libereckého kraje se v průběhu roku 2023 přistěhovalo 9 334 osob, tj. o 7 817 osob méně (-45,6 %) než v roce 2022. Z ostatních krajů České republiky našlo bydliště v našem kraji 4 514 osob (meziročně o 1 155 osob a 34,4 % více) a ze zahraničí 4 820 osob (-8 972 osob, -65,1 %). Z kraje se v loňském roce vystěhovalo 6 597 osob, tj. meziročně o 2 145 osob (48,2 %) více. Do jiných krajů České republiky zamířilo 4 843 osob (+1 093 osob, +29,1 %) a do zahraničí 1 754 osob (+1 052 osob, +149,9 %). Celkově stěhováním náš kraj získal 2 737 obyvatel. Saldo zahraniční migrace bylo kladné a činilo 3 066 osob, saldo vnitřní migrace bylo však záporné a dosáhlo 329 osob. V rámci zahraničního stěhování přibylo 2 822 osob s ukrajinským státním občanstvím, tj. 92,0 % zahraničního přírůstku.

Cizinci podle okresů k 31. 12. 2023

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

Mezi stěhujícími převažovaly ženy.

Mezi přistěhovalými převažovaly z 53,9 % ženy. Z hlediska věku se jednalo nejčastěji o osoby 30 až 39 leté (20,7 %) a dále o mladistvé ve věku 15 až 19 let (10,6 %). V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo v roce 2023 v našem kraji evidováno 20,7 přistěhovalých (meziročně o 17,7 osob méně). Ženy převažovaly také mezi vystěhovalými (52,2 %). Více než čtvrtina (25,4 %) vystěhovalých pak byla ve věku 25 až 34 let. Na 1 000 obyvatel v roce 2023 připadlo 14,6 vystěhovalých, meziročně +4,7 osob.

U migračního přírůstku dominují osoby ve věku 15 až 64 let.

Přírůstek stěhováním za rok 2023 v Libereckém kraji, jak již bylo výše zmíněno, dosáhl 2 737 osob. V tomto případě byl poměr mužů a žen ve výši 42,0 % ku 58,0 %. Ve věkové struktuře populace „získané“ stěhováním tvořili největší část mladiství mezi 15 a 19 lety (22,3 %). Následovaly osoby ve věku 40 až 44 let (13,4 %), 35 až 39 let (12,1 %) a 45 až 49 let (10,5 %). Dominantní postavení tak měly osoby ve věku

15 až 64 let (82,5 %), děti do 14 let představovaly 11,9 % a 65 leté a starší osoby 5,6 % migračního přírůstku.

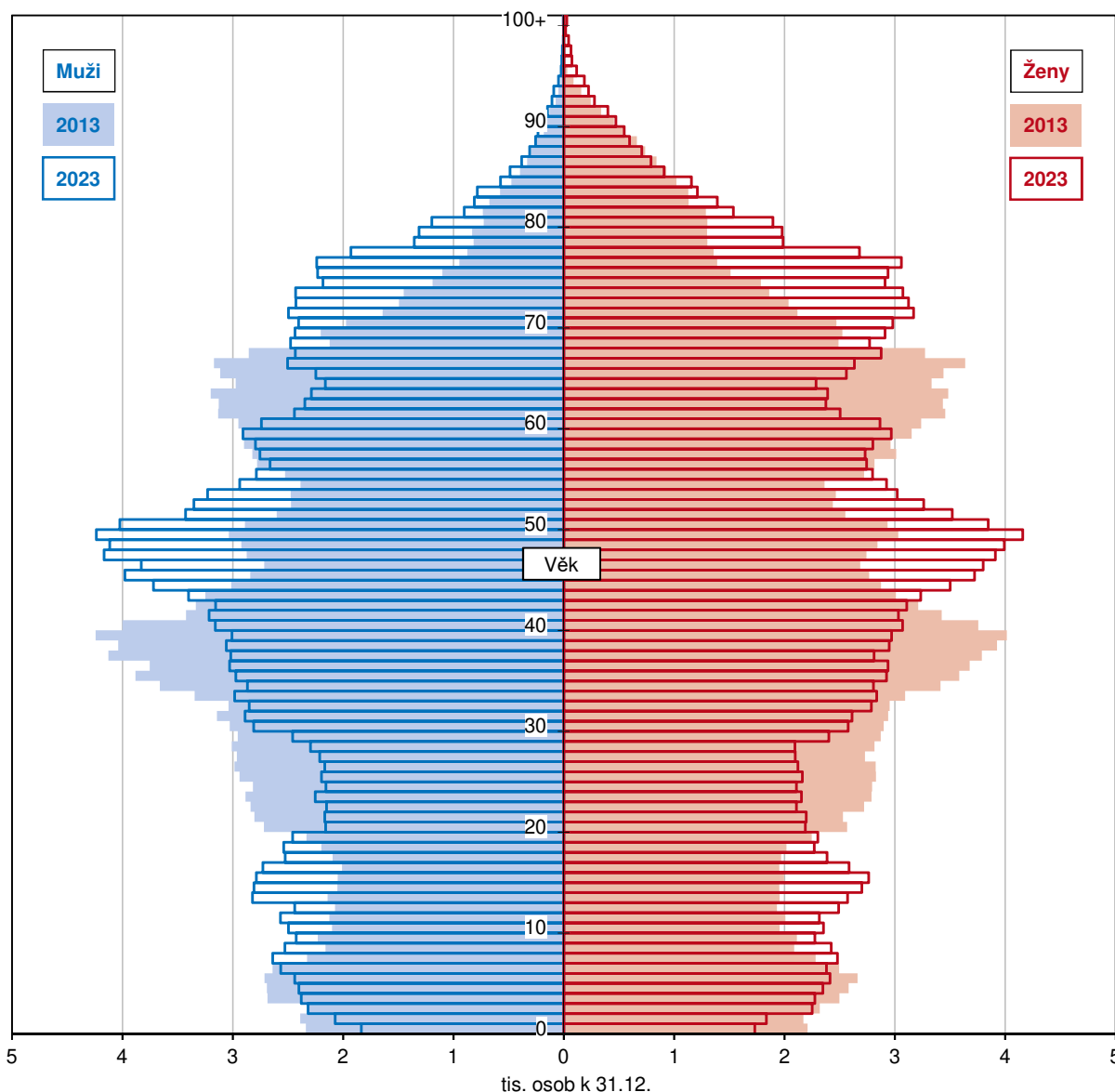
Věková struktura obyvatel

Nejvyšší zastoupení má populace ve věku 15 až 64 let, a to 63,3 %.

Ke konci roku 2023 žilo na území Libereckého kraje 71 560 dětí ve věku 0–14 let, z toho 51,3 % představovali chlapci. Podíl této věkové skupiny na celkovém počtu obyvatel kraje dosáhl 15,9 %. Populaci ve věku 15–64 let reprezentovalo 285 215 osob (63,3% podíl) a také v této skupině převažovali muži (50,7 %). Kategorie obyvatel ve věku 65 a více let čítala 93 953 osob (20,8 %), v tomto případě měly rozhodující zastoupení ženy (57,8 %).

Graf 1.10 Věkové složení obyvatel Libereckého kraje v letech 2013 a 2023

Zdroj: ČSÚ

Průměrný věk obyvatel kraje v roce 2023 činil 42,9 let.

Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje ke konci roku 2023 činil 42,9 let. Meziročně se zvýšil o 0,3 roku, ve srovnání s rokem 1991 obyvatelstvo našeho kraje zestárl o 7,1 let. V porovnání s průměrným věkem za Českou republiku je obyvatelstvo našeho regionu o 0,1 roku starší, mezi kraji se pak jedná o 4. nejnižší průměrný věk, stejně „starou“ populaci evidoval také kraj Pardubický a Ústecký. Nejnižší průměrný věk vykázal Středočeský kraj (41,5 let), nejvyšší Zlínský kraj (43,9 let).

Na 100 dětí v kraji připadalo 131,3 seniorů a jedná se o 4. nejlepší hodnotu mezi kraji.

Hodnota indexu stáří (počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let) se meziročně zvýšila a ke konci roku 2023 připadlo na 100 dětí 131,3 seniorů. Mezi okresy Libereckého kraje byla nejvyšší hodnota indexu stáří zjištěna v okrese Semily (146,2) a patřila mu tak 60. pozice v republikovém žebříčku okresů. Krajská hodnota tohoto ukazatele byla překročena již jen v okrese Jablonec nad Nisou (135,4 a 39. pozice). V okrese Liberec na 100 dětí připadlo 123,5 seniorů (15. pozice) a v okrese Česká Lípa 131,1 seniorů (30. pozice). Celookresní žebříček vedl okres Praha-východ (73,2), pod hranicí 100 se pohyboval už jen okres Praha-západ (78,8). Poslední příčka patřila okresu Jeseník (171,9 seniorů na 100 dětí). Mezi kraji České republiky se hodnota indexu stáří pohybovala od 106,3 ve Středočeském kraji do 145,5 seniorů na 100 dětí v Královéhradeckém kraji. V tomto srovnání se Liberecký kraj umístil na 4. nejlepší pozici. V průměru za celou Českou republiku pak na 100 dětí připadlo 129,5 seniorů.

Index ekonomické závislosti kraje se nacházel nad republikovou hodnotou.

Dalším ukazatelem, kterým je možné popsat demografickou situaci v rámci daného území, je index ekonomické závislosti. Ten vyjadřuje poměr mezi osobami ve věku 0–19 let a 65 a více let na obyvatele ve věku 20–64 let. K 31. 12. 2023 tak v Libereckém kraji připadlo na 100 osob ve věku 20–64 let 73,4 osob ve věku do 19 let a nad 65 let. Nejvíce je z tohoto pohledu zatížen okres Semily (77,8), který následoval okres Jablonec nad Nisou (75,9). Okres Liberec evidoval na 100 osob ve věku 20 až 64 let 72,0 osob do 19 let a nad 65 let, okres Česká Lípa pak 70,8 osob. Na prvním místě celorepublikového meziokresního žebříčku se nejlépe s hodnotou 62,9 umístil okres Tachov, poslední příčka patřila okresu Semily. Ve srovnání krajů České republiky dosáhl index nejvyšší hodnoty v Královéhradeckém kraji (76,7 osob), nejnižší pak v hlavním městě Praze (65,4 osob). Průměr za Českou republiku činil 71,9 osob do 19 let a nad 65 let na 100 osob 20 až 64letých. Liberecký kraj vykázal 7. nejvyšší hodnotu.

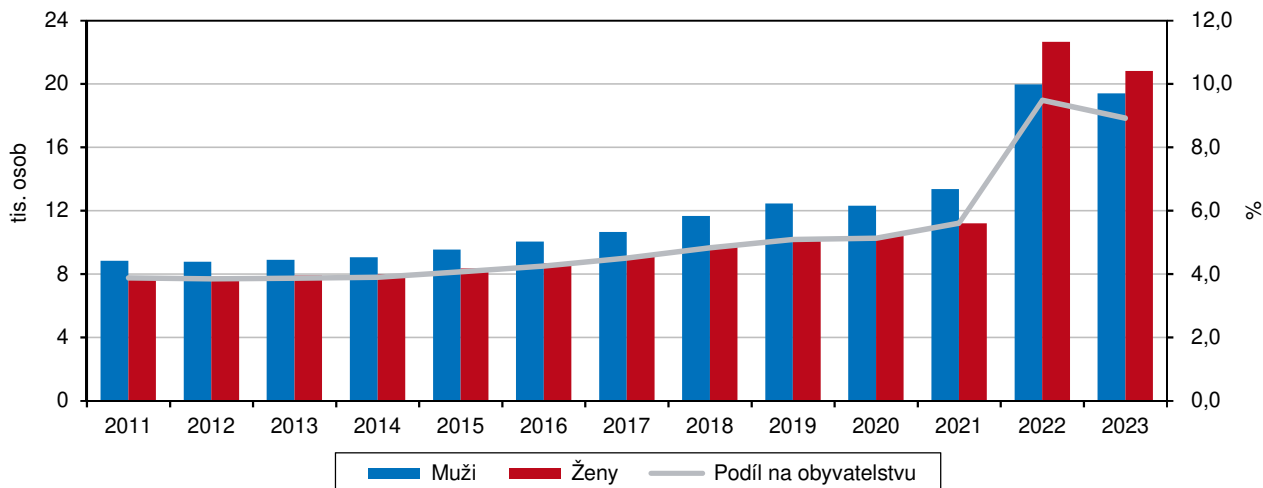
Cizinci

Podíl cizinců na populaci kraje meziročně poklesl na 8,9 %.

K 31. 12. 2023 na území Libereckého kraje žilo celkem 40 227 cizinců, jejich podíl na celkové populaci kraje meziročně poklesl o 0,6 p. b. na 8,9 %. Dosud nejvyšší počet i podíl cizinců byl v našem regionu zaznamenán v roce 2022, tj. 42 622 osob a 9,5 %. Meziročně se počet cizinců v kraji snížil o 2 395 osob, tj. o 5,6 %. Téměř polovina cizinců pobývala v okrese Liberec (49,6 %, tj. 19 954 osob), nejméně cizinců bylo evidováno v okrese Semily (10,2 %, tj. 4 118 osob).

Graf 1.12 Cizinci (bez osob s platným azylem) v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

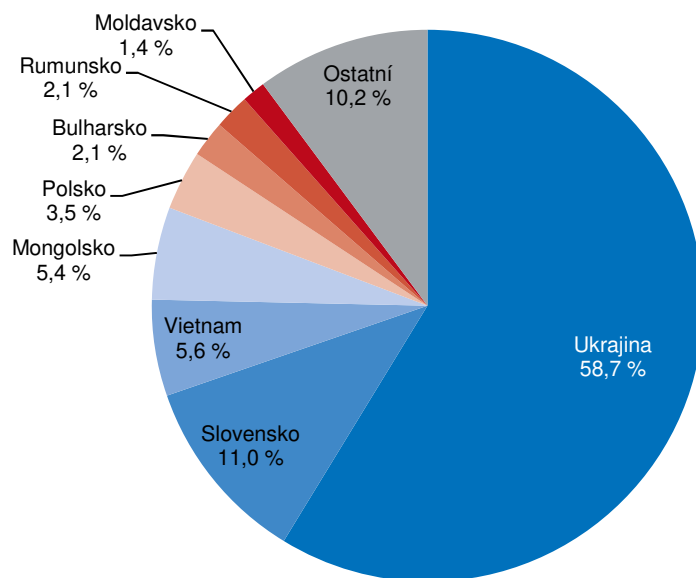

Mezi cizinci bylo nejvíce osob s ukrajinským státním občanstvím.

Z pohledu státního občanství bylo mezi cizinci v kraji na konci roku 2023 nejvíce osob z Ukrajiny. Meziročně se jejich počet snížil o 2 434 osob (-9,3 %) na 23 626 osob (58,7% podíl na celkovém počtu cizinců, 75,5% podíl na celkovém počtu cizinců mimo Evropskou unii). Téměř 53 % z nich žije v okrese Liberec. S výrazným odstupem následovaly osoby se slovenským (4 419 osob, tj. 11,0 % a meziroční nárůst o 9 osob), vietnamským (2 265 osob, tj. 5,6 % a meziroční nárůst +68 osob) a podobné zastoupení mezi cizinci v kraji měly také osoby s mongolským občanstvím (5,4 %), drtivá část těchto osob žije na území okresu Česká Lípa (96,2 %). Osoby s polským státním občanstvím představovaly 1 408 osob, tj. 3,5 %. Z výše uvedeného celkového počtu cizinců pocházelo 22,2 % ze zemí Evropské unie. Mezi cizinci pak v roce 2023 převažovaly ženy (51,8 %). Převahu žen v populaci cizinců je však možné sledovat až od roku 2022, což opět souvisí s migrací vyvolanou válečným konfliktem na území Ukrajiny, která se týká především žen a dětí. Téměř čtvrtina všech cizinců spadala do věkové kategorie 35 až 44 let (23,3 %).

Graf 1.13 Cizinci podle státního občanství (bez osob s platným azylem) v Libereckém kraji k 31. 12. 2023

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

2. Sociální vývoj

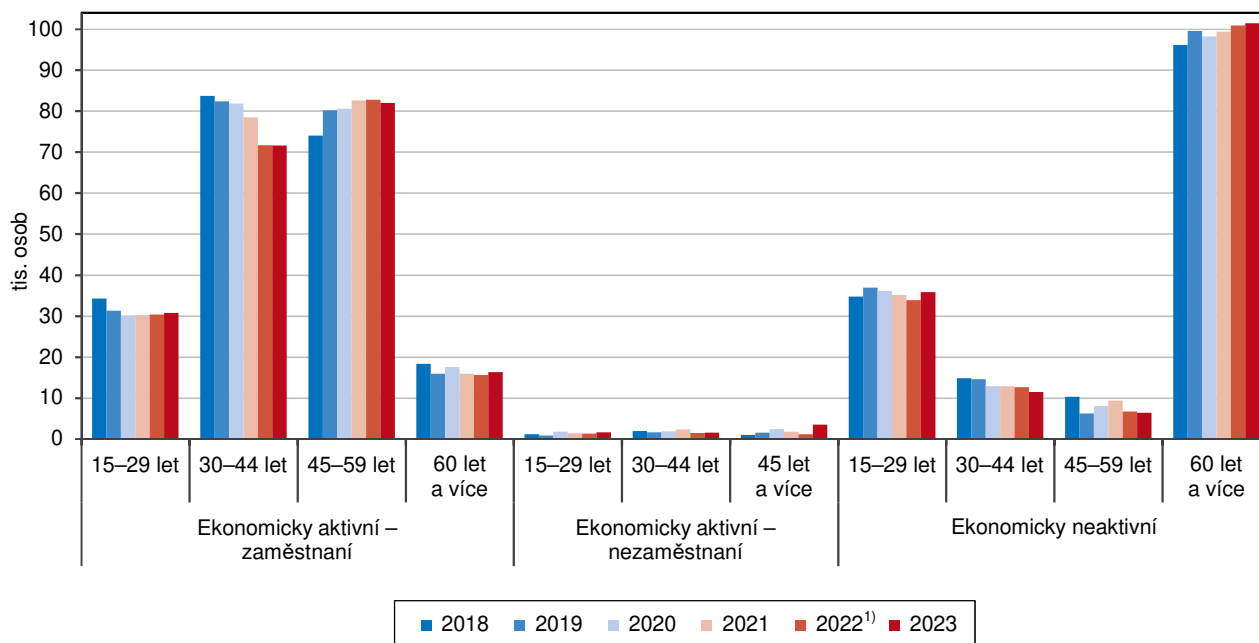
Zaměstnanost, ekonomická aktivita

Údaje o ekonomické aktivitě obyvatelstva jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS).

Údaje o ekonomické aktivitě obyvatelstva a míře zaměstnanosti a nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS), které probíhá od roku 1993. Řídí se definicemi a doporučeními Mezinárodní organizace práce (ILO), respektuje obsahovou náplň celoevropského šetření Labour Force Survey a jeho data jsou mezinárodně srovnatelná.

Graf 2.1 Obyvatelstvo v Libereckém kraji podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Pracovní sílu tvoří zaměstnaní v národním hospodářství a nezaměstnaní.

Populaci osob ve věku 15 a více let tvoří pracovní síla a obyvatelstvo mimo pracovní sílu. Pracovní silou se rozumí zaměstnaní v národním hospodářství a nezaměstnaní. Skupinu obyvatel mimo pracovní sílu tvoří v základním dělení důchodci, žáci, studenti a osoby pečující o rodinu.

V roce 2023 tvořilo pracovní sílu kraje 57,3 % populace ve věku 15 a více let.

V roce 2023 žilo podle výsledků VŠPS v Libereckém kraji 362,6 tis. osob ve věku 15 a více let. Pracovní sílu tvořilo 207,6 tis. osob, tj. 57,3 populace ve věku 15 a více let. Proti roku 2022 se pracovní síla v kraji rozšířila o 3,1 tis. osob (+1,5 %). Zaměstnaní se na pracovní síle podíleli 96,7 % (200,7 tis. osob), zbývající 3,3 % představovali nezaměstnaní (6,9 tis. osob). Meziročně se pak počet zaměstnaných zvýšil o 0,1 % (0,3 tis. osob), počet nezaměstnaných se téměř zdvojnásobil (+71,3 %). Počet obyvatel mimo pracovní sílu čítal v roce 2023 155,0 tis. osob, tj. ve srovnání s rokem 2022 o 0,9 tis. osob (0,6 %) více. Z hlediska věkové struktury tvoří největší část pracovní síly osoby ve věku 45 až 59 let (41,2 %) a dále osoby 30 až 44 leté (35,2 %). Osoby nad 60 let věku se na pracovní síle v kraji v roce 2023 podílely ze 7,9 % a osoby ve věku 15 až 29 let z 15,6 %. Podobná věková struktura je patrná také v případě zaměstnaných osob, tj. největší část představují osoby 45 až 59leté (40,9 %) a osoby ve věku 30 až 44 let (35,7 %). Taktéž ve struktuře nezaměstnaných mají většinové zastoupení osoby ve věku 45 až 59 let (50,8 %), druhé místo však v tomto případě s 23,8% podílem obsadily osoby ve věku 15 až 29 let, až poté následují nezaměstnaní ve věku 30 až 44 let (22,6 %).

Největší část zaměstnaných osob v kraji bylo ve věku 45 až 49 let.

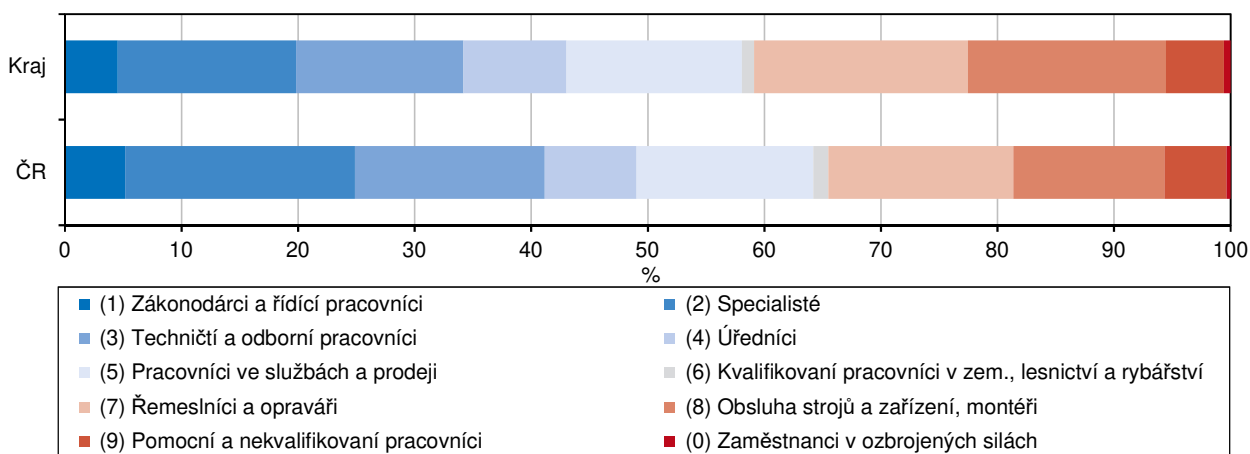
Při podrobnějším pohledu na věkovou strukturu zaměstnaných největší část představovaly osoby ve věku 45 až 49 let (17,1 % zaměstnaných v kraji), naopak nejméně (a v zásadě logicky) se na zaměstnanosti podíleli mladí mezi 15 a 19 lety (0,4 %). Mezi roky 2022 a 2023 zaznamenala největší absolutní přírůstek věková kategorie 50 až 54 let (+1,5 tis. osob) a 65 a více let (+1,1 tis. osob), relativní nárůst byl pak nejvyšší právě u zaměstnaných nad 65 let věku (+27,8 %). Nejvyšší absolutní i relativní úbytek počtu zaznamenali zaměstnaní ve věku 55 až 59 let (-2,1 tis. osob, tj. -9,0 %). Z hlediska vzdělání jsou pak mezi zaměstnanými v našem regionu nejvíce a také vyrovnaně zastoupeny osoby se středním vzděláním bez maturity (37,0 %) a středním vzděláním s maturitou (36,4 %). Základní vzdělání (případně bez vzdělání) mělo 6,3 % zaměstnaných, naopak vysokoškolsky vzdělána byla zhruba pětina zaměstnaných. Meziročně se však snížil počet osob se středním vzděláním bez maturity (-6,7 tis. osob, tj. -8,3 %) a také vysokoškoláků (-0,6 tis. osob, tj. -1,5 %). Naopak nárůst byl vykázan u zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou (+6,9 tis. osob, tj. +10,5 %) a osob bez nebo se základním vzděláním (+0,8 tis. osob, tj. +7,2 %).

Nejvíce zaměstnaných v kraji pracovalo ve zpracovatelském průmyslu.

Většina zaměstnaných osob v našem kraji v roce 2023 pracovala ve zpracovatelském průmyslu (35,9 %). S výrazným odstupem následovala odvětví velkoobchod a maloobchod, opravy motorových vozidel, kde působilo 8,7 % zaměstnaných. Třetím v pořadí pak bylo odvětví zdravotní a sociální péče se 7,8 % zaměstnaných.

Graf 2.2 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Libereckém kraji a ČR v roce 2023

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Téměř 84 % zaměstnaných je v postavení zaměstnance.

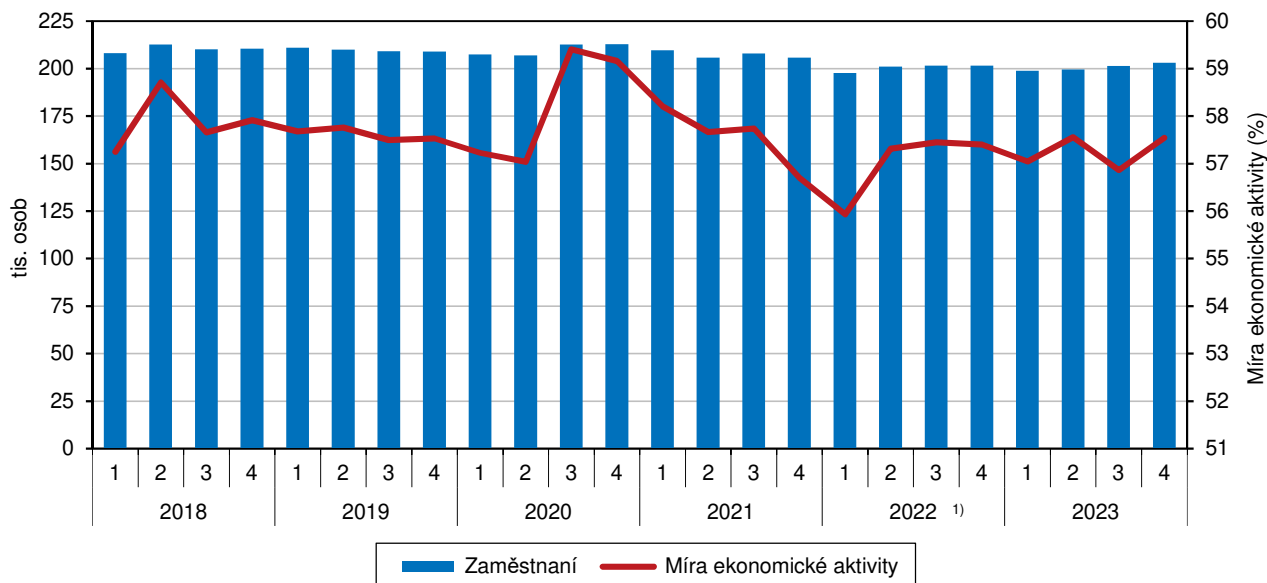
Z hlediska postavení byla většina zaměstnaných v kraji zaměstnancem (83,8 %), 13,7 % pracovalo na vlastní účet a v postavení zaměstnavatele bylo 2,4 % zaměstnaných. Podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO) bylo nejvíce zaměstnaných zařazeno do třídy 7 – řemeslníci a opraváři (18,3 %) a s nepatrným odstupem následovala třída 8 – obsluha strojů a zařízení, montéři (17,0 %). Třetí v pořadí byli s 15,3% podílem zaměstnaní ze třídy 2, tj. specialisté. Více než 10% zastoupení pak měli také pracovníci ve službách a prodeji (15,0 %, tj. třída 5) a techničtí a odborní pracovníci (14,4 %, tj. třída 3).

Míra zaměstnanosti byla v Libereckém kraji 2. nejnižší.

Míra zaměstnanosti (tj. podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob 15letých a starších) v roce 2023 v Libereckém kraji činila 55,3 %, tedy proti roku 2022 o 0,6 p. b. méně. Napříč kraji se míra zaměstnanosti v roce 2023 pohybovala v rozmezí od 55,2 % v Moravskoslezském kraji do 64,5 % v hlavním městě Praze, republikový průměr dosáhl 58,4 %. Hodnota za Liberecký kraj byla v tomto srovnání 2. nejnižší.

Graf 2.3 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Libereckém kraji podle čtvrtletí

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

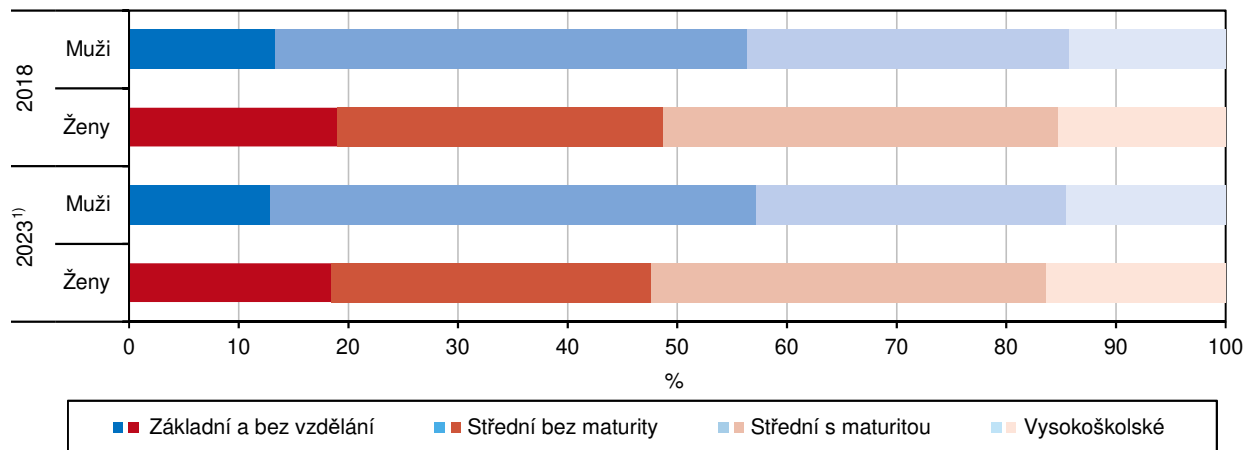
¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Míra ekonomické aktivity v Libereckém kraji byla v mezikrajském srovnání nejnižší.

Míra ekonomické aktivity (tj. podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech osob 15letých a starších) v Libereckém kraji v roce 2023 dosáhla 57,3 %. Meziročně se tento podíl zvýšil nepatrně, a to o 0,2 p. b.. V porovnání s ostatními kraji Česka byla uvedena hodnota jednoznačně nejnižší. Nejvyšší míru ekonomické aktivity vykázalo hlavní město Praha (65,8 %) a celorepublikový průměr činil 59,9 %.

Graf 2.4 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví a vzdělání v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ od roku 2023 jsou data zpracována dle nové metodiky

Nejvyšší míru ekonomické aktivity v kraji měly osoby ve věku 50 až 54 let a osoby s vysokoškolským vzděláním.

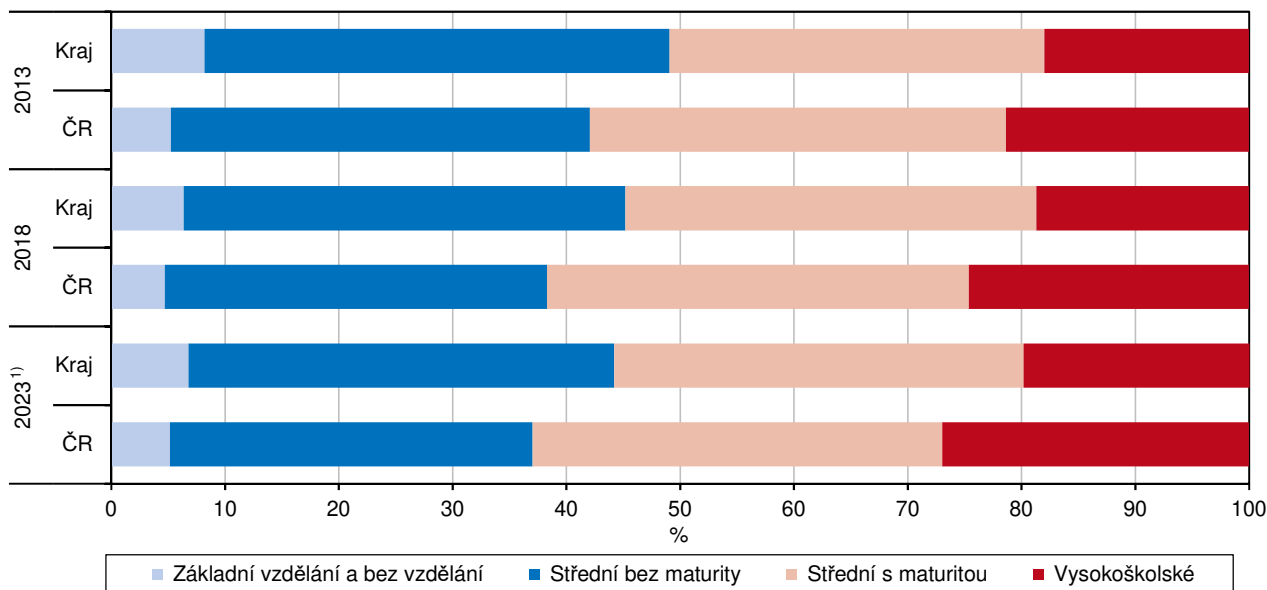
V rámci jednotlivých věkových skupin byla nejvyšší míra ekonomické aktivity v případě Libereckého kraje zjištěna u osob ve věku 50 až 54 let, u kterých dosáhla 96,4 %. Více než 90% hodnota byla dosažena ještě také u osob ve věku 45 až 49 let (93,2 %) a 40 až 44 let (90,4 %). Přímá úměra je pak u hodnoty míry ekonomické aktivity zřejmě v případě vzdělání. Nejvyšší hodnoty tak bylo dosaženo ve skupině vysokoškolsky vzdělaných osob (73,4 %), nejnižší u osob se základním vzděláním nebo bez vzdělání (24,5 %). Mezi pohlavími je míra ekonomické aktivity výrazně odlišná s tím, že vyšší je na straně mužů (66,3 %) než žen (48,7 %). V případě mužů je pak nejvyšší míra ekonomické aktivity ve věku 30 až 34 let (98,2 %), u žen je maximální hodnota dosažena ve věku 50 až 54 let (98,5 %). Vyšší míra ekonomické

aktivity u žen než u mužů je pak zřejmá pouze ve věkové skupině 15 až 19 let (4,4 % u mužů, 5,3 % u žen) a 50 až 54 let (94,7 % u mužů, 98,5 % u žen). Nejvýraznější rozdíl v míře ekonomické aktivity je pak mezi muži a ženami ve věku 30 až 34 let (muži 98,2 % a ženy 63,0 %) a dále ve věku 20 až 24 let (72,3 % muži, 42,6 % ženy), což je nejpravděpodobněji dáno jednak skutečností, že ženy častěji než muži studují a dále tím, že ženy se, nejčastěji kolem 30. věku života, stávají matkami a věnují se tak péči o rodinu. Přímá úměra mezi mírou ekonomické aktivity a úrovní vzdělání platí také u obou pohlaví, ve všech vzdělanostních kategoriích je však vyšší míra ekonomické aktivity na straně mužů.

Graf 2.5 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ od roku 2023 jsou data zpracována dle nové metodiky

Druhé a další zaměstnání mělo v kraji 5. tis. osob, meziročně o pětinu více.

Druhé a další zaměstnání mělo v roce 2023 v Libereckém kraji 5 tis. zaměstnaných osob, meziročně to znamená 20,2% nárůst (+0,8 tis. osob). Více zaměstnaných s druhým a dalším zaměstnáním bylo na straně žen (52,1 %, tj. 2,6 tis. osob). Ve srovnání s rokem 2022 se počet těchto zaměstnaných zvýšil u obou pohlaví – v případě žen o 22,7 % (+0,5 tis. osob) a v případě mužů o 17,5 % (+0,4 tis. osob). Nejvíce zaměstnaných majících druhé a další zaměstnání bylo evidováno v hlavním městě Praze (25,5 tis., tj. 18,2 % celorepublikového úhrnu 140,3 tis. takto zaměstnaných). Více než 10 tis. osob vykázal také kraj Jihomoravský (16,7 tis., tj. 11,9 %), Moravskoslezský (14,7 tis., tj. 10,5 %) a Středočeský (11,6 tis., tj. 8,3 %). Nejméně jich naopak zaznamenal Ústecký kraj (3,8 tis., tj. 2,7 %). Druhý nejmenší počet byl pak zjištěn v našem regionu. Převaha žen mezi zaměstnanými s druhým (a dalším) zaměstnáním byla vedle našeho evidována již jen ve 2 dalších regionech, tj. v Plzeňském a Zlínském kraji.

Zaměstnaní v kraji v průměru skutečně odpracovali 32,8 hodin týdně, což bylo mezi kraji nejméně.

Zaměstnaní z Libereckého kraje v průměru skutečně odpracovali 32,8 hodin za referenční týden, z toho v případě plné pracovní doby to bylo 33,9 hodin. U mužů tento počet činil 34,4 hodin (v plné pracovní době 35,0 hodin a v kratší 16,7 hodin), u žen pak 30,8 hodin (v plné pracovní době 32,4 hodin, v kratší 18,0 hodin). V rámci krajů byl nejvyšší průměrný počet skutečně odpracovaných hodin zaznamenán v Ústeckém kraji (35,5 hodin), v plné pracovní době pak v hlavním městě Praze (36,3 hodin). Na opačném konci se v případě obou hodnot umístil Liberecký kraj.

Mezi nezaměstnanými převažovaly osoby se středním vzděláním bez maturity.

Ve struktuře 6,9 tis. nezaměstnaných osob podle pohlaví v Libereckém kraji v roce 2023 mírně převažovaly ženy (3,5 tis. osob, tj. 50,4 %). V porovnání s rokem 2022 vzrostl počet nezaměstnaných u obou pohlaví, tj. na straně mužů o 1,5 tis. osob (+73,7 %) a na straně žen o 1,4 tis. osob (+69,0 %). Z hlediska vzdělanostní struktury nezaměstnaných pak v případě obou pohlaví převažovaly osoby se středním vzděláním bez maturity, vyšší podíl těchto nezaměstnaných byl však patrný na straně mužů (59,0 % nezaměstnaných mužů) než žen (38,6 % nezaměstnaných žen). Nezaměstnaní se středním vzděláním s maturitou pak v případě mužů představovaly 19,6 % a v případě žen 30,3 % nezaměstnaných.

Nezaměstnaní déle než jeden rok tvořily téměř 40 % nezaměstnaných.

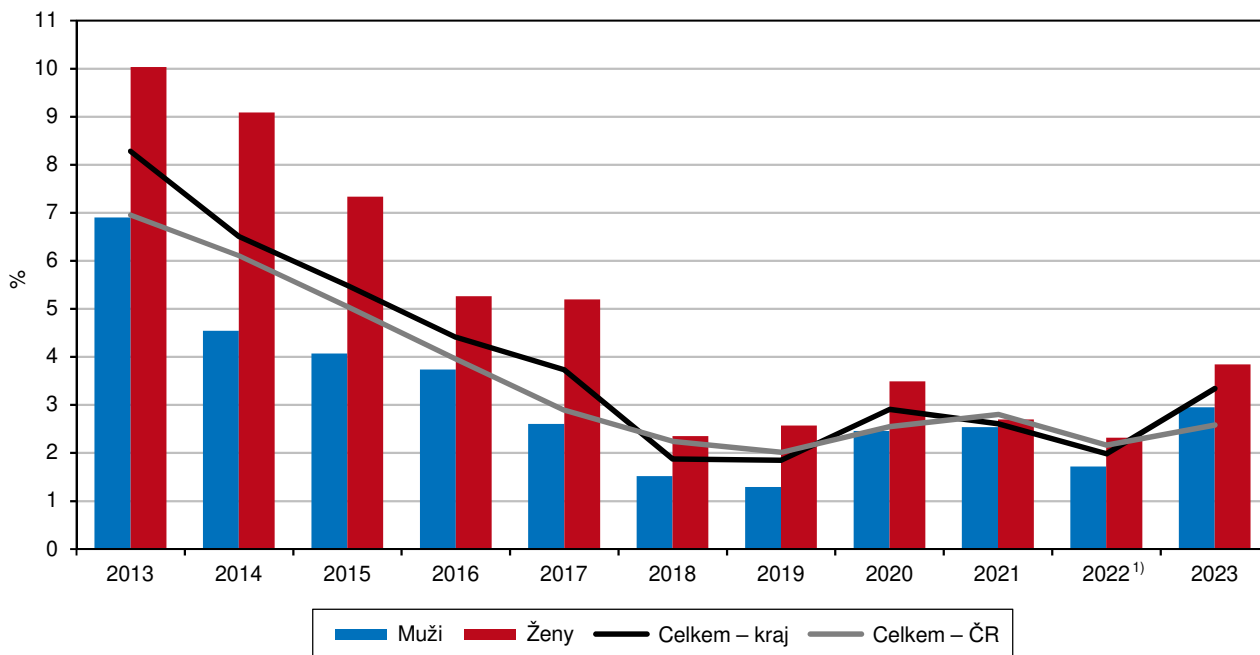
Mezi 6,8 tis. nezaměstnanými v našem kraji (bez osob, které již práci našly) tvořili největší podíl (39,9 %, tj. 2,7 tis. osob) dlouhodobě nezaměstnaní (nezaměstnaní déle než 1 rok), z toho osoby hledající zaměstnání déle než 2 roky představovaly 27,7 % nezaměstnaných. Druhou nejpočetnější skupinou pak naopak byli ti, kteří nové zaměstnání našli nejpozději do 3 měsíců (1,6 tis. osob, tj. 23,0 %).

Nezaměstnaní hledali zaměstnání nejčastěji přes známé nebo úřady práce.

Nejčastěji nezaměstnaní v posledních čtyřech týdnech k hledání zaměstnání využívali úřady práce a známé (shodně 5,4 tis. nezaměstnaných), 4,2 tis. nezaměstnaných osobně navštěvovalo podniky a firmy a 3,0 tis. osob sledovalo pracovní inzerci.

Graf 2.6 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Obecná míra nezaměstnanosti byla v našem kraji 4. nejvyšší.

Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2023 v našem kraji činila 3,3 %, meziročně se tak její hodnota zvýšila o 1,4 p. b. V porovnání s ostatními kraji Česka se jedná o 4. nejvyšší hodnotu, ve srovnání s celorepublikovým průměrem je krajská hodnota o 0,8 p. b. vyšší. Napříč regiony Česka se pak obecná míra nezaměstnanosti pohybovala v rozmezí od 1,5 % v Kraji Vysočina do 4,3 % v Karlovarském kraji. S výjimkou Olomouckého (-0,4 p. b.) vzrostla meziročně hodnota obecné míry nezaměstnanosti ve všech krajích, nejvýraznější byl její nárůst právě v Libereckém regionu.

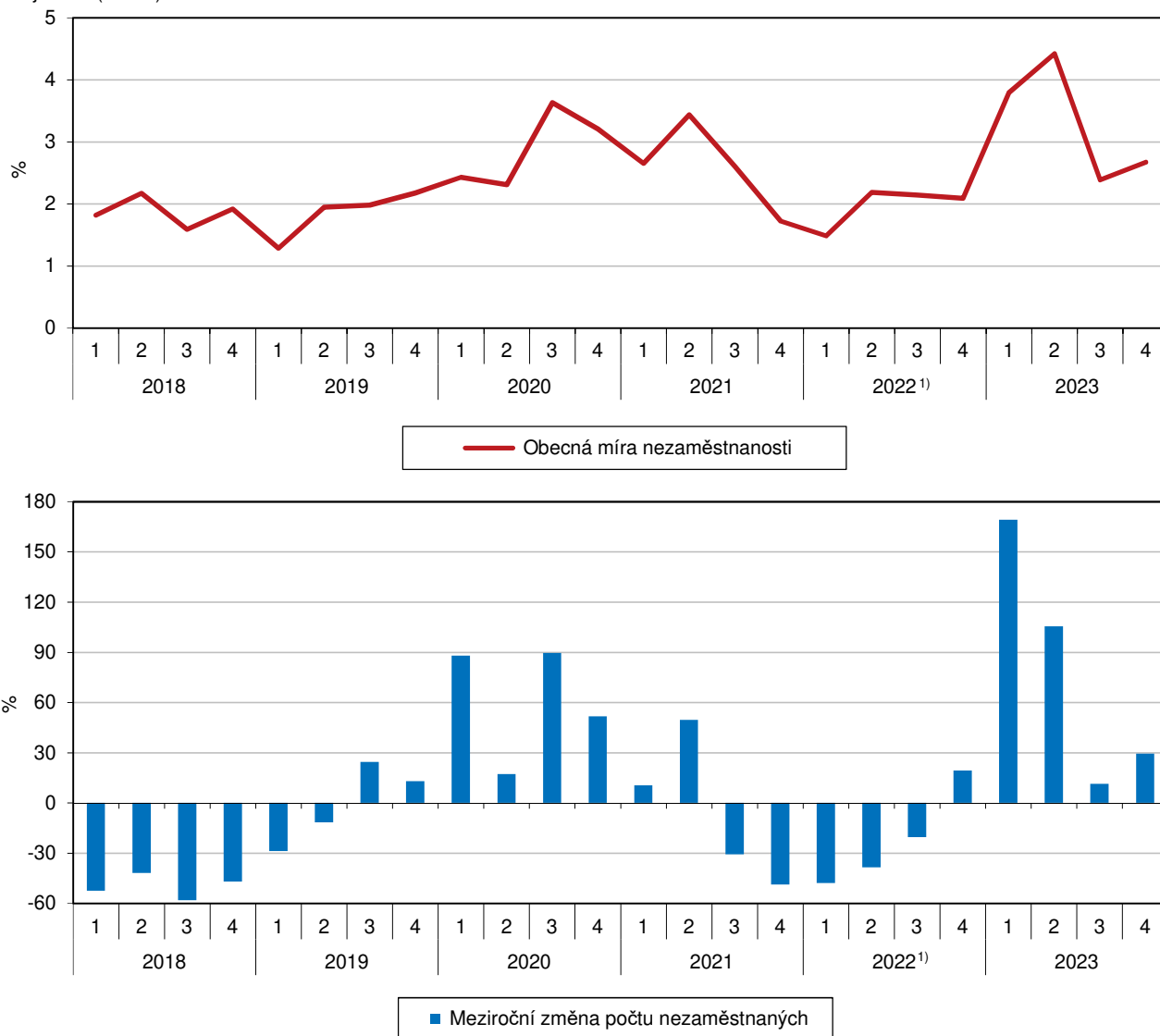

Nadpoloviční počet osob mimo pracovní sílu byl ve věku 65 a více let.

Mimo pracovní sílu bylo v roce 2023, jak již bylo v předchozím textu zmíněno, v našem kraji 155,0 tis. osob ve věku 15 a více let, tj. 95,8 tis. žen (61,8 %) a 59,2 tis. mužů (38,2 %). Věková struktura těchto osob v zásadě zrcadlí hlavní důvody ekonomické neaktivity těchto osob – největší část tak představují osoby ve věku 65 a více let (57,5 %), tedy osoby, které jsou již v penzi. S výrazným odstupem následují mladí lidé ve věku 15 až 24 let, kteří s největší pravděpodobností dosud studují (20,4 %). Vyšší zastoupení pak také mají osoby ve věku 25 až 39 let, kam nejčastěji spadají ženy na mateřské a následně rodičovské dovolené, ty se v roce 2023 v našem kraji na celkovém počtu osob mimo pracovní sílu podílely 8,1 %. Věková struktura osob mimo pracovní sílu z pohledu pohlaví v zásadě odpovídá výše uvedené celkové struktuře, tj. nejvyšší zastoupení mají v případě mužů i žen mimo pracovní sílu osoby starší 65 let (57,7 %, resp. 57,3 %), následují mladí lidé mezi 15 a 24 roky (23,8 % mužů a 18,3 % žen). Logicky nejvýraznější rozdíl je pak v zastoupení osob ve věku 25 až 39 let, který je významně vyšší na straně žen (11,1 %) než mužů (3,3 %). Muži pak mají vyšší zastoupení ve věkové kategorii 40 až 64 let, tj. 15,1 %, podíl žen dosáhl v této skupině 13,1 %.

Graf 2.7 Obecná míra nezaměstnanosti a změna počtu nezaměstnaných podle čtvrtletí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Zaměstnanost cizinců

Přes 10 % cizinců podnikalo na základě živnostenského oprávnění.

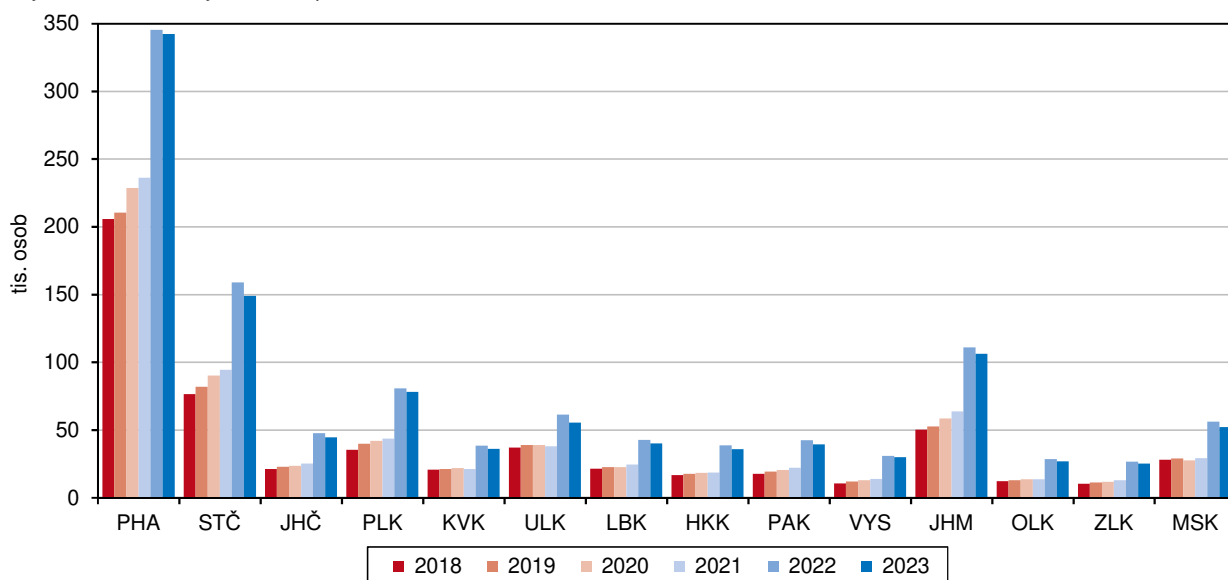
Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu bylo v Libereckém kraji k 31. 12. 2023 zaměstnáno 27 947 cizinců, tj. meziročně o 1,8 % více. Na úřadech práce bylo evidováno 25 061 cizinců (89,7 % zaměstnaných cizinců), jejich počet se meziročně zvýšil o 434 osob (+1,8 %). Na základě živnostenského oprávnění podnikalo 2 886 cizinců (10,3 %), což je o 55 osob (+1,9 %) více než v roce 2022.

Počet pracujících cizinců evidovaný na území Libereckého kraje byl v mezikrajském srovnání 5. nejvyšší.

V porovnání s ostatními kraji byl v roce 2023 počet pracujících cizinců evidovaný na území Libereckého kraje 5. nejvyšší. Nejvíce těchto osob vykázalo hlavní město Praha (300 168 osob), nejméně Olomoucký kraj (19 203 osob). Stejně umístění našeho kraje a také krajů na první a poslední příčce platilo také v případě cizinců evidovaných na úřadech práce. Nejvíce cizinců podnikajících na základě živnostenského oprávnění bylo zaznamenáno opět v hlavním městě Praze (50 263 osob), nejméně však v Kraji Vysočina (1 862 osob). Hodnota za Liberecký kraj pak byla 4. nejvyšší.

Graf 2.8 Cizinci podle krajů

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

V přepočtu na 1 000 obyvatel v kraji připadlo 62,0 zaměstnaných cizinců.

V přepočtu na 1 000 obyvatel vykazuje stále nejvíce pracujících cizinců hlavní město Praha – v úhrnu 216,8 ‰, evidovaných na úřadech práce 180,5 ‰ a s živnostenským oprávněním 36,3 ‰. Také poslední příčku mezikrajského srovnání uzavírají stejné kraje, tj. v případě celkového počtu cizinců a cizinců evidovaných na úřadech práce Olomoucký kraj (30,3 ‰, resp. 26,1 ‰) a v případě cizinců s živnostenským oprávněním Kraj Vysočina (3,6 ‰). Umístění našeho regionu se však změnilo – v přepočtu na 1 000 obyvatel kraje je evidováno 62,0 zaměstnaných cizinců (6. nejvyšší hodnota), 55,6 cizinců evidovaných na úřadech práce a 6,4 cizinců s živnostenským listem (shodně 7. nejvyšší hodnota).

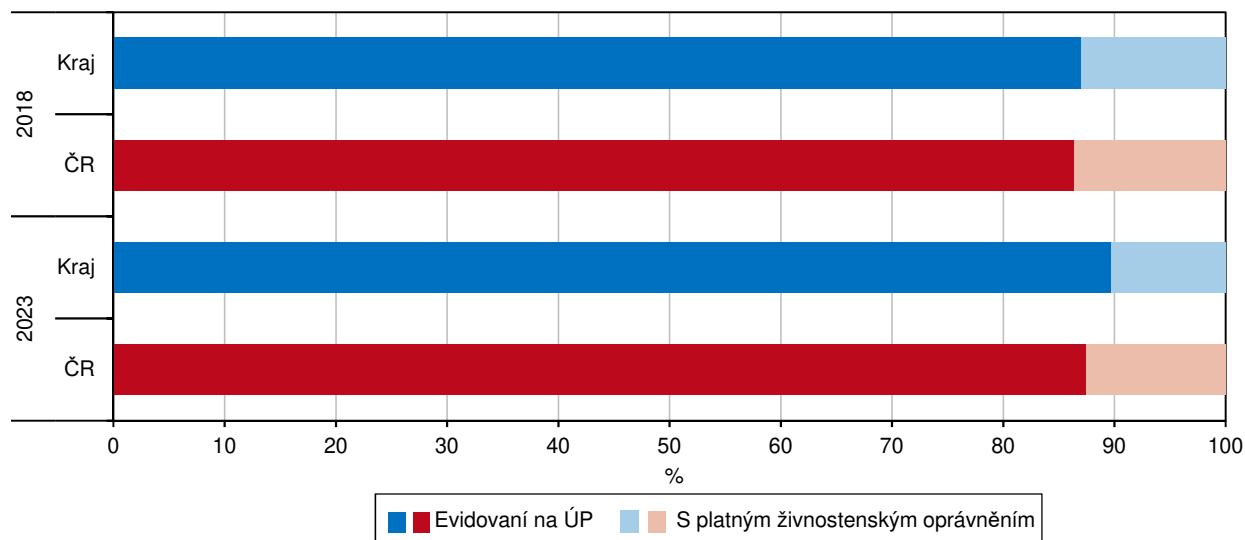
Počet zaměstnaných cizinců se meziročně zvýšil ve 12 krajích.

Počet zaměstnaných cizinců se zvýšil ve 12 krajích České republiky. Výjimkou byl Královéhradecký kraj, ve kterém se počet těchto osob meziročně snížil o 1,1 % a Ústecký kraj, ve kterém se počet nepatrně snížil o 13 osob. Přírůstek v zaměstnanosti uvedených osob se napříč kraji pohyboval v rozmezí od +0,6 % v kraji Jihočeském do +6,7 % v Kraji Vysočina.

Graf 2.9 Zaměstnaní cizinci v Libereckém kraji (k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce cizinců v kraji pracuje v okrese Liberec, nejméně v okrese Jablonec nad Nisou.

Z pohledu okresů kraje bylo nejvíce zaměstnaných cizinců vykázáno v okrese Liberec (18 182 osob, tj. 65,1 % celkového počtu). Následoval okres Česká Lípa (3 417 osob, tj. 12,2 %), okres Semily (3 211 osob, tj. 11,5 %) a nejméně těchto cizinců evidoval okres Jablonec nad Nisou (3 137 osob, tj. 11,2 %). Nejvíce cizinců evidovaných na úřadech práce i cizinců-živnostníků evidoval okres Liberec (17 039 osob, resp. 1 143 osob), nejméně v případě cizinců v evidenci úřadů práce v okrese Jablonec nad Nisou (2 467 osob) a v případě cizinců-živnostníků v okrese Semily (417 osob). Počet zaměstnaných cizinců vzrostl ve 3 okresech kraje, nejvýrazněji v okrese Liberec (+5,8 %). V okrese Semily byl oproti roku 2022 jejich počet o 17,6 % nižší s tím, že počet cizinců v evidenci úřadů práce v tomto okrese meziročně poklesl o 20,1 % a počet cizinců-živnostníků byl naopak o 4,3 % vyšší (tj. nejvyšší nárůst v rámci okresů kraje). Počet živnostníků s cizím státním občanstvím pak v porovnání s rokem 2022 poklesl pouze v okrese Jablonec nad Nisou, a to o 0,3 %.

Mezi zaměstnanými cizinci převažovali z 53,9 % muži.

Mezi zaměstnanými cizinci v Libereckém kraji z 53,9 % převažovali muži (meziročně o 0,6 p. b. méně). Na konci roku 2023 bylo na úřadech práce evidováno 12 106 žen s cizí státní příslušností (48,3 % z celkového počtu), ve srovnání s rokem předchozím se jejich počet zvýšil o 3,5 % (+414 osob). Naopak počet cizinců-mužů evidovaných na úřadech práce meziročně vzrostl pouze o 0,2 % (+20 osob). V případě držitelů živnostenského oprávnění měly ženy zastoupení výrazně nižší – 774 žen představovalo 26,8 % z počtu cizinců s živnostenským oprávněním v kraji. Meziročně se však počet cizinek majících živnostenský list snížil o 24 osob, tedy o 3,0 %. Na straně mužů došlo k navýšení ve výši 3,9 %, tedy +79 osob.

Cizinci evidovaní na úřadech práce byli z většiny zastoupeni občany EU/EHP a Švýcarska v postavení zaměstnanců.

Cizinci v evidenci úřadů práce v Libereckém kraji k 31. 12. 2023 byli podle typu evidence z většiny zastoupeni občany EU/EHP a Švýcarska v postavení zaměstnanců (10 498 osob, 41,9 % celkového počtu cizinců v evidenci úřadů práce). Tyto osoby mají v pracovněprávních vztazích stejné právní postavení jako občané České republiky, mají tedy volný přístup na trh práce. Meziročně se počet těchto osob snížil o 4,9 % (-540 osob). Cizí státní příslušníci, kteří nepotřebují pracovní oprávnění, tvořili 42,5 % (10 657 osob) evidovaných a jejich počet se oproti roku 2022 zvýšil o 14,1 % (+1 313 osob). Třetí nejpočetnější skupinou cizinců evidovaných na úřadech práce byly osoby se zaměstnaneckými kartami (3 680 osob,

tj. 14,7% podíl), tyto karty svým držitelům povolují současně zaměstnání i pobyt. Jejich počet se však meziročně snížil o 9,0 % (-366 osob). Platné povolení k zaměstnání mělo v roce 2023 pouze 220 cizinců (0,9 %), meziročně tedy jejich počet vzrostl o 35 osob (+ 18,9 %). Počet cizinců s modrou kartou, která jeho držitele opravňuje k výkonu vysoce kvalifikovaného zaměstnání, se v roce 2023 ve srovnání s rokem 2022 snížil ze 14 osob na 6 osob.

Více než 74 % cizinců evidovaných na úřadech práce a pocházejících ze zemí mimo EU bylo z Ukrajiny.

Z pohledu státního občanství pocházela většina cizinců evidovaných na úřadech práce v roce 2023 v Libereckém kraji ze zemí mimo Evropskou unii (14 585 osob, tj. 58,2 % všech cizinců v evidenci úřadů práce). Nejčastěji se jednalo o občany Ukrajiny (11 587 osob, tj. 79,4 % cizinců mimo unijní země). S výrazným odstupem následovali občané Mongolska (953 osob, tj. 6,5 %). Více než 2% zastoupení měli v této skupině již jen občané Vietnamu (363 osob) a Moldavska (308 osob), občané Ruska tvořili 1,8 % (265 osob). V rámci 10 476 cizinců evidovaných na úřadech práce a pocházejících ze zemí Evropské unie pak měli nejvyšší zastoupení občané Slovenska (3 677 osob, tj. 35,1 % cizinců z unijních zemí evidovaných na úřadech práce) a Polska (2 945 osob, tj. 28,1 %). Zastoupení vyšší než 10 % pak v této skupině cizinců měly již jen osoby s rumunským (1 519 osob) a bulharským (1 171 osob) státním občanstvím. Úřady práce neevidovali žádného občana Lucemburska.

Také v případě cizinců s živnostenským oprávněním se nejčastěji jednalo o občany z Ukrajiny.

I v případě cizinců s živnostenským oprávněním pocházela většina z nich ze zemí mimo Evropskou unii (1 940 osob), opět se v největší míře jednalo o občany s ukrajinským státním občanstvím (928 osob, tj. 32,2 % všech cizinců-podnikatelů a 47,8 % cizinců-podnikatelů ze zemí mimo EU). Dalších 23,1 % všech cizinců-podnikatelů, resp. 34,4 % cizinců-podnikatelů ze zemí mimo EU (667 osob), představovali občané Vietnamu. Podnikatelé ze zemí Evropské unie měli nejčastěji slovenské státní občanství (495 osob, tj. 52,3 % z 946 osob s živnostenským oprávněním z unijních zemí). Téměř 14 % živnostníků z těchto zemí tvořili občané Polska.

Nezaměstnanost

Na konci roku 2023 se počet uchazečů o zaměstnání v kraji ve srovnání s koncem roku 2022 zvýšil o 1,9 %.

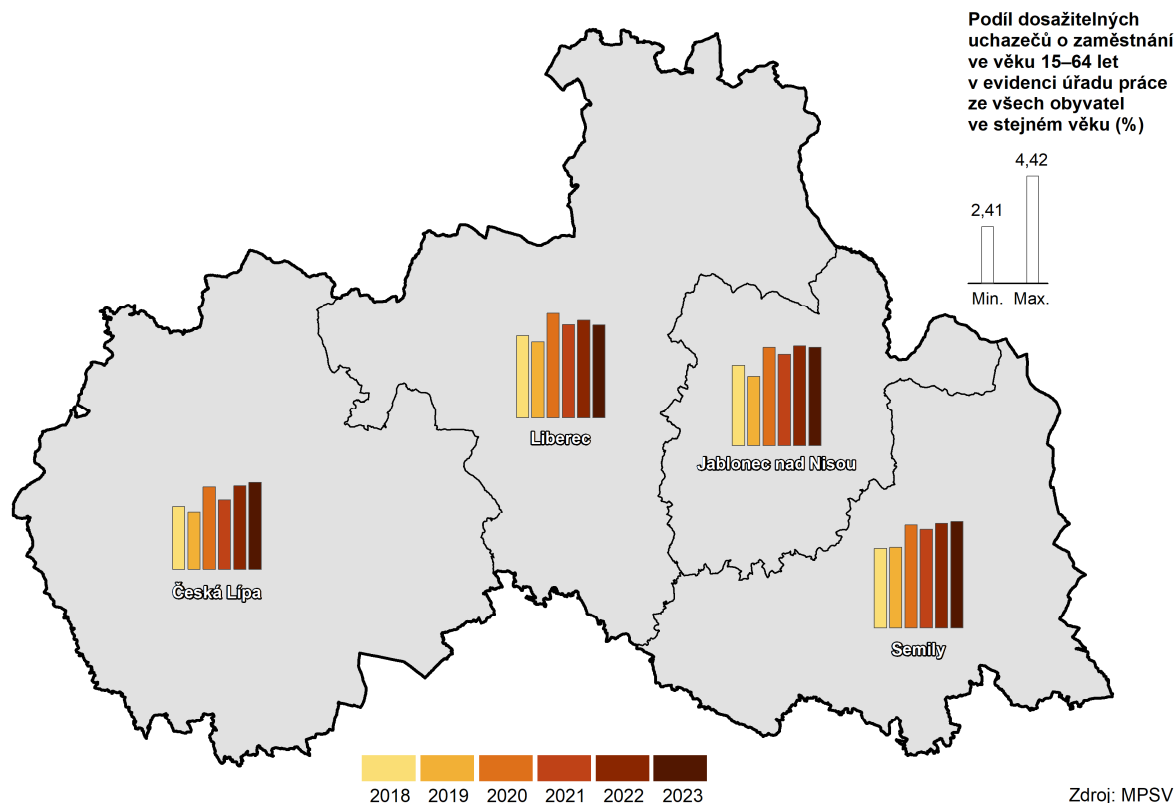
K poslednímu dni roku 2023 bylo na úřadech práce v Libereckém kraji registrováno celkem 12 485 uchazečů o zaměstnání, tj. o 1,9 % více než ke konci předchozího roku. Většinu neumístěných žadatelů o práci tvořily ženy (54,4 %). Mezi dosažitelné uchazeče ve věku 15–64 let, kteří mohli bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, patřilo celkem 11 109 osob (meziročně +1,7 %, 89,0 % z celkového počtu nezaměstnaných). Ve srovnání s předchozím rokem se na úřadech práce v Libereckém kraji zvýšil také počet uchazečů z řad absolventů a mladistvých (+14,9 % na 702 osob), kteří tak představovali 5,6 % nezaměstnaných. Naopak počet uchazečů se zdravotním postižením mírně poklesl o 0,7 % na 1 689 osob. Jejich zastoupení však zůstává nadále vysoké a nějakou formu zdravotního postižení měl v kraji uznanou každý sedmý uchazeč, na celkovém počtu neumístěných uchazečů se tyto osoby podílely 13,5 %. Podmínky pro výplatu podpory v nezaměstnanosti ke sledovanému datu splnilo 4 050 uchazečů, tj. 32,4 % všech žadatelů o práci.

V posledních čtyřech letech se počet uchazečů pohybuje kolem 12 tis. osob.

Z dlouhodobého pohledu, mezi roky 2005 až 2023, se počet uchazečů v kraji pohyboval v rozmezí od 9 341 osob v roce 2019 do 26 273 osob v roce 2009. Nejdelší bylo období poklesu počtu uchazečů v letech 2014 až 2019. Více než 20 tis. uchazečů bylo na úřadech práce v kraji evidováno v období let 2009 až 2014. V posledních čtyřech letech se počet uchazečů pohybuje kolem 12 tis. osob.

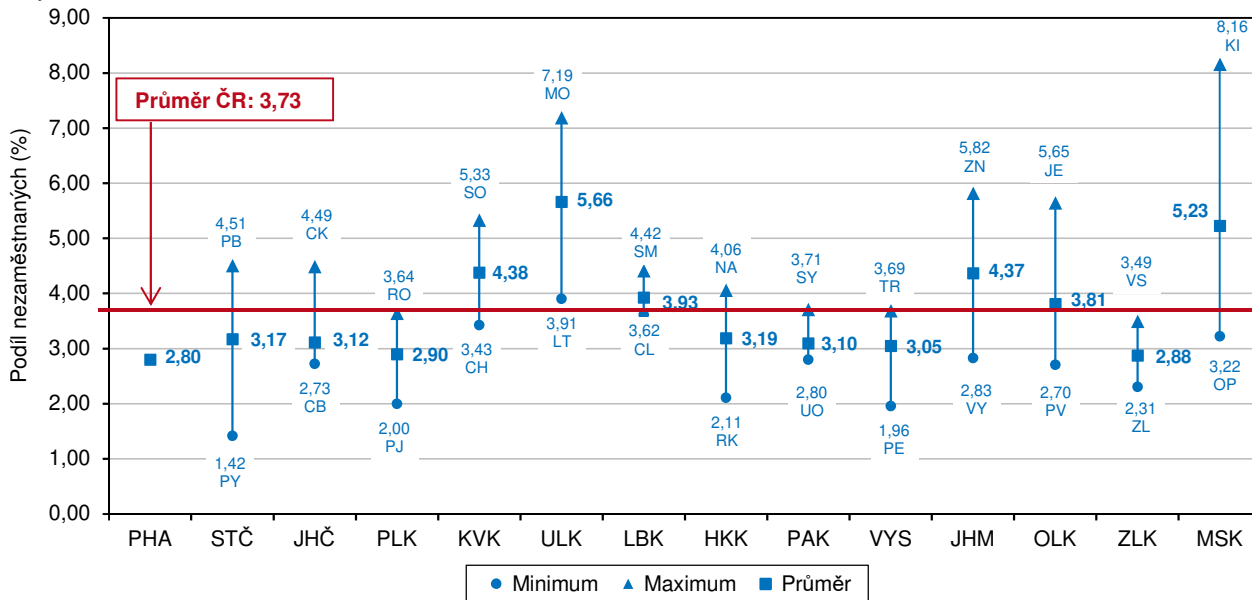

Podíl nezaměstnaných osob podle okresů Libereckého kraje v letech 2018 až 2023 (stav k 31. 12.)

Graf 2.10 Rozptyl podílu nezaměstnaných podle okresů a krajů k 31. 12. 2023

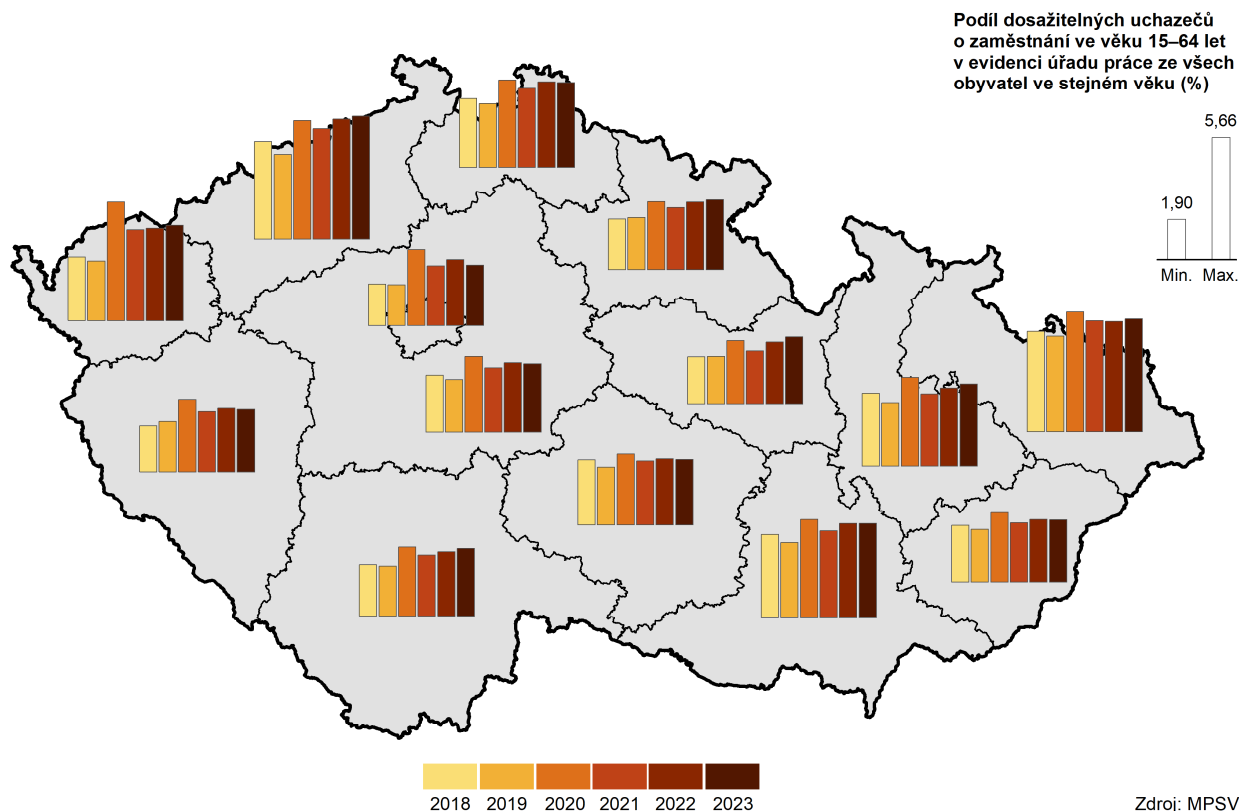
Zdroj: MPSV

Největší skupinu uchazečů tvořily osoby ve věku 55–59 let.

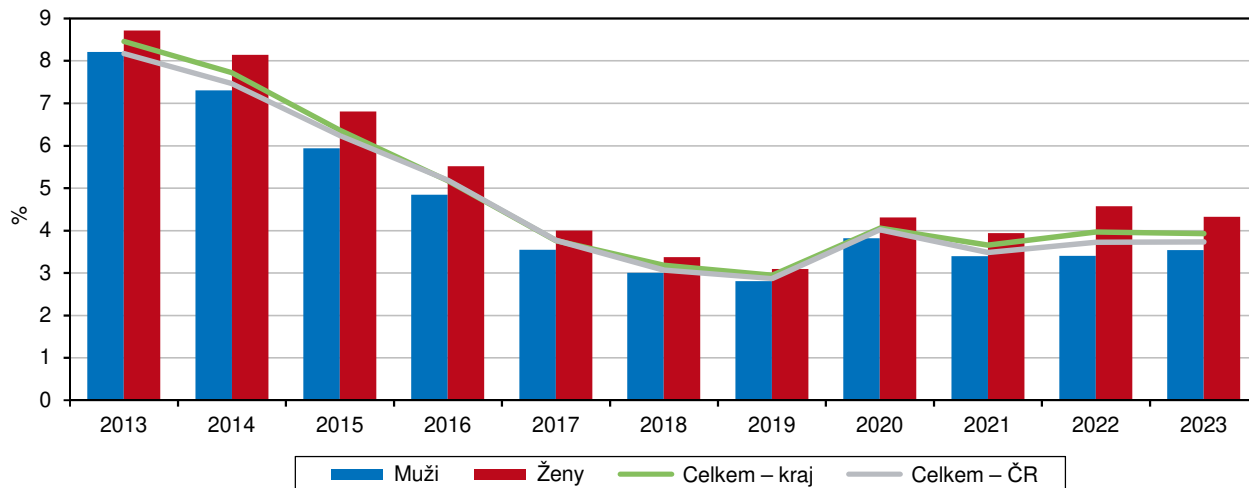
Z hlediska věku převažovaly ve struktuře uchazečů o zaměstnání v kraji v roce 2023 osoby 55 až 59 leté (1 648 osob, tj. 13,2 % všech uchazečů). Více než 10% zastoupení pak měly také osoby ve věku 45 až 49 let (11,9 %), 50 až 54 let (11,7 %), 40 až 44 let (10,8 %) a 35 až 39 let (10,2 %). Uchazeči do 19 let představovali 5,7 % nezaměstnaných. V průměru pak bylo uchazečům 42,4 let, tj. 5. nejvyšší věk mezi kraji. Republikový průměr činil 42,8 let. Nejstarší uchazeče o zaměstnání evidovaly úřady práce v Moravskoslezském kraji, kterým bylo v průměru 43,9 let. Průměrně nejmladší strukturu uchazečů o zaměstnání vykázal Ústecký kraj (41,9 let).

Podíl nezaměstnaných osob podle krajů v letech 2018 až 2023 (stav k 31. 12.)

Graf 2.11 Podíl nezaměstnaných osob¹⁾ v Libereckém kraji (roční průměr)

Zdroj: MPSV

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

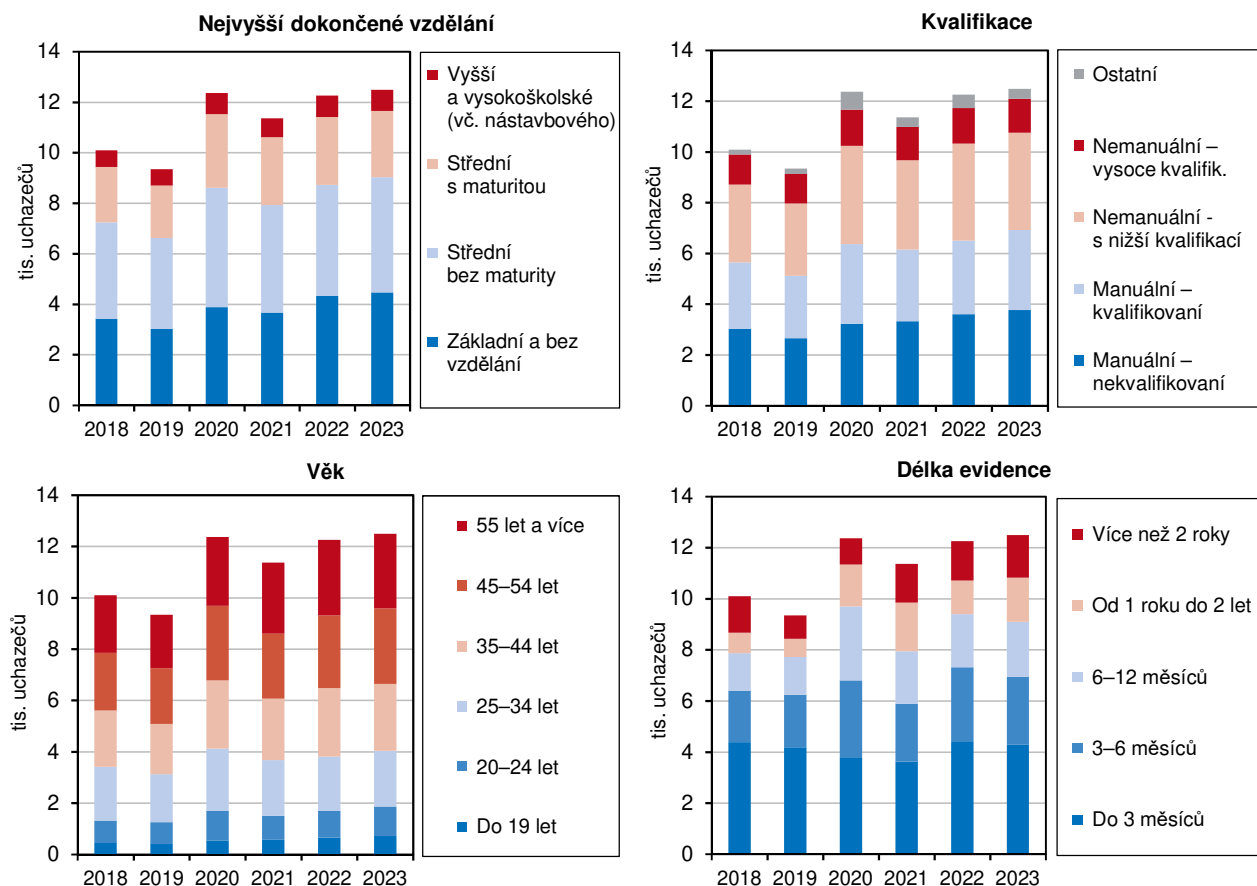
Necelá třetina uchazečů měla střední vzdělání bez maturity, dalších 30 % uchazečů mělo jen základní vzdělání.

Největší část uchazečů o zaměstnání byla vyučena (32,7 % všech uchazečů), dalších 30,0 % mělo pouze základní vzdělání. S výrazným odstupem pak následovali uchazeči mající úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučení), kteří tvořili 15,1 % nezaměstnaných. Vysokoškolské vzdělání uvedlo 5,9 % žadatelů o práci, srovnatelné bylo zastoupení uchazečů bez vzdělání včetně neúplného základního vzdělání (5,8 %). Ze struktury uchazečů podle klasifikace zaměstnání vyplývá, že největší část neumístěných žadatelů o práci spadala do třídy 9, tj. pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (30,2 %). Jedna pětina uchazečů pak byla zařazena do třídy 5, tj. pracovníci ve službách a prodeji.

Graf 2.12 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

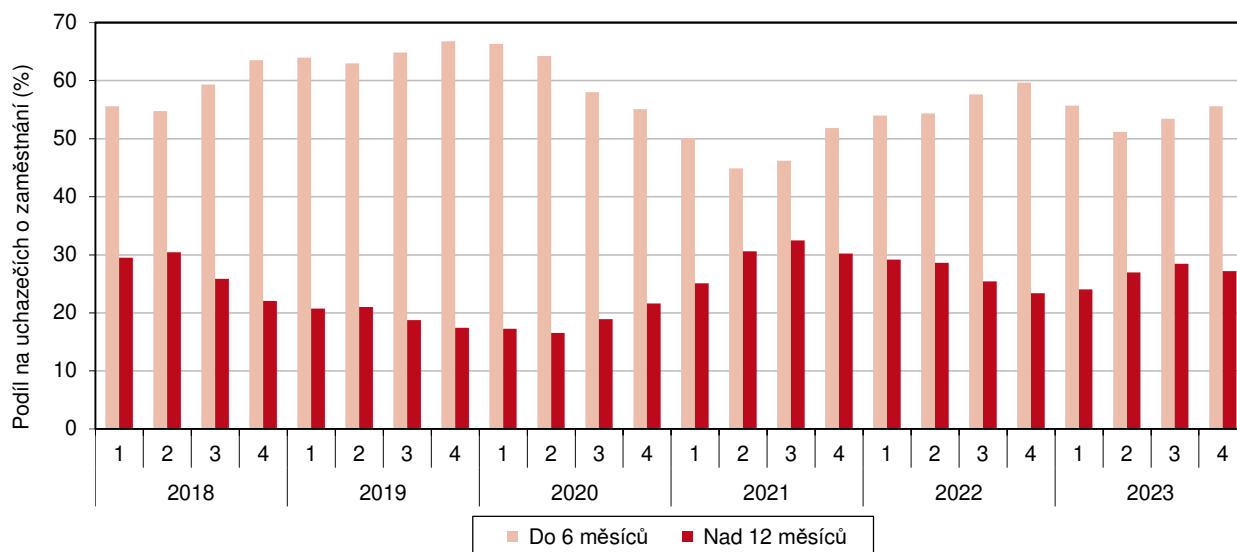
Více než třetina uchazečů byla v evidenci úřadu práce do 3 měsíců, pětina pak 3 až 6 měsíců.

Většina uchazečů o zaměstnání byla v roce 2023 v evidenci úřadu práce maximálně 3 měsíce (34,4 % všech uchazečů), pětina pak 3 až 6 měsíců. Dlouhodobě nezaměstnané (tzn. nezaměstnané déle než 1 rok) reprezentovalo ve sledovaném roce 3 393 osob, tedy 27,2 % nezaměstnaných. Meziročně se počet dlouhodobě nezaměstnaných zvýšil o 18,7 %. Od roku 2005 bylo nejvíce dlouhodobě nezaměstnaných evidováno v roce 2013 (10 459 osob), nejméně v roce 2019 (1 626 osob). Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na jejich celkovém počtu se pak v rámci uvedeného období pohyboval v rozmezí od 17,4 % v roce 2019 do 43,0 % v roce 2014. V celé České republice činil podíl dlouhodobě nezaměstnaných v roce 2023 29,5 %. V rámci krajů bylo pak nejvyšší zastoupení dlouhodobých žadatelů zjištěno v Moravskoslezském kraji (37,3 %), naopak nejnižší podíl těchto nezaměstnaných vykázaly úřady práce v Pardubickém kraji (17,7 %). Hodnota za Liberecký kraj byla 7. nejvyšší. Mezi okresy Libereckého kraje bylo nejvíce dlouhodobě nezaměstnaných evidováno v okrese Liberec (5 122 osob), nejméně v okrese Semily (2 129 osob). V případě podílu byla nejvyšší hodnota zjištěna v okrese Jablonec nad Nisou (30,8 % všech nezaměstnaných evidovaných v tomto okrese), nejnižší opět v okrese Semily (22,0 %). Napříč správními obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP) našeho kraje se pak podíl dlouhodobě nezaměstnaných pohyboval mezi 19,4 % ve správním obvodu Turnov a 43,3 % v obvodu Tanvald. Ve všech správních obvodech, podobně jako v Libereckém kraji, byli ve struktuře nezaměstnaných nejčastěji zastoupeni uchazeči s délkou evidence do 3 měsíců (nejvíce ve správním obvodu Turnov, tj. 42,3 %). Výjimkou byl pouze správní obvod Tanvald, ve kterém tvořili největší část uchazeči s evidencí déle než 2 roky (25,8 %)

a teprve poté následovali uchazeči do 3 měsíců (22,8 %). Vyšší zastoupení nezaměstnaných evidovaných 2 roky a více vykázal také správní obvod Frýdlant (20,6 %).

Graf 2.13 Krátkodobě a dlouhodobě nezaměstnaní ke konci čtvrtletí v Libereckém kraji

Zdroj: MPSV

Nárok na podporu v nezaměstnanosti měla necelá třetina žadatelů. Nejčastěji pobírali podporu ve výši 11 501 Kč a více.

Nárok na podporu v nezaměstnanosti v roce 2023 doložilo 4 050 uchazečů, tj. 32,4 % všech žadatelů. Meziročně se jejich podíl zvýšil pouze nepatrně (+0,6 %). Největší počet uchazečů s podporou v nezaměstnanosti byl v kraji mezi roky 2005 a 2023 vykázán v roce 2009 (8 820 osob), nejméně v roce 2019 (3 729 osob). Pokud jde o podíl uchazečů s nárokem na podporu, ten se v uvedeném období pohyboval v rozmezí od 18,6 % v roce 2012 do 42,9 % v roce 2008. V rámci mezikrajského srovnání nejvyšší podíl uchazečů s podporou vykázal v roce 2023 Kraj Vysočina (41,2 %), nejnižší pak Karlovarský region (22,5 %). Zastoupení těchto uchazečů v našem kraji bylo v mezikrajském žebříčku shodně jako ve Středočeském kraji 6. nejnižší. Nejčastěji uchazeči v našem kraji pobírali podporu ve výši 11 501 Kč a více (34,8 % uchazečů s nárokem), s výrazným odstupem následovali uchazeči pobírající částku 4 501 až 5 500 Kč (18,1 %) a uchazeči s částkou 7 501 až 8 500 Kč (11,4 %). Průměrná výše podpory v nezaměstnanosti v našem regionu pak dosáhla částky 10 139 Kč (tj. o 381 Kč pod republikovým průměrem). Nejvyšší průměrná podpora byla vyplácena uchazečům z hlavního města Prahy (13 192 Kč), nejnižší uchazečům z Moravskoslezského kraje (9 741 Kč). Částka vyplácená v našem kraji byla 6. nejnižší.

Meziročně se podíl nezaměstnaných snížil pouze nepatrně.

Podíl nezaměstnaných k 31. prosinci 2023 v Libereckém kraji dosáhl 3,93 % a ve srovnání s údajem na konci prosince 2022 byl nižší pouze o 0,04 p. b. Během období let 2005 až 2023 vykázal podíl nezaměstnaných nejnižší hodnotu v roce 2019 (2,95 %), naopak nejvyšší v roce 2013, kdy dosáhl 8,46 %. Více než 8% hranici překročila hodnota ukazatele ještě také v roce 2009 (8,29 %) a 2010 (8,06 %).

Podíl nezaměstnaných v Libereckém kraji se o 0,2 p. b. pohyboval nad republikovým průměrem.

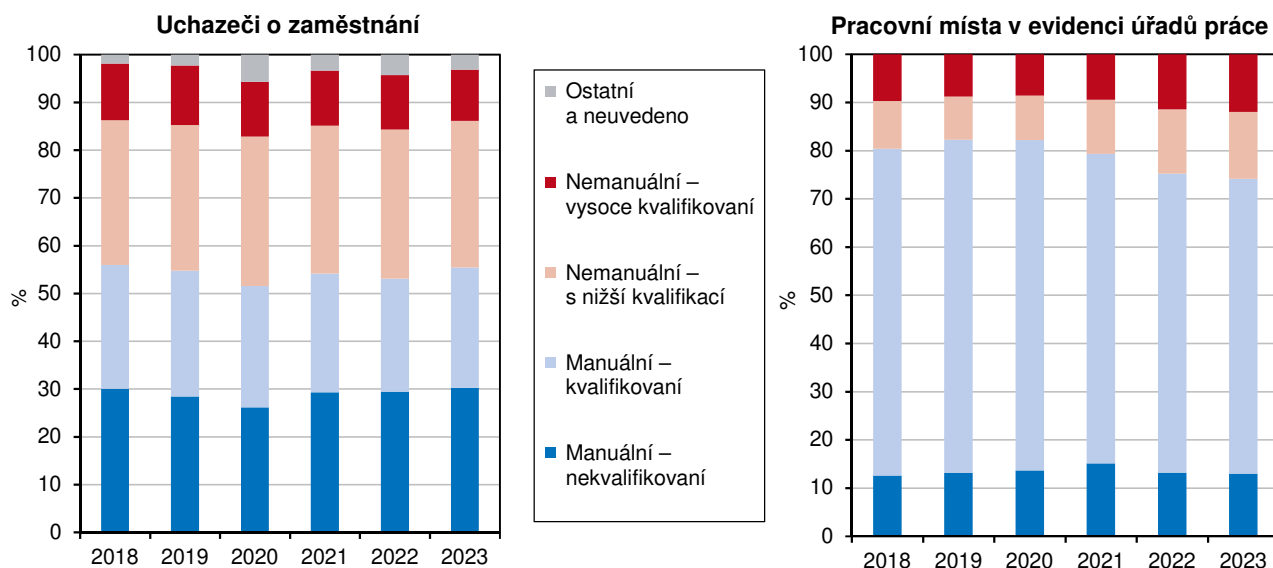
Krajské hodnoty podílu nezaměstnaných se ke konci roku 2023 pohybovaly v rozmezí od 2,80 % v hlavním městě Praze do 5,66 % v Ústeckém kraji. Nezaměstnanost za celou Českou republiku činila 3,73 %. Podíl nezaměstnaných osob pod hranicí tří procent vykázaly celkem tři kraje – druhá nejnižší hodnota po hlavním městě Praze náležela Zlínskému kraji (2,88 %), třetí Plzeňskému kraji (2,90 %). Pětiprocentní hranici nezaměstnanosti překročil pouze Moravskoslezský

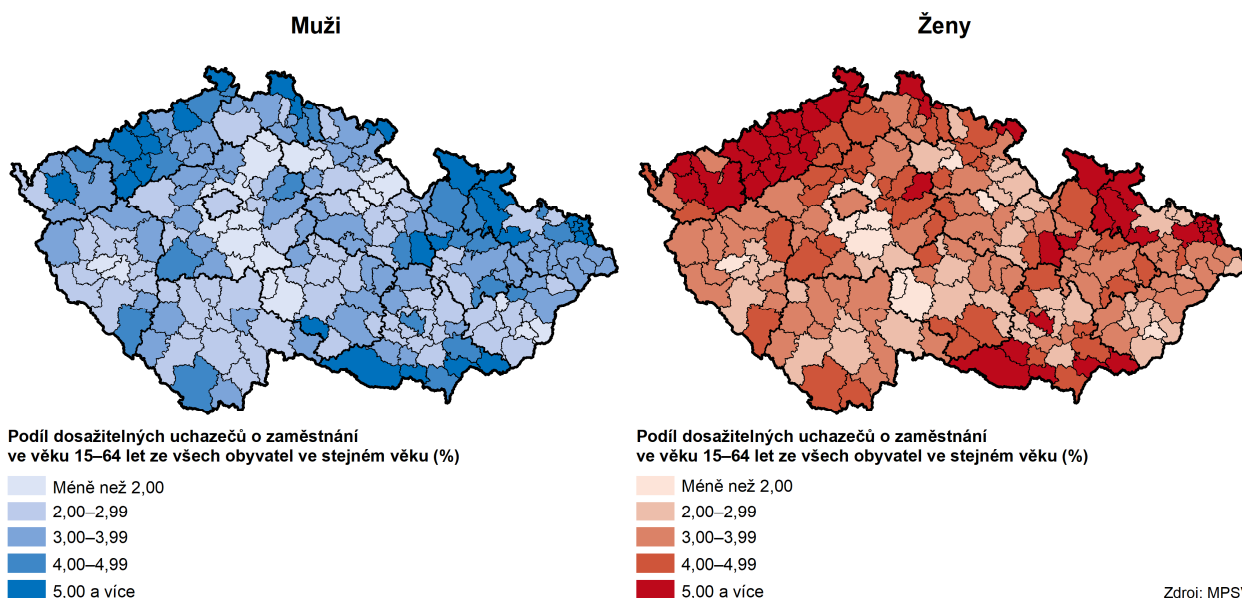
kraj (5,23 %) a již výše zmíněný Ústecký kraj. Ve srovnání s koncem roku 2022 se podíl nezaměstnaných osob v Libereckém kraji, jak již bylo zmíněno, nepatrně snížil a mezi kraji se jednalo o 3. nejnižší pokles. Nižší hodnotu tohoto ukazatele zaznamenalo také dalších 5 krajů – nejvýraznější pokles vykázalo hlavní město Praha (-0,24 %). Zbývající kraje evidovaly meziročně vyšší podíl nezaměstnaných, největší přírůstek byl vykázán v Pardubickém kraji (+0,24 %). Celkově za území celé České republiky došlo k meziročnímu růstu nezaměstnanosti pouze o 0,01 procentního bodu.

Graf 2.14 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa podle kvalifikace v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Podíl nezaměstnaných osob podle pohlaví a podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2023

Mezi okresy kraje byla nejnižší nezaměstnanost v okrese Česká Lípa, nejvyšší v okrese Semily.

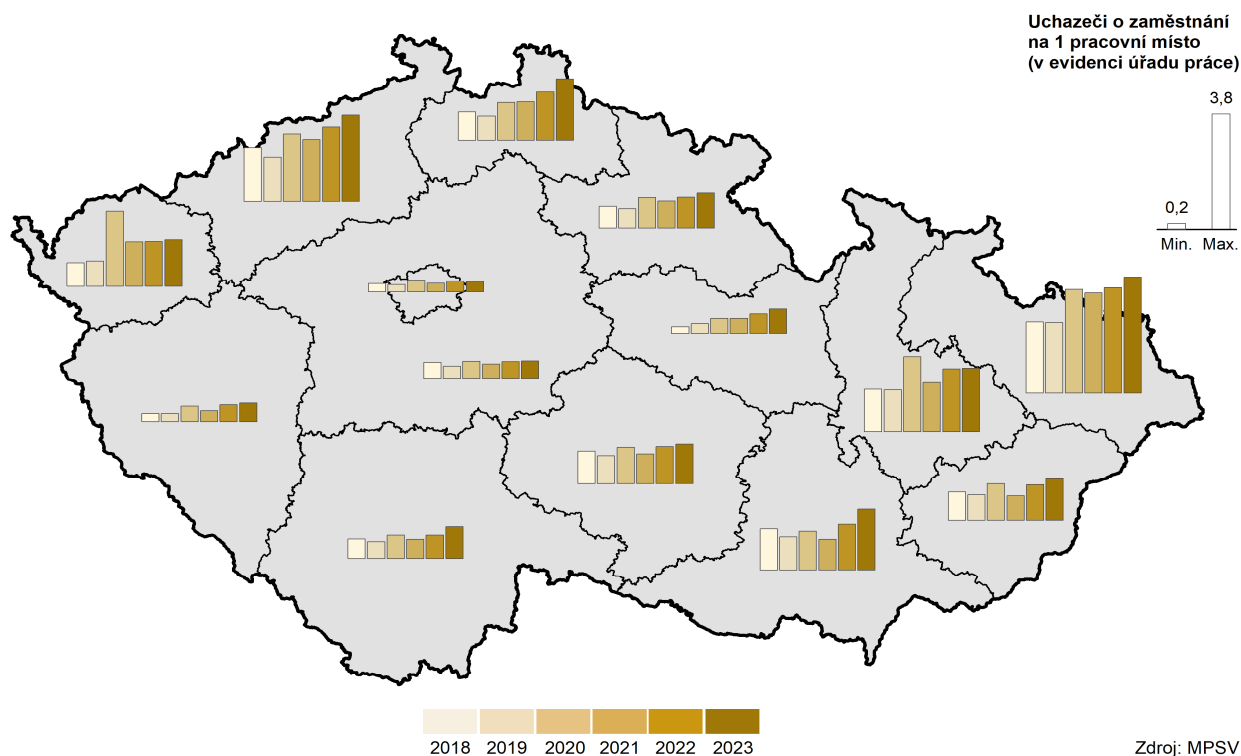
Mezi všemi 77 okresy České republiky se nezaměstnanost ke konci roku 2023 pohybovala v rozmezí od 1,42 % v okrese Praha-východ do 8,16 % v okrese Karviná. Z okresů Libereckého kraje se v uvedeném žebříčku z tohoto pohledu nejlépe umístil

okres Česká Lípa (44. pozice, 3,62 %), následoval okres Liberec (49. pozice, 3,84 %), okres Jablonec nad Nisou (53. pozice, 4,07 %) a nejméně příznivé umístění získal okres Semily (59. pozice, 4,42 %). Meziročně se podíl nezaměstnaných zvýšil v okrese Česká Lípa (+0,15 p. b.) a v okrese Semily (+0,09 p. b.), v okrese Liberec a Jablonec nad Nisou hodnota proti konci roku 2022 poklesla (-0,20 p. b., resp. -0,05 p. b.).

Meziroční pokles nezaměstnanosti žen v mezikrajském srovnání byl 2. nejvyšší.

Oproti konci roku 2022 se v Libereckém kraji nezaměstnanost žen snížila 0,25 p. b. na 4,32 %, což znamenalo 2. nejvyšší pokles mezi kraji. Ke snížení nezaměstnanosti žen došlo v dalších 7 krajích, k nejvyššímu v hlavním městě Praze (-0,36 p. b.), k nejnižšímu v Karlovarském kraji (-0,04 p. b.). Ostatní kraje zaznamenaly meziročně vyšší podíl nezaměstnaných a v tomto případě se přírůstek pohyboval mezi +0,06 p. b. v Moravskoslezském do +0,22 p. b. v Pardubickém kraji.

Uchazeči o zaměstnání na jedno volné pracovní místo v evidenci úřadu práce podle krajů v letech 2018 až 2023 (stav k 31. 12.)

Nárůst podílu nezaměstnanosti mužů byl 6. nejvyšší.

Podíl nezaměstnaných mužů se v našem kraji meziročně zvýšil o 0,14 p. b. na 3,54 % ke konci roku 2023 (6. nejvyšší mezi kraji). V tomto období se nezaměstnanost mužů zvýšila v dalších 10 krajích ČR, naopak pouze 3 kraje evidovaly pokles tohoto podílu. Zatímco nejvýraznější meziroční pokles podílu nezaměstnaných mužů vykázalo hlavní město Praha (-0,13 p. b.), nejvýraznější meziroční nárůst zaznamenal Karlovarský kraj (+0,29 p. b.).

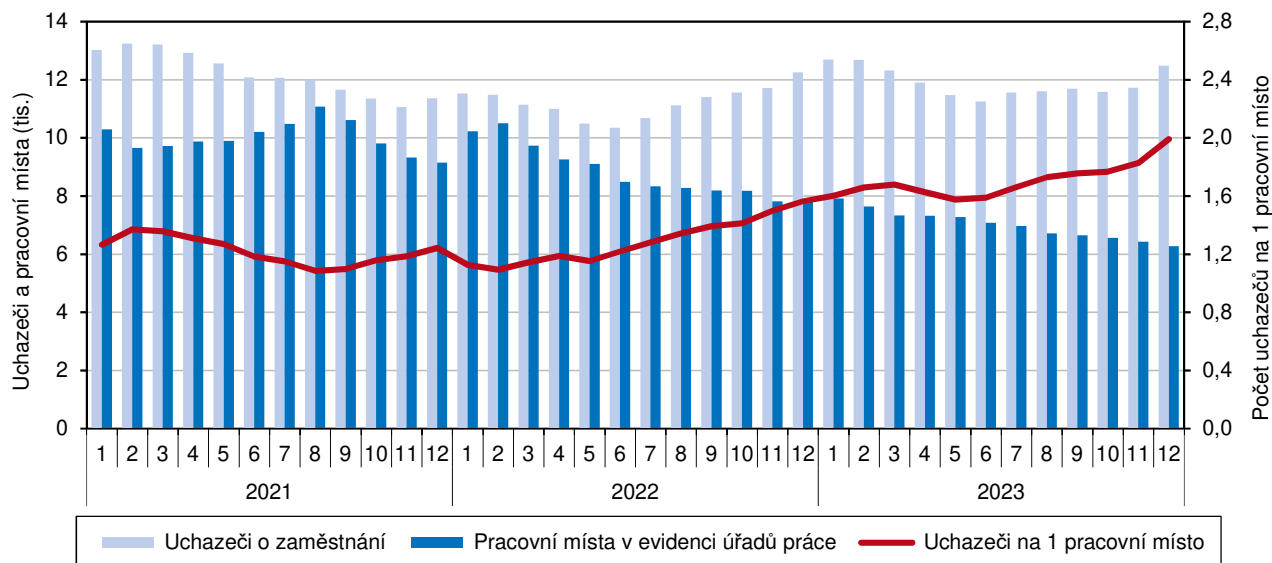
Na konci roku 2023 bylo v kraji k dispozici meziročně o jednu pětinu méně volných pracovních míst.

Ke konci roku 2023 evidovaly úřady práce v Libereckém kraji celkem 6 270 volných pracovních míst, meziročně o jednu pětinu méně. Více než polovina z nich byla k dispozici v okrese Liberec (3 213 míst, tj. 51,2 % volných míst v kraji), nejmenší nabídka byla v okrese Semily (1 110 míst, tj. 17,7 %). Od roku 2005 bylo nejvíce volných pracovních míst uchazečům nabízeno v letech 2018 až 2020, tj. vždy více než 10 tis. s maximem v roce 2019 (11 850 pozic). Naopak nejméně volných pozic úřady práce registrovaly v roce 2009, a to 1 201 míst.

Graf 2.15 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Libereckém kraji (stav ke konci měsíce)

Zdroj: MPSV

Na jedno volné pracovní místo připadali téměř dva uchazeči.

Na 1 volné pracovní místo v roce 2023 připadalo 1,99 uchazečů, proti roku 2022 o 0,43 osob více. V časové řadě let 2005 až 2023 byla hodnota ukazatele nejvyšší v roce 2009, kdy o jedno místo potenciálně usilovalo 21,88 uchazečů. Zcela opačná situace nastala v roce 2019, ve kterém na 1 volné místo připadlo 0,79 uchazečů. Největší „tlak“ na pracovní pozice byl pak evidován v období let 2009 a 2010 (18,10 uchazečů), více než 10 uchazečů se o volná místa ucházelo také v roce 2011 (13,08 osob) a 2012 (13,21 osob). Napříč kraji se pak ukazatel v roce 2023 pohyboval v rozmezí od 0,34 uchazečů v hlavním městě Praze do 3,78 uchazečů v Moravskoslezském kraji. Hodnota vykázaná za Liberecký kraj byla 4. nejvyšší. V rámci okresů Libereckého kraje nejméně uchazečů na jedno volné místo připadlo v okrese Liberec (1,59 uchazečů), nejvíce v okrese Jablonec nad Nisou (3,64 uchazečů).

Příjmy a životní podmínky domácností

Ve srovnání s rokem 2001 je současný disponibilní důchod domácností v kraji téměř 2,5krát vyšší.

Čistý disponibilní důchod domácností v roce 2022 v Libereckém kraji dosáhl 130 651 mil. Kč (běžné ceny), tj. meziročně o 12 204 mil. Kč (10,3 %) více. Hodnota čistého disponibilního důchodů dlouhodobě roste, výjimkou byl jen mírný meziroční pokles v roce 2011. Ve srovnání s rokem 2001 je současný disponibilní důchod téměř 2,5krát vyšší. I přes uvedený růst se podíl čistého disponibilního důchodu domácností v Libereckém kraji na jeho celorepublikovém objemu postupně spíše snižuje, v roce 2022 dosáhl 3,7 %, v roce 2021 3,8 % a v roce 2001 představoval 4,1 %. Největší měrou se na celorepublikovém disponibilním důchodu v roce 2022 podílely domácnosti v hlavním městě Praze (16,1 %) a dále ve Středočeském (13,5 %), Jihomoravském (11,1 %) a Moravskoslezském kraji (10,3 %).

V mezikrajském srovnání byla hodnota čistého disponibilního důchodu na jednoho obyvatele Libereckého kraje 2. nejnižší.

V přepočtu na 1 obyvatele dosáhl čistý disponibilní důchod v roce 2022 v našem kraji 295 132 Kč, což bylo od roku 2001 nejvíce. Meziročně se pak důchod zvýšil o 27 803 Kč, tedy o 10,4 %. V porovnání s rokem 2001 se pak jedná o 128,1% nárůst. Napříč kraji se čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele pohyboval v rozmezí od 292 771 Kč v Ústeckém kraji do 423 290 Kč v hlavním městě Praze. Hodnota za Liberecký kraj byla 2. nejnižší. Republikový průměr činil 326 752 Kč na 1 obyvatele, nad tímto průměrem se pohyboval disponibilní důchod pouze v hlavním městě Praze (129,5 % průměru ČR) a ve Středočeském kraji (104,1 %).

Čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele zjištěný v Libereckém kraji představoval 90,3 % celorepublikového průměru.

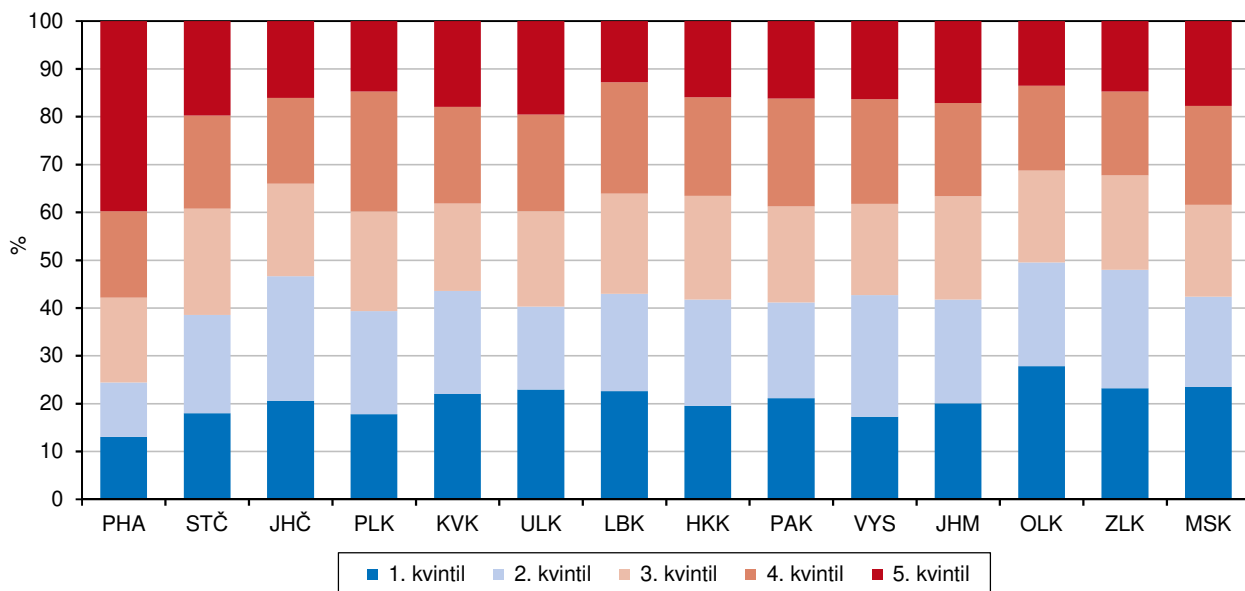
Domácnosti v kraji tvořily 4,0 % z celkového počtu domácností v ČR.

V roce 2023 v Libereckém kraji hospodařilo 183 537 domácností, což představuje 4,0 % celorepublikového úhrnu 4 545 489 domácností. Na jednu domácnost v průměru připadlo 2,37 osob, tj. 1,09 pracujících, 0,59 nepracujících důchodců, 0,55 vyživovaných dětí, 0,08 ostatních členů a 0,06 nezaměstnaných.

Graf 2.16 Podíl domácností podle kvintilového rozdělení domácností ČR na základě čistého peněžního příjmu v roce 2022 a podle krajů

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky 2023)

Rozdělení domácností v celé ČR	1. kvintil: <i>20 % domácností s nejnižšími příjmy</i>	2. kvintil: <i>druhých 20 % domácností</i>	3. kvintil: <i>třetích 20 % domácností</i>	4. kvintil: <i>čtvrtých 20 % domácností</i>	5. kvintil: <i>20 % domácností s nejvyššími příjmy</i>
Počet domácností v ČR	909 511	908 750	909 318	909 242	908 669
Horní hranice čistého peněžního příjmu na osobu v ČR (Kč)	181 434	223 328	268 086	359 606	x

Hrubé peněžní příjmy domácností na osobu v roce 2022 vzrostly v kraji o téměř 6 %.

Hrubé peněžní příjmy domácností na osobu v roce 2022 vzrostly na 275 150 Kč, tedy meziročně +15 384 Kč a +5,9 %. V porovnání s celorepublikovým průměrem jsou uvedené příjmy o 22 927 Kč nižší. Struktura hrubého ročního příjmu se v regionu dlouhodobě v zásadě příliš nemění – z 60,0 % jej tvořily příjmy ze závislé činnosti (meziročně +0,6 p. b.), 23,8 % představovaly sociální příjmy (+1,1 p. b.), 13,4 % příjmy z podnikání (-1,9 p. b.) a zbývajících 2,8 % připadlo na ostatní příjmy (+0,2 p. b.). V porovnání se strukturou hrubého ročního příjmu v České republice se však struktura příjmu v kraji lišila především u příjmů ze závislé činnosti, když jejich podíl byl v Libereckém kraji o 1,5 p. b. nižší než republikový průměr. Naopak vyšší podíl vykazaly v regionu sociální příjmy (+2,2 p. b.).

Celkové čisté příjmy představovaly 93,6 % celorepublikového úhrnu.

Průměrné čisté peněžní příjmy domácností (bez naturálních požitků) v kraji se v roce 2022 meziročně zvýšily o 15 095 Kč (+6,6 %) na 242 829 Kč na osobu. V porovnání s Českou republikou (259 850 Kč) byly nižší o 17 021 Kč. Celkové čisté příjmy (včetně naturálních) pak zaznamenaly meziroční nárůst o 13 401 Kč (+5,6 %)

na 251 933 Kč na osobu a představovaly 93,6 % celorepublikové hodnoty (269 178 Kč).

V rámci mezikrajského srovnání byly hrubé i čisté peněžní příjmy domácností v kraji 4. nejnížší.

V rámci mezikrajského srovnání byly hrubé i čisté peněžní příjmy domácností v Libereckém kraji 4. nejnížší, celkové čisté příjmy pak 5. nejnížší. Nejvyšší částky u těchto ukazatelů byly vykázány v hlavním městě Praze (401 704 Kč hrubé peněžní příjmy, 340 742 Kč čisté peněžní příjmy a 352 521 Kč celkové čisté příjmy). Naopak nejnížší příjmy byly zjištěny v Olomouckém kraji (259 979 Kč hrubé, 230 410 Kč čisté a 239 218 Kč celkové čisté příjmy).

Podle velikosti čistého měsíčního příjmu na osobu pobíralo nejvíce domácností v kraji částku v rozmezí od 20 001 do 30 000 Kč.

Podle velikosti čistého měsíčního příjmu na osobu pobíralo nejvíce domácností v Libereckém kraji částku v rozmezí od 20 001 do 30 000 Kč (33,2 % domácností), s nepatrným odstupem následovaly domácnosti s částkou 15 001 až 20 000 Kč (33,0 %). Nejnížší příjmy do 6 000 Kč nevykázala žádná z domácností, 6 001 až 8 000 Kč pak pobíralo 0,6 % domácností. Do kategorie nad 50 tis. Kč na osobu se zařadilo 1,8 % domácností v kraji. Domácnosti s příjmy 20 001 až 30 000 Kč na osobu byly nejčastěji zastoupeny také ve většině krajů, výjimkou byl kraj Jihočeský, Zlínský a Královéhradecký, ve kterých stále převažovaly domácnosti pobírající 15 001 až 20 000 Kč.

Při hodnocení podílu domácností s příjmy do 60 % mediánu průměrného čistého peněžního příjmu na osobu se kraj nacházel na 6. pozici.

Nejvyšší podíl domácností s příjmy do 60 % mediánu průměrného čistého peněžního příjmu na osobu byl zjištěn v Moravskoslezském kraji (11,6 %). Opačně tomu bylo v hlavním městě Praze (4,6 %). Liberecký kraj se s podílem 7,6 % (meziročně o 0,9 p. b. méně) v tomto hodnocení umístil na 6. pozici.

Meziroční nárůst podílu domácností s příjmy do 60 % mediánu průměrného čistého peněžního příjmu na osobu zaznamenalo 6 krajů – nejvyšší přírůstek byl vykázán v Pardubickém kraji (+2,5 p. b.). Dalšími v pořadí byly následující kraje – Jihomoravský, Zlínský, Olomoucký, hlavní město Praha a Středočeský kraj. Naopak nejvýraznější pokles podílu těchto domácností vykázal Královéhradecký (-2,1 p. b. na 7,3 %) a také Plzeňský kraj (-1,8 p. b. na 5,0 %).

Podíl domácností vycházejících s příjmy s velkými obtížemi byl v kraji 2. nejvyšší.

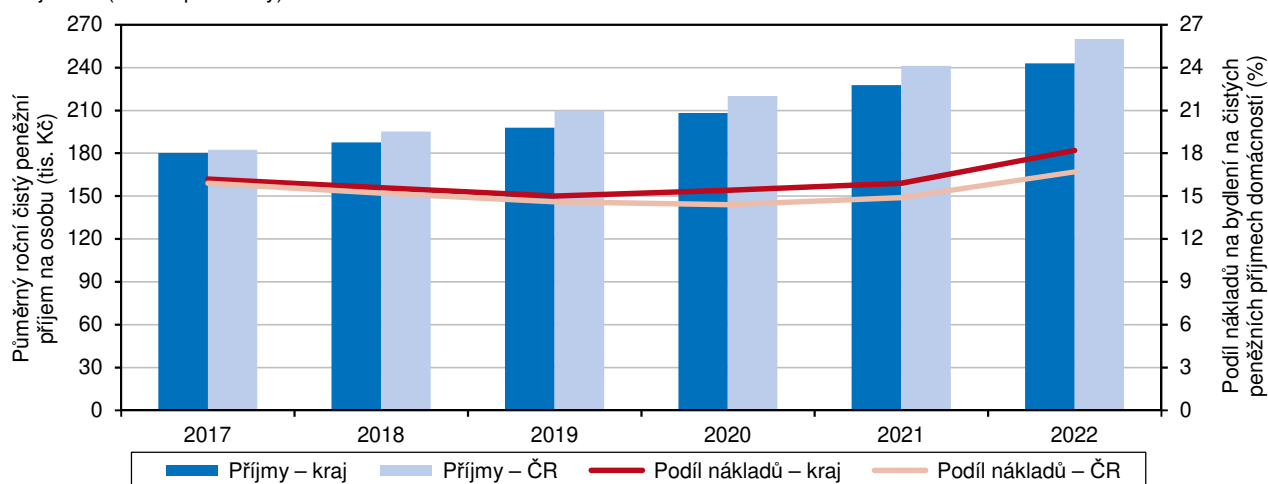
Nejvyšší podíl domácností, které se svými příjmy vycházely s velkými obtížemi, byl zaznamenán v Pardubickém kraji (6,6 %). Následoval Liberecký (6,1 %) a Ústecký kraj (5,5 %). Nejnížší podíl těchto domácností evidoval Zlínský kraj (1,7 %). V Libereckém kraji mělo nějaké obtíže při vycházení s příjmy 59,1 % domácností (meziročně o 12,0 p. b. více). Zbývajících 40,9 % domácností s příjmy vycházelo snadno, nejčastěji pak docela snadno (33,3 %), velmi snadno s příjmy hospodařilo 1,5 % domácností. Nejvyšší podíl domácností, které s příjmy vycházely velmi snadno, vykázal Moravskoslezský kraj (6,2 %), hlavní město Praha (5,9 %) a Kraj Vysočina (5,6 %). Naopak tomu bylo v Plzeňském kraji (0,7 %).

Průměrné měsíční náklady na bydlení domácností dosáhly v kraji 8 736 Kč.

Průměrné měsíční náklady na bydlení domácností v Libereckém kraji v roce 2023 dosáhly částky 8 736 Kč (tj. o 22,9 % více než v roce 2022) a představovaly 18,2 % jejich čistých peněžních příjmů (ve srovnání s rokem 2022 o 2,3 p. b. více). Největší položkou nákladů na bydlení byla elektřina (2 843 Kč, tj. 32,5 % nákladů na bydlení), druhou významnou položkou bylo nájemné nebo úhrada za užívání bytu (1 946 Kč, 22,3 %). Na plyn z dálkového zdroje vynaložily domácnosti 1 258 Kč (tj. 14,4 % výdajů na bydlení), na vodné a stočné 860 Kč (9,8 %), na teplo a teplou vodu 783 Kč (9,0 %). Meziročně nejvyšší nárůst zaznamenaly náklady na plyn z dálkového zdroje (+61,0 %), elektřina (+25,7 %) a teplo a teplá voda (+22,0 %).

Graf 2.17 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

V Libereckém kraji byly náklady na bydlení 2. nejvyšší.

Nejvyšší měsíční náklady na bydlení vykázaly domácnosti v hlavním městě Praze (10 832 Kč), nejnižší v Kraji Vysočina (7 032 Kč). V Libereckém kraji byly náklady na bydlení 2. nejvyšší a o 437 Kč převyšovaly průměr za Českou republiku (8 299 Kč). Náklady na bydlení tvořily největší část čistých peněžních příjmů v případě domácností v hlavním městě Praze (18,7 %), na opačné straně žebříčku se umístil Kraj Vysočina s 14,5 %. Náklady na bydlení v roce 2023 oproti roku 2022 vzrostly ve všech krajích, jejich nárůst se pohyboval v rozmezí od +17,9 % v hlavním městě Praze do +27,1 % v Jihomoravském kraji. Navýšení zjištěné v Libereckém kraji bylo 6. nejvyšší. Stejně tak ve všech krajích v roce 2023 tvořily náklady na bydlení větší část čistých příjmů než v roce 2022 – tento podíl se nejvýrazněji zvýšil v Královéhradeckém, Pardubickém a Jihomoravském kraji (shodně +2,4 p. b.), nejmenší změnu zaznamenal Jihočeský kraj (+1,2 p. b.). Zvýšení podílu v Libereckém kraji bylo společně s krajem Karlovarským a Olomouckým 2. nejvyšší (shodně +2,3 p. b.).

Měsíční náklady na bydlení jsou velkou zátěží pro více než 37 % domácností kraje.

Měsíční náklady na bydlení byly v našem kraji velkou zátěží pro 37,1 % domácností (o 16,0 p. b. více než v roce 2022), tj. nejvyšší podíl mezi krají. Naopak v Kraji Vysočina označilo náklady na bydlení jako velkou zátěž pro rozpočet „pouze“ 13,7 % domácností.

Více než polovina domácností kraje žila v bytovém domě.

Většina domácností v Libereckém kraji žila v roce 2023 v bytovém domě (53,9 %), rodinný dům obývalo 44,4 % domácností. Nejvyšší zastoupení domácností žijících v rodinných domech bylo zjištěno ve Středočeském kraji (62,6 %). Naopak nejnižší podíl vykazalo hlavní město Praha (12,7 %), výrazně podprůměrný podíl evidoval také Karlovarský kraj (29,6 %). Výsledek za Liberecký kraj byl pak 5. nejnižší. V průměru za Českou republiku bydlelo v rodinných domech 43,4 % domácností.

Čtvrtina domácností kraje obývala byt s celkovou plochou větší než 100 m².

Z hlediska celkové plochy bytu obývala největší část domácností v Libereckém kraji byty o výměře 60 až 80 m² (31,3 % domácností). Byty větší než 100 m² využívalo 25,3 % domácností, naopak malý byt do 40 m² uvedlo 5,8 % domácností.

Nejvyšší podíl malých bytů vykazalo hlavní město Praha.

Stejně jako v Libereckém kraji převažovaly i v dalších 10 krajích domácnosti žijící v bytech o velikosti 60 až 80 m². Naopak domácnosti z 3 krajů (Středočeský, Jihočeský a Jihomoravský) uvedly nejčastěji velikost větší než 100 m² s tím, že nejvyšší podíl takových domácností byl vykázan ve Středočeském kraji (37,5 %). Nejméně byly velké byty zastoupeny mezi domácnostmi v hlavním městě Praze

(13,3 %). Podíl nejmenších bytů do 40 m² se napříč kraji pohyboval v rozmezí od 2,4 % ve Středočeském kraji do 11,1 % v hlavním městě Praze.

Základní nebo neukončené vzdělání měla více než desetina osob v čele domácností v kraji.

V čele domácnosti v Libereckém kraji byly nejčastěji osoby s nižším středním vzděláním a s vyučením (37,9 %, 6. nejvyšší podíl mezi kraji). Druhou nejčetněji zastoupenou skupinou byly osoby s úplným středním, pomaturitním a nástavbovým vzděláním (32,5 %, 3. nejnižší podíl). Vyšší odborné, bakalářské, vysokoškolské a doktorské vzdělání mělo 19,0 % osob v čele domácnosti (společně s Karlovarským krajem 6. nejnižší podíl) a základní nebo neukončené vzdělání 10,6 % osob (2. nejvyšší podíl).

Více než 83 % domácností v kraji vlastnilo přístup na internet.

Více než 83 % domácností v Libereckém kraji vlastnilo přístup na internet, 78,3 % bylo vybaveno osobním počítačem či notebookem. Osobní automobil vlastnilo 72,0 % domácností, myčku nádobí mělo 54,5 % a sušičku prádla 24,0 % domácností. S ohledem na finanční situaci si 7,2 % domácností nemohlo dovolit osobní automobil, 6,5 % sušičku prádla, 6,2 % myčku nádobí, 2,0 % osobní počítač nebo notebook a 1,5 % přístup na internet.

Půjčky (kromě bytových) mělo 15,7 % domácností kraje.

V roce 2023 mělo v Libereckém kraji půjčky (kromě bytových) 15,7 % domácností (2. nejvyšší podíl mezi kraji). Pro 5,8 % domácností bylo jejich splácení velkou zátěží, pro 9,0 % určitou zátěží a pro 0,8 % domácností nebyla vůbec zátěží. Z mezikrajského pohledu bylo nejvíce domácností zatížených půjčkou vykázáno ve Středočeském kraji (16,2 %), nejvyšší podíl domácností, pro které představovalo splácení půjček velkou zátěž, však vykázal právě náš region. Naopak v Pardubickém kraji bylo půjčkou zatíženo pouze 6,1 % domácností. Nejnižší podíl domácností, pro které bylo splácení půjček velkou zátěží, však bylo evidováno v hlavním městě Praze (1,3 %).

Ve více než třetině domácností kraje žily vyživované děti.

Nejvyšší podíl domácností s vyživovanými dětmi evidoval Středočeský kraj (38,1 %), nejnižší Kraj Vysočina (28,7 %). Podíl za Liberecký kraj činil 34,8 % a mezi ostatními regiony se jednalo o 3. nejvyšší hodnotu. Bez vyživovaných dětí tak bylo v kraji evidováno 65,2 % domácností, zatímco republikový průměr činí 67,2 % domácností.

Více jak jedna třetina domácností kraje by měla problém zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 14 100 Kč.

S ohledem na příjmovou situaci bylo pro 35,3 % domácností v Libereckém kraji problematické zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 14 100 Kč, tj. mezi kraji nejvyšší podíl. Na opačném konci žebříčku se s 14,0% podílem umístil Kraj Vysočina. Jen o něco méně domácností v našem regionu (30,8 %) si nemohlo alespoň jednou v roce dopřát týdenní dovolenou mimo domov, což je ovšem v mezikrajském srovnání opět nejvyšší hodnota. Ta nejnižší byla zaznamenána v hlavním městě Praze (11,7 %).

Mzdy

Průměrná hrubá měsíční nominální mzda v kraji dosáhla 39 039 Kč.

Průměrná hrubá měsíční nominální mzda (v přepočtu na plně zaměstnané) v Libereckém kraji v roce 2023 dosáhla 39 039 Kč (o 4 081 méně než činil průměr České republiky). Mezi kraji se jednalo o 6. nejnižší mzdu. Nejvyšší průměrnou mzdu zaznamenalo hlavní město Praha (53 507 Kč), nejnižší Karlovarský kraj (37 162 Kč). Proti roku 2022 se průměrná mzda v našem kraji navýšila o 2 985 Kč, relativní nominální přírůstek tak činil 8,3 % (celorepublikový přírůstek dosáhl 8,0 %).

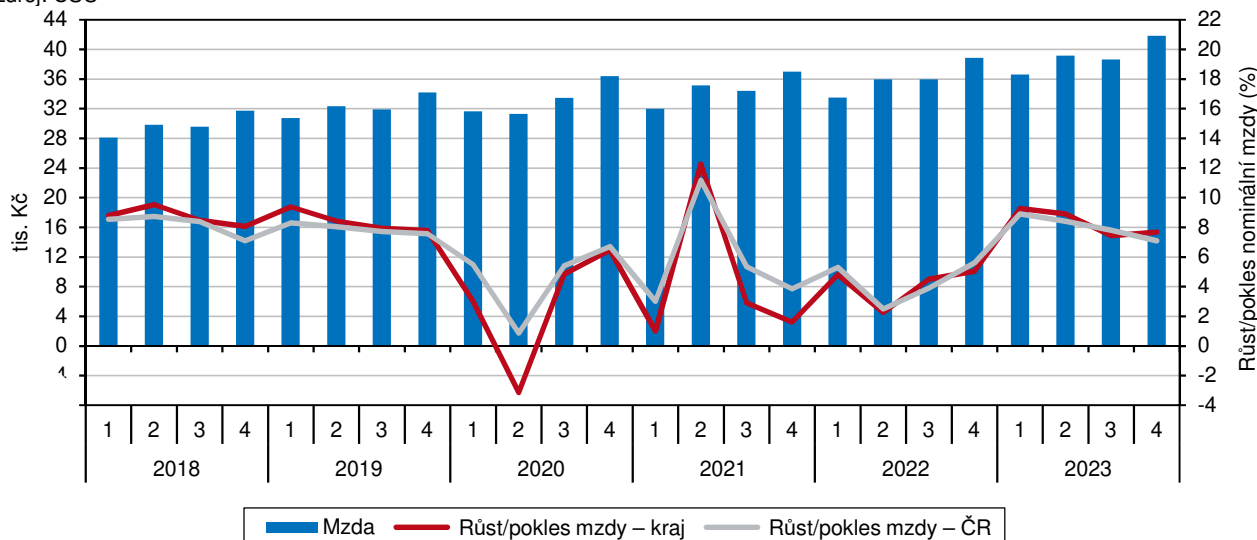
V důsledku meziročního nárůstu spotřebitelských cen klesla průměrná mzda v kraji reálně o 2,2 %.

Mzdový vývoj v roce 2022 a 2023 do značné míry ovlivnil vývoj inflace, kdy zvýšená cenová hladina reálně snížila kupní sílu mezd zaměstnanců. Míra inflace v roce 2022 činila 15,1 %, v roce 2023 10,7 % a v důsledku těchto meziročních nárůstů

spotřebitelských cen poklesla průměrná mzda v kraji reálně v roce 2022 o 9,5 %, v roce 2023 o 2,2 %. V celé České republice se mzda reálně snížila v prvním případě o 9,4 %, ve druhém o 2,5 %. Největší meziroční reálný pokles mezd v regionu byl zaznamenán ve 2. a 3. čtvrtletí roku 2022 (-11,7 %, resp. -11,1 %). Reálně mzdy však meziročně klesaly již od 3. čtvrtletí 2021 a tento trend skončil až ve 3. čtvrtletí roku 2023. Ve 4. kvartálu roku 2023 byl poprvé znovu zaznamenán mírný reálný růst mezd v kraji (+0,1 %).

Graf 2.18 Průměrná hrubá měsíční mzda¹⁾ a její meziroční změny podle čtvrtletí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

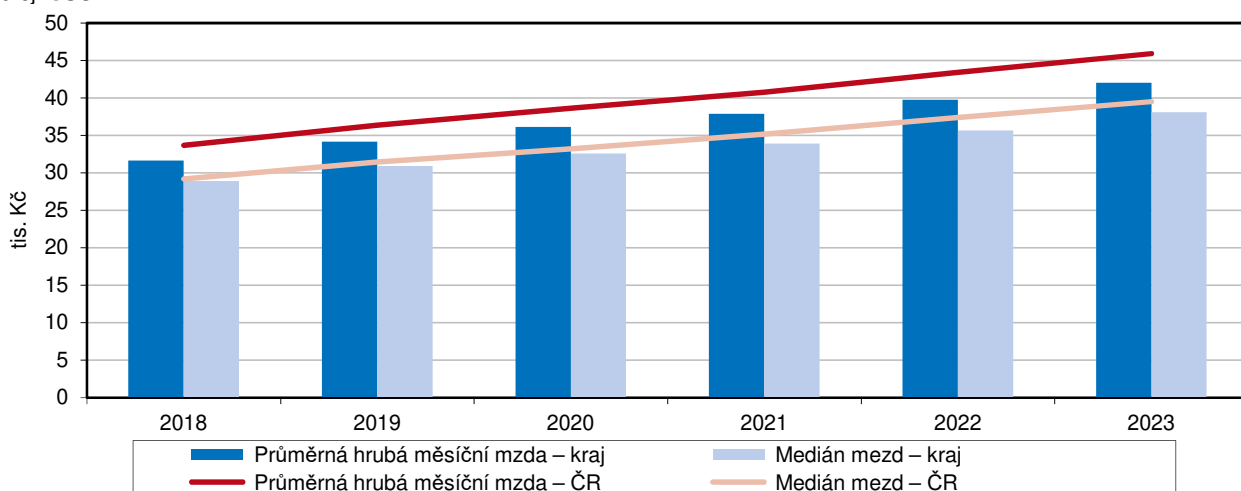
¹⁾ podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2023 předběžné údaje

Průměrná hrubá měsíční mzda žen v kraji představovala 83,2 % mzdy mužů.

Průměrná hrubá měsíční mzda získaná z výběrového šetření Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva financí České republiky v roce 2023 dosáhla v Libereckém kraji 42 029 Kč. Oproti předchozímu roku vzrostla nominálně o 5,7 % (2 283 Kč). V mezikrajském srovnání to byla 6. nejvyšší hodnota a ve srovnání se mzdou v celé České republice byla nižší o 3 898 Kč. Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda byla dosažena v hlavním městě Praze (57 275 Kč), naopak nejnižší mzdu evidoval Karlovarský kraj (39 746 Kč). Průměrná mzda mužů meziročně rostla dynamičtěji, zvýšila se o 3 176 Kč (+7,5 %) na 45 680 Kč. Mzda žen se zvýšila o 1 554 Kč a 4,3 % na 37 989 Kč. Uvedená hodnota se o 7 691 Kč pohybovala pod mzdou mužů, v relativním vyjádření tak představovala 83,2 % jejich mzdy.

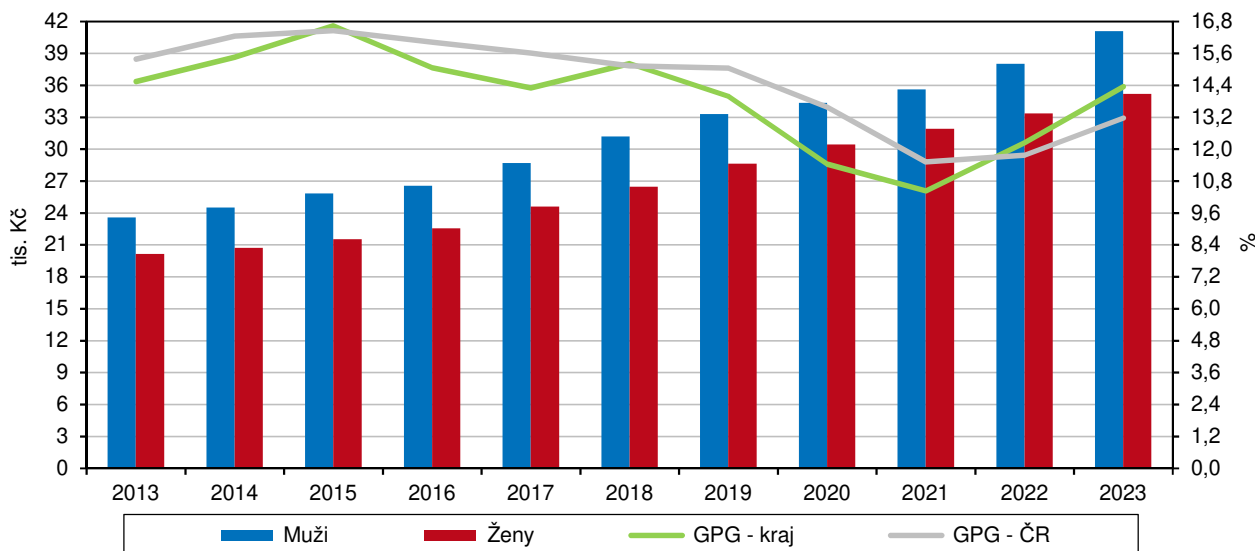
Graf 2.19 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Graf 2.20 Medián mezd podle pohlaví a GPG¹⁾ v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

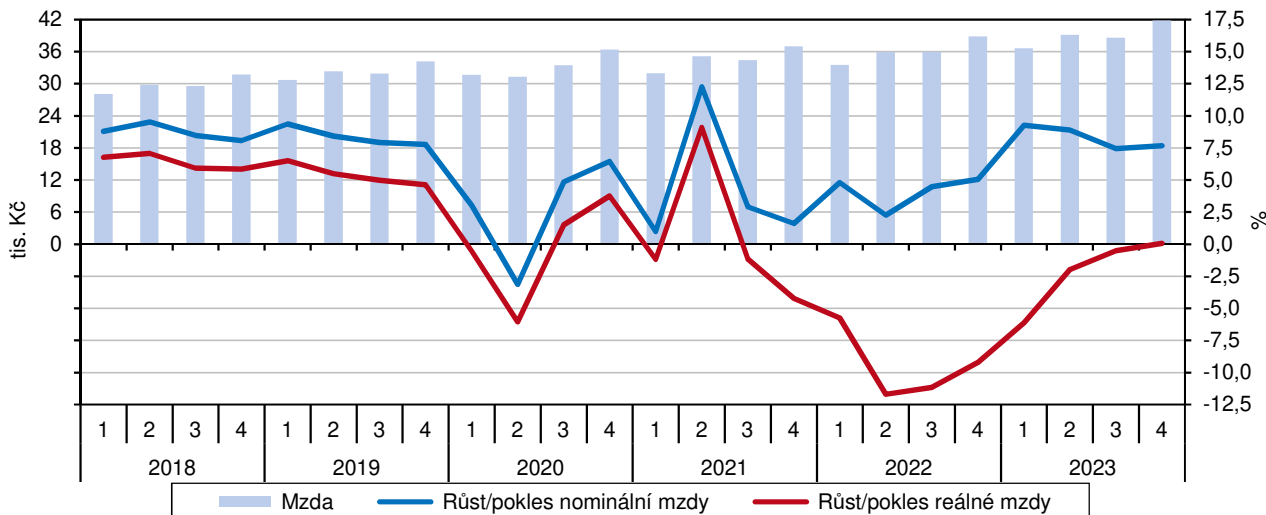
¹⁾ GPG - gender pay gap - relativní rozdíl mediánu mzdy mužů a žen (vztahovaný k mediánu mzdy mužů)

Medián hrubých měsíčních mezd v kraji v roce 2023 činil 38 096 Kč.

V rámci strukturálního šetření mezd je zjišťován také mzdový medián, který charakterizuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení a vypovídá tak lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián hrubých měsíčních mezd činil v roce 2023 v kraji 38 096 Kč (6. nejvyšší hodnota mezi kraji), u mužů dosahoval 41 087 Kč a u žen 35 193 Kč nižší (u obou pohlaví 6. nejvyšší mezi kraji). Meziročně se v kraji medián mezd zvýšil o 6,9 % (+2 453 Kč), v případě mužů růst činil 3 076 Kč (+8,1 %) a v případě žen 1 837 Kč (+5,5 %). Medián žen představoval 85,7 % mediánu mužů, v roce 2022 pak 87,8 %.

Graf 2.21 Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy¹⁾ na přepočtené počty zaměstnanců v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2023 předběžné údaje

Nejvyšší meziroční nárůst zaznamenal mzdový medián v Plzeňském a Libereckém kraji.

Mezi kraji České republiky se mzdový medián pohyboval od 35 622 Kč v Karlovarském kraji do 46 429 Kč v hlavním městě Praze. Nejvyšší meziroční nárůst zaznamenal mzdový medián v Plzeňském a Libereckém kraji (shodně 6,9 %). Hlavnímu městu Praze patřilo prvenství také v případě mediánu mužů a žen (50 534 Kč, resp. 43 194 Kč). Nejnižší mzdový medián byl v případě mužů vykázán v Karlovarském kraji (37 524 Kč), v případě žen ve Zlínském kraji (33 079 Kč).

Nejvíce se medián žen přiblížil mediánu mužů v Karlovarském kraji (90,2 %, tj. -3 679 Kč), nejméně ve Zlínském kraji (81,4 %, tj. -7 573 Kč).

Podíl mediánu na průměrné mzdě v kraji dosáhl 90,6 %.

Průměrná hrubá měsíční mzda vykázaná v Libereckém kraji v roce 2023 převyšovala medián mezd o 3 933 Kč, jeho podíl na průměrné mzdě představoval 90,6 %. Větší diference byla vykázaná mezi průměrem a mediánem mzdy mužů (+4 593 Kč) než žen (+2 796 Kč). Největší rozdíl mezi průměrnou mzdou a mediánem mezd celkem a v případě obou pohlaví byl v rámci mezikrajského srovnání vykázan v hlavním městě Praze (celkem +10 846 Kč, u mužů +13 352 Kč, u žen +6 817 Kč). Nejmenší rozdíl byl pak mezi oběma celkovými hodnotami a hodnotami za muže i ženy zjištěn v Pardubickém kraji (+3 708 Kč, +3 960 Kč a +2 775 Kč).

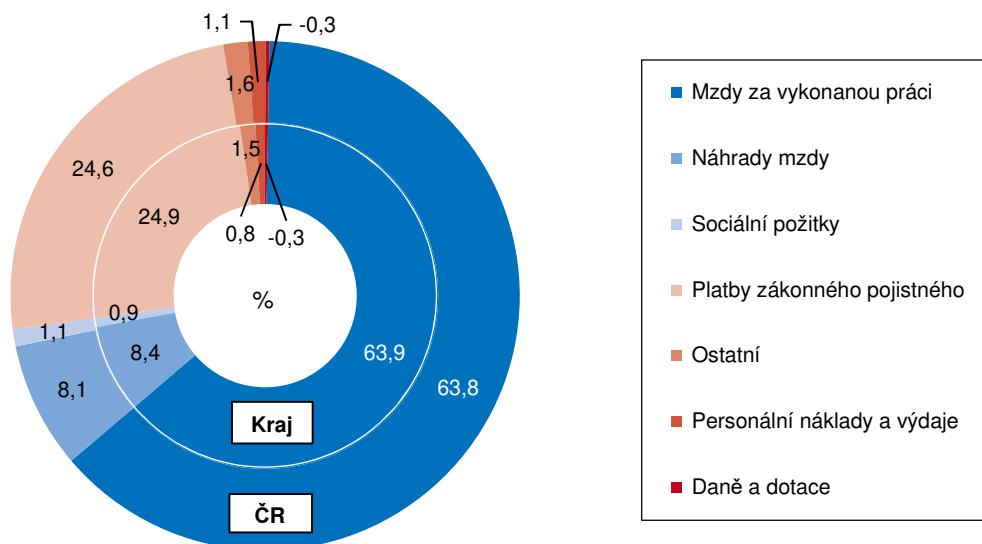
Úplné náklady práce

Úplné náklady práce zahrnují přímé a nepřímé náklady.

Úplné náklady práce zahrnují přímé náklady, tj. mzdy a platy za vykonanou práci (včetně naturální mzdy započtené do výdělku) a náhrady mzdy za neodpracovanou dobu (náhrady za dovolenou, placené svátky, za překážky na straně zaměstnance i zaměstnavatele) a dále nepřímé náklady, které představují sociální požitky (příspěvky na stravování a bydlení, příspěvky do sociálních fondů a odborové organizaci, služební vozy sloužící také k soukromým účelům, výrobky firmy poskytované zaměstnancům se slevou apod.), sociální náklady a výdaje (platby zákonného pojistného, nadstandardní programy sociálního zabezpečení, vyrovnání za nemoc placené zaměstnavatelem, odstupné apod.), personální náklady (náklady na nábor zaměstnanců, výchovu učňů, na školení zaměstnanců pro povolání, na pracovní oděv a ostatní náklady) a daně a dotace související se zaměstnáváním lidí a přijatými dotacemi na pracovní sílu.

Graf 2.22 Struktura nákladů práce v Libereckém kraji v roce 2022

Zdroj: ČSÚ

Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance v kraji činily 50 085 Kč.

Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance Libereckého kraje v roce 2022 činily 50 085 Kč. V porovnání s ostatními kraji České republiky se jednalo o 7. nejnižší částku. Zároveň však náš kraj patřil mezi 8 krajů, ve kterých hodnota překročila 50 tis. Kč, ačkoliv částka v Libereckém kraji tuto hranici, oproti ostatním regionům, překročila nejméně. Nejvyšší měsíční náklady práce vykázano v uvedeném roce hlavní město Praha (64 759 Kč na 1 zaměstnance), nejnižší pak Karlovarský kraj (47 283 Kč). Celorepublikový průměr dosáhl 55 554 Kč, tedy o 5 469 Kč více než

činila hodnota v Libereckém kraji. Nad tímto průměrem se pohybovaly náklady zjištěné pouze v hlavním městě Praze (+9 205 Kč) a Středočeském kraji (+1 201 Kč). Rozdíl Karlovarského kraje pak proti republikovému průměru představoval 8 271 Kč.

Přímé náklady na 1 zaměstnance v kraji tvořily přes 72 % celkového objemu nákladů.

Největší část měsíčních nákladů na 1 zaměstnance v Libereckém kraji představují přímé náklady, tj. v roce 2022 tvořily 72,3 % (36 207 Kč) celkového objemu nákladů, z toho mzdy za vykonanou práci představovaly 88,4 % (32 019 Kč) přímých nákladů. Druhou největší položkou měsíčních nákladů byly sociální náklady a výdaje (26,3 % celkových nákladů, tj. 13 197 Kč), v rámci nichž dominovaly platby zákonného pojistného (94,4 % sociálních nákladů a výdajů, tj. 12 464 Kč). Poměr mezi sociálními požitky a personálními náklady a výdaji byl vyrovnaný, když první z nich se na celkových nákladech podílely z 0,9 % (428 Kč) a druhé z 0,8 % (425 Kč). Daně a dotace na 1 zaměstnance za měsíc činily 171 Kč. Struktura úplných měsíčních nákladů práce v našem kraji a v Česku je v zásadě velmi podobná. V porovnání s republikovými průměry je však v našem kraji možné sledovat mírně vyšší zastoupení přímých nákladů (republikový průměr 71,9 %) a nižší zastoupení mezd (republikový průměr 88,8 %). Sociální náklady a výdaje v průměru za Česko dosáhly 26,2% podílu celkových nákladů. Oproti průměru kraje je však v celorepublikové struktuře měsíčních nákladů práce vyšší zastoupení sociálních požitků i personálních nákladů a výdajů (shodně 1,1 %). Daně a dotace pak v průměru za Česko v roce 2022 na 1 zaměstnance měsíčně činily 142 Kč.

V průběhu posledních pěti let se měsíční náklady práce na 1 zaměstnance zvýšily v kraji o pětinu.

V průběhu posledních pěti let (období 2018 až 2022) se měsíční náklady práce na 1 zaměstnance v našem kraji zvýšily o 8 436 Kč, tedy o 20,3 %. Přímé náklady vzrostly o 6 111 Kč (+20,3 %), z toho mzdy za vykonanou práci zaznamenaly 20,5% růst (+5 437 Kč). Náhrady mzdy vzrostly v tomto období o 674 Kč (+19,2 %). Zatímco však celkové měsíční náklady práce, přímé náklady a mzdy za vykonanou práci rostly po celé sledované období, náhrady mzdy se navyšovaly do roku 2020 a od roku 2021 zaznamenávají meziroční pokles. Každoroční růst je také vykázán v případě plateb zákonného sociálního pojistného – mezi roky 2018 a 2022 nárůst činil 19,1 % (+2 000 Kč). Nejvýrazněji v rámci sledovaného období kolísají částky určené na tzv. sociální požitky, jejich objem se mezi roky 2018 a 2022 pohybuje od 346 Kč v roce 2018 do 449 Kč v roce 2021. Personální náklady a výdaje zaznamenaly meziroční pokles v letech 2019 a 2020, částka za rok 2022 je za posledních pět let nejvyšší. Objem daní a dotací rostl mezi roky 2019 na maximum v roce 2021 (623 Kč), v roce 2018 a 2022 byl u těchto položek evidován meziroční pokles.

Vzdělávání

V kraji bylo evidováno 234 mateřských škol.

Ve školním roce 2023/2024 bylo v Libereckém kraji evidováno 234 mateřských škol, tj. o jednu méně než v minulém školním roce. Přesto se celkový počet tříd zvýšil, a to o 4 třídy na 738 tříd. Uvedené školky a třídy ve sledovaném roce navštěvovalo 15 158 dětí, tzn. meziročně o 332 dětí méně (-2,1 %). Na jednu třídu tak v průměru připadlo 20,5 dětí, tj. o 0,6 dětí méně než v předchozím školním roce. Ve struktuře dětí z pohledu pohlaví z 51,4 % převažovali chlapci. Z hlediska věku měly nejvyšší zastoupení děti ve věku 5 let (30,8 %), podíl dětí mladších 3 let představoval 9,2 %, podíl dětí 6 a více letých dosáhl 6,3 %. Nejčastějším zřizovatelem mateřských škol v Libereckém kraji jsou obce (215 školek, tj. 91,9 % z celkového počtu), 15 zařízení je privátních, 3 školky založil Liberecký kraj a 1 církevní organizace.

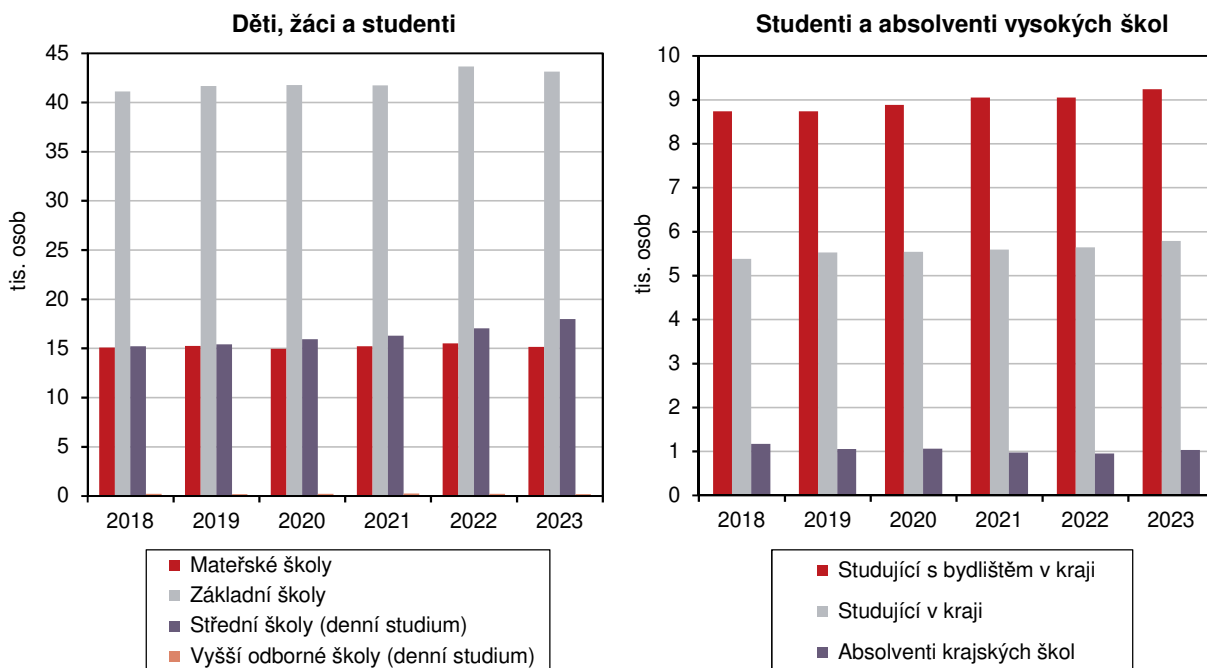
Nejvíce dětí mateřské školy v kraji navštěvovalo ve školním roce 2014/2015, a to 15 745 dětí. Naopak nejmenší počet byl zaznamenán v roce 2001/2002 (12 483 dětí). Z dlouhodobého pohledu byl meziroční úbytek dětí v mateřských školách patrný především v letech 1997/1998 až 2001/2002, ale dále také v roce 2005/2006 a v období 2015/2016 až 2017/2018, meziročně slabší ročníky se vyskytly ještě v roce 2020/2021 a 2023/2024. Tuto skutečnost ovlivňuje především demografický vývoj, který započal v 90. letech minulého století, kdy v důsledku společenských změn došlo k poklesu porodnosti, trend nižší porodnosti a tedy pokles počtu živě narozených v zásadě, až na krátká období oživení, pokračuje dodnes.

Téměř 18 % žádostí o přijetí do mateřské školy nebylo vyhověno.

Předškolní výchovu ve školním roce 2023/2024 zajišťovalo v přepočtu na plně zaměstnané celkem 1 506,8 učitelů (meziročně více o 21,8 osob, tj. +1,5 %), z toho 5,1 mužů. Zájem o předškolní vzdělávání v tomto školním roce reprezentovalo 6 309 podaných žádostí o přijetí do mateřské školy, z toho 1 117 žádostem (17,7 %) nebylo vyhověno. Do mateřských škol nakonec nastoupilo 4 904 nových dětí.

Graf 2.23 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Libereckém kraji

Zdroj: MŠMT

Základní vzdělávání zabezpečovalo 202 škol.

Základní vzdělávání ve školním roce 2023/2024 v Libereckém kraji zabezpečovalo 202 škol (meziročně beze změny), ve kterých bylo zřízeno 2 247 tříd (meziročně +11 tříd). Tyto školy navštěvovalo 43 140 žáků (tj. o 522 žáků a 1,2 % méně než ve školním roce 2022/2023), z toho 24 154 žáků (56,0 %) 1. stupeň. Po loňském nárůstu se tak počet žáků na základních školách v našem kraji opět snížil. Na jednu třídu připadlo v průměru 19,2 žáků, o rok dříve to bylo 19,5 žáků. Do 1. ročníku bylo nově přijato 5 027 žáků, v tom 0,4 % žáků bylo mladších 6 let, 74,4 % bylo šestiletých a 25,2 % sedmiletých a starších. Zřizovatelem 184 základních škol je obec, v tomto školním roce se výuky v těchto zařízeních účastnilo 41 290 žáků. Liberecký kraj je zřizovatelem 7 škol, všechny jsou určeny pro 811 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Šest soukromých základních škol navštěvovalo 662 žáků, zřizovatelem 3 zařízení se 40 žáky je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a 2 školy s 337 žáky založila církevní organizace. Vyučování na základních školách zajišťovalo fyzicky 4 171 pedagogů (z toho 731 mužů, tj. 17,5 %), v přepočtu na plně zaměstnané pak 3 292,8 učitelů (z toho 543,1 mužů,

tj. 16,5 %). Ve srovnání s předcházejícím školním rokem vyučovalo na základních školách o 46,7 přepočtených pedagogů (1,4 %) více. Na 1 pedagoga tak připadlo 13,1 žáků, tj. meziročně o 0,3 žáka méně.

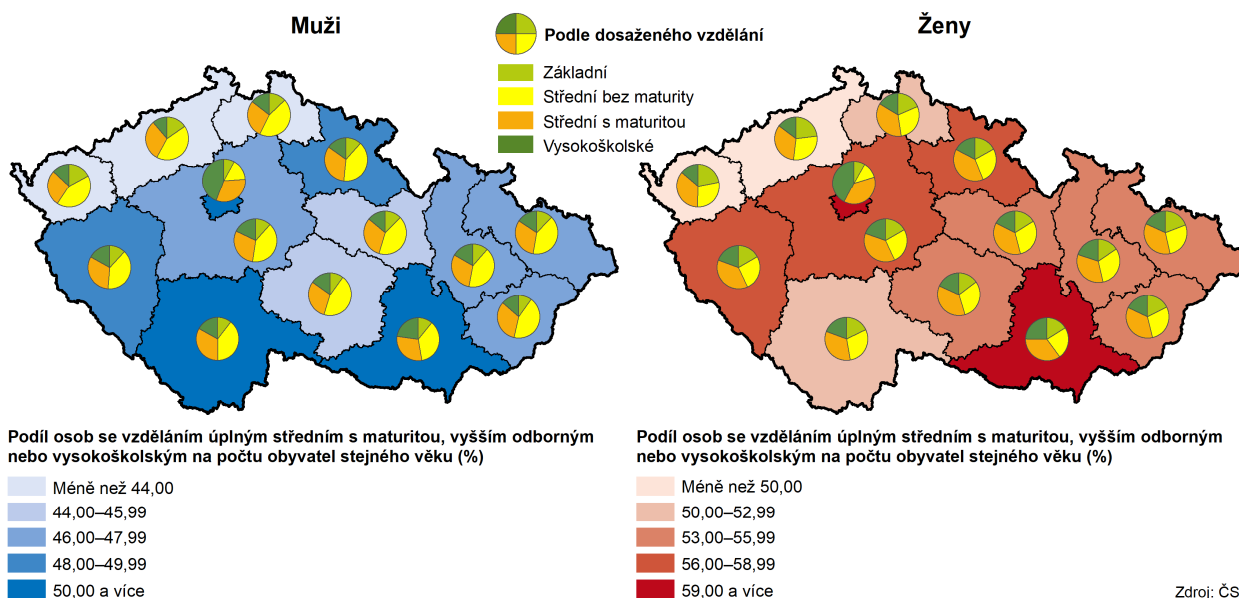
Ve školním roce 2023/2024 došlo ke snížení počtu žáků.

Počet žáků základních škol nepřetržitě klesá od školního roku 1997/1998 do roku 2010/2011 (nejvýrazněji v roce 2005/2006, -4,4 %), v následujících letech naopak počet dětí v základním vzdělávání meziročně přibývá (nejvýrazněji v roce 2022/2023 o 4,6 %), výjimkou je pouze školní rok 2021/2022 (-0,1 %) a 2023/2024 (-1,2 %).

V Libereckém kraji se nacházelo 48 středních škol.

Počet středních škol v Libereckém kraji ve školním roce 2023/2024 se meziročně o 1 zařízení snížil a výuku tak obstarávalo 48 zařízení. Počet studentů se meziročně zvýšil o 5,3 % (+914 osob) na 18 242 studentů, v jejich struktuře podle pohlaví nepatrně převažovaly dívky (9 145, tj. 50,1 %). Ve srovnání s předchozím rokem se zvýšil počet nově přijatých žáků do 1. ročníku, a to o 161 osob na 5 439 osob. Většina z výše uvedeného celkového počtu studentů studovala v rámci denního studia (98,6 % všech studentů), zbývajících 260 osob se vzdělávalo v rámci ostatních forem studia. Z hlediska věku mezi denními studenty převažovaly osoby 16leté (4 375 studentů, tj. 24,3 %), následovaly osoby sedmnáctileté (3 934 osob, 21,9 %) a dále osmnáctileté (3 423 osob, 19,0 %). Denně se také vzdělávalo 44 studentů ve věku 25 a více let (0,2 % studentů denní formy studia). Tato věková kategorie naopak převažovala mezi studenty ostatních forem studia (53,1 %), zhruba třetina těchto studentů byla pak ve věku 16–20 let (88 osob). Výuku na středních školách zajišťovalo 1 669,9 pedagogů (v přepočtu na plně zaměstnané), meziročně o 48,8 osob (3,0 %) více. Na jednoho učitele připadlo 10,8 studentů denního studia, což je meziročně o 0,3 studenta více.

Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání, pohlaví a podle krajů v roce 2023

V posledních šesti letech se počet žáků denního studia zvyšuje.

Počet žáků středních škol v denní formě studia se v posledních 6 letech každoročně zvyšuje, nejvýraznější přírůstek byl zaznamenán v roce 2023/2024 +5,5 % na 17 982 studentů. Nejméně studentů v denním studiu evidovaly střední školy v našem regionu ve školním roce 2017/2018 (15 042 osob), nejvíce naopak v roce 2006/2007 (21 375 studentů).

V kraji se nachází 5 vyšších odborných škol.

Počet vyšších odborných škol v Libereckém kraji zůstává pátým školním rokem po sobě na hodnotě 5 zařízení, ve kterých bylo zřízeno 19 studijních skupin denního studia (meziročně o 1 méně). Celkový počet studentů poklesl o 2,8 % na 206 studentů, počet studentů denní formy vzdělávání se snížil o 7,1 % na 184 studentů. Zájem o vyšší odborné vzdělávání spíše klesá – nejvíce studentů tyto školy evidovaly v roce 1998/1999 (870 studentů), nejméně v roce 2019/2020 (174 studentů), dlouhodobě však jejich počty vykazují klesající trend.

Pedagogickou činnost na vyšších odborných školách v tomto školním roce zajišťovalo 26,6 učitelů (přepočteno na plně zaměstnané), tj. meziročně o 0,9 pedagogického úvazku více (+3,5 %). Na jednoho učitele zde připadlo 6,9 studentů denní formy studia, zatímco o rok dříve to bylo 7,7 studentů.

Počet studentů na Technické univerzitě v Liberci se meziročně zvýšil o 2,2 %.

Na sedmi fakultách Technické univerzity v Liberci v roce 2023 studovalo bez ohledu na místo bydliště 6 278 studentů (v porovnání s předchozím rokem o 138 studentů a 2,2 % více), z toho 5 786 studentů se státním občanstvím České republiky (92,2 % z celkového počtu). V prezenční formě studia celkem studovalo 4 873 studentů, z toho 4 410 studentů mělo české občanství. Z hlediska pohlaví převažovaly mezi studenty z 56,2 % ženy (3 531 studentek), mezi studenty s českým občanstvím ženy tvořily 57,1 %. Studia v roce 2023 úspěšně absolvovalo 1 098 studentů (z toho 80,0 % v prezenčním studiu a 93,6 % s českým občanstvím), meziročně o 85 studentů více.

Trvalé bydliště v Libereckém kraji mělo více než 9 tis. studentů vysokých škol.

Trvalé bydliště v Libereckém kraji mělo v roce 2023 celkem 9 341 studentů veřejných a soukromých vysokých škol v Česku, z 98,9 % (9 236 studentů) se jednalo o osoby s českým občanstvím a z 57,6 % se jednalo o ženy. Z hlediska věkové struktury spadala většina studentů do kategorie 20 až 24 let (64,1 % všech studentů s bydlištěm v kraji), tedy věku obvyklého pro vysokoškolské studium. Veřejnou školu pak studovalo 8 358 studentů, posluchačem soukromé vysoké školy bylo 1 003 studentů majících trvalé bydliště v našem regionu. V prezenční formě studovalo 7 371 studentů, distanční nebo kombinované studium využívalo 2 037 studentů. Z hlediska skupiny oborů se nejvíce studentů věnovalo obchodu, administrativě a právu (1 982 studentů). Více než 1 000 studentů trvale bydlících v Libereckém kraji studovalo také obor vzdělávání a výchova (1 669 studentů); technika, výroba a stavebnictví (1 191 studentů) a 1 143 studentů se vzdělávalo v oboru zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky. Naopak nejméně studentů s trvalým bydlištěm v kraji evidovaly obory zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství (309 studentů) a obory služeb (468 studentů). Podle místa studia se nejvíce studentů z Libereckého kraje vzdělávalo na vysokých školách v hlavním městě Praze (3 991 osob) a v Liberci (2 717 osob), s výrazným odstupem pak následovalo Ústí nad Labem (517 studentů).

Vysokou školu úspěšně absolvovalo 1 866 studentů s trvalým pobytem v kraji.

V roce 2023 úspěšně absolvovalo vysokou školu 1 866 studentů s trvalým pobytem v Libereckém kraji, z toho 60,8 % tvořily ženy. Zhruba pětina (20,5 %, tj. 382 osob) těchto absolventů se vzdělávala v oboru obchod, administrativa a právo. Dalších 16,2 % (302 osob) absolvovala studia v oboru vzdělávání a výchova, 13,7 % (255 osob) v oboru technika, výroba a stavebnictví a 11,6 % (217 osob) v oboru zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky.

Zdraví

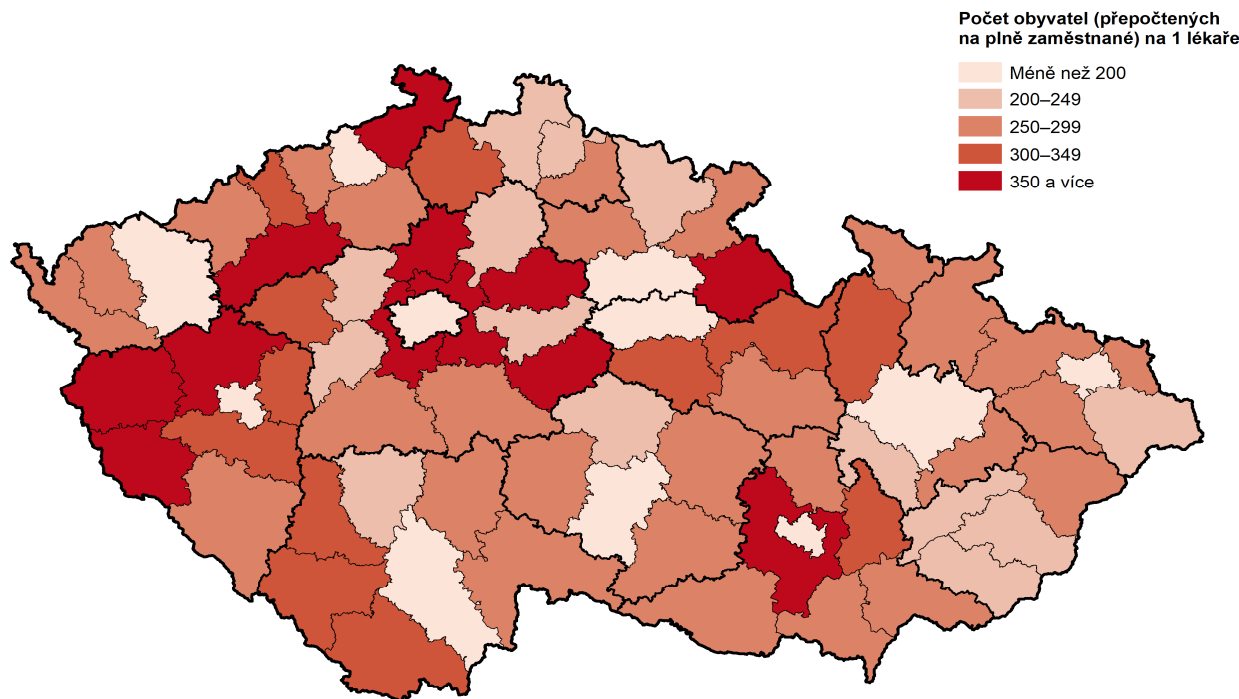
V kraji působilo 1 888 lékařů, z toho 256 zubních lékařů.

V roce 2022 v Libereckém kraji působilo ve zdravotnických zařízeních celkem 1 888 lékařů (přepočtené počty), ve srovnání s rokem 2021 se počet lékařů snížil

o 30 osob, tj. o 1,6 %. Od roku 2009 pak krajská zdravotnická zařízení evidovala nejvíce lékařů právě v roce 2021 (1 918 lékařů), naopak nejméně v roce 2009 (1 613 lékařů). V kraji vykonávalo svoji činnost 256 zubních lékařů (meziročně o 7 lékařů, tj. o 2,5 % méně), tj. 13,6 % z celkového počtu lékařů v roce 2022. Maximální počet zubařů byl zaznamenán v roce 2016 (280 zubních lékařů), minimum pak připadlo na rok 2009 (243 zubních lékařů).

Počet obyvatel na jednoho lékaře podle okresů v roce 2022

Zdroj: ÚZIS

Na 1 lékaře v kraji připadlo v přepočtu 236,7 obyvatel.

V přepočtu na 1 lékaře (přepočteno na plně zaměstnané) v Libereckém kraji v roce 2022 připadlo 236,7 obyvatel, proti roku 2021 je to o 8,8 obyvatele více. Nejvíce obyvatel na 1 lékaře připadlo ve Středočeském kraji (313,2 obyvatele), nejméně s hodnotou 121,1 obyvatele v hlavním městě Praze. Hodnota za Liberecký kraj obsadila v tomto srovnání 6. nejvyšší příčku, celorepublikový průměr pak činil 207,0 obyvatel na 1 lékaře. V případě okresů Libereckého kraje připadlo nejvíce obyvatel na 1 lékaře v okrese Česká Lípa (313,4 osob, tj. 20. nejvyšší hodnota mezi 77 okresy), následuje okres Semily (272,9 osob, 39. nejvyšší hodnota), okres Jablonec nad Nisou (210,2 osob, 15. nejnižší hodnota) a nejpříznivější situace je v okrese Liberec (209,5 osob, 14. nejnižší hodnota). Hodnota tohoto ukazatele se mezi všemi okresy pohybovala v rozmezí od 97,4 obyvatel v okrese Brno-město do 739,0 obyvatel na 1 lékaře v okrese Plzeň-sever.

V kraji působilo 9 nemocnic akutní péče, které disponovaly 1 893 lůžky.

V Libereckém kraji v roce 2023 působilo 9 nemocnic akutní péče, které disponovaly 1 893 lůžky. Počet těchto nemocnic se od roku 2013 nezměnil, výjimkou byl pouze rok 2019, ve kterém v kraji fungovalo 8 nemocnic akutní péče. Stejný zůstal v posledních třech letech také počet lůžek v těchto nemocnicích. Nejvíce lůžek pak bylo možné využívat v roce 2013 (2 007 lůžek), naopak nejméně v roce 2019 (1 869 lůžek).

V kraji fungovalo 260 ordinací praktických lékařů a 204 ordinací stomatologů.

V roce 2022 bylo v našem regionu evidováno 190 samostatných ordinací praktických lékařů pro dospělé, 70 ordinací praktického lékaře pro děti a dorost a 204 ordinací

stomatologů. Pokud jde o samostatné ordinace praktických lékařů pro dospělé a pro děti a dorost, jejich počet meziročně stagnoval. Stagnace je u samostatných ordinací praktických lékařů pro dospělé patrná i z dlouhodobého pohledu. Počty ordinací se během posledních 15 let snižují nebo navyšují pouze o jednotky – nejvíce praktiků pro dospělé bylo v kraji evidováno v roce 2015 (199 ordinací), nejméně v roce 2010 a 2020 (shodně 184 ordinací). V případě samostatných ordinací praktiků pro děti a mládež je zřejmá výraznější klesající tendence – zatímco v roce 2008 bylo v kraji 93 těchto ordinací, v roce 2018 již 75 ordinací, v současné době zmíněných 70 ordinací, tzn. 19,4%, resp. 24,7% pokles jejich počtu. Počet samostatných ordinací stomatologů byl pak v roce 2022 vůbec nejnižší od 90. let minulého století (meziročně v kraji ubylo 9 ordinací). Nejvíce stomatologických ordinací bylo pacientům k dispozici v roce 2017 (238 ordinací), od té doby jejich počty každoročně klesají.

Nemocenské pojištění

Nemocenské pojištění slouží k pokrytí ztráty příjmů v krátkodobých sociálních událostech.

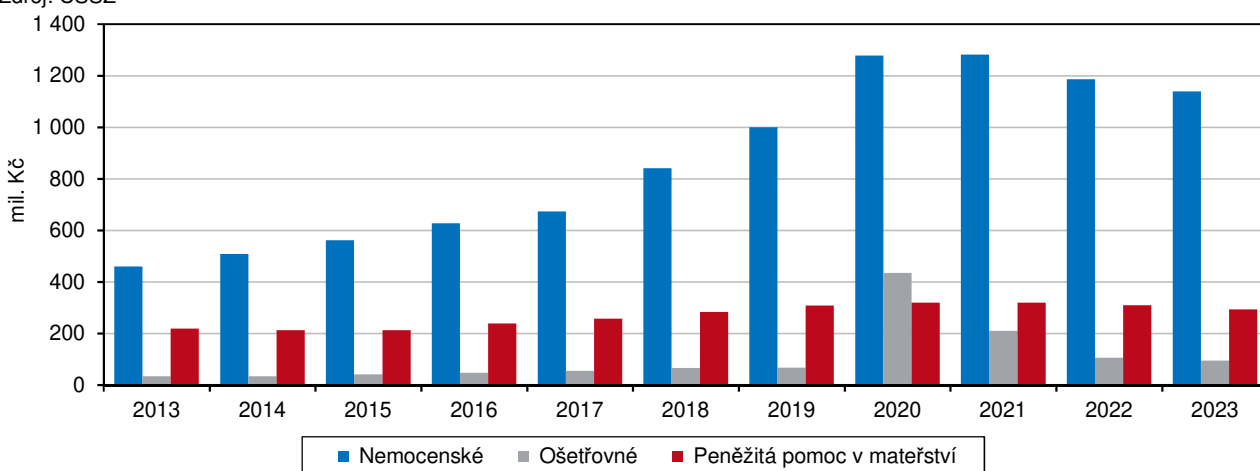
Nemocenské pojištění slouží k pokrytí ztráty příjmů v krátkodobých sociálních událostech (například dočasná pracovní neschopnost z důvodu nemoci nebo úrazu či karantény, ošetřování člena rodiny, těhotenství a mateřství, péče o dítě). Dávkový systém nemocenského pojištění tvoří šest druhů dávek, tj. nemocenské, ošetřovné (do roku 2008 podpora při ošetřování člena rodiny), peněžitá pomoc v mateřství, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a od roku 2018 také dávky otcovská poporodní péče (otcovská) a dlouhodobé ošetřovné.

V Libereckém kraji bylo na dávkách nemocenského pojištění vyplaceno 3,4 % republikového objemu.

V roce 2023 bylo v Libereckém kraji na dávkách nemocenského pojištění vyplaceno celkem 1 551 274 tis. Kč, tj. 3,4 % republikového objemu 45 451,0 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2022 se objem vyplacených dávek v kraji snížil o 75 174 tis. Kč (-4,6 %), v úhrnu za celou Českou republiku se pak jednalo o pokles ve výši 2 179,6 mil. Kč (-4,6 %).

Graf 2.24 Výdaje na vybrané dávky nemocenského pojištění v Libereckém kraji

Zdroj: ČSSZ

Téměř ¾ celkového objemu dávek v kraji tvořilo nemocenské.

Největší část celkového objemu dávek v kraji tvořilo nemocenské (73,4 %), které se však ve srovnání s rokem 2022 snížilo o 47 353 tis. Kč (-4,0 %) na 1 139 365 tis. Kč. Napříč kraji České republiky se jeho zastoupení pohybovalo od 55,4 % v hlavním městě Praze do 77,7 % v Moravskoslezském kraji, podíl v Libereckém kraji byl 6. nejvyšší. Nejvyšší objem výdajů na nemocenské byl vykázán v hlavním městě Praze (5 082 779 tis. Kč), nejnižší v Karlovarském kraji (592 306 tis. Kč), objem v našem kraji byl 2. nejnižší. Meziročně nižší objem nemocenských dávek vykázalo vedle našeho kraje dalších 9 krajů – nejvýrazněji se objem snížil v hlavním městě

Praxe (-13,5 %). Ve zbývajících 4 krajích se objem dávek proti roku 2022 zvýšil, tj. v kraji Zlínském (+1,8 %), Královéhradeckém (+1,6 %), Karlovarském (+0,8 %) a Olomouckém (+0,1 %).

Meziročně v kraji poklesl objem 4 druhů dávek nemocenského pojištění.

Meziročně nižší výdaje zaznamenal v Libereckém kraji vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství (-13,9 % na 255 tis. Kč), ošetřovné (-11,1 % na 93 893 tis. Kč), otcovská poporodní péče (-5,6 % na 17 645 tis. Kč) a peněžitá pomoc v mateřství (-5,3 % na 292 698 tis. Kč).

Ošetřovné v našem regionu představovalo 6,1 % celkových výdajů na dávky nemocenského pojištění.

Ošetřovné v našem regionu představovalo 6,1 % celkových výdajů na dávky nemocenského pojištění, napříč kraji se pak tento podíl pohyboval mezi 4,4 % v hlavním městě Praze a 6,6 % v Královéhradeckém kraji. Nižší objem ošetřovného zaznamenaly také všechny ostatní kraje, nejvýrazněji výdaje poklesly v hlavním městě Praze (-19,5 %), nejméně v Olomouckém kraji (-8,1 %).

Peněžitá pomoc v mateřství se na celkových výdajích v kraji podílela 18,9 %.

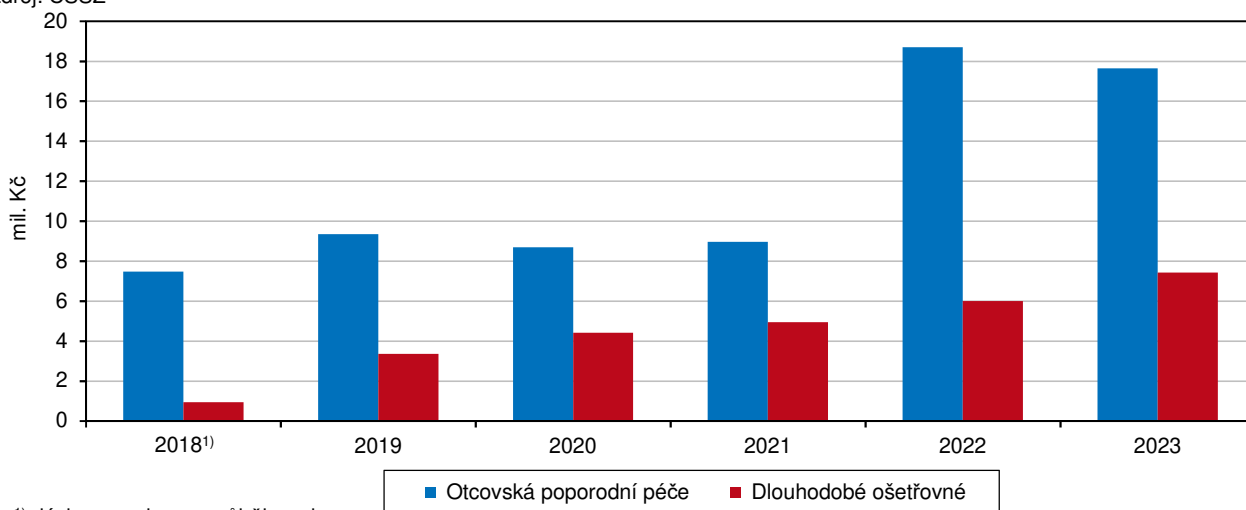
Výdaje spojené s dávkou peněžitá pomoc v mateřství stejně jako v našem regionu meziročně poklesly také v dalších 12 krajích, největší propad ve výši 13,3 % byl evidován v kraji Pardubickém. Naopak v Královéhradeckém kraji jako v jediném se objem těchto výdajů meziročně zvýšil o 5,2 %. Peněžitá pomoc v mateřství se na celkových výdajích v Libereckém kraji podílela 18,9 %, což v mezikrajském srovnání představuje společně s Jihočeským krajem 6. nejnižší zastoupení. Největší část celkových výdajů tato dávka představovala v hlavním městě Praze (38,3 %), nejmenší v Moravskoslezském kraji (15,7 %).

Podíl výdajů spojených s otcovskou poporodní péčí v kraji činil 1,1 %.

Objem výdajů spojených s otcovskou poporodní péčí se meziročně snížil také v dalších 10 krajích. Největší měrou tato dávka poklesla ve Zlínském kraji (-7,7 %). Meziročně vyšší objem byl zaznamenán v kraji Plzeňském (+2,3 %), Středočeském (+1,6 %) a Pardubickém (+0,7 %). V rámci České republiky tato dávka představuje 1,3 % celkových výdajů na dávky nemocenského pojištění, její zastoupení napříč kraji se pohybovalo v rozmezí od 0,7 % v Karlovarském do 1,5 % v hlavním městě Praze. Podíl v našem regionu činil 1,1 %, stejně jako v kraji Moravskoslezském, což byl 3. nejnižší podíl.

Graf 2.25 Výdaje na dávky otcovské poporodní péče a dlouhodobé ošetřovné v Libereckém kraji

Zdroj: ČSSZ

¹⁾ dávky zavedeny v průběhu roku

Podíl vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství je v kraji zanedbatelný.

Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství se na celkovém objemu výdajů na dávky nemocenského pojištění v našem kraji podílel z 0,02 %. Podobně tomu bylo také v ostatních regionech České republiky. Meziročně pak tato dávka poklesla

vedle Libereckého kraje v dalších 9 krajích – nejvíce pak v kraji Plzeňském (-72,3 %). Čtyři kraje vykázaly zvýšení objemu, tj. Pardubický (+110,1 %), hlavní město Praha (+54,2 %), Ústecký (+11,4 %) a nepatrně také Středočeský (+0,2 %).

Meziročně se v kraji zvýšil pouze objem dlouhodobého ošetřovného.

Jediná dávka, jejíž objem se v našem kraji meziročně zvýšil, bylo dlouhodobé ošetřovné (+23,5 % na 7 417 tis. Kč, tj. 0,5 % celkových výdajů). Největší část těchto výdajů tvořily v Kraji Vysočina a ve Zlínském kraji (shodně 0,8 %), naopak tomu bylo v hlavním městě Praze (0,3 %). Meziročně vyšší objem dlouhodobého ošetřovného vykázalo dalších 11 krajů – největší přírůstek evidoval Karlovarský kraj (+28,3 %), nárůst v našem kraji byl 2. nejvyšší. V případě hlavního města Prahy a Středočeského kraje se dlouhodobé ošetřovné proti roku 2022 snížilo, a to o 4,7 %, resp. o 6,4 %.

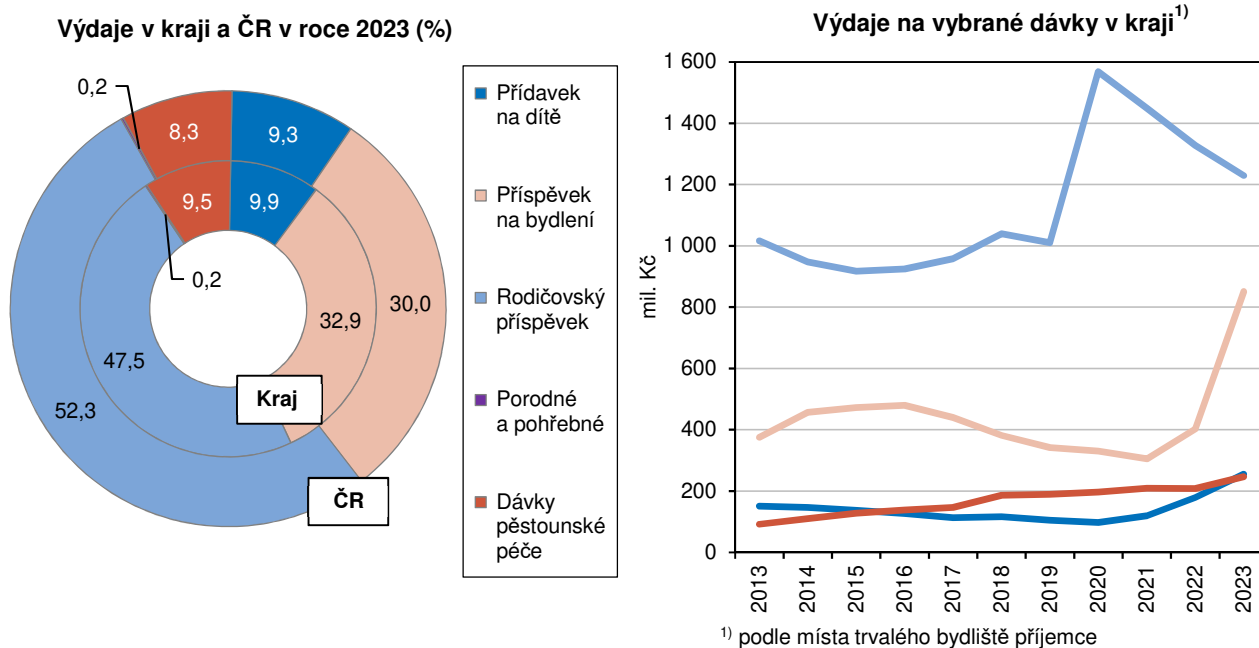
Státní sociální podpora

V Libereckém kraji bylo vyplaceno celkem 488,1 tis. dávek státní sociální podpory.

V roce 2023 bylo v Libereckém kraji vyplaceno celkem 488,1 tis. dávek státní sociální podpory (včetně dávek péčovské péče), jejich počet se meziročně zvýšil o 17,8 % (+73,7 tis. dávek). Jedná se o nejvýraznější nárůst, který byl v období let 2013 až 2023 vykázán. V průběhu uvedeného období však počet dávek meziročně rostl pouze v letech 2013, 2014 a dále 2022 a 2023. Mezi roky 2015 až 2021 počet dávek každoročně klesal. Nejvýraznější meziroční propad byl zaznamenán v roce 2018 (-11,7 %). Nejvíce dávek státní sociální podpory pak bylo vyplaceno v roce 2014 (534,1 tis.), naopak nejméně v roce 2021 (380,7 tis. dávek). Počet rodičovských příspěvků se v roce 2023 meziročně snížil, a to o 6,9 % (-9,6 tis. dávek) 129,7 tis. příspěvků (tj. 26,6 % z celkového počtu dávek). Nejvíce těchto příspěvků bylo v posledních šesti letech vyplaceno v roce 2020 (156,1 tis. dávek), v tomto roce došlo také k jedinému meziročnímu nárůstu (+9,8 %) zaznamenanému mezi roky 2018 až 2023.

Graf 2.26 Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: MPSV

Meziročně se objem prostředků na dávky státní sociální podpory zvýšil o 21,9 %.

Na dávky státní sociální podpory bylo v roce 2023 vydáno celkem 2 586,3 tis. Kč, nejvíce od roku 2013 a meziročně o 21,9 % více (+464,2 tis. Kč). Meziroční pokles objemu těchto dávek byl mezi roky 2013 až 2023 zaznamenán pouze v roce 2015,

2017, 2019 a 2021. Obecně však vývoj výdajů na dávky státní sociální podpory vykazuje rostoucí tendenci. V roce 2020 překročil objem dávek SSP částku 2 000 tis. Kč. Na rodičovský příspěvek bylo v roce 2023 vynaloženo 1 229,6 tis. Kč, meziročně o 7,4 % méně (-98,5 tis. Kč). Nejvyšší částka byla v případě rodičovského příspěvku v posledních šesti letech vyplacena v roce 2020 (1 568,3 tis. Kč), nejnižší v roce 2019 (1 010,5 tis. Kč).

V přepočtu na 1 obyvatele kraje dosáhly dávky státní sociální podpory částky 5 742 Kč.

Výdaje na dávky státní sociální podpory v přepočtu na 1 obyvatele Libereckého kraje v roce 2023 dosáhly 5 742 Kč, meziročně o 993 Kč a 20,9 % více. Nejvyšší meziroční nárůst zaznamenal tento ukazatel v roce 2020, tj. +32,9 %. Maximální částka byla zjištěna v roce 2023, nejnižší v roce 2012 (3 613 Kč). Obecně se pak částka výdajů SSP na 1 obyvatele navyšuje, i když ne kontinuálně. V porovnání s ostatními kraji Česka je uvedená částka výdajů na 1 obyvatele v našem regionu 3. nejvyšší. Vyšší částku vykázal pouze kraj Ústecký (6 567 Kč) a Moravskoslezský (7 015 Kč). Na opačném konci pomyslného srovnání se s částkou 4 504 Kč na 1 obyvatele umístil Plzeňský kraj.

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

V kraji fungovalo 21 domovů pro seniory.

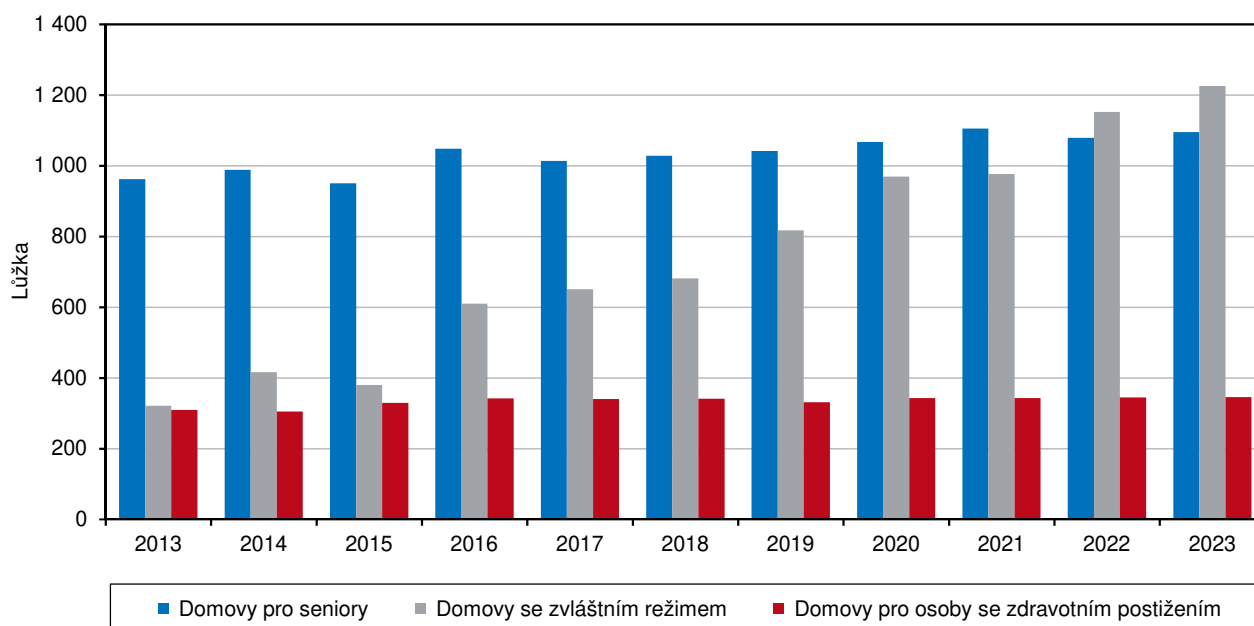
V roce 2023 v Libereckém kraji fungovalo 21 domovů pro seniory (meziročně o 1 zařízení více, nejvíce zařízení od roku 2008) s kapacitou 1 095 lůžek. Meziročně se kapacita těchto zařízení navýšila o 16 lůžek (+1,5 %). Od roku 2008 se pak kapacita pohybovala v rozmezí od 888 lůžek v roce 2008 do 1 105 lůžek v roce 2021.

Na 1 000 obyvatel starších 65 let připadlo necelých 12 lůžek.

V přepočtu na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let tak bylo v našem kraji k dispozici 11,7 lůžek, meziročně o 0,1 lůžka více. Nejvyšší hodnoty tento ukazatel dosáhl v roce 2009 (14,9 lůžek), nejnižší v roce 2019 a 2022 (shodně 11,6 lůžek). Od roku 2008 má pak tento ukazatel spíše klesající tendenci. V rámci libereckých okresů nejvíce lůžek na 1 000 obyvatel starších 65 let vykázal v roce 2023 okres Česká Lípa (14,6 lůžek), s 12,0 lůžky následoval okres Semily, s 11,0 lůžky okres Liberec a nejméně lůžek bylo z tohoto pohledu evidováno v okrese Jablonec nad Nisou, tj. 9,4.

Graf 2.27 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Libereckém kraji (k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Pobytové sociální služby pro osoby se sníženou soběstačností zabezpečovalo v našem regionu 23 domovů se zvláštním režimem.

Pobytové sociální služby pro osoby nemocné stařeckou demencí, Alzheimerovou nemocí a ostatními typy demencí, které mají z důvodu těchto onemocnění sníženou soběstačnost a potřebují tak pravidelnou pomoc jiné osoby, zabezpečovalo v roce 2023 v našem regionu 23 domovů se zvláštním režimem (stejně jako v roce 2022), které disponovaly 1 225 lůžky (meziročně +6,3 %). Počet lůžek v těchto zařízeních od roku 2015 nepřetržitě roste, tj. mezi roky 2015 a 2023 došlo k nárůstu o 845 lůžek, tedy o 222,4 %.

Pro osoby se zdravotním postižením bylo určeno 10 domovů.

Pro osoby se zdravotním postižením v Libereckém kraji v roce 2023 bylo určeno 10 domovů. S výjimkou roku 2019 se jejich počet od roku 2016 nezměnil. V roce 2023 pak tato zařízení nabízela 346 lůžek, tj. o 1 lůžko více než v roce 2022. V rámci období let 2008 až 2023 se kapacita těchto zařízení významně neměnila a počet lůžek se pohyboval v rozmezí od 305 lůžek v roce 2014 do 361 lůžek v roce 2009.

V kraji bylo evidováno 17 987 držitelů průkazu se zdravotním postižením.

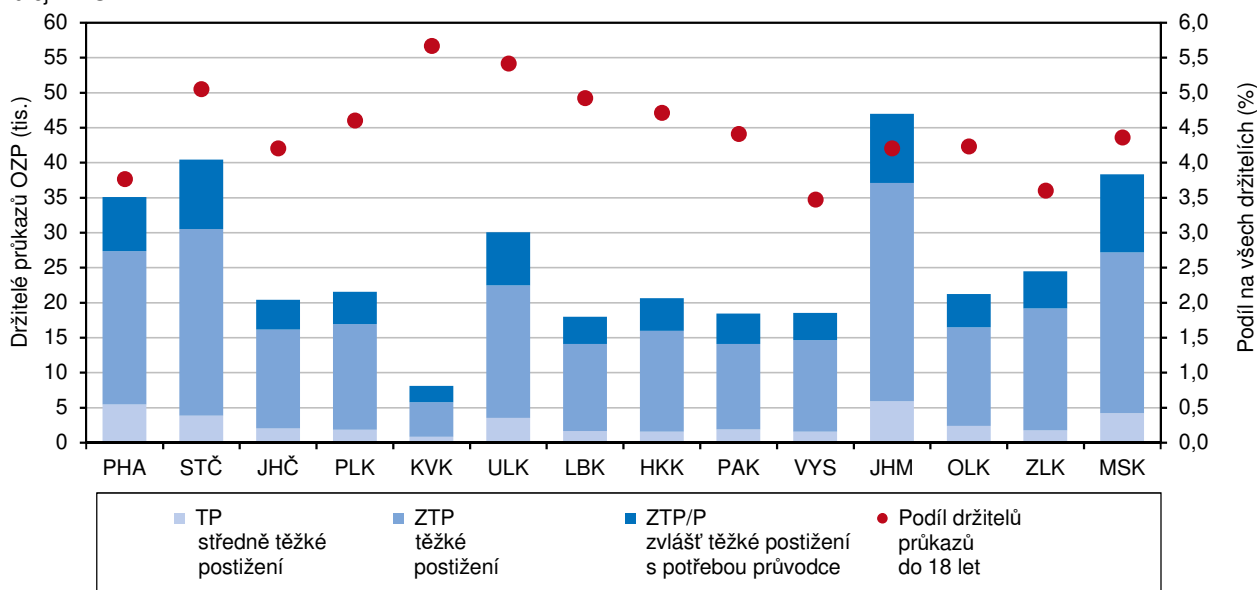
V roce 2023 bylo v Libereckém kraji evidováno 17 987 držitelů průkazu se zdravotním postižením, z toho 51,6 % žen. Meziročně se počet držitelů tohoto průkazu navýšil o 3,6 % (+622 osob). Vývoj počtu držitelů průkazu se zdravotním postižením nevykazuje žádný setrvalý trend, v rámci období let 2015 až 2023 se počet v roce 2016, 2020 a 2021 meziročně snižoval, v ostatních letech docházelo k nárůstu. Nejvíce držitelů tohoto průkazu pak bylo vykázáno v roce 2023, nejméně v roce 2016 (15 810 osob).

Největší část držitelů průkazů se zdravotním postižením představují osoby s těžkým postižením.

Z celkového výše uvedeného počtu držitelů průkazu se zdravotním postižením tvořily největší část osoby s těžkým postižením (ZTP), a to 12 439 osob (69,2% podíl). Druhou v pořadí byla skupina osob se zvlášť těžkým postižením s potřebou průvodce (ZTP/P), která představovala 21,8 % držitelů (3 921 osob). Středně těžké postižení (TP) pak mělo 9,0 % držitelů, tedy 1 627 osob. Z hlediska pohlaví převažovaly ženy mezi držiteli průkazu TP (56,0 %) a ZTP (52,6 %), naopak ve skupině držitelů ZTP/P bylo více mužů (53,3 %) než žen (46,7 %).

Graf 2.28 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením podle krajů v prosinci 2023

Zdroj: MPSV

Více než třem pětina držitelů průkazu bylo 65 a více let.

Většinu držitelů průkazu bylo více než 65 let (60,4 % všech držitelů, tj. 10 858 osob), z toho největší část z nich spadala do skupiny 75 až 79letých (23,6 % 65letých a starších držitelů a 14,2 % všech držitelů). Stejně zastoupení věkových skupin mezi

držitelů průkazu bylo zaznamenáno také u obou pohlaví, tj. největší částí z nich bylo více než 65 let (54,7 % mužů s průkazem zdravotního postižení a 65,7 % žen s průkazem zdravotního postižení). Na straně mužů však byl vykázán vyšší podíl v případě držitelů ve věku 1 až 14 let (5,4 % mužů a 2,5 % žen) i ve věku 15 až 64 let (39,9 % mužů a 31,8 % žen).

Liberecký kraj se na celorepublikovém počtu držitelů průkazu se zdravotním postižením podílel 5,0 %.

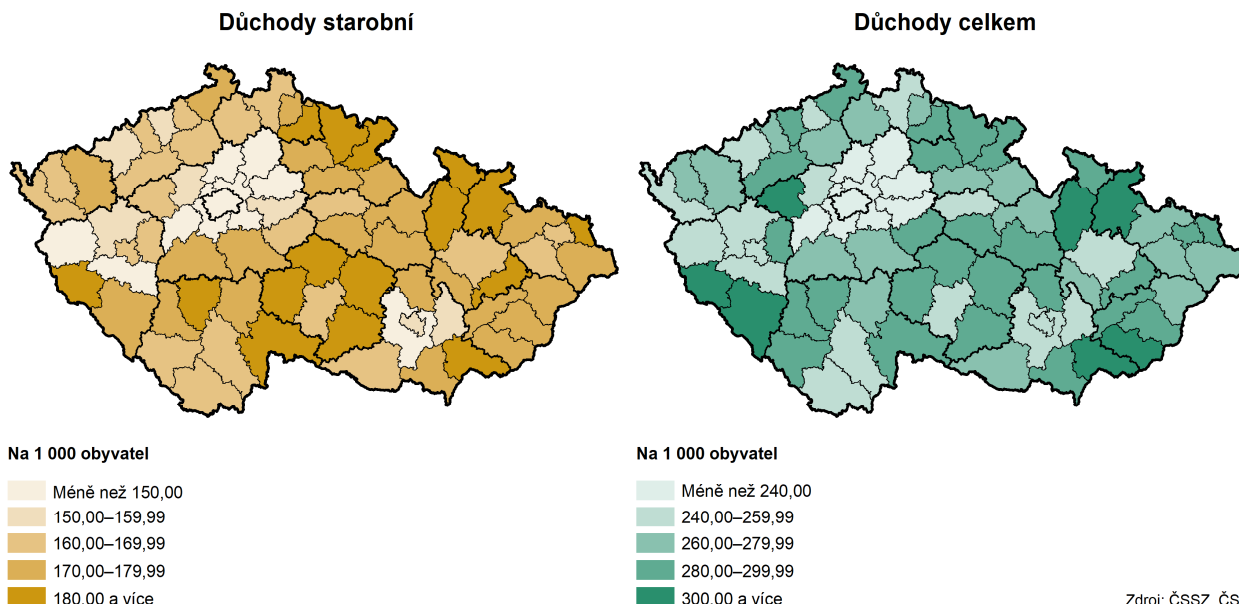
V úhrnu za Česko bylo v roce 2023 evidováno celkem 362 204 držitelů průkazu osob se zdravotním postižením. Největší část z nich se nacházela v Jihomoravském kraji (13,0 % z celorepublikového počtu, tj. 46 983 osob). S více než 10% podílem následoval kraj Středočeský (11,2 %, tj. 40 429 osob) a Moravskoslezský (10,6 %, tj. 38 319 osob). Nejméně držitelů bylo zjištěno v Karlovarském kraji (2,2 %, tj. 8 110 osob). Podíl za Liberecký kraj (5,0 %) byl 2. nejnižší. Po přepočtu na 1 000 obyvatel byl však nejvyšší počet držitelů průkazu osob se zdravotním postižením zjištěn ve Zlínském kraji (42,1 držitelů na 1 000 obyvatel), s hodnotou 39,9 držitelů následuje Liberecký kraj. Třetí pozice patří kraji Jihomoravskému (38,4 ‰). Na opačném konci tohoto srovnání se s 25,5 držitelů na 1 000 obyvatel umístilo hlavní město Praha.

Důchodci, důchody

Meziročně se počet příjemců důchodu v kraji zvýšil o 0,1 % na 121 293 osob.

Ke konci roku 2023 evidovala Česká správa sociálního zabezpečení v Libereckém kraji celkem 121 293 příjemců důchodů, tj. meziročně o 98 osob více (+0,1 %). Ve srovnání s rokem 2022 se však snížil počet příjemců na straně žen (-0,2 %, tj. -138 osob), počet na straně mužů se naopak o 236 osob (+0,5 %) zvýšil. Mezi příjemci však nadále z 58,4 % převažovaly ženy. Meziročně nižší počet příjemců důchodů zaznamenal okres Česká Lípa (-46 osob, tj. -0,2 %) a okres Jablonec nad Nisou (-7 osob, tj. -0,03 %). V okresech Semily a Liberec byl jejich počet nepatrně vyšší (+62 osob, tj. +0,3 %, resp. +89 osob, tj. +0,2 %).

Příjemci důchodů podle okresů v prosinci 2023

Starobní důchodci tvoří v kraji přes 82 % všech příjemců penzí.

Nejpočetnější skupinu příjemců důchodů dlouhodobě tvoří starobní důchodci pobírající starobní důchod (včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Do této skupiny v roce 2023 v Libereckém kraji patřilo 99 682 osob, tj. 82,2 % všech příjemců penzí. Meziročně se jejich počet zvýšil o 148 osob (+0,1 %). Od roku 2011 se počet

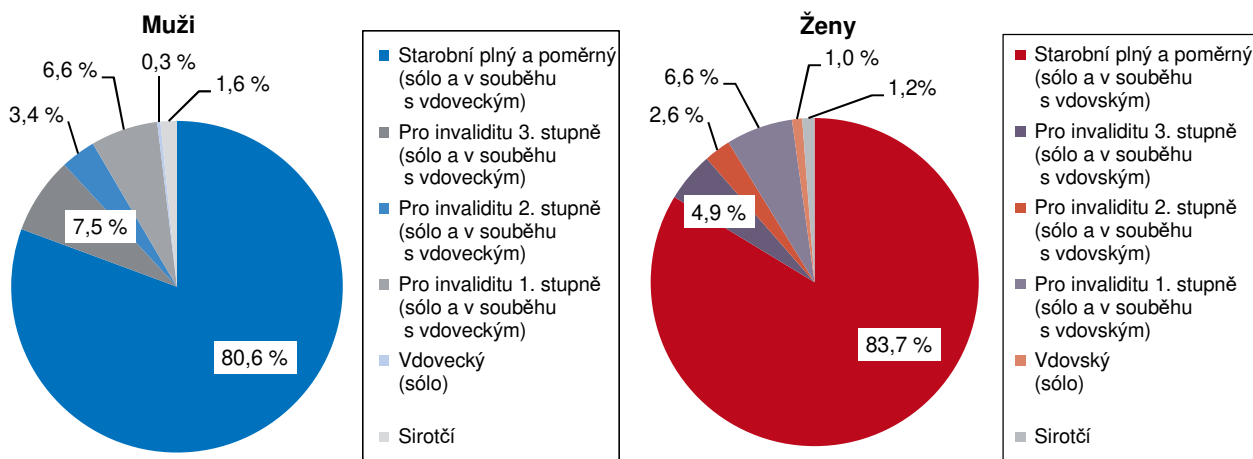
uvedených příjemců starobních důchodů každoročně navyšoval, tento trend byl přerušen v období let 2020 až 2022 (tedy v „covidovém období“). Nejvíce příjemců starobních důchodů tak bylo evidováno v roce 2019 (101 946 osob), nejméně v roce 2010 (93 314 osob). Ženy z uvedeného počtu příjemců starobních důchodů v roce 2023 představovaly 59,3 % (59 143 příjemců), jejich podíl se však v průběhu období let 2010 až 2023 postupně snižoval ve prospěch mužů. Zatímco tedy v roce 2010 zastoupení žen činilo 63,1 %, v roce 2016 pak 60,9 % a od roku 2020 se již podíl pohybuje pod 60% hranicí. Počet příjemkyň starobního důchodu se v rámci uvedeného období od roku 2017 každoročně snižuje, naopak na straně mužů je, s výjimkou roku 2021 a 2022, patrný rostoucí trend. V roce 2023 se pak počet příjemkyň starobního důchodu meziročně snížil o 145 osob (-0,2 %), zatímco počet příjemců mužů se o 293 osob navýšil (+0,7 %). Starobní důchod sólo (bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým) byl vyplácen 76 330 osobám (tj. meziročně o 390 osob více, +0,5 %).

Invalidní důchod pobírá v Libereckém kraji necelých 16 % příjemců důchodů.

Do skupiny příjemců invalidních důchodů patřilo v roce 2023 v našem kraji 18 799 osob, tj. 15,5 % všech příjemců důchodů. Nejčastěji se jednalo o příjemce důchodů pro invaliditu 1. stupně (7 961 osob, tj. 42,3 % všech příjemců invalidních důchodů a 6,6 % všech příjemců důchodů), s mírným odstupem následovali příjemci invalidního důchodu 3. stupně (7 257 osob, tj. 38,6 %, resp. 6,0 %). Nejmenší zastoupení měly v rámci invalidních důchodců osoby s invaliditou 2. stupně – 3 581 osob tvořilo 19,0 % všech příjemců důchodů, resp. 3,0 % příjemců invalidních důchodů. Z dlouhodobého pohledu (od roku 2010) se počet příjemců invalidních důchodů v úhrnu spíše snižuje, nejvíce těchto příjemců bylo evidováno na začátku období, tj. v roce 2010 (21 248 osob), nejméně v roce 2023. Tento trend však neplatí pro všechny stupně invalidity – zatímco počet příjemců invalidních důchodů pro invaliditu 3. stupně jednoznačně po celé období let 2010 až 2023 klesá (mezi krajními roky o 34,7 %, tj. o 3 863 osob), počet příjemců invalidních důchodů ve 2. stupni (s výjimkou roku 2015) každoročně roste (mezi roky 2010 a 2023 o 49,5 %, tj. o 1 186 osob). Spíše rostoucí tendenci vykazoval také počet příjemců důchodů pro 1. stupeň invalidity, v tomto případě byl však nejnižší počet zaznamenán v roce 2016 (7 348 osob), nejvyšší v roce 2023 a změny v počtu nebyly tak intenzivní – mezi roky 2010 a 2023 došlo k nárůstu počtu příjemců o 2,9 % (+228 osob), mezi roky 2016 a 2023 o 8,3 % (+613 osob).

Graf 2.29 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Libereckém kraji v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ

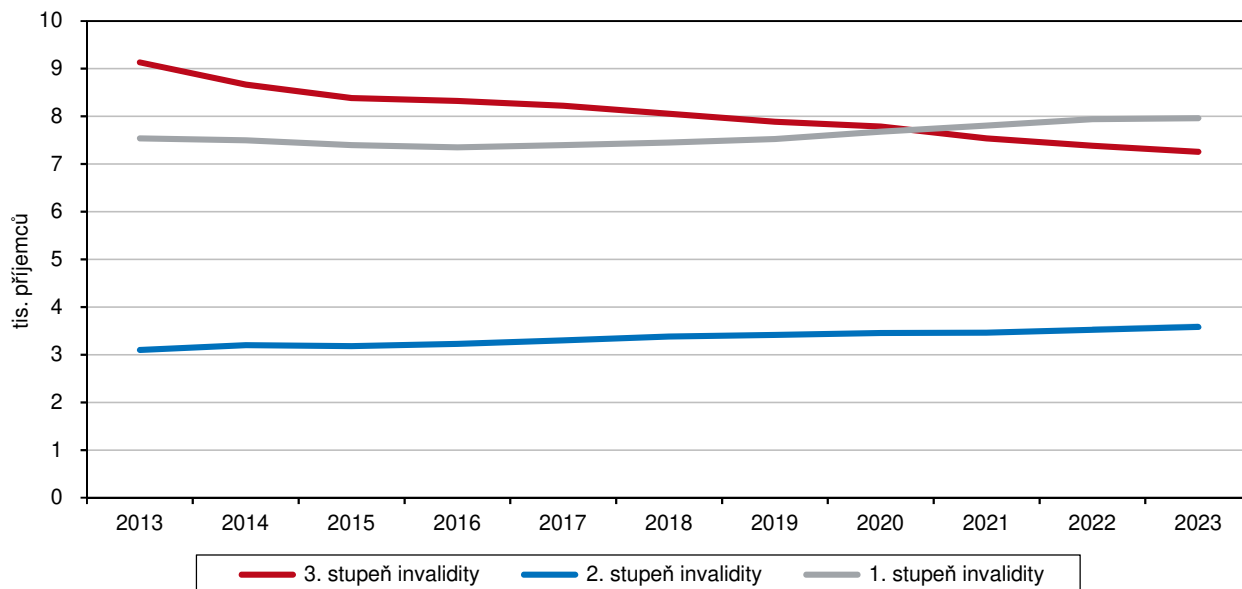

Více než 53 % invalidních důchodů v kraji představovaly ženy.

Z hlediska pohlaví převažovaly mezi příjemci invalidních důchodů v roce 2023 v kraji ženy (53,1 %, tj. 9 984 příjemkyň). Nebylo tomu však u všech typů invalidních důchodů – převaha žen byla vykázána u invalidních důchodů 2. a výrazněji také u 3. stupně invalidity (52,2 %, tj. 1 870 osob, resp. 58,4 %, tj. 4 648 osob). Muži naopak tvořili většinu v případě příjemců invalidních důchodů pro 1. stupeň invalidity (52,2 %, tj. 3 791 osob).

Graf 2.30 Příjemci invalidních důchodů podle stupně invalidity v Libereckém kraji (včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem; stav v prosinci)

Zdroj: ČSSZ

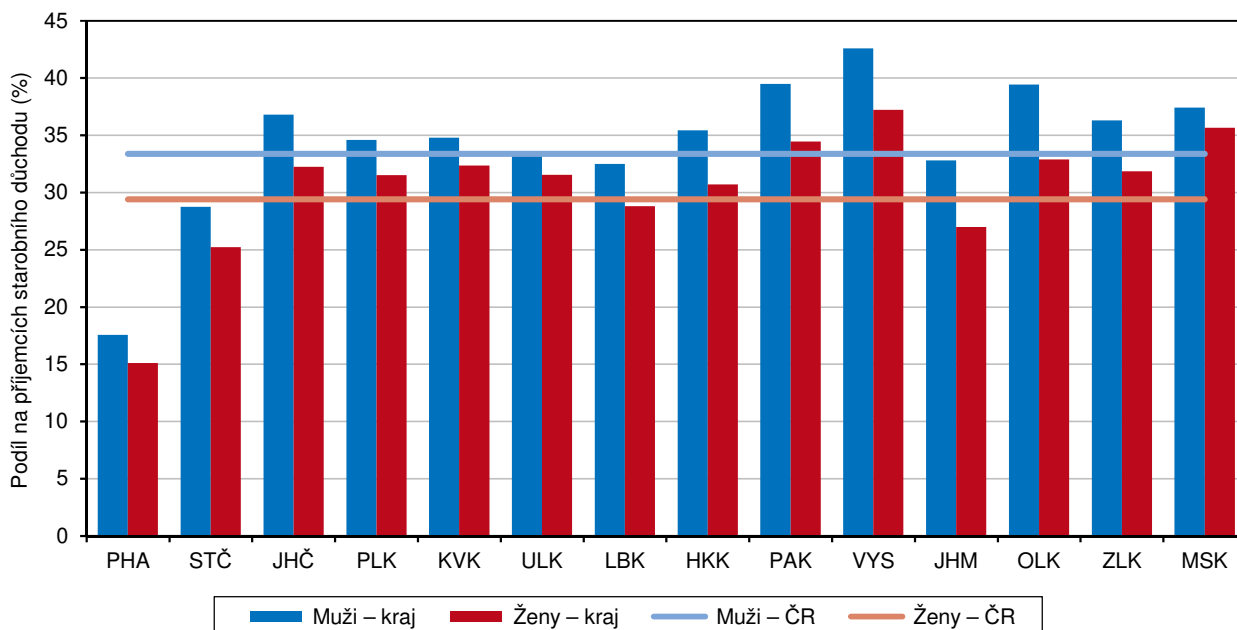

Sirotčí důchod v kraji pobíralo 1 656 dětí.

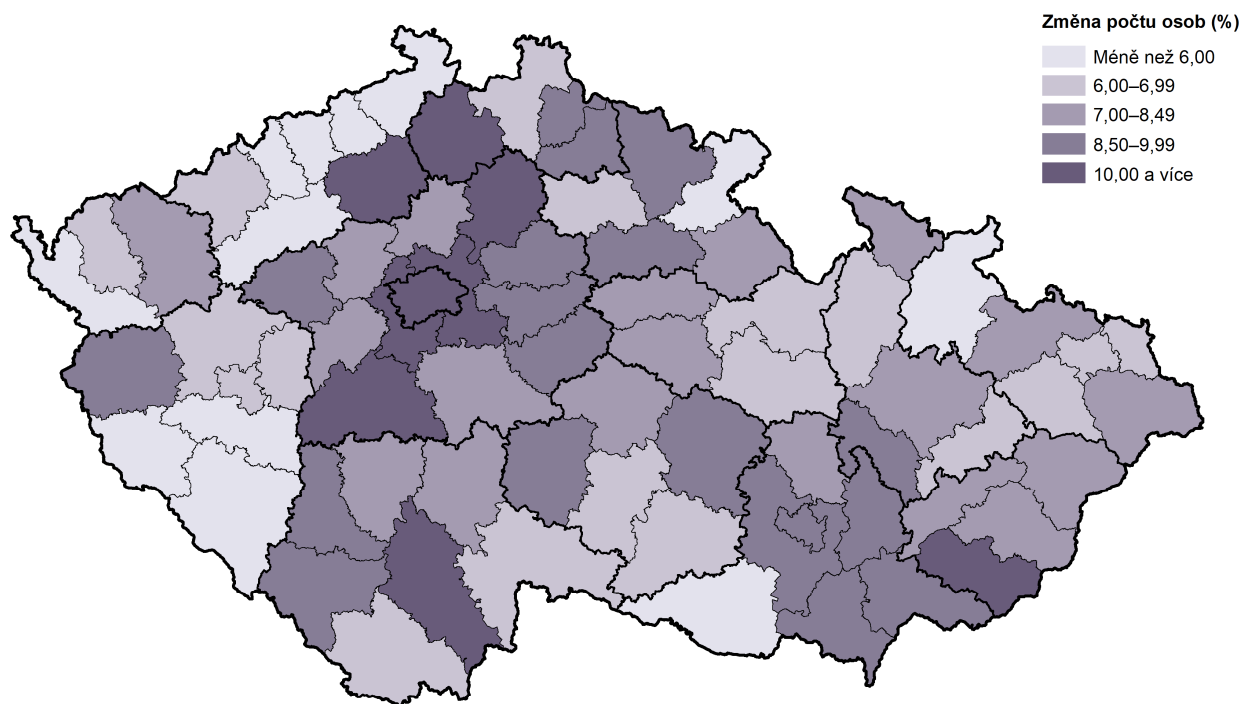
Vdovský důchod sólo (bez souběhu) v prosinci 2023 v Libereckém kraji pobíralo 728 žen (meziročně o 11 osob méně), vdovecký důchod sólo byl vyplácen 166 mužům (meziročně o 12 příjemců méně). V kraji bylo také 1 656 dětí, které pobíraly sirotčí důchod, jejich počet se v tomto případě meziročně snížil o 18 osob (-1,1 %).

Graf 2.31 Příjemci předčasného starobního důchodu podle pohlaví a krajů v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ

Změna počtu příjemců předčasných starobních důchodů podle okresů mezi prosincem roku 2022 a 2023

Pozn.: včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem

Zdroj: ČSSZ, vlastní dopočet

Počet příjemců předčasných důchodů se meziročně zvýšil o 8,4 %.

Počet příjemců předčasných starobních důchodů se v našem kraji meziročně zvýšil o 2 334 osob (+8,4 %) na 30 202 osob. Ženy se na celkovém počtu předčasných starobních důchodců podílely z 56,4 % (17 030 osob). Meziroční přírůstek příjemců byl v našem kraji zaznamenán jak v případě žen (+1 096 osob, tj. +6,9 %), tak v případě mužů (+1 238 osob, tj. +10,4 %). Tyto nárůsty byly ve srovnání s nárůsty vykázanými v předchozích letech významně vyšší, což je s největší pravděpodobností důsledek mimořádné valorizace důchodů realizované v roce 2022. Byly tak vytvořeny výhodné podmínky pro odchod do předčasného starobního důchodu, což v této souvislosti ovlivnilo rozhodnutí řady obyvatel v předdůchodovém věku. Mezi roky 2010 a 2023 se počet příjemců předčasných starobních důchodů v regionu celkově navýšil o 82,9 % (+13 689 osob), intenzivnější byl tento nárůst na straně mužů (+99,2 %, +6 558 osob), než na straně žen (+72,0 %, +7 131 osob). Zastoupení žen a mužů mezi předčasnými starobními důchodci se od roku 2010 také změnilo, resp. podíl žen se mírně snižuje ve prospěch mužů. Zatímco v roce 2010 tvořili muži 40,1 % a ženy 59,9 % předčasných starobních důchodců, v současnosti je tento poměr na hodnotách 43,6 % mužů a 56,4 % žen.

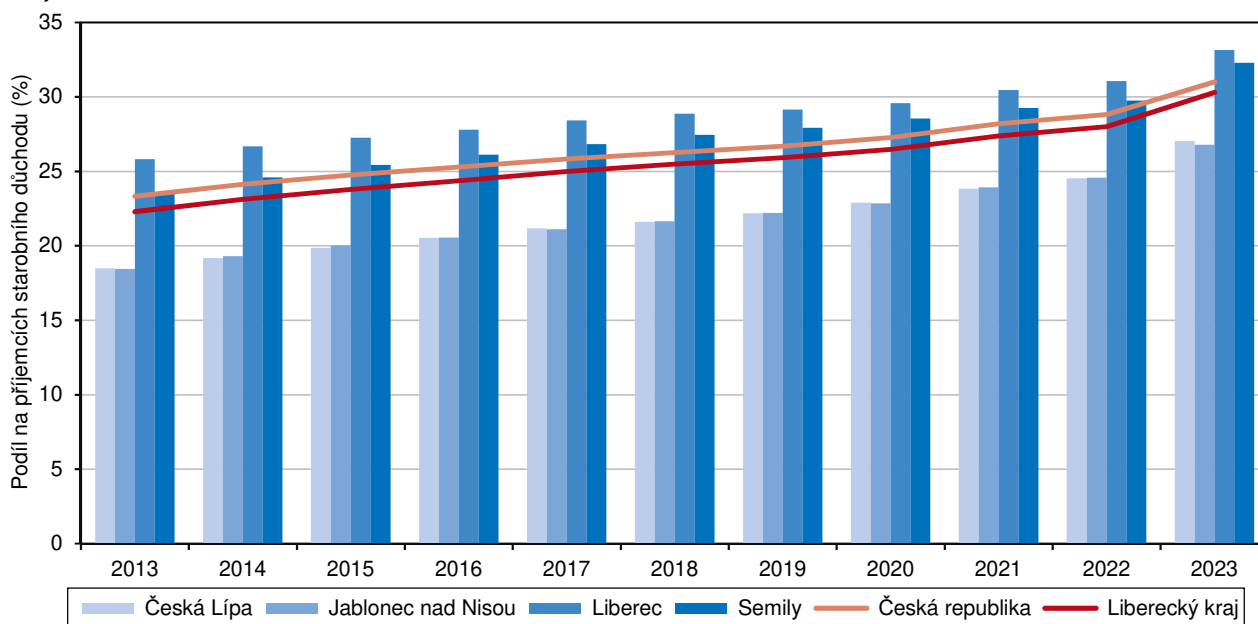
Vyšší podíl předčasných důchodců je u mužů.

Ke konci roku 2023 předčasný důchod v kraji pobíralo 30,3 % starobních důchodců (včetně souběhu), tj. o 2,3 p. b. více než v roce 2022. Tento podíl se v rámci posledních šesti let každoročně navyšoval – mezi roky 2018 a 2023 vzrostl o 4,8 p. b. Vyšší podíl předčasných důchodců je vykázan na straně mužů (32,5 % starobních důchodců) než žen (28,8 %). Dynamičtější meziroční nárůst tohoto podílu zaznamenali v roce 2023 také muži (+2,8 p. b.), u žen přírůstek dosáhl 1,9 p. b. Nárůst vykázaný mezi roky 2018 a 2023 byl však již u obou pohlaví srovnatelný, tj. 4,9 p. b. u mužů a 4,7 p. b. u žen.

Graf 2.32 Příjemci předčasného starobního důchodu v Libereckém kraji a jeho okresech (stav v prosinci)

Zdroj: ČSSZ

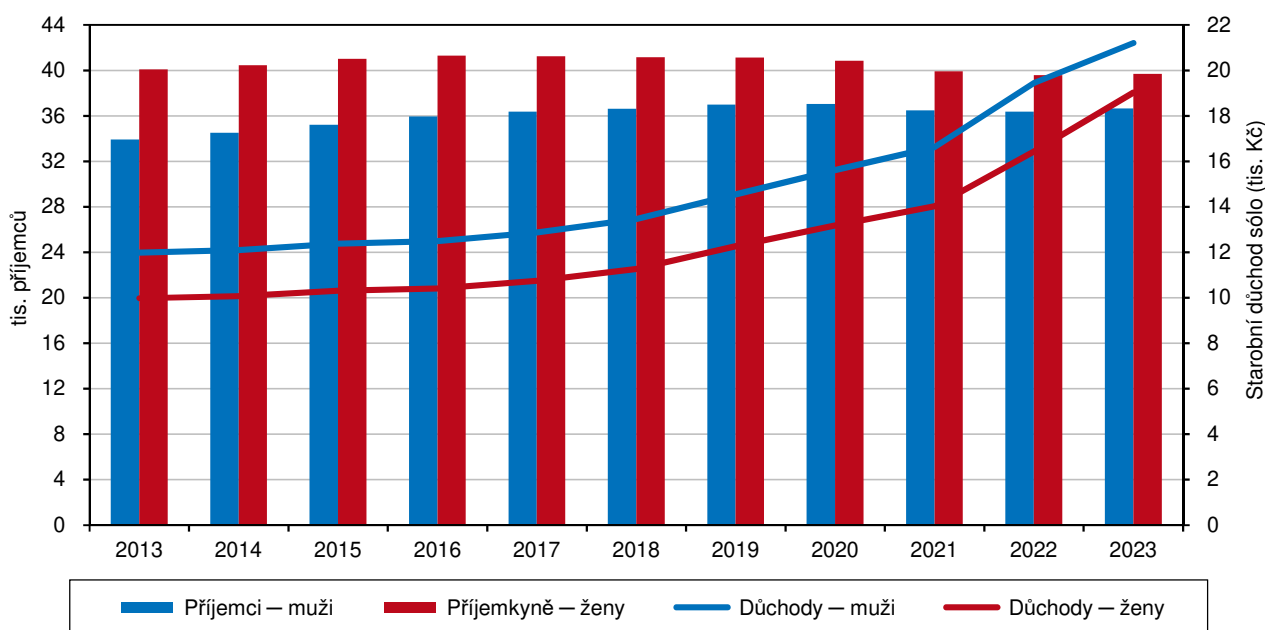

Nejvyšší podíl předčasných důchodců vykázal okres Liberec, nejnižší okres Jablonec nad Nisou.

V rámci okresů Libereckého kraje byl v roce 2023 nejvyšší podíl příjemců předčasného starobního důchodu (včetně souběhu) na celkovém počtu příjemců starobního důchodu vykázán v okrese Liberec (33,2 %), který s mírným odstupem následoval okres Semily (32,3 %). Naopak nejmenší zastoupení bylo zjištěno v okrese Jablonec nad Nisou (26,8 %). V okrese Česká Lípa hodnota činila 27,0 %. V rámci krajů České republiky pak bylo zastoupení předčasných starobních důchodců nejvyšší v Kraji Vysočina (39,5 %), nejnižší pak v hlavním městě Praze (16,1 %). Podíl za Liberecký kraj byl 4. nejnižší, o 0,7 p. b. se pohyboval pod republikovým průměrem (31,0 %).

Graf 2.33 Příjemci starobního důchodu sólo (plného) a průměrná výše důchodu podle pohlaví v Libereckém kraji (stav v prosinci)

Zdroj: ČSSZ

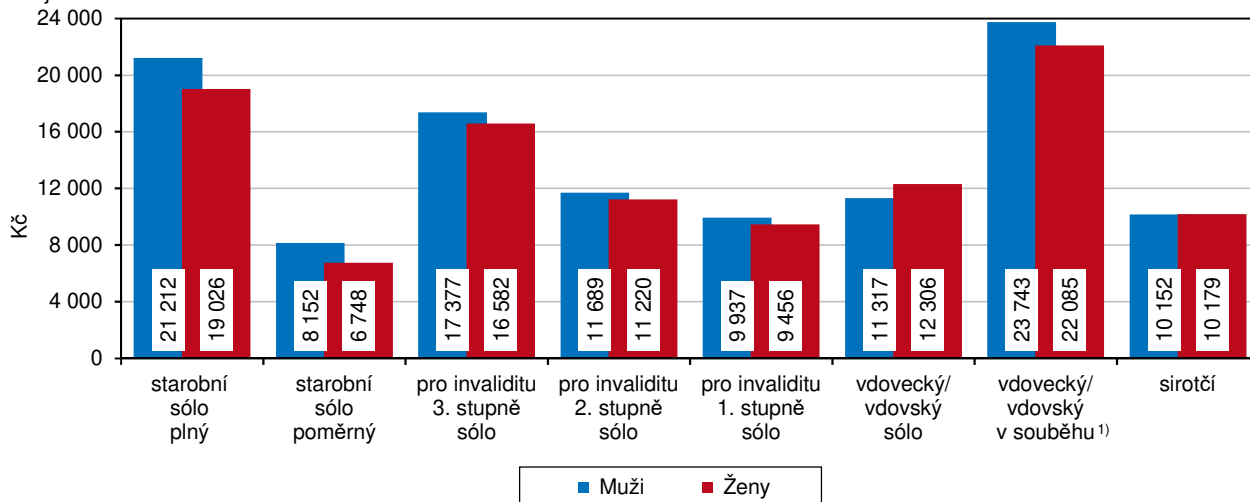

Starobní důchod sólo bez souběhu mužů byl v průměru o 2 186 Kč vyšší než u žen.

Průměrný měsíční starobní důchod sólo (bez souběhu s vdovským a vdoveckým) dosáhl v Libereckém kraji na konci roku 2023 částky 20 076 Kč, proti roku 2022 se tak navýšil o 2 199 Kč (+12,3 %). V případě mužů tento důchod činil 21 212 Kč, ženy v průměru pobíraly o 2 186 Kč méně, tedy 19 026 Kč. V porovnání s rokem 2010 se krajský starobní důchod zvýšil o 10 012 Kč a byl tak dvojnásobný, růst byl každoroční. Stejně se vyvíjel také starobní důchod u obou pohlaví. Mírně intenzivněji se zvyšoval v průměru důchod ženám (od roku 2010 +106,1 %, tj. +9 793 Kč) než mužům (+91,3 %, tj. +10 125 Kč). Ve srovnání s republikovým průměrem (20 310 Kč) byl krajský starobní důchod o 234 Kč nižší. Nejvyšší sólo starobní důchod napříč kraji České republiky patřil seniorům v hlavním městě Praze (21 519 Kč), nejnižší pak pobírali penzisté v Karlovarském kraji (19 557 Kč). Částka dosažená v Libereckém kraji byla v tomto srovnání 6. nejnižší. Z pohledu okresů Libereckého kraje byl nejvyšší průměrný starobní důchod vyplácen v okrese Česká Lípa (20 131 Kč), nejnižší v okrese Semily (19 931 Kč).

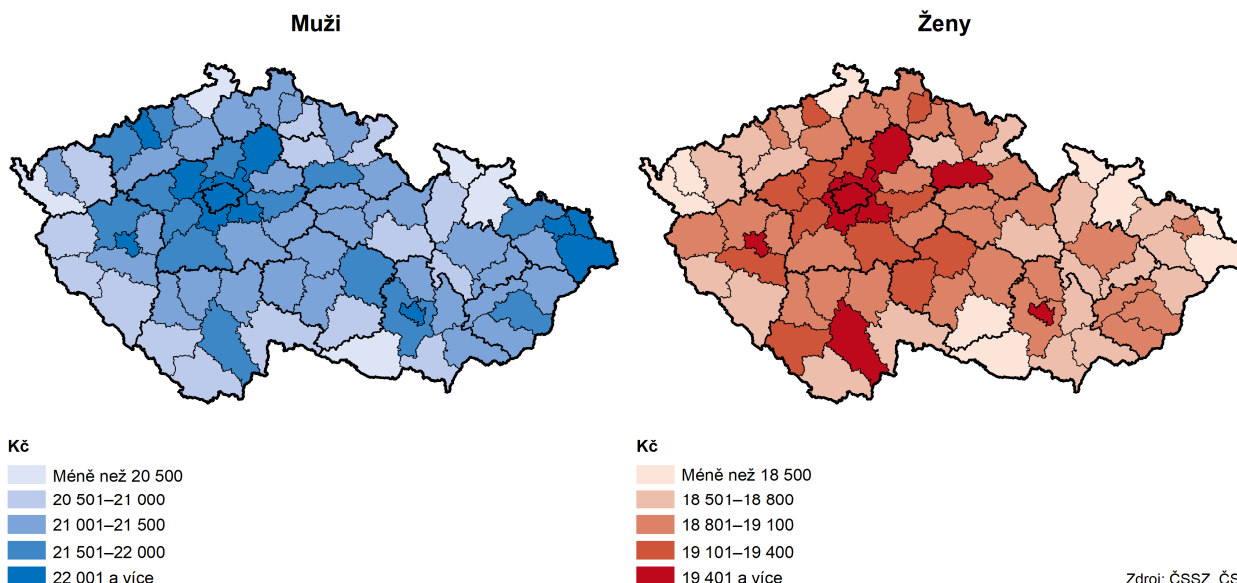
Graf 2.34 Průměrná výše důchodů podle jejich druhu a pohlaví příjemce v Libereckém kraji v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ

¹⁾ důchod vdovecký nebo vdovský v souběhu s přímým důchodem (tj. starobním nebo invalidním)

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví a podle okresů v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ, ČSÚ

Poměr starobního důchodu sólo ke mzdovému mediánu každoročně roste.

Poměr průměrného měsíčního starobního důchodu sólo (bez souběhu, bez poměrného starobního důchodu) ke mzdovému mediánu dosáhl v roce 2023 v Libereckém kraji 52,7 % (meziročně +2,5 p. b.). V porovnání s předchozími roky se pak tento poměr každoročně navyšoval, tj. od roku 2018 vzrostl o 10,1 p. b. (nejvíce mezi kraji). S výjimkou hlavního města Prahy představoval v roce 2023 ve všech regionech průměrný starobní důchod více než 50 % mediánu mzdy. Napříč kraji Česka se tak hodnota pohybovala v rozmezí od 46,3 % v hlavním městě Praze do 54,9 % v Karlovarském kraji. Poměr zjištěný v našem regionu pak v tomto srovnání obsadil 6. nejnižší příčku. Celorepublikový průměr činil 51,4 %.

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Kriminalita meziročně poklesla o 8,3 %.

V Libereckém kraji bylo v roce 2023 registrováno celkem 7 705 trestných činů, tj. o 8,3 % (694 skutků) méně než v předcházejícím roce. V časové řadě let 2018 až 2023 se počet registrovaných trestných činů každoročně snižoval mezi roky 2018 a 2021 (v úhrnu -27,3 %, tj. z 9 065 činů na 6 586 činů), v roce 2022 byl zaznamenán meziroční 27,5% nárůst.

Nejvíce registrovaných trestných činů na 1 000 obyvatel bylo zjištěno v okrese Liberec, nejméně v okrese Semily.

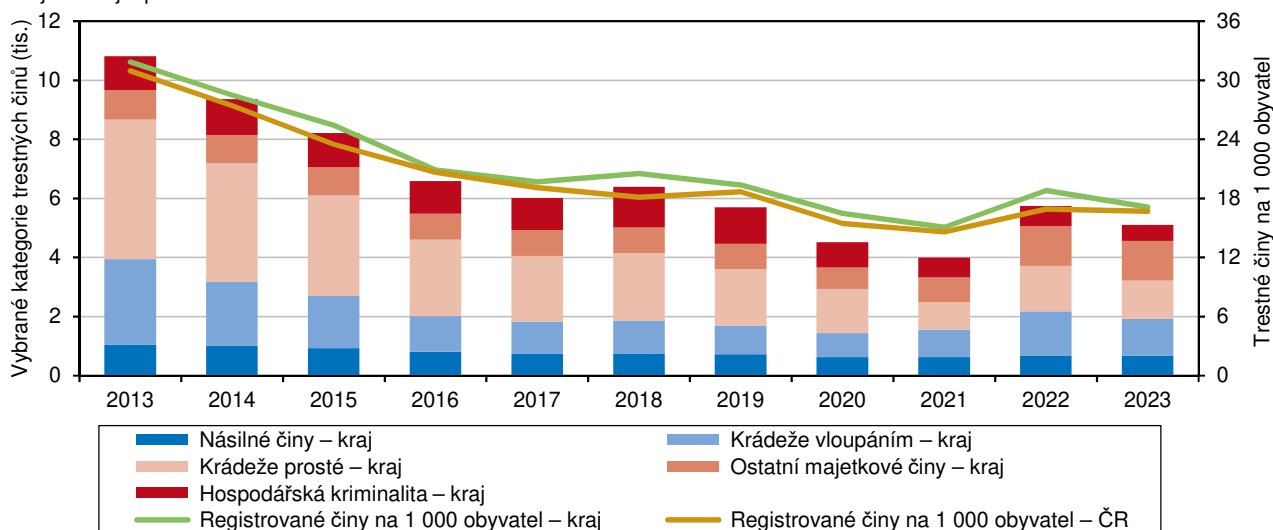
V přepočtu na 1 000 obyvatel pak bylo v našem regionu registrováno 17,1 trestných činů (meziročně o 1,7 činů méně). Obdobně jako v absolutním vyjádření se hodnota tohoto ukazatele v letech 2018 až 2021 snižovala, konkrétně z 20,5 ‰ na 15,1 ‰, v roce 2022 se navýšil na hodnotu 18,8 ‰. Z pohledu okresů byl ukazatel nejvyšší na Liberecku (19,0 registrovaných trestných činů na 1 000 obyvatel), následoval okres Česká Lípa (18,7 ‰), okres Jablonec nad Nisou (17,2 ‰) a srovnání s hodnotou 10,0 ‰ uzavřel okres Semily. V rámci 14 krajů se počet registrovaných trestných činů na 1 000 obyvatel pohyboval v rozmezí od 9,4 ‰ v Pardubickém kraji do 29,9 ‰ v hlavním městě Praze. Hodnota za Liberecký kraj byla 4. nejvyšší.

V rámci obecné kriminality převažovaly majetkové trestné činy.

V rámci obecné kriminality bylo zaznamenáno 6 048 trestných činů (78,5 % celkové kriminality), tj. meziročně o 7,7 % méně. Většinu těchto činů představovala majetková trestná činnost (3 888 skutků, tj. 64,3 %). Trestné činy spadající do kategorie hospodářské kriminality tvořily 7,1 % všech registrovaných trestných činů (549 deliktů) a ve srovnání s rokem 2022 se jejich počet snížil o 20,1 %. Zbývající kriminalita představovala 14,4 % registrovaných činů a meziročně poklesla o 4,6 %.

Graf 2.35 Registrované trestné činy v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: Policejní prezidium ČR

V hospodářské kriminalitě dominovaly úvěrové podvody.

Počet registrovaných trestných činů spadajících do kategorie hospodářské kriminality se v období 2018 až 2023 snižuje. Výjimkou byl rok 2022, ve kterém došlo k meziročnímu mírnému 2,1% navýšení. V roce 2023 ve srovnání s rokem 2018 (1 375 činů) se tak počet hospodářských deliktů snížil 2,5krát, tj. o více než 60 %. Nejvíce „hospodářských“ trestných činů bylo v roce 2023 v absolutním vyjádření evidováno v okrese Liberec (246 činů, tj. 1,4 trestných činů na 1 000 obyvatel), v přepočtu na 1 000 obyvatel však byla situace nejméně příznivá v okrese Česká Lípa (1,8 trestných činů na 1 000 obyvatel, tj. 182 deliktů). Menší problém pak hospodářská kriminalita působila v okrese Jablonec nad Nisou (77 činů, tj. 0,8 ‰) a nejnižší hodnoty vykázal okres Semily (44 činů, tj. 0,6 ‰). Mezi hospodářskými činy na krajské úrovni ve sledovaném roce převažovaly úvěrové podvody (116 případů) a dále neoprávněné přístupy a poškození záznamů v počítačovém systému, opatření a přechovávání přístupových zařízení a hesel (99 případů).

V rámci roku 2023 byla objasněna téměř polovina trestných činů.

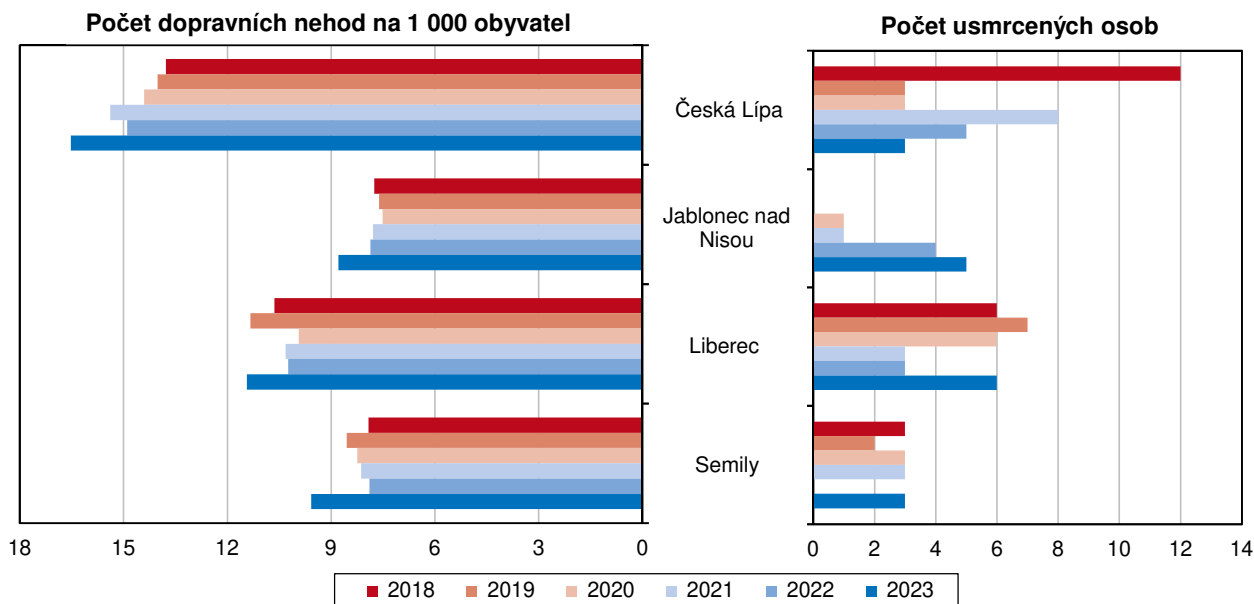
V roce 2023 bylo v Libereckém kraji objasněno 3 699 registrovaných trestných skutků (meziročně -9,2 %). V případě obecné kriminality bylo objasněno 2 700 činů, v případě hospodářské kriminality 216 skutků. Vývoj objasněnosti kopíruje vývoj počtu registrovaných trestných činů, tj. objasněnost klesala v období 2018 až 2021, v roce 2022 se meziročně navýšila.

Počet dopravních nehod na území kraje se meziročně zvýšil o 13,4 %.

Podle údajů Policejního prezidia České republiky bylo v roce 2023 na území Libereckého kraje způsobeno 5 292 dopravních nehod. Ve srovnání s rokem 2022 se nehodovost zvýšila o 13,4 % (+627 nehod). S výjimkou roku 2020 počet nehod v kraji v posledních šesti letech meziročně narůstá. Nejvíce nehod bylo v kraji od roku 2018 nahlášeno v roce 2023, nejméně v roce 2020 (4 517 nehod).

Graf 2.36 Dopravní nehody a usmrcené osoby při dopravních nehodách podle okresů Libereckého kraje

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Na 1 000 obyvatel kraje připadlo 11,7 nehod, tj. nejvyšší hodnota mezi všemi kraji.

V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo v našem kraji v roce 2023 nahlášeno 11,7 nehod, tj. v porovnání s předešlými pěti lety nejvíce. Nejmenší nehodovost byla z tohoto pohledu vykázána v roce 2020, kdy bylo na 1 000 obyvatel kraje nahlášeno 10,2 nehod. Nejvíce nehod se pak v rámci kraje v roce 2023 i v předešlých pěti letech přihodilo na území okresu Česká Lípa (16,5 ‰ v roce 2023). Nehodovost v ostatních okresech se pohybovala pod krajským průměrem – 11,4 ‰ v okrese

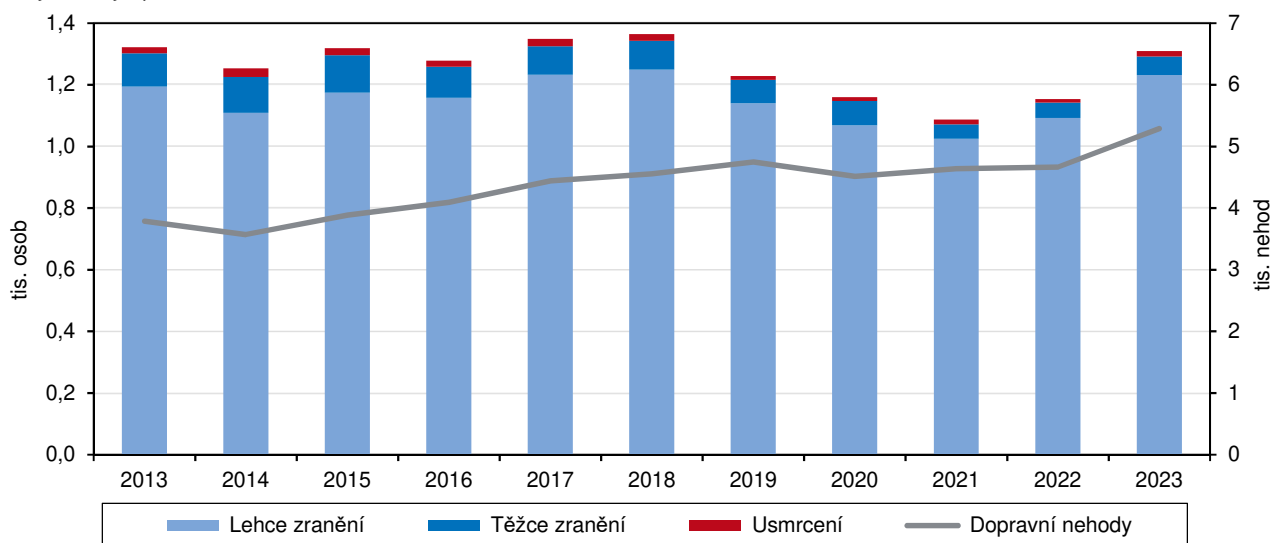
Liberec, 9,6 ‰ v okrese Semily a 8,8 ‰ v okrese Jablonec nad Nisou. V mezikrajském žebříčku je pak hodnota 11,7 nehod na 1 000 obyvatel jednoznačně nejvyšší, na opačném konci srovnání se se 4,8 nehodami na 1 000 obyvatel umístil Jihomoravský kraj. Celorepublikový průměr dosáhl 8,7 ‰.

Při dopravních nehodách zemřelo 17 osob, meziročně o 5 osob více.

Počet nehod s následky na životě a zdraví (tzn. osobních nehod) v Libereckém kraji se meziročně zvýšil o 13,5 % na 1 061 havárií. V letech 2019 až 2022 však bylo evidováno méně než 1 000 těchto nehod (nejméně v roce 2021, tj. 868 havárií), naopak v roce 2018 bylo evidováno 1 077 havárií. V roce 2023 pak na silnicích Libereckého kraje přišlo o život 17 osob (tj. meziročně o 5 osob více), v roce 2018 dokonce 21 osob. Zraněno pak bylo při výše uvedených nehodách 1 292 osob (meziročně o 13,1 % více), v tom 1 232 lehce (+12,8 %) a 60 těžce (+20,0 %).

Graf 2.37 Dopravní nehody a jejich následky na životě nebo zdraví v Libereckém kraji

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Z pohledu závažnosti dopravních nehod (počet zemřelých na 1 000 nehod) byla v kraji vykázána 3. nejnižší hodnota.

Závažnost nehod na území Libereckého kraje, měřená počtem zemřelých na 1 000 dopravních nehod, byla v rámci krajů České republiky v roce 2023 po hlavním městě Praze (1,5 usmrcených) a Olomouckém kraji (2,8 usmrcených) 3. nejnižší (3,2 usmrcených). Nejhorší bilanci měl z tohoto pohledu kraj Jihočeský (10,1 osob), přičemž republikový průměr činil 4,8 usmrcených.

Nejčastější příčinou nehody je nesprávný způsob jízdy.

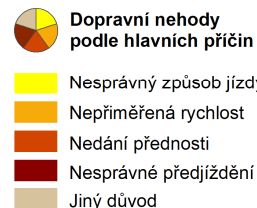
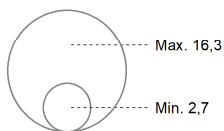
Většina nehod v Libereckém kraji v roce 2023 byla způsobena nesprávným způsobem jízdy (54,2 % nehod). U 13,6 % nehod nepřizpůsobili řidiči rychlost, 7,5 % nehod zapříčinilo nedání přednosti v jízdě a nesprávným předjížděním zavinili řidiči 1,5 % nehod. Nejčastějším viníkem byli řidiči motorového vozidla, kteří zapříčinili 72,6 % nehod. Ke 20,1 % nehod došlo při střetu s lesním či domácím zvířetem, 4,2 % zavinili řidiči nemotorového vozidla a u 0,9 % dopravních nehod byl viníkem chodec.

Na jednu nehodu v průměru připadla částka 59 221 Kč, což je v mezikrajském srovnání 2. nejnižší hodnota.

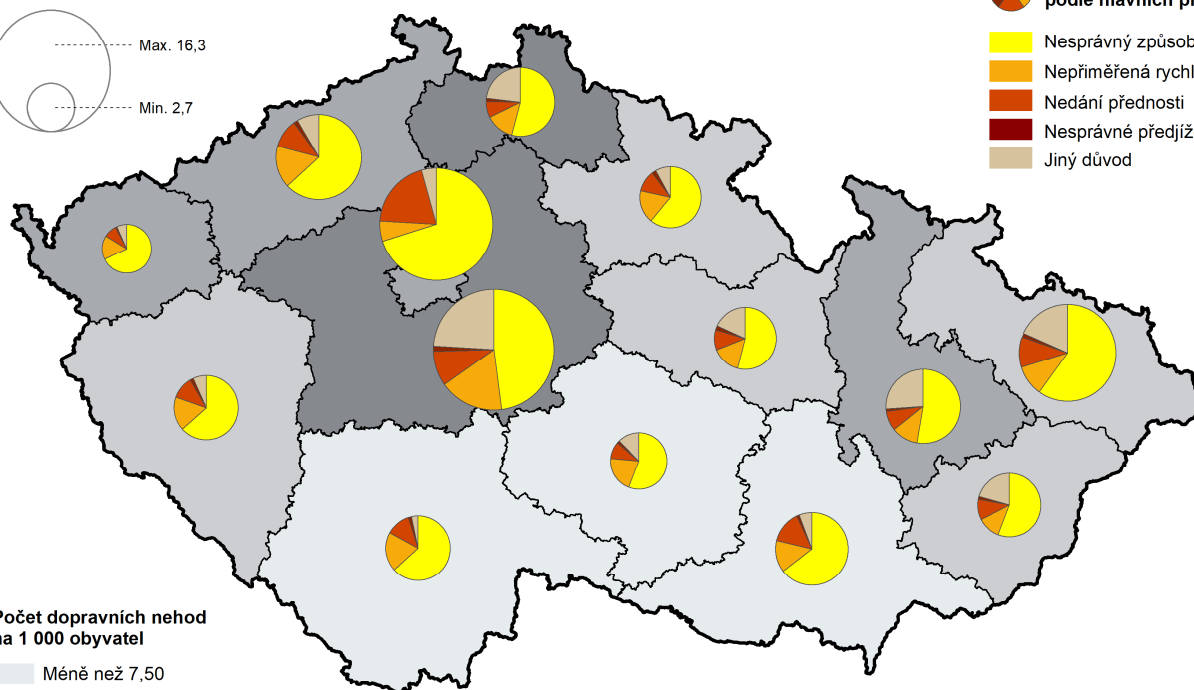
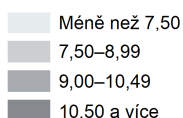
Věcné škody způsobené při dopravních nehodách v roce 2023 v Libereckém kraji dosáhly částky 313,4 mil. Kč, meziročně více o 67,9 mil. Kč (+27,6 %). Škody způsobené při dopravních nehodách v kraji obecně narůstaly, mezi roky 2018 a 2023 o 42,1 %. Na jednu dopravní nehodu v Libereckém kraji v průměru připadla škoda ve výši 59 221 Kč, což je po kraji Karlovarském (59 137 Kč) 2. nejnižší částka. Na opačném konci pomyslného žebříčku se umístil Kraj Vysočina (108 248 Kč), následovalo hlavní město Praha (95 307 Kč).

Dopravní nehody podle krajů České republiky v roce 2023

Počet dopravních nehod (tis.)

Počet dopravních nehod na 1 000 obyvatel

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Podíl bodovaných řidičů na jejich celkovém počtu dosáhl 7,8 %.

Obecními úřady obcí s rozšířenou působností v Libereckém kraji bylo k 31. 12. 2023 v centrálním registru řidičů evidováno 21 465 řidičů (o 1 851 řidičů více než před rokem), kteří se dopustili přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče. Podíl na celkovém počtu registrovaných řidičů v kraji dosáhl 7,8 %, tj. 3. nejvyšší hodnota mezi kraji. Nejvyšší podíl „bodovaných“ řidičů byl vykázán v Moravskoslezském kraji (9,6 %), naopak nejnižší v hlavním městě Praze (5,3 %). V poslední dekádě se podíl „bodovaných“ řidičů v našem kraji pohyboval v rozmezí od 6,8 % v roce 2020 do 9,4 % v roce 2014. Podíl těchto řidičů byl nejnižší v letech 2020 a 2021, tedy v době covidových omezení.

Největší skupinu tvořili řidiči se 2 „trestnými“ body.

Největší skupinu bodovaných řidičů v Libereckém kraji v roce 2023 tvořili řidiči se 2 registrovanými body (7 421 řidičů, 34,6 % bodovaných řidičů), následovali řidiči se 3 registrovanými body (4 502 řidičů, 21,0 %). Maxima 12 bodů dosáhlo v kraji 2 524 řidičů (11,8 %), jejich počet se meziročně zvýšil o 77 řidičů (+3,1 %). Nejmenší zastoupení měli řidiči s 10 body (193 řidičů, tj. 0,9 %). Pouze 1 registrovaný bod mělo 778, tedy 3,6 % bodovaných řidičů.

V roce 2023 na území kraje bylo hasiči evidováno 810 požárů.

Podle údajů Hasičského záchranného sboru České republiky počet požárů, které vznikly na území Libereckého kraje během roku 2023, meziročně poklesl o 189 událostí (-18,9 %) na 810 událostí. V dlouhodobé časové řadě (tj. od roku 2001) bylo nejvíce požárů v našem regionu řešeno v roce 2003 (1 501 událostí), nejméně pak v roce 2016 (683 událostí). V průměru pak v kraji v uvedeném období vzniklo nejčastěji kolem 900 požárů.

V přepočtu na 1 000 obyvatel kraje připadlo 1,8 požárů.

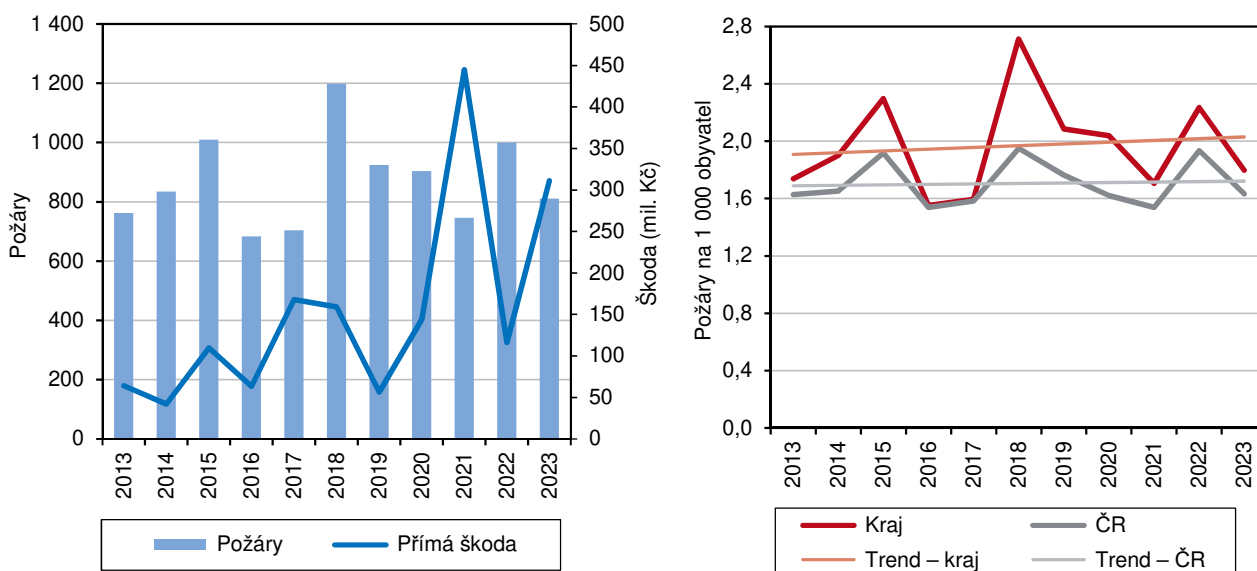
Přesnější pohled na četnost požárů v jednotlivých regionech nabízí jejich přepočtení na 1 000 obyvatel. Z tohoto pohledu bylo nejvíce požárů vykázáno v Karlovarském

kraji (2,3 ‰), nejméně v kraji Zlínském (1,1 ‰). Hodnota za Liberecký kraj, a to 1,8 požárů na 1 000 obyvatel, byla 5. nejvyšší. Průměr za Českou republiku pak dosáhl 1,6 ‰. V rámci Libereckého kraje vzniklo v roce 2023 nejvíce požárů v okrese Liberec (335 událostí, tj. 41,4 % požárů v kraji). Naopak tomu bylo v okrese Semily, ve kterém hasiči řešili 124 požárů (15,3 %). Ve všech okresech pak počet požárů meziročně poklesl, nejvýrazněji v okrese Česká Lípa (-28,2 %). V přepočtu na 1 000 obyvatel byla situace z tohoto pohledu nejméně příznivá v okrese Česká Lípa a Liberec (1,9 ‰). Z hlediska dlouhodobého vývoje tohoto ukazatele bylo nejvíce požárů v Libereckém kraji zjištěno v roce 2003 (3,5 ‰), nejméně v roce 2016 a 2017 (shodně 1,6 ‰).

Graf 2.38 Požáry v Libereckém kraji

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

Více než polovina přímé škody v kraji připadla na požáry vzniklé v okrese Semily.

Přímá škoda způsobená v roce 2023 výše uvedenými požáry se proti roku 2022 zvýšila o 194,7 mil. Kč (+167,6 %) a dosáhla 310,9 mil. Kč. Více než polovina přímé škody v úhrnu za Liberecký kraj připadla v roce 2023 na požáry vzniklé v okrese Semily (55,3 % krajské hodnoty), nejmenší škoda byla evidována v okrese Česká Lípa (7,3 %). Od roku 2001 byla nejvyšší přímá škoda v důsledku požárů v kraji evidována v roce 2021 (445,0 mil. Kč), škoda vykázaná v roce 2023 byla 2. nejvyšší. Nejmenší přímou škodu požáry způsobily v roce 2014 (42,0 mil. Kč).

Přímá škoda na 1 požár v kraji dosáhla částky 383,8 tis. Kč.

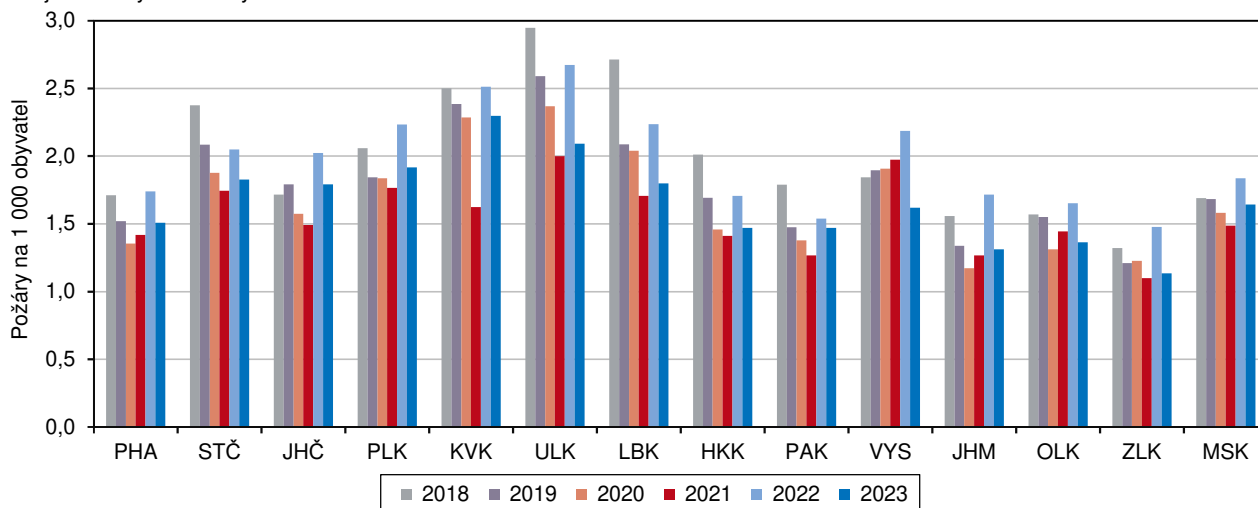
Přímá škoda připadající na 1 požár dosáhla v roce 2023 v Libereckém kraji hodnoty 383,8 tis. Kč. Nejničivější požáry byly zaznamenány v roce 2021, když při 1 události došlo ke škodě ve výši 596,5 tis. Kč. Více než 200 tis. škoda byla v průměru na jeden požár evidována kromě roku 2023 také v roce 2017 (239,0 tis. Kč). Naopak škoda v roce 2014 v případě 1 požáru dosáhla v průměru „pouze“ 50,4 tis. Kč. Z pohledu okresů našeho kraje byla v roce 2023 nejvyšší škoda v přepočtu na 1 požár zjištěna v okres Semily (1 387,2 tis. Kč) a nejnižší v okrese Česká Lípa (112,7 tis. Kč).

Uchráněné hodnoty byly 3x vyšší než přímá škoda.

Uchráněné hodnoty za rok 2023 v Libereckém kraji ve výši 926,2 mil. Kč (tj. meziročně o 130,9 mil. Kč méně) převýšily přímé škody trojnásobně. Objem uchráněných hodnot dosáhl nejvyšší částky v okrese Liberec (405,9 mil. Kč), nejnižší objem vykázal okres Česká Lípa (97,2 mil. Kč).

Graf 2.39 Požáry podle krajů

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

Při požárech v Libereckém kraji bylo zraněno 88 osob a 5 osob zemřelo.

V souvislosti s požáry bylo v roce 2023 v Libereckém kraji zraněno 88 osob, meziročně o 7 osob méně. Při požárech v roce 2023 v našem kraji zemřelo 5 osob (meziročně o 5 osob méně), všechny v přímé souvislosti s požárem. Nejvíce osob zraněných při požárech evidoval okres Liberec (37 osob), 21 osob utrpělo zranění při požárech v okrese Jablonec nad Nisou, v okrese Česká Lípa bylo zraněno 19 osob a v okrese Semily 11 osob. Požáry v okrese Liberec si vyžádaly 2 lidské životy, požáry v ostatních okresech pak po 1 oběti.

3. Ekonomický vývoj

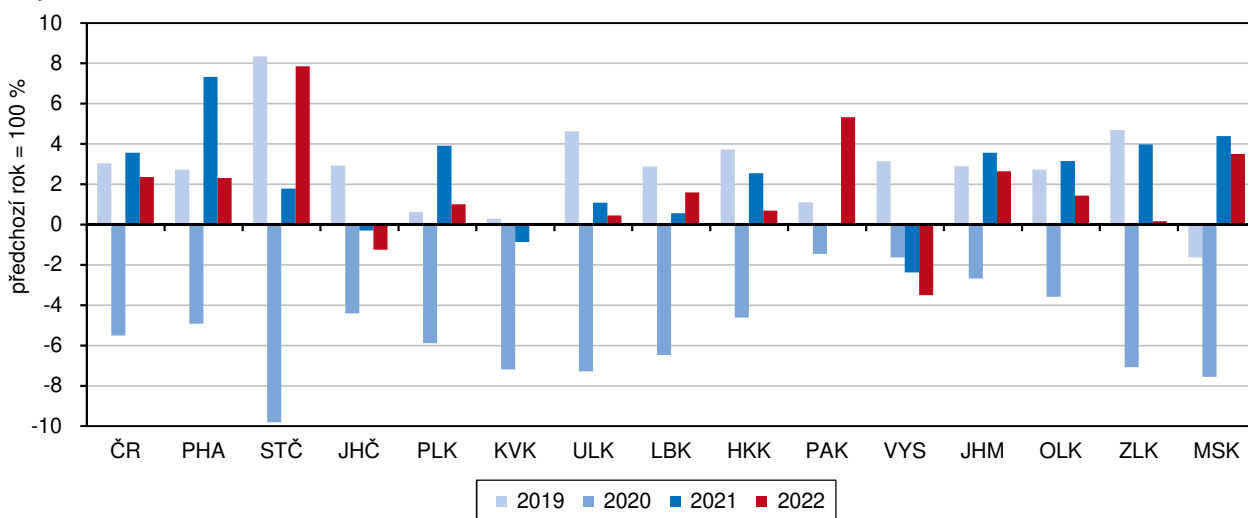
Makroekonomický rámec

Pandemická krize z posledních let se na ekonomice většiny krajů i celé republiky projevila ve snížení hrubého domácího produktu i hrubé přidané hodnoty v běžných cenách.

Rokem 2019 bylo ukončeno období postupného ožívání ekonomiky, která se „vzpamatovávala“ z recese, která Českou republiku postihla v letech 2009 až 2013. Většina krajů se na předkrizovou úroveň vrátila do roku 2015 (výjimkou byl pouze Karlovarský kraj, který ji nedosáhl ani v roce 2019). Pandemická krize z posledních let se na ekonomice většiny krajů i celé České republiky projevila ve snížení hrubého domácího produktu (HDP) i hrubé přidané hodnoty v běžných cenách (HPH), a to v rozsahu, který bylo možné naposledy sledovat v roce 2009. V roce 2021 a 2022 již ve většině krajů HDP (s výjimkou Jihočeského, Karlovarského a Kraje Vysočina) meziročně vzrostl, ale pouze ve čtyřech krajích (hlavní město Praha, Pardubický, Jihomoravský a Olomoucký) překonal úroveň z roku 2019.

Graf 3.1 Regionální hrubý domácí produkt ve srovnatelných cenách podle krajů

Zdroj: ČSÚ

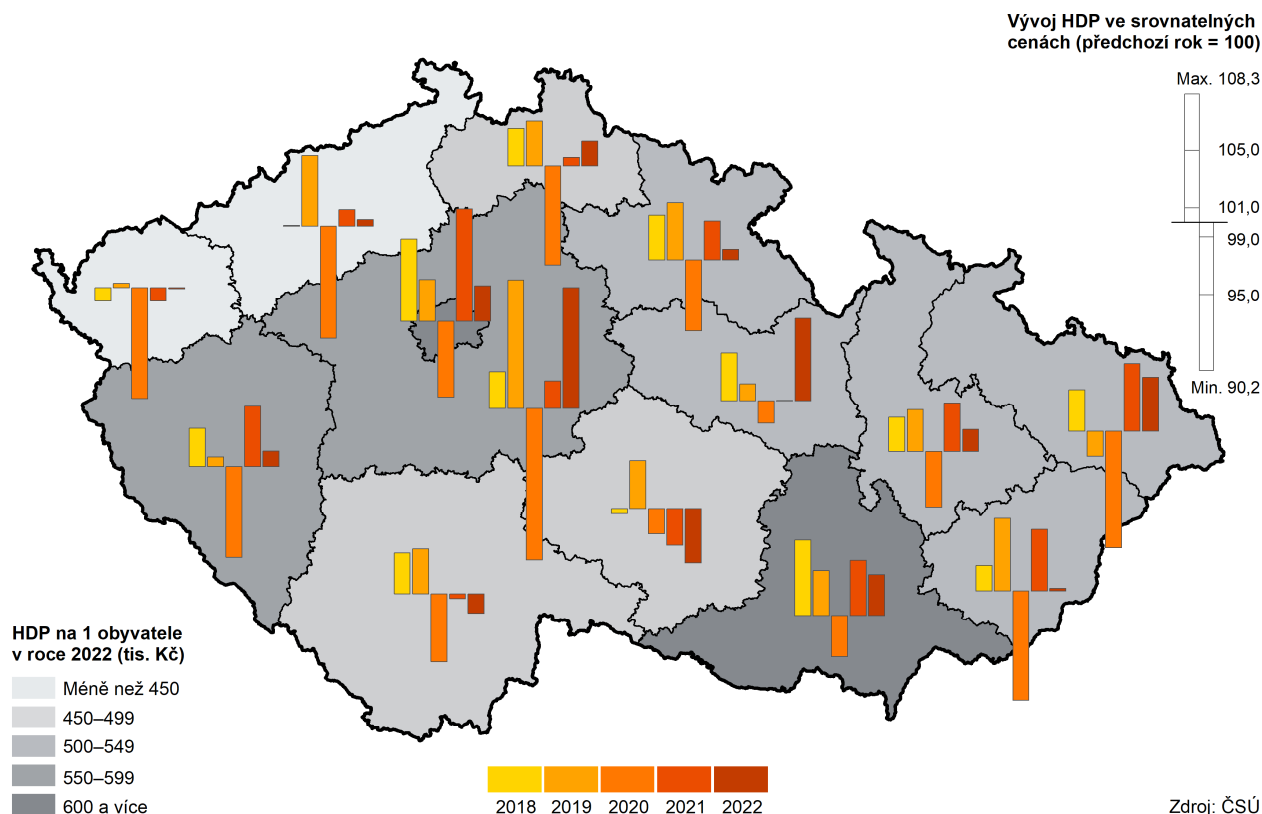
HDP Libereckého kraje se meziročně zvýšil o 8,8 % a na republikové hodnotě se podílel 3,0 %.

Hrubý domácí produkt je základním makroekonomickým ukazatelem, který vyjadřuje výši hodnoty vytvořené v národním hospodářství (resp. regionu) za dané období a je významným ukazatelem ekonomické úrovně. V roce 2022 hrubý domácí produkt v běžných cenách v Libereckém kraji dosáhl hodnoty 202,6 mld. Kč a meziročně se zvýšil o 16,4 mld. Kč (+8,8 %). Podíl našeho kraje na republikovém hrubém domácím produktu (6 786,7 mld. Kč) dosáhl 3,0 % (v dlouhodobém časovém horizontu spíše pozvolna klesá) a v rámci mezikrajského srovnání se po Karlovarském kraji (1,6 %) jedná o 2. nejnižší hodnotu. Nejvyšší podíl vykázalo hlavní město Praha (28,4 %), 10% hranice byla překročena ještě ve Středočeském (11,4 %) a Jihomoravském kraji (11,0 %).

Nárůst HDP našeho kraje byl v rámci mezikrajského srovnání 4. nejnižší.

Meziročně vyšší úroveň HDP byla vykázána jak za celou Českou republiku, tak také ve všech zbývajících krajích. V úhrnu za Českou republiku HDP nominálně vzrostl o 11,1 %, mezi kraji se přírůstek pohyboval v intervalu od +3,0 % v Kraji Vysočina do +14,0 % ve Středočeském kraji. Nárůst HDP našeho kraje byl v rámci mezikrajského srovnání 4. nejnižší. Reálně (ve stálých cenách, tzn. po očištění od vlivu inflace) se HDP za Českou republiku zvýšil o 2,4 %. Z tohoto pohledu byl přírůstek vykázan pouze v 11 krajích, nejdynamičtěji ekonomika rostla opět ve Středočeském kraji (+7,8 %). HDP v Libereckém kraji zaznamenal meziroční nárůst o 1,6 %. Reálný pokles HDP byl vykázan v Karlovarském kraji (-0,1 %), Jihočeském kraji (-1,2 %) a v Kraji Vysočina (-3,5 %).

Regionální hrubý domácí produkt podle krajů v letech 2018 až 2022

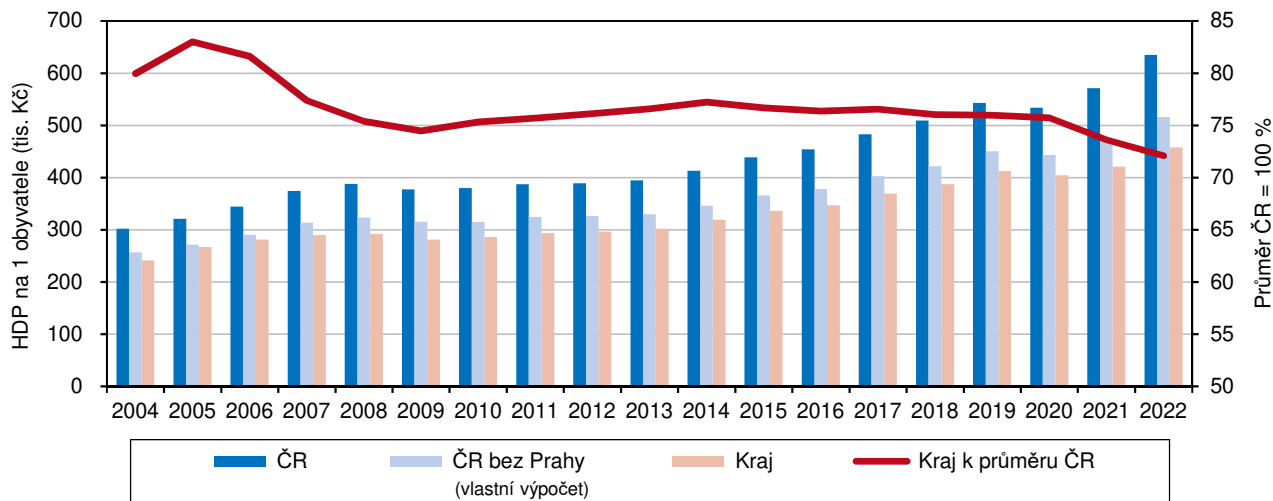

V přepočtu na 1 obyvatele dosáhla hodnota HDP v kraji 72,1 % republikové hodnoty.

V přepočtu na 1 obyvatele Libereckého kraje v roce 2022 připadlo 457 749 Kč hrubého domácího produktu v běžných cenách, tj. ve srovnání s rokem 2021 o 37 312 Kč (8,9 %) více. Uvedená hodnota představovala 72,1 % HDP na obyvatele v průměru za Českou republiku (634 993 Kč v běžných cenách) a v rámci mezikrajského srovnání byla 3. nejnižší. Za Libereckým krajem se ještě umístil Ústecký (69,4 %) a Karlovarský kraj (59,5 %). Naopak republikovou hodnotu překročilo pouze hlavní město Praha, když 1 453 579 Kč HDP představovalo 228,9 % republikové úrovně. Žádný jiný kraj již republikovou hodnotu nepřesáhl, k 100% hranici se nejvíce přiblížil Jihomoravský kraj s 98,4 %.

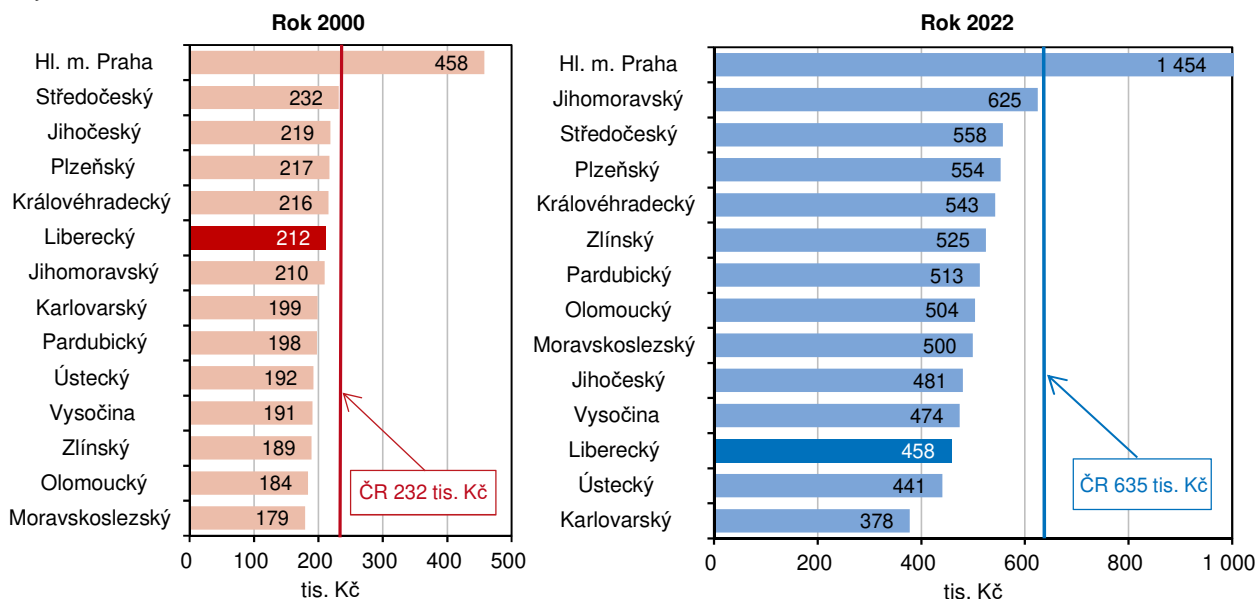
Graf 3.2 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Graf 3.3 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Produktivita práce v kraji představovala 79,4 % hodnoty za ČR.

Produktivita práce (tj. HDP na 1 zaměstnaného) dosáhla v roce 2022 v Libereckém kraji 991 137 Kč, tj. ve srovnání s rokem 2021 nárůst o 74 714 Kč (+8,2 %). S uvedenou absolutní hodnotou se náš kraj v mezikrajském srovnání umístil na 4. nejhorší pozici. Produktivita na 1 zaměstnaného v celé České republice činila 1 248 100 Kč, produktivita dosažená v našem kraji představovala 79,4 % hodnoty za Českou republiku. Republikovou hodnotu převýšila regionální produktivita práce opět pouze v hlavním městě Praze (158,7 %), naopak v Karlovarském kraji dosáhla pouze 68,1 %.

Hrubá přidaná hodnota v Libereckém kraji meziročně vzrostla o 8,6 %.

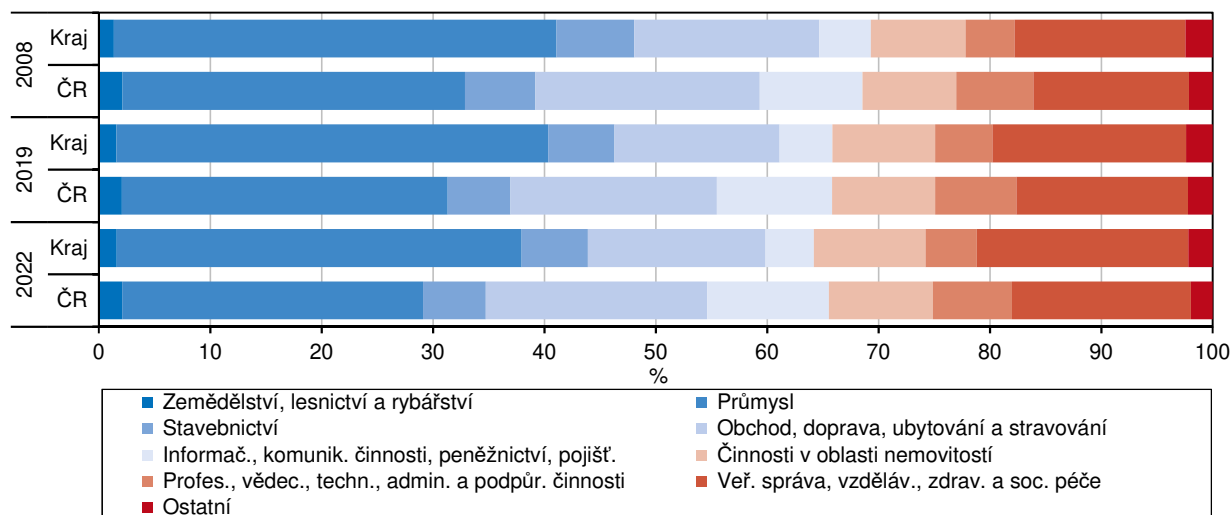
Hrubá přidaná hodnota (HPH) v Libereckém kraji v roce 2022 dosáhla 183,8 mld. Kč (v běžných cenách), tj. meziročně o 8,6 % více. Meziročně vyšší hodnotu zaznamenala HPH také v úhrnu za celou Českou republiku (+10,9 %) a stejný vývoj byl vykázán také u ostatních krajů. Nejvýrazněji HPH mezi roky 2021 a 2022 vzrostla ve Středočeském kraji (+13,8 %), nejnižší přírůstek byl dosažen v případě Kraje Vysočina (+2,8 %).

Liberecký kraj dlouhodobě vykazuje vyšší podíl sekundárního sektoru a nižší podíl primární a terciální sféry.

Liberecký kraj vykazuje ve srovnání se strukturou hrubé přidané hodnoty České republiky vyšší podíl sekundárního sektoru (tj. 42,3 %, tedy proti celorepublikovému průměru +9,7 p. b.) a naopak nižší podíl primární (tj. 1,6 %, -0,5 p. b.) a terciální sféry (tj. 56,1 %, -9,2 p. b.). A tento stav je dlouhodobý. V mezikrajském srovnání byl podíl sekundárního sektoru na HPH v Libereckém kraji v roce 2022 ve výši 42,3 % 5. nejvyšší, a to po krajích Zlínském (46,3 %), Ústeckém (43,7 %) a krajích Královéhradeckém a Pardubickém (shodně 42,5 %). V porovnání s rokem 2021 se zastoupení sekundární sféry na HPH v našem kraji snížilo o 0,9 p. b. (vyšší měrou ve prospěch terciální sféry), absolutně se však hodnota navýšila o 6,3 %. Nejméně se tento sektor podílel na HPH v hlavním městě Praze (16,2 %). V případě primárního sektoru obsadil Liberecký kraj s 1,6% podílem 3. nejnižší příčku pomyslného žebříčku, nižší podíl vykázalo pouze hlavní město Praha (0,4 %) a Moravskoslezský kraj (1,5 %). Nejvyšší podíly dlouhodobě evidují „zemědělské kraje“ – Kraj Vysočina (6,5 %) a Jihočeský kraj (4,5 %). V případě podílu terciálního sektoru ve výši 56,1 % patřila našemu kraji 7. nejvyšší pozice. Nejvíce na tvorbu HPH služby přispívaly v hlavním městě Praze (83,5 %), nejméně ve Zlínském kraji (51,5 %).

Graf 3.4 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Pandemická krize se v kraji projevila především ve zpracovatelském průmyslu.

Změny ve struktuře ekonomiky je možné ilustrovat na základě změn ve struktuře hrubé přidané hodnoty. K dokreslení pandemické krize a jejímu vlivu na jednotlivá odvětví je vhodné porovnat strukturu HPH v roce 2019 a 2022. Z tohoto pohledu se krize v regionu projevila (nepřekvapivě) především v odvětví průmyslu, resp. zpracovatelského průmyslu. Zastoupení těchto odvětví na tvorbě HPH se v roce 2022 proti roku 2019 snížilo o 2,4 p. b. na 36,4 %, resp. o 2,7 p. b. na 33,3 %. V absolutním vyjádření se však hodnota průmyslového odvětví na tvorbě HPH při porovnání roku 2019 a 2022 zvýšila o 4,4 %, v případě zpracovatelského průmyslu o 2,9 %. Nižší podíl na struktuře HPH v roce 2022 proti roku 2019 evidovalo také ještě odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (-0,6 p. b. na 1,7 %) a dále profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti (-0,5 p. b. na 4,6 %). Tato dvě odvětví (jako jediná) však současně zaznamenala absolutní snížení hodnoty (-17,1 % v případě peněžnictví a pojišťovnictví a -0,3 % v případě profesních, vědeckých, technických a administrativních činností). Naopak více se na HPH v roce 2022 oproti roku 2019 podílelo odvětví veřejné správy, vzdělávání, zdravotní a sociální péče (+1,6 p. b. na 19,0 %), vyšší zastoupení vykázal také obchod, doprava, ubytování a pohostinství (+1,1 p. b. na 15,9 %), činnosti v oblasti nemovitostí (+0,8 p. b. na 10,0 %) a odvětví z kategorie informačních a komunikačních činností (+0,2 p. b. na 2,6 %). Všechna tato odvětví současně navýšila také objem přispívající na tvorbu HPH, nejvýraznější nárůst byl patrný v případě veřejné správy, vzdělávání, zdravotní a sociální péče (+21,7 %). Více než 20% přírůstky byly evidovány také u činností v oblasti nemovitostí (+20,8 %) a informačních a komunikačních činností (+20,4 %).

Investice vyjádřené tvorbou hrubého fixního kapitálu dosáhly v kraji v roce 2022 hodnoty 47,1 mld. Kč v běžných cenách.

Investice vyjádřené tvorbou hrubého fixního kapitálu (THFK) dosáhly v Libereckém kraji v roce 2022 hodnoty 47,1 mld. Kč v běžných cenách. Od roku 2018 se THFK s výjimkou „pandemického“ roku 2020, kdy byl zaznamenán meziroční pokles ve výši 3,2 %, každoročně s různou intenzitou zvyšovala. K nejvýraznějšímu meziročnímu nárůstu došlo v roce 2018 (+12,9 %), druhý nejvyšší byl zaznamenán v roce 2022 (+8,6 %).

THFK v roce 2022 byla v našem kraji v mezikrajském srovnání 2. nejvyšší.

V rámci mezikrajského srovnání byla THFK v roce 2022 v našem kraji 2. nejvyšší, méně investoval pouze kraj Karlovarský (31,8 mld. Kč). První místo žebříčku obsadilo hlavní město Praha (554,4 mld. Kč). Meziročně vyšší objem investic pak zaznamenaly všechny kraje. Nejvíce se investice zvýšily v Jihočeském kraji (+22,8 %), nárůst v našem regionu byl nejvyšší. Na celorepublikovém objemu

investic (1 818,8 mld. Kč) se v roce 2022 nejvíce podílelo hlavní město Praha (30,5 %) a dále Středočeský (14,5 %) a Jihomoravský kraj (10,2 %). Liberecký kraj k celkovému objemu přispíval 2,6 % (2. nejnižší podíl po kraji Karlovarském s 1,7% podílem).

THFK na 1 obyvatele kraje představovala 62,6 % THFK na 1 obyvatele ČR...

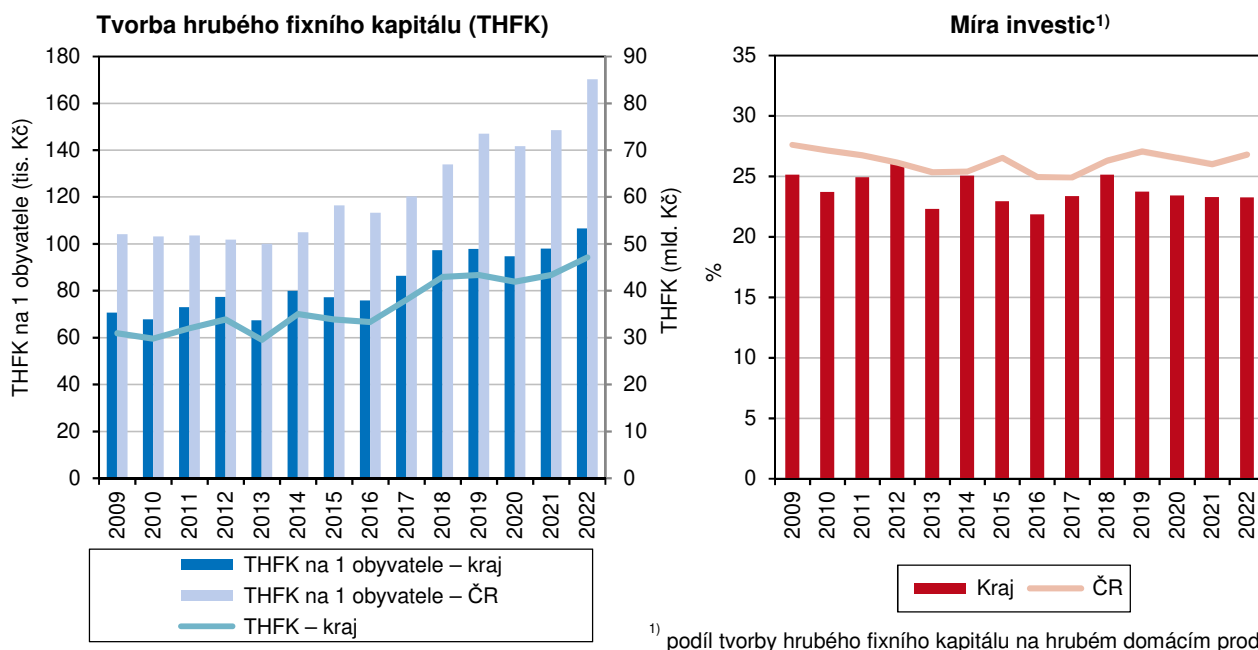
V přepočtu na 1 obyvatele Libereckého kraje bylo v roce 2022 vytvořeno 106 473 Kč hrubého fixního kapitálu, tedy o 63 698 Kč méně než v průměru připadalo na 1 obyvatele celé České republiky. Objem prostředků investovaných v našem kraji tak tvořil 62,6 % republikového průměru (170 171 Kč) a z tohoto pohledu Liberecký kraj obsadil 2. nejnižší příčku pomyslného mezikrajského žebříčku. Ten uzavírá Královéhradecký kraj (105 482 Kč, tj. 62,0 % republikového průměru). Naopak nadprůměrný objem investic do tvorby hrubého fixního kapitálu přepočtený na 1 obyvatele vykázalo v roce 2022 hlavní město Praha (418 351 Kč a 245,8 % republikového průměru) a také Středočeský kraj (190 189 Kč, 111,8 %).

... a v posledních letech roste.

Od roku 2018 se THFK na 1 obyvatele vyvíjí obdobně jako jeho celkový objem a s výjimkou roku 2020 (meziroční pokles -3,3 %) se každoročně různě intenzivně navyšuje. Nárůst se pak pohybuje v rozmezí od +0,6 % v roce 2019 do +12,7 % v roce 2018, v roce 2022 je jeho hodnota meziročně vyšší o 8,7 %.

Graf 3.5 Tvorba hrubého fixního kapitálu a míra investic v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Hodnota THFK v kraji se na HDP podílela 23,3 %.

Tvorba hrubého fixního kapitálu (běžné ceny, mil. Kč) se v roce 2022 v Libereckém kraji na hrubém domácím produktu (mil. Kč, běžné ceny) podílela 23,3 %. Míra investic v našem regionu tak byla o 3,5 p. b. nižší než činil republikový průměr (26,8 %). Napříč kraji se míra investic pohybovala v rozmezí od 19,4 % v Královéhradeckém do 34,1 % ve Středočeském kraji. Nadprůměrnou míru investic vykázalo vedle Středočeského kraje ještě také hlavní město Praha (28,8 %) a dále kraj Karlovarský (28,6 %), Jihočeský (27,6 %) a Olomoucký (27,5 %). Hodnota ukazatele za Liberecký kraj byla v tomto srovnání 4. nejnižší.

V posledních pěti letech se míra investic v kraji snižuje.

Z dlouhodobého pohledu byla míra investic v Libereckém kraji nejvyšší v roce 2003, když činila 33,7 %, naopak nejnižší v roce 2016 (21,9 %). V posledních pěti letech se pak míra investic v kraji pozvolna snižuje.

Místní rozpočty

V příjmech a výdajích územních rozpočtů kraje je patrný rostoucí trend.

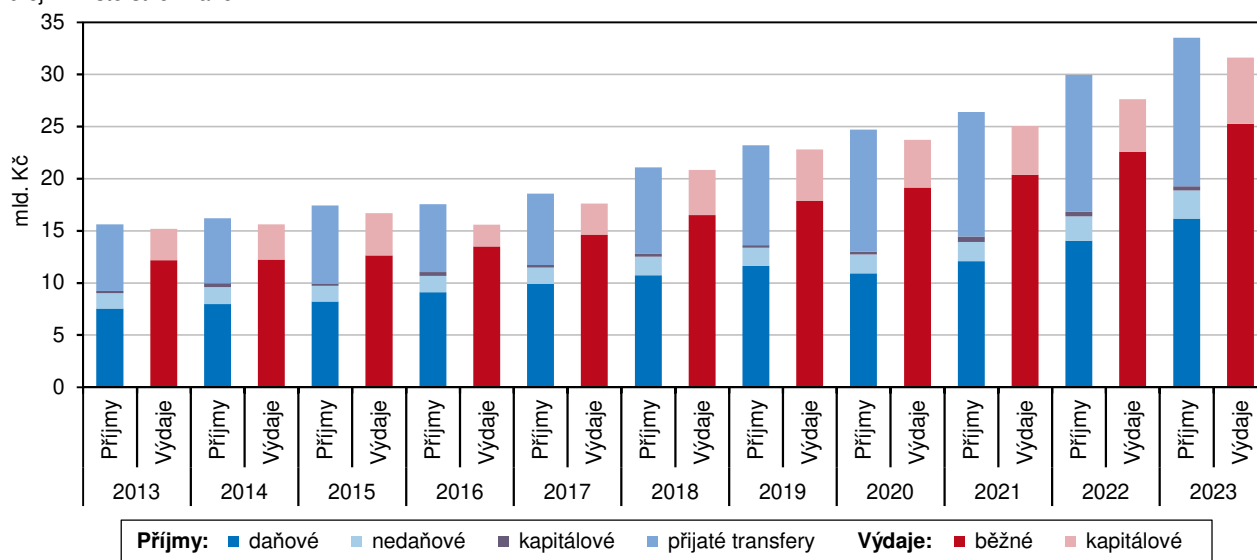
V příjmech a výdajích územních rozpočtů (po konsolidaci), tedy rozpočtů kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí v Libereckém kraji, je ve sledované časové řadě 2018 až 2023 nadále patrný rostoucí trend. Z dlouhodobého pohledu (od roku 2007) byl nejvýraznější meziroční nárůst příjmů zaznamenán v roce 2010 (+15,0 %), v případě výdajů bylo maxima dosaženo v roce 2018 (+18,3 %). V absolutním vyjádření pak byly nejvyšší příjmy i výdaje územních rozpočtů vykázány v roce 2023, když podle Ministerstva financí činily 33 509 mil. Kč (3,9 % příjmů celorepublikových), resp. 31 611 mil. Kč (4,0 % celorepublikových výdajů). Saldo příjmů a výdajů v kraji dosahuje kladné hodnoty od roku 2012. Nejvýraznější převis příjmů nad výdaji byl zaznamenán v roce 2022 (+2 320 mil. Kč). V roce 2023 bylo dosaženo kladného salda ve výši 1 898 mil. Kč, tj. meziročně o 18,2 % (421 mil. Kč) méně.

Největší část příjmové stránky místních rozpočtů obvykle tvoří daňové příjmy.

Největší část příjmové stránky místních rozpočtů od roku 2007 představovaly obvykle daňové příjmy, pouze v roce 2009, 2010, 2011 a 2020 tvořily největší část přijaté transfery. V roce 2023 se tak daňové příjmy na celkových příjmech podílely 48,2 %. Nejvyšší měrou pak byly zastoupeny v roce 2017, kdy tvořily 53,4 % příjmů místních rozpočtů. Daňové příjmy se každoročně zvyšovaly v období let 2011 až 2019, v roce 2020 došlo k jejich meziročnímu propadu, ovšem poté opět meziročně rostou. Maximálního objemu tak daňové příjmy zatím dosáhly v roce 2023, když činily 16 156 mil. Kč. Největší položkou daňových příjmů byla v roce 2023 daň z přidané hodnoty (44,8 % daňových příjmů). Více než čtvrtina připadla na daň z příjmů právnických osob (27,2 %) a 19,2 % na daň z příjmů fyzických osob. Daně a poplatky z vybraných činností a služeb tvořily 5,8 % a daň z nemovitosti 3,0 % daňových příjmů. Druhou nejvýznamnější částí příjmů místních rozpočtů jsou přijaté transfery. Jejich objem se navyšuje od roku 2016 a v současnosti, tedy v roce 2023 činil 14 260 mil. Kč (42,6 % příjmů místních rozpočtů), z 84,7 % se jednalo o neinvestiční přijaté transfery.

Graf 3.6 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Libereckém kraji (po konsolidaci)

Zdroj: Ministerstvo financí

Ve výdajové stránce místních rozpočtů tvoří největší část běžné výdaje, které se v posledních letech zvyšují.

Ve výdajové stránce místních rozpočtů tvoří největší část běžné výdaje, které se nepřetržitě zvyšovaly v období 2007 až 2011 a následně v období 2014 až 2023. Jejich hodnota v roce 2023 dosáhla částky 25 263 mil. Kč (meziročně +11,9 %), což znamená 79,9 % celkových výdajů. V rámci běžných výdajů tvořily v roce 2023 největší část neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím

(49,9 %), s výrazným odstupem následoval nákup vody, paliv a energie, nákup služeb a ostatní nákupy (16,7 %), platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci byly zastoupeny 8,8 %. Objem kapitálových výdajů od roku 2007 spíše kolísal, ovšem v posledních 3 letech můžeme sledovat jejich rostoucí trend. V roce 2023 kapitálové výdaje reprezentovalo 6 348 mil. Kč (20,1 % celkových výdajů), tj. meziročně +25,5 %. Mezi kapitálovými výdaji pak byly největší měrou zastoupeny investiční nákupy a související výdaje (86,3 %).

Největší část výdajů místních rozpočtů byla soustředěna do oblasti vzdělávání.

Z hlediska odvětvového třídění rozpočtové skladby byla největší část výdajů místních rozpočtů soustředěna do oblasti vzdělávání (35,2 % celkových výdajů), následovala doprava (14,8 %) a všeobecná veřejná správa (14,0 %). Na bydlení a komunální služby připadlo 8,4 % výdajů, do odvětví kultury, tělovýchovy a zájmové činnosti směřovalo 8,0 % a na sociální věci 6,5 % výdajů. Meziročně nejvyšší úbytek výdajů zaznamenalo odvětví vodního hospodářství (-10,0 %), naopak vyšší výdaje zaznamenala kultura, tělovýchova a zájmová činnost (+33,6 %). Z hlediska struktury výdajů místních rozpočtů se největší měrou snížilo v roce 2023 zastoupení odvětví bydlení a komunální služby (-0,7 p. b.), naopak nejvíce se podíl navýšil i v tomto případě u odvětví kultury, tělovýchovy a zájmové činnosti (+1,1 p. b.).

Věda, IT

V kraji bylo v oblasti VaV zaměstnáno 2 228 osob, meziročně o 10,0 % méně.

V Libereckém kraji bylo v oblasti VaV zaměstnáno 2 228 osob (přepočteno na plnou pracovní dobu), meziročně o 10,0 % méně. Čtvrtinu těchto pracovníků tvořily ženy (24,4 %). V podnikatelském sektoru pracovalo 72,0 % z celkového přepočteného počtu zaměstnanců, dalších 24,2 % v sektoru vysokoškolském a 3,1 % v sektoru vládním. Mezi výzkumné pracovníky patřilo 1 082 osob (meziročně -13,5 %), tj. 48,6 % všech přepočtených zaměstnanců (meziročně -2,0 p. b.). Techničtí pracovníci představovali 37,9 % (+1,8 p. b.), tj. 844 osob (-5,5 %), a ostatní pracovníci 13,6 % (+0,2 p. b.), tj. 302 osob (-9,0 %). V rámci VaV v Libereckém kraji mají dominantní postavení technické vědy, ve kterých působilo 83,2 % celkového přepočteného počtu zaměstnanců.

V posledních deseti letech počet pracovníků VaV kolísal.

V horizontu posledních 10 let se počet pracovníků VaV zvyšoval mezi roky 2013 až 2018, v následujících dvou letech dochází k jejich snížení. V roce 2021 se počet pracovníků VaV opět meziročně zvyšuje (+13,0 %), ovšem v roce 2022 znovu klesá. Intenzivnější změny byly patrné v případě vývoje počtu technických pracovníků.

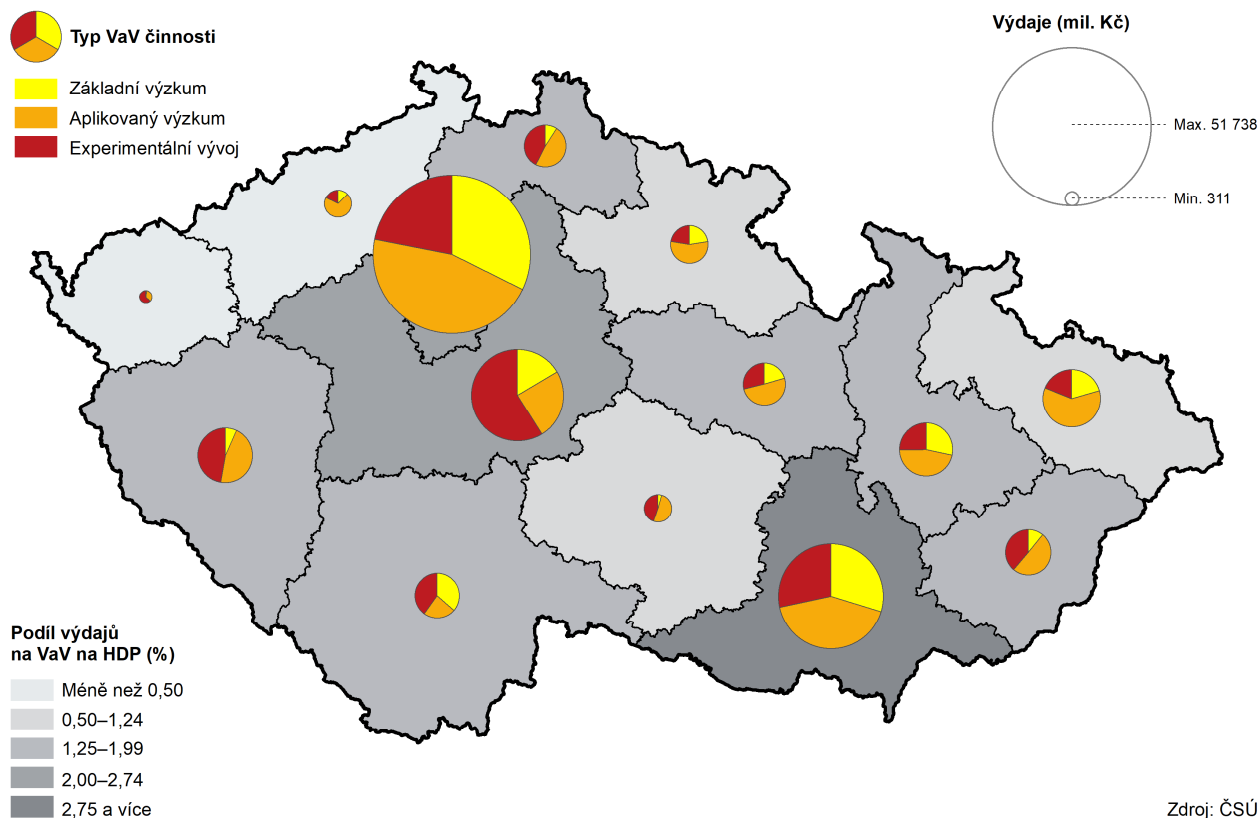
V přepočtu na 1 000 zaměstnanců připadlo v kraji 10,9 pracovníků VaV.

V přepočtu na 1 000 zaměstnanců se počet pracovníků ve výzkumu a vývoji v rámci krajů pohybuje v rozmezí od 2,1 ‰ v Karlovarském kraji do 32,4 ‰ v hlavním městě Praze, Liberecký kraj se s hodnotou 10,9 ‰ v tomto případě umístil na 7. nejvyšší příčce žebříčku.

Meziročně se v kraji výdaje na VaV zvýšily o 4,5 %.

V roce 2022 dosáhly celkové výdaje na výzkum a vývoj v Libereckém kraji 3 635,0 mil. Kč, v porovnání s rokem 2021 se tak objem výdajů zvýšil o 155,1 mil. Kč (+4,5 %). Z dlouhodobého pohledu se objem výdajů na VaV největší měrou navýšil v roce 2011 a 2012 (+28,2 %, resp. +53,7 %). V roce 2012 současně částka mířící na VaV překročila hranici 2 000 mil. Kč a činila 2 860,4 mil. Kč. Dalším milníkem byl z pohledu výše celkových výdajů na VaV rok 2018, když objem těchto výdajů překročil 3 000 mil. Kč a nad touto hranicí se drží dosud. Největší objem výdajů byl v kraji zatím vynaložen v roce 2019 (3 680,7 mil. Kč). Mezi roky 2016 a 2019 se výdaje každoročně navyšovaly, v pandemických letech 2020 a 2021 byl patrný jejich mírný pokles.

Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2022

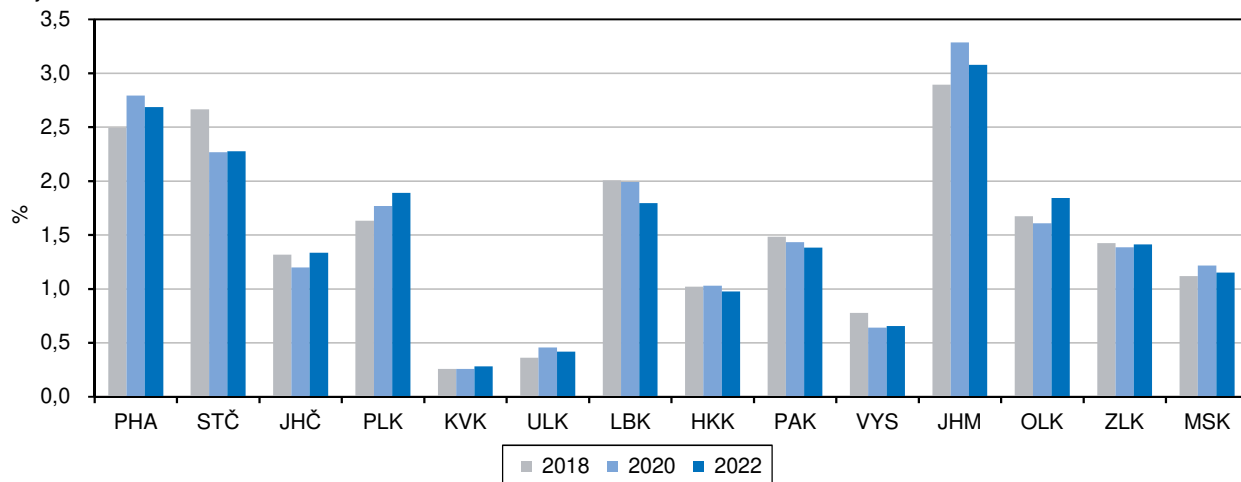

V kraji bylo v roce 2022 vynaloženo na VaV 1,8 % HDP, což představuje v mezikrajském srovnání 6. nejvyšší místo.

Z hlediska poměru výdajů na VaV k HDP bylo v našem kraji na VaV v roce 2022 vynaloženo 1,8 % HDP. V horizontu poslední dekády se pak tento podíl pohyboval mezi 1,7 % v roce 2016 a 2,2 % v roce 2012. V letech 2018 až 2020 se podíl ustálil na 2,0 %, v posledních dvou letech meziročně mírně klesal. Z mezikrajského pohledu dosáhl tento ukazatel v roce 2022 nejvyšší hodnoty v Jihomoravském kraji (3,1 %), v hlavním městě Praze a Středočeském kraji výdaje dosahují 2,7 %, resp. 2,3 % HDP vytvořeného v příslušném regionu. Naproti tomu v Karlovarském a Ústeckém kraji podíl dosáhl 0,3 %, resp. 0,4 %. Méně než 1 % HDP představovaly sledované výdaje ještě v Kraji Vysočina (0,7 %). Podíl v případě Libereckého kraje se v tomto srovnání umístil na 6. nejvyšším místě, podobné zastoupení měly výdaje na VaV na HDP také v kraji Olomouckém.

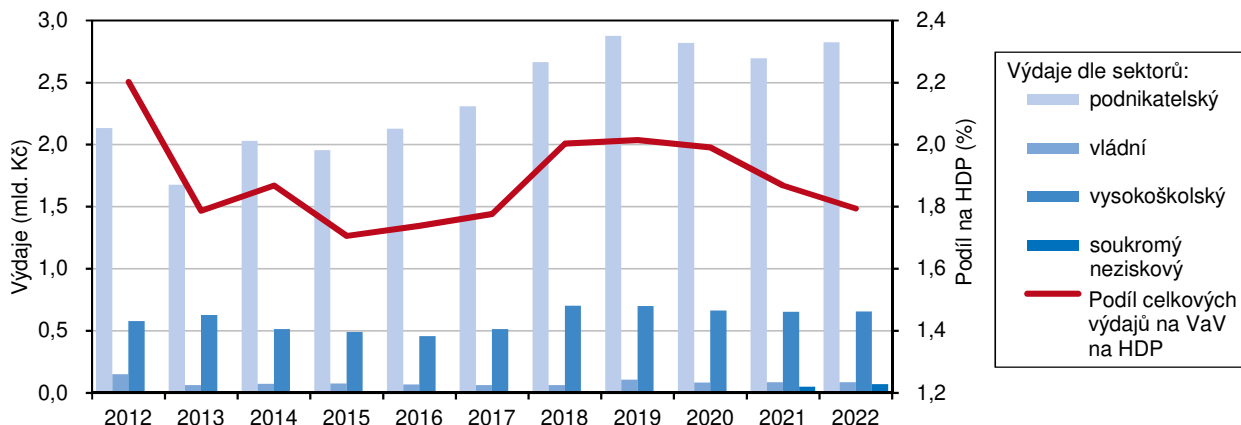
Graf 3.7 Podíl výdajů na výzkum a vývoj na regionálním HDP podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Graf 3.8 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů a podíl výdajů na VaV na HDP v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Z podnikových zdrojů bylo vynaloženo přes 71 % výdajů, z veřejných více než 22 %.

Rozhodující část výdajů roku 2022 pocházela z podnikových zdrojů (71,5 %), jejich hodnota se meziročně zvýšila o 196 mil. Kč (+8,1 %) na 2 601 mil. Kč. Z veřejných domácích zdrojů bylo vynaloženo 823 mil. Kč (22,6 %, meziroční pokles objemu o 5,0 %). Zanedbatelným zdrojem financování jsou veřejné prostředky ze zahraničí (5,7% podíl na celkovém objemu výdajů) a ostatní zdroje z České republiky (0,1 %). Většina výdajů byla vynaložena v podnikatelském sektoru (77,7 %), 18,0 % směřovalo do sektoru vysokoškolského, 2,4 % do sektoru vládního a zbývajících 1,9 % výdajů zaměřilo do sektoru soukromého neziskového. Z hlediska druhu převažovaly ve struktuře výdaje běžné – částka 3 371 mil. Kč představovala 92,7 % výdajů, oproti roku 2021 se zvýšila o 2,7 % a byla rovnoměrně rozdělena na mzdové výdaje a ostatní běžné výdaje. Investiční výdaje se meziročně zvýšily téměř o jednu třetinu na 264 mil. Kč. Podle typu činnosti nejvyšší část celkových výdajů směřovala na aplikovaný výzkum (48,7 %), nižší částka na experimentální vývoj (42,3 %) a 9,0 % na základní výzkum. Klíčovou vědní oblastí jsou v kraji dlouhodobě technické vědy, v roce 2022 bylo do této vědní oblasti investováno 3 281 mil. Kč (meziročně +6,4 %), tedy 90,3 % celkových výdajů. V roce 2021 meziročně (z 31,0 mil. Kč na 66,3 mil. Kč) významně vzrostl objem výdajů na lékařské vědy, v roce 2022 se však částka výdajů směřující do této oblasti opět vrátila na úroveň roku 2020.

Více než tři čtvrtiny domácností kraje jsou vybavené počítačem.

Podíl domácností vybavených počítačem v Libereckém kraji v roce 2022 dosáhl hodnoty 76,1 % a meziročně se 0,2 p. b. snížil. Podíl domácností s připojením k internetu byl výrazně vyšší a činil 84,8 % (meziročně +1,8 p. b.). Vybavenost internetem je obecně vyšší než vybavenost počítačem, protože počítač již v současné době není výhradním a jediným prostředkem, přes který je možné se k internetu připojit.

Připojení k internetu mělo téměř 85 % domácností.

Nejvyšší vybavenost domácností počítačem i internetem byla vykázána v hlavním městě Praze (87,5 %, resp. 88,8 %). Nejnižší vybavení počítačem evidovaly domácnosti v Ústeckém (72,0 %), internetem pak v Olomouckém kraji (80,5 %). Meziročně se vybavenost počítačem navýšila v 10 krajích (nejvíce v Ústeckém, tj. +3,3 p. b.), 3 kraje (Karlovarský, Vysočina a Liberecký) zaznamenaly proti roku 2021 nižší hodnotu a v Jihomoravském kraji se podíl meziročně nezměnil. Podíl domácností vybavených počítačem vykázaný v našem regionu byl mezi kraji 2. nejnižší. Vybavenost domácností internetem byla naopak meziročně vyšší ve všech regionech Česka – nejvýrazněji se tento podíl zvýšil v Ústeckém kraji (+4,2 p. b. na 82,2 %), nejméně v Kraji Vysočina (+0,6 p. b. na 86,5 %). Vybavenost v Libereckém kraji byla mezi kraji 6. nejnižší hodnota, zde vykázaný meziroční nárůst byl 7. nejnižší.

Vybavenost domácností kraje informačními technologiemi se pohybuje pod republikovými průměry.

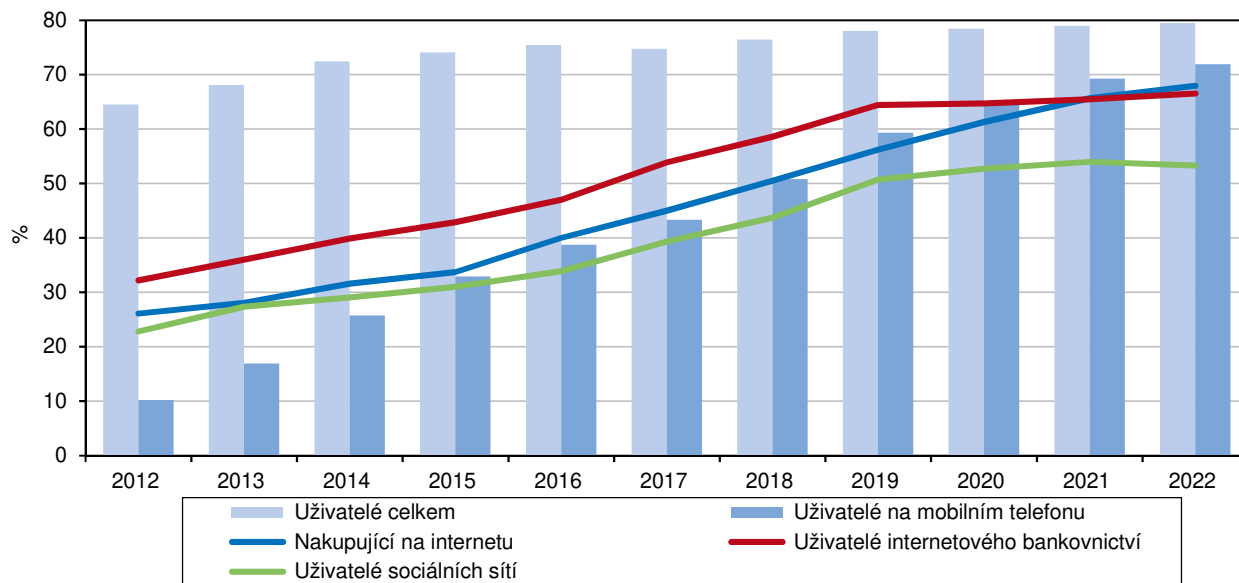
Vybavenost domácností informačními technologiemi se v našem kraji obecně pohybuje pod republikovými průměry. Podíl domácností vybavených počítačem v České republice v roce 2022 poprvé překročil 80% hranici, meziročně se zvýšil o 1,2 p. b. na 80,7 %. Podíl domácností s připojením k internetu dosáhl v republikovém průměru 85,3 % (meziročně +1,9 p. b.).

Internet v kraji používalo téměř 80 % osob starších 16 let, v případě osob s vysokoškolským vzděláním podíl dosáhl 100 %.

Internet v Libereckém kraji v roce 2022 používalo 79,5 % osob starších 16 let (meziročně o 0,5 p. b. více) a v mezikrajském srovnání se jedná o nejnižší hodnotu. Maximální hodnoty bylo dosaženo v hlavním městě Praze (89,1 %). Větší část uživatelů je na straně mužů (82,8 % mužů ve věku 16 a více let) než žen (76,5 %). Z hlediska věku vykazují nejvyšší zastoupení mezi uvedenými uživateli osoby ve věku 16 až 34 let (99,5 %), ve skupině 35 až 54letých internet využívá 96,5 % osob. Prostor pro růst uživatelů je v kategorii osob nad 55 let a z hlediska ekonomické aktivity také seniorů, z těchto skupin obyvatel v roce 2022 pocházelo 56,9 %, resp. 40,9 % uživatelů internetu. Podíl uživatelů internetu pak nepřekvapivě roste s úrovní dosaženého vzdělání – ve skupině vysokoškolsky vzdělaných osob podíl dosáhl 100 %, u osob se středoškolským vzděláním činil 98,9 % a mezi osobami se základním vzděláním a středním vzděláním bez maturity představoval 87,0 %.

Graf 3.9 Uživatelé internetu ve věku 16 let a více v Libereckém kraji¹⁾

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci

¹⁾ podíl z počtu obyvatel kraje ve věku 16 let a více; počítáno jako tříleté klouzavé průměry

Internet v mobilním telefonu používá v kraji téměř 72 % osob, dlouhodobě roste zájem o internetové bankovníctví.

Přes mobilní telefon se na internet v našem kraji připojovalo 71,9 % osob (meziročně +2,7 p. b.) starších 16 let a také v tomto případě se však jednalo o nejnižší krajský podíl. Z dlouhodobého pohledu výrazně vzrostl (nejen) v našem kraji zájem o internetové bankovníctví. V porovnání s rokem 2011 se podíl osob starších 16 let v Libereckém kraji, které tuto službu využívaly, zvýšil o 41,9 p. b. na 66,5 % (mezi kraji 2. nejnižší podíl). Meziročně se pak tento podíl navýšil o 1,0 p. b. Během posledních 12 měsíců provedlo alespoň jeden nákup na internetu 67,9 % obyvatel kraje starších 16 let (meziročně +2,3 p. b.), v mezikrajském žebříčku (společně s krajem Olomouckým) 3. nejnižší podíl. I podíl této aktivity na internetu každoročně narůstá – mezi roky 2011 a 2022 o 46,3 p. b. Více než polovina populace starší 16 let je v našem kraji aktivní na sociálních sítích (tj. 53,3 %, tj. 3. nejnižší krajský podíl), v tomto případě se však podíl (jako v jediném kraji a od roku 2011 poprvé) meziročně o 0,7 p. b. snížil.

V posledním roce alespoň jednou nakoupilo přes internet téměř 68 % obyvatel kraje.

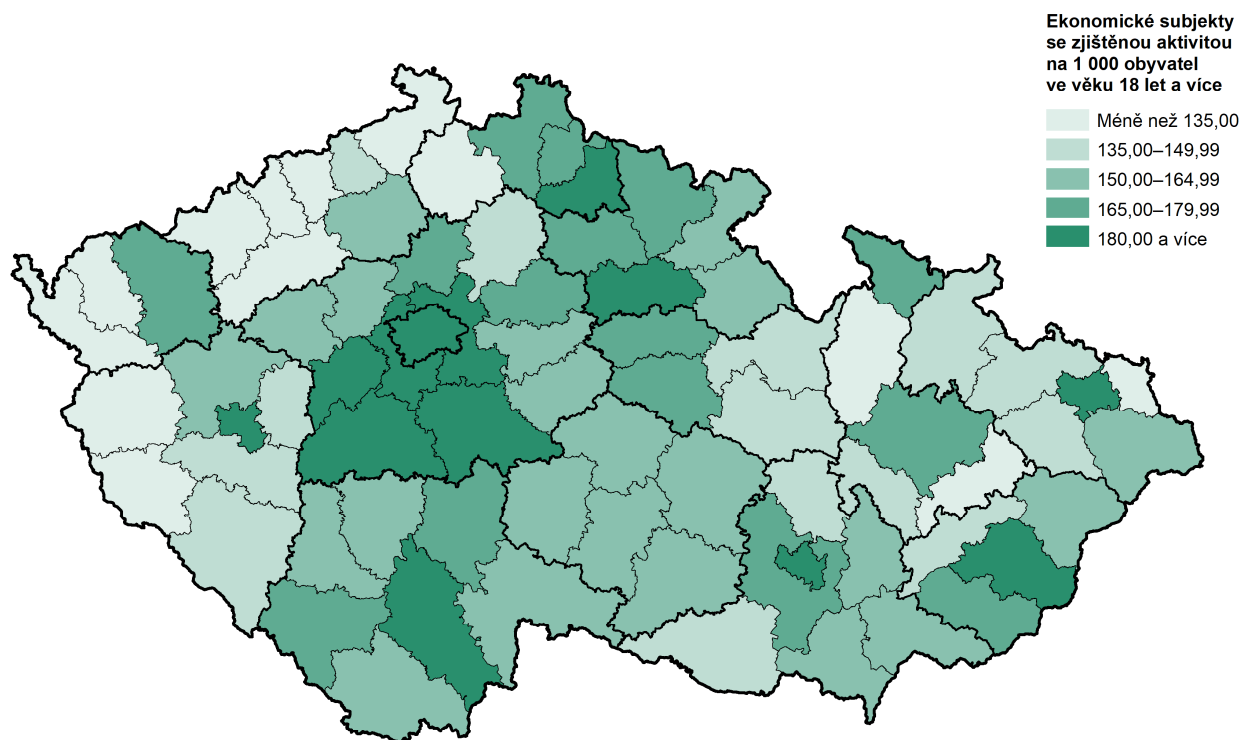
V průměru za Českou republiku internet v mobilu v roce 2022 používalo 75,7 % 16letých a starších obyvatel (meziročně +3,6 p. b.). Jen v hlavním městě Praze tímto způsobem mobilní telefon používalo 79,4 % uživatelů (z obyvatel ve věku 16 a více let). Meziročně pak tento podíl nejvýrazněji vzrostl v Ústeckém kraji (+6,5 p. b. na 78,1 %), nejméně v hlavním městě Praze (+1,0 p. b.). Internetové bankovníctví využívá v České republice 70,3 % osob starších 16 let, což je oproti roku 2011 2,6násobek. Zájem o internetové bankovníctví u 16leté a starší populace se mezi kraji pohybuje v rozmezí od 66,2 % v Ústeckém kraji do 76,9 % v hlavním městě Praze. Zvyšuje se rovněž podíl online nakupujících. Zatímco v roce 2010 v e-shopech nakupovala v posledních 12 měsících pouze čtvrtina Čechů ve věku 16 a více let, v roce 2022 již 70,3 %. Nejvíce těchto nakupujících je z hlavního města Prahy (78,5 %), naopak nejméně z Královéhradeckého kraje (62,7 %).

Ekonomické subjekty

RES je veřejným seznamem vytvářeným a spravovaným ČSÚ.

Registr ekonomických subjektů (RES) je veřejným seznamem, který je vytvářen a spravován Českým statistickým úřadem podle § 20 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Ekonomickým subjektem je každá právnická osoba, dále fyzická osoba s postavením podnikatele a organizační složka státu, která je účetní jednotkou.

Intenzita podnikatelské aktivity podle okresů k 31. 12. 2023

Pozn.: ekonomické subjekty se sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

V kraji byla zjištěna aktivita u téměř 57 % ekonomických subjektů.

V České republice bylo ke konci roku 2023 vedeno více než 2,8 mil. ekonomických subjektů, jejich celkový počet meziročně poklesl o 6,6 %. V Libereckém kraji bylo zapsáno 105 303 subjektů, u 56,9 % subjektů byla zjištěna aktivita v rámci statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů.

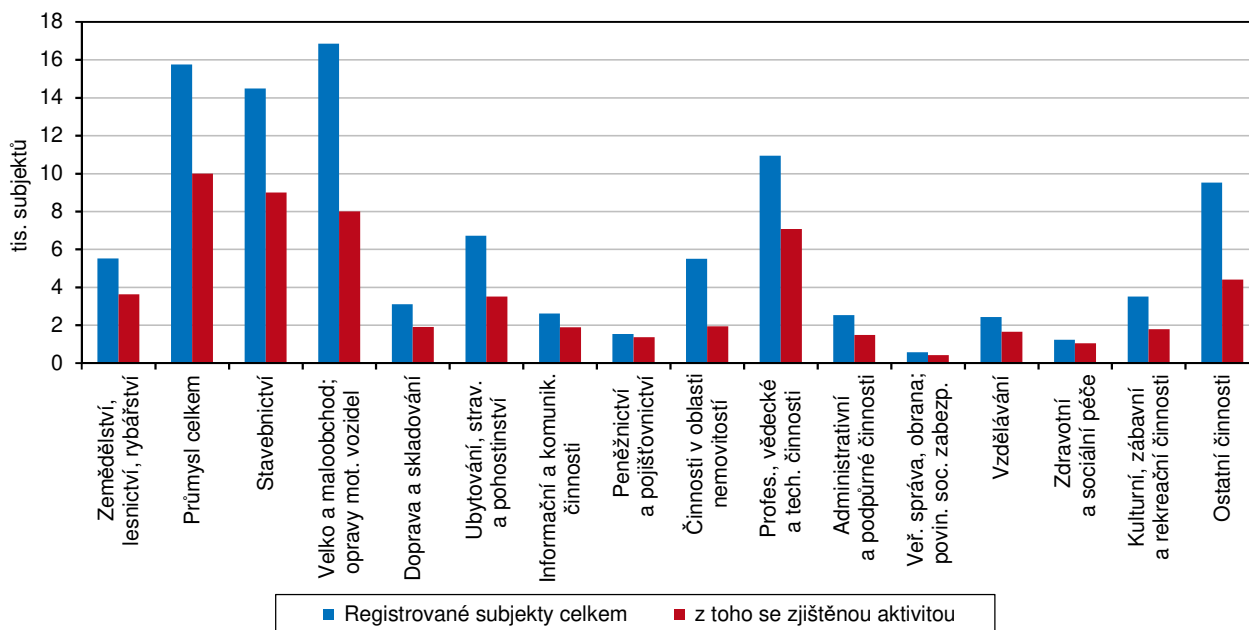
Počet ekonomických subjektů v kraji se meziročně snížil o 9,0 %.	Počet ekonomických subjektů v našem regionu meziročně poměrně výrazně poklesl, a to o 9,0 % (-10 473 jednotek). Meziročně méně ekonomických subjektů však zaznamenaly také ostatní kraje, největší pokles byl vykázán ve Zlínském kraji (-9,8 %), nejméně se počet subjektů změnil v hlavním městě Praze (-2,2 %). Pokles za Liberecký kraj byl 4. nejvyšší. V posledních šesti letech má počet ekonomických subjektů v našem kraji spíše klesající tendenci – mezi roky 2018 a 2023 byl zaznamenán pokles ve výši 11,1 %.
Fyzické subjekty tvořily přes 76 % všech ekonomických subjektů v kraji.	Fyzické osoby ve struktuře ekonomických subjektů v Libereckém kraji v roce 2023 tvořily 76,2 %. Meziročně se jejich počet snížil o 11,8 % na 80 245 subjektů a podobně jako v případě celkového počtu subjektů klesá postupně, ovšem s mírně vyšší intenzitou. Výraznější pokles počtu subjektů celkem a fyzických osob v roce 2023 však bezesporu do značné míry ovlivnila povinnost fyzických osob využívat datové schránky.
Živnostníci v kraji představovali 91,6 % fyzických osob.	Dominantní postavení mezi fyzickými osobami měli živnostníci, tedy soukromí podnikatelé podnikající dle živnostenského zákona, kteří představovali 91,6 % všech fyzických osob v kraji (73 487 subjektů). Fyzické osoby nepodnikající podle živnostenského zákona tvořily 4,7 %, zemědělství podnikatelé 2,5 % a zahraniční fyzické osoby 1,3 % fyzických osob v kraji. Z výše uvedených osob zaznamenaly meziroční nárůst počtu pouze fyzické osoby nepodnikající podle živnostenského zákona (+45,2 %, tj. +1 175 osob), naopak největší pokles počtu byl evidován u živnostníků (-13,9 %, tj. -11 826 osob).
Právnícké osoby tvořily téměř 24 % ekonomických subjektů kraje.	Právnícké osoby v roce 2023 tvořily 23,8 % subjektů v kraji. Na rozdíl od fyzických osob se však jejich počet meziročně mírně zvýšil, a to o 1,1 % (+284 osob) na 25 058 subjektů. Téměř 58 % právníckých osob reprezentovaly obchodní společnosti (14 432 subjektů), mezi nimi z 94,0 % převažovaly společnosti s ručením omezeným. Tyto společnosti jako jediné v rámci obchodních společností zaznamenaly meziroční nárůst počtu (+1,7 %).
V kraji má více než 250 zaměstnanců 71 podniků.	Více než polovina ekonomických subjektů v našem kraji nevykázala v kategorii počtu zaměstnanců svou velikost (52,9 %). Mezi subjekty, které počet zaměstnanců uvedly (49 623 jednotek), převažovaly subjekty bez zaměstnanců (81,6 %). V případě subjektů se zaměstnanci pak byly nejpočetněji zastoupeny tzv. mikropodniky s 1 až 9 zaměstnanci (7 180 subjektů). Více než 250 zaměstnanců uvedlo 71 podniků, přičemž 38 těchto subjektů se nacházelo v okrese Liberec.
Nejvíce ekonomických subjektů v kraji působí v odvětví velkoobchodu a maloobchodu; opravy a údržby motorových vozidel.	Ve struktuře ekonomických subjektů podle převažující ekonomické činnosti (CZ-NACE) převládaly subjekty působící v odvětví velkoobchodu a maloobchodu; opravy a údržby motorových vozidel. Jejich podíl na počtu všech ekonomických subjektů v kraji činil 16,0 % (16 848 subjektů). S nepatrným odstupem následovalo odvětví průmyslu (15,0 %, tj. 15 752 subjektů), a to především odvětví zpracovatelského průmyslu (13,9 % všech subjektů, tj. 14 620 subjektů). Třetím nejčastějším odvětvím činnosti podniků v našem kraji bylo stavebnictví (13,8 %, tj. 14 482 subjektů). Více než 10% podíl vykázaly také subjekty zabývající se profesními, vědeckými a technickými činnostmi (10,4 %, tj. 10 940 subjektů).
Jejich počet zaznamenal největší meziroční pokles.	Převážná většina skupin subjektů vedených v RES podle převažující ekonomické činnosti se ke konci roku 2023 početně snížila. Nejvýraznější meziroční snížení zaznamenala skupina ekonomických subjektů, která jako svou převažující činnost uvedla velkoobchod a maloobchod; opravy a údržbu motorových vozidel (-16,9 %).

Druhý nejvyšší pokles byl zaznamenán v oblasti ubytování, stravování a pohostinství (-14,1 %), třetí ve stavebnictví (-12,0 %) a čtvrtý ve zpracovatelském průmyslu (-11,6 %). Naproti tomu v případě tří odvětví činnosti došlo k meziročnímu navýšení počtu ekonomických subjektů. Především se jednalo o odvětví peněžnictví a pojišťovnictví, ve kterém se počet subjektů meziročně zvýšil o 1 111 subjektů (téměř čtyřnásobek) na 1 534 subjektů. Jejich podíl na celokrajském počtu subjektů činil 1,5 %. Meziroční přírůstek počtu subjektů zaznamenalo ještě odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (+2,8 %) a odvětví informační a komunikační činnosti (+1,7 %).

Graf 3.10 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Libereckém kraji k 31. 12. 2023 (subjekty s uvedenou činností)

Zdroj: ČSÚ

Mezi nově vzniklými a zaniklými subjekty převažovaly fyzické osoby.

V průběhu roku 2023 bylo v Libereckém kraji zaregistrováno 3 579 nových subjektů (meziročně +0,6 %), naopak 13 922 subjektů zaniklo (meziročně +124,3 %). Mezi nově vzniklými subjekty ze 78,4 % převažovaly fyzické osoby, především fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona (70,9 % všech nových subjektů). Také v případě zaniklých subjektů tvořily většinu fyzické osoby, jejich podíl byl však výrazně vyšší než u nově vzniklých subjektů, když činil 96,5 %.

Podíl živnostníků na celkovém počtu subjektů se zjištěnou aktivitou v Libereckém kraji byl mezi kraji 2. nejvyšší.

Jak již bylo výše zmíněno podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů byla na konci roku 2023 zjištěna aktivita u 56,9 % registrovaných subjektů (59 951 subjektů). Ze 77,0 % se jednalo o fyzické osoby, především živnostníky (88,2 % všech aktivních fyzických osob a 67,9 % všech subjektů se zjištěnou aktivitou). V porovnání s ostatními kraji byl podíl živnostníků na celkovém počtu subjektů se zjištěnou aktivitou v Libereckém kraji 2. nejvyšší (po Středočeském kraji s 69,5 %). V rámci okresů našeho kraje byl tento podíl nejvyšší v okrese Jablonec nad Nisou (71,5 %) a Česká Lípa (71,4 %), nejnižší v okrese Liberec (63,7 %). V okrese Semily pak dosáhl 70,1 %.

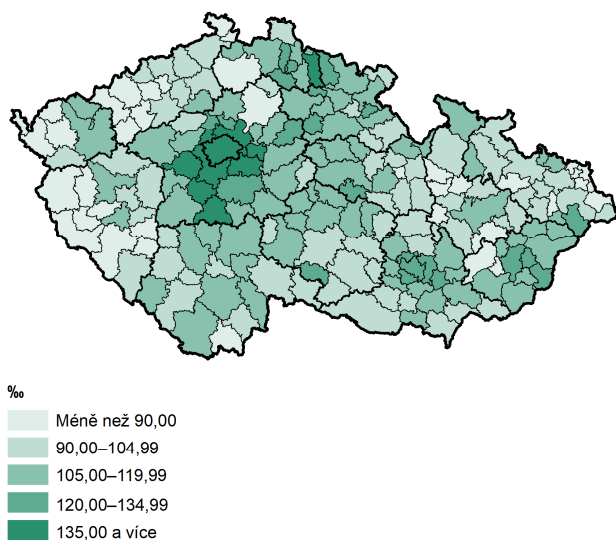
Na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let připadlo v kraji 112,1 aktivních živnostníků.

V přepočtu na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let bylo v kraji na konci roku 2023 aktivních 112,1 živnostníků (proti roku 2018 o 2,3 živnostníků více), tedy nepatrně méně než v celorepublikovém průměru (113,0 živnostníků). V porovnání s ostatními regiony vykazovalo z tohoto pohledu nejvyšší počet aktivních živnostníků hlavní

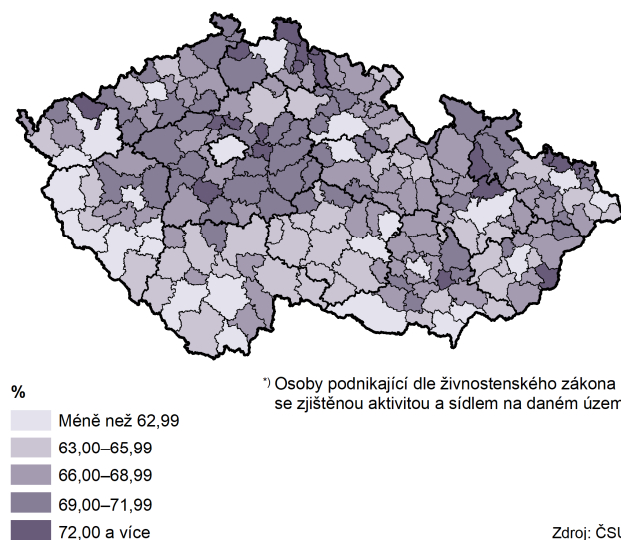
město Praha (160,0 živnostníků), následoval Středočeský kraj (127,0 osob) a třetí pozice patřila kraji Libereckému. Nejméně aktivních živnostníků v přepočtu na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let evidoval v roce 2023 Karlovarský a Ústecký kraj (90,4 živnostníků, resp. 90,7 živnostníků). Napříč 77 okresy České republiky se hodnota tohoto ukazatele pohybovala v rozmezí od 71,7 ‰ v okrese Tachov do 171,4 ‰ v okrese Praha-západ. Z okresů Libereckého kraje se v tomto žebříčku nejlépe umístil okres Semily se 126,7 živnostníky (7. nejvyšší pozice), následoval okres Jablonec nad Nisou (122,6 živnostníků, tj. 9. pozice), okres Liberec (110,7 živnostníků, tj. 24. pozice) a žebříček s 94,8 živnostníky uzavírá okres Česká Lípa (59. pozice). Mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností našeho kraje pak při hodnocení tohoto ukazatele vykázal nejvyšší hodnotu správní obvod Jilemnice (143,0 živnostníků), naopak nejnižší správní obvod Česká Lípa (87,0 živnostníků).

Živnostníci^{*)} podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2023

Na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let

Podíl na ekonomických subjektech se zjištěnou aktivitou

^{*)} Osoby podnikající dle živnostenského zákona se zjištěnou aktivitou a sídlící na daném území

Zdroj: ČSÚ

Zemědělství

Z dlouhodobého pohledu je pro zemědělství kraje významnější rostlinná produkce.

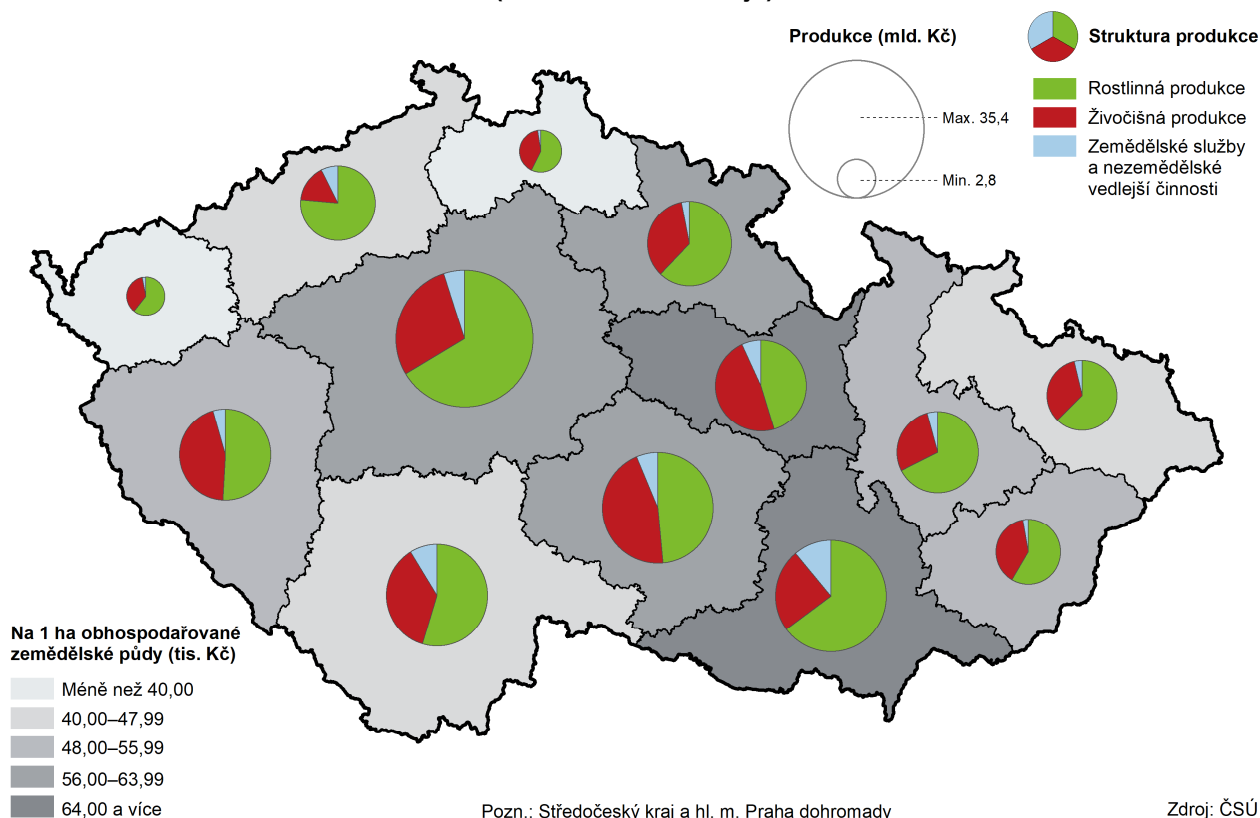
Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách (b. c.) v Libereckém kraji od roku 2016 každoročně rostla a v roce 2022 podle semidefinitivních výsledků dosáhla zatím svého maxima, tj. 3 341 mil. Kč, tj. meziročně o 12,8 % více. Uvedený nárůst byl zajištěn zejména zásluhou živočišné produkce, která meziročně vzrostla o 20,4 %. Rostlinná produkce se navýšila o 7,7 %. Z dlouhodobého pohledu je pro zemědělství kraje významnější rostlinná produkce, která většinou představovala nadpoloviční podíl. V roce 2022 tvořila 57,2 % celkové zemědělské produkce regionu a její podíl v čase mírně narůstá. Maxima však dosáhla o rok dříve (60,0 %).

Liberecký kraj se podílel na produkci zemědělského odvětví ČR 1,7 %.

V roce 2022 převažovala rostlinná produkce nad živočišnou ve všech krajích s výjimkou Pardubického kraje. Liberecký kraj se v tomto roce podílel na celkové produkci zemědělského odvětví České republiky 1,7 % (na rostlinné produkci 1,7 % a na živočišné 2,0 %). Nejvyšší podíl v případě celkové a rostlinné produkce vykázalo hlavní město Praha společně se Středočeským krajem (18,5 %, resp. 20,6 %), zastoupení živočišné produkce bylo nejvyšší v Kraji Vysočina (15,8 %). Naopak nejméně se na zemědělské produkci podílel Karlovarský kraj. Naš region se umístil na 2. nejnižší příčce.

Produkce zemědělského odvětví podle krajů v roce 2022 (semidefinitivní údaje)

Od roku 2018 se plocha obhospodařované půdy zmenšuje.

Na základě soupisu osevních ploch k 31. 5. 2023 byla v Libereckém kraji zjištěna výměra obhospodařované zemědělské půdy ve výši 99 013 ha, tj. o 1 889 ha (1,9 %) méně než ke stejnému datu roku 2022. Rozloha obhospodařované zemědělské půdy v našem regionu dlouhodobě osciluje okolo stotisícové hektarové hranice, pod tuto hodnotu se však dostala poprvé od roku 2015. Maximální hodnoty 102 931 ha dosáhla v roce 2018 a od té doby se každým rokem mírně zmenšuje.

Největší část její plochy tvořily trvalé travní porosty (přes 60 %).

Největší část z uvedené plochy obhospodařované zemědělské půdy v roce 2023 zaujímaly trvalé travní porosty, které tvořily 60,3 %. Oproti roku 2022 se jejich rozloha zmenšila o 2 453 ha (3,9 %) na 59 702 ha. Orná půda se rozprostírala na 38 046 ha (38,4 % obhospodařované zemědělské půdy) a její výměra se meziročně zvýšila o 905 ha (2,4 %). Významněji se snížila také plocha ovocných sadů, a to o 183 ha (-15,2 %) na 1 018 ha. Úhorem leželo 1 989 ha půdy, zatímco v roce 2022 pouze 466 ha (tedy 4,3krát méně).

Od roku 2017 dochází v kraji pravidelně ke snižování rozlohy osevních plochy.

Zemědělci v Libereckém kraji k 31. 5. 2023 disponovali celkem 36 057 ha osevních plochy, což je o 618 ha (1,7 %) méně než ke stejnému datu předchozího roku. Od roku 2017, kdy rozloha osevních plochy činila 38 257 ha, dochází k jejímu pravidelnému snižování. Oproti uvedenému roku ve struktuře osevních ploch poklesl podíl ploch obilovin (z 55,3 % na 52,3 %), především pšenice. Mírně nižší podíl zaznamenala také plocha brambor a plocha řepky se po menším propadu vrátila na shodnou hodnotu s rokem 2017.

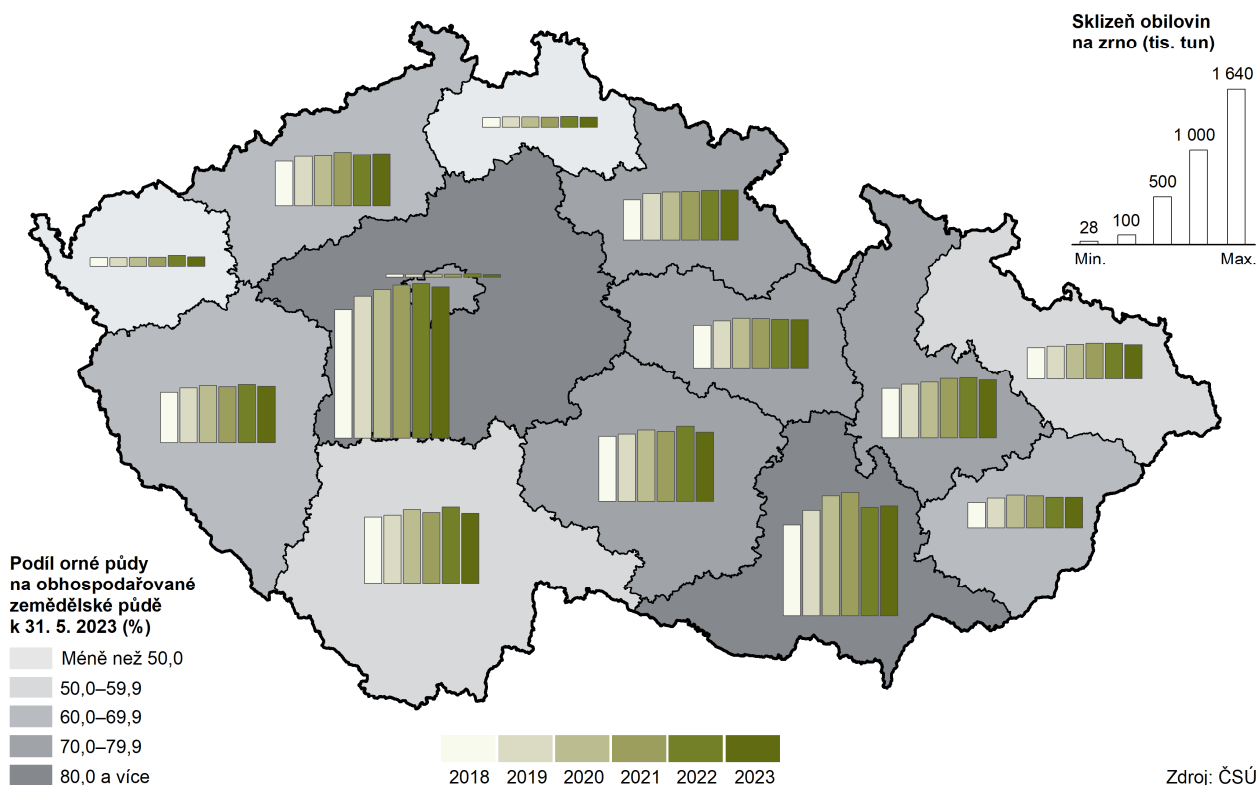
Přes 52 % osevních plochy kraje bylo oseto obilovinami, nejčastěji pšenicí.

V roce 2023 představovaly z výše uvedené osevních plochy obiloviny 52,3 %, přičemž 11 170 ha (59,2 % celkové plochy obilovin) bylo oseto pšenicí a 3 746 ha (19,9 %) ječmenem. Okopaniny tvořily 2,5 %, technické plodiny 19,0 % celkové osevních plochy (z toho řepka 83,7 %) a 22,9 % představovaly pícniny na orné půdě.

Oproti předcházejícímu roku se v kraji snížila osevní plocha obilovin, okopanin nebo pícnin na orné půdě. Naopak rozšířila se plocha řepky a luskovin na zrno.

V porovnání s osem v roce 2022 poklesla plocha obilovin o 5,4 %. Plocha osevu pšenice se snížila o 188 ha (-1,7 %), ječmene o 705 ha (-15,8 %). Meziročně se také snížila plocha osevu tritikale (-294 ha, -18,6 %) a kukuřice na zrno (-143 ha, -31,8 %). V porovnání s předchozím rokem byla vyšší osevní plocha vykázána u žita (+164 ha, +19,2 %) a ovsu (+118 ha, +10,1 %). Dále se zmenšila osevní plocha okopanin (-33 h, -3,5 %) nebo pícnin na orné půdě (-263 h, -3,1 %). Naopak se zvýšila osevní plocha řepky o 541 ha (+10,4 %) a luskovin na zrno o 77 ha (+7,7 %).

Skližeň obilovin podle krajů v letech 2018 až 2023

Ve srovnání s rokem 2022 zemědělci v našem kraji v roce 2023 sklídili více pšenice, žita, řepky a trvalých travních porostů. Meziročně horší výsledky byly vykázány v případě sklizně ječmene, ovsu, tritikale, kukuřice na zrno, luskovin, brambor, řepy cukrové a kukuřice na zeleno.

V roce 2023 bylo v kraji z 1 hektaru získáno 5,63 tun obilovin.

V roce 2023 bylo v našem kraji sklizeno 106 077 tun obilovin, meziročně o 8 020 tun (7,0 %) méně. Sklízňová plocha těchto plodin se oproti roku 2022 snížila o 1 108 ha (-5,6 %), z jednoho hektaru tak bylo získáno 5,63 tun plodiny (meziročně -1,6 %).

Nejvýznamnější obilovinou v kraji je pšenice, její sklizeň se ve srovnání s rokem 2022 zvýšila o 0,8 %.

Nejvýznamnější obilovinou v kraji je pšenice, které v úhrnu zemědělci v našem kraji v loňském roce sklídili 68 628 tun (meziročně +0,8 % a 64,7% podíl na celkové sklizni obilovin v regionu) s výnosem 6,14 tun/ha (+2,5 %). Úroda pšenice seté ozimé¹ dosáhla 65 918 tun (meziročně +3,3 %). Přes mírný pokles sklízňové plochy (-0,8 %) se její výnosnost zvýšila na 6,36 tun/ha, tedy o 4,1 %. Pšenice setá jarní¹ zaznamenala opět poměrně výrazný meziroční pokles sklízňové plochy (-15,5 %

¹ Do roku 2022 zahrnovala také pšenici tvrdou ozimou, stejně tak pšenice setá jarní zahrnovala pšenici tvrdou jarní. Dohromady tyto dvě tvrdé varianty v roce 2023 tvořily 168 tun sklizně, tedy jen 0,2 % úrody pšenice.

na 776 ha), což negativně ovlivnilo úrodu, která tak byla oproti roku 2022 o 1 743 tun (40,7 %) nižší. Poklesl tedy i hektarový výnos této plodiny, a to o téměř 30 %.

Druhý v pořadí je pak ječmen, jeho produkce naopak meziročně poklesla.

Druhou klíčovou obilovinu v našem regionu představuje ječmen, jehož úroda tvořila bezmála pětinu celkové sklizně obilovin (19,2%). Vyšší objem sklizně byl zaznamenán v případě ječmene ozimého (13 047 tun) než jarního (7 301 tun). Celkově a také v případě obou druhů ječmene se meziročně snížily sklizňové plochy, úroda i výnosnost (kromě výnosu ozimé varianty). V úhrnu poklesla sklizňová plocha ječmene o 15,8 % (ječmen jarní -25,2 %, ječmen ozimý -6,6 %), úroda se snížila o 18,9 % (ječmen jarní -36,5 %, ječmen ozimý -4,0 %) a hektarový výnos se propadl o 3,6 % (ječmen jarní -15,1 %, ječmen ozimý +2,7 %).

Vyšší úroda byla zaznamenána u žita.

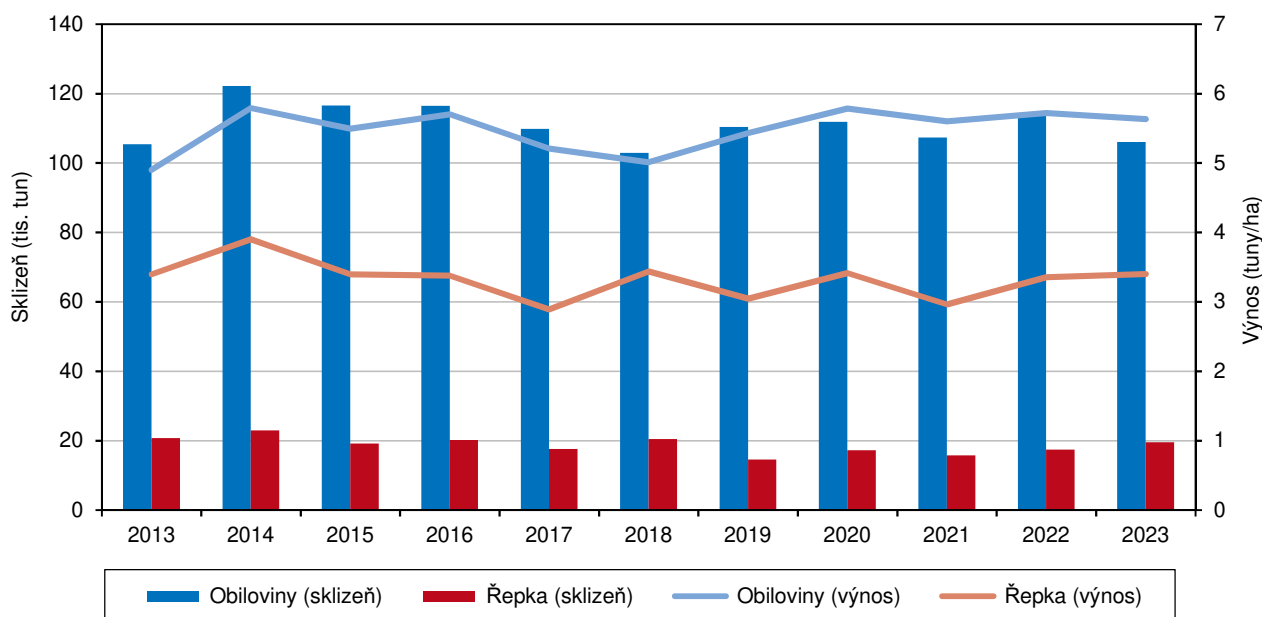
Meziročně vyšší úroda byla z obilovin evidována také u žita (+9,0 % na 5 086 tun), přičemž se navýšila také sklizňová plocha (+19,2 % na 1 020 ha). Hektarový výnos této plodiny bylo nižší o 8,5 % a činil 4,98 t/ha.

U ovsu a kukuřice na zrno došlo k meziročnímu snížení sklizně.

Menší úrodu než v roce 2022 zaznamenaly i další komodity, a to oves (-18,9 % na 3 544 tun), tritikale (-23,0 % na 6 177 tun) a kukuřice na zrno (-41,8 % na 2 205 tun). Významný podíl na těchto výsledcích měl pokles sklizňové plochy. Ta se v případě kukuřice na zrno meziročně snížila o 38,2 %, v případě tritikale poklesla o 18,6 %. Pouze u ovsu byl zaznamenán nárůst plochy o 10,1 %. Všechny tyto tři plodiny měly také nižší výnosnost – oves o 26,3 %, kukuřice na zrno o 5,8 % a tritikale o 5,4 %.

Graf 3.11 Sklizeň a hektarové výnosy obilovin a řepky v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V případě řepky došlo meziročně k nárůstu jak sklizňové plochy, tak výnosu.

Příznivá byla v roce 2023 produkce řepky, z 5 729 ha sklizňové plochy (meziročně +10,4 %) bylo při výnosu 3,40 tun/ha (+1,5 %) získáno 19 502 tun plodiny (+12,1 %). Pozitivní vývoj ve všech parametrech nezaznamenala žádná další plodina. Naopak řepa cukrová a kukuřice na zeleno zaznamenaly opačný vývoj. Řepa byla sklizena z plochy 795 ha (-3,6 %) v objemu 51 388 tun (-11,4 %) při výnosu 64,68 tun/ha (-8,0 %), kukuřice na zeleno z plochy 2 658 ha (-6,3 %) v objemu 80 772 tun (-21,2 %) při výnosu 30,38 tun/ha (-15,8 %).

Poklesla také produkce brambor a luskovin.

Produkce brambor (bez raných a sadbových) a luskovin zaznamenaly v roce 2023 podobný průběh. Sklízňe a výnosy byly nižší, zatímco sklizňové plochy větší. Brambor se sklídilo 3 392 tun, zatímco luskovin 2 000 tun. Proti roku 2022 se tak u brambor jednalo o pokles ve výši 465 tun (-12,1 %), u luskovin o 596 tun (-23,0 %). Při zvýšení sklizňových ploch brambor o 1,5 % se hektarový výnos snížil o 13,3 %, v případě luskovin se jednalo o 7,7% nárůst plochy a 28,5% snížení hektarového výnosu.

Skližeň trvalých travních porostů se oproti minulému roku zvýšila.

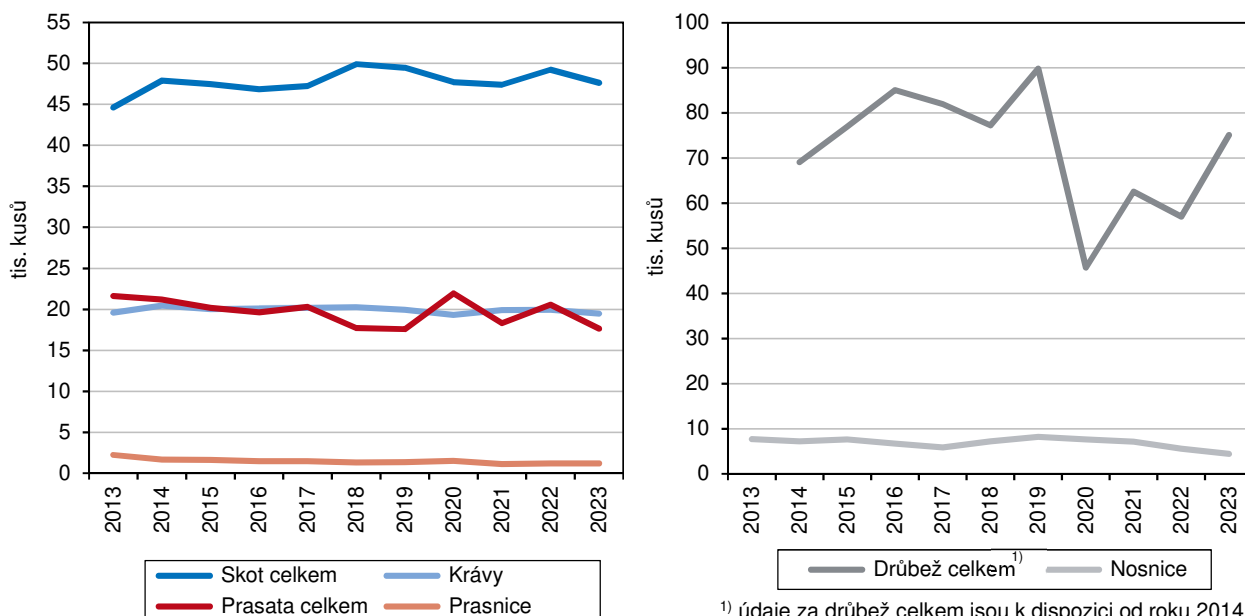
Příznivá byla v roce 2023 produkce trvalých travních porostů. Celková sklizeň vzrostla o 3,9 % na 202 353 tun, přestože se pěstovaly na menší ploše o 4,4 %. Výnosnost této komodity tedy byla o 8,8 % vyšší.

Liberecký kraj je také jedním ze čtyř producentů chmele v republice, podíl na celkové sklizni je však zanedbatelný.

Liberecký kraj je také jedním ze čtyř producentů chmele v České republice, jeho podíl na celkové sklizni je však spíše zanedbatelný (0,3 % z celkového objemu 6 997 tun v ČR). Sklízňová plocha chmelnic v kraji se snížila o 18,4 % na 14 ha, naopak sklizeň se zvýšila o 14,4 % na 19 tun, hektarový výnos vzrostl o 40,2 % na 1,36 t/ha.

Graf 3.12 Hospodářská zvířata v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ údaje za drůbež celkem jsou k dispozici od roku 2014

V kraji došlo k meziročnímu snížení stavu skotu o 3,3 %.

K poslednímu dni roku 2023 bylo zemědělci v Libereckém kraji chováno 47 627 kusů skotu, tj. o 1 616 kusů (3,3 %) méně než na konci roku 2022. S výjimkou hlavního města Prahy společně se Středočeským krajem (+1,7 %) a Královéhradeckého kraje (+0,9 %) byl meziroční pokles stavů těchto hospodářských zvířat zaznamenán ve všech ostatních regionech. Nejvýrazněji pak stavy poklesly v Karlovarském kraji (-5,0 %, tj. -1 894 kusů).

Stavy skotu byly mezi kraji 3. nejnižší.

Stavy skotu v našem kraji byly v rámci mezikrajského srovnání 3. nejnižší (po Karlovarském a Ústeckém kraji), podíl na republikovém úhrnu 1 369,6 tis. kusů dosáhl 3,5 %. Nejpočetnější chovy skotu byly zjištěny v Kraji Vysočina (218 932 kusů, tj. 16,0 % z republikového úhrnu), s nepatrným odstupem následoval Jihočeský kraj (215 263 kusů, 15,7% podíl).

Skot starší dvou let představoval necelou polovinu chovaného skotu.

Necelou polovinu z uvedeného stavu v Libereckém kraji představoval skot starší 2 let (49,0 %), jeho počet se meziročně snížil o 2,8 % na 23 340 kusů. V rámci této věkové kategorie se o 501 kusů (2,5 %) na 19 461 kusů snížil stav krav. Krávy dojené tvořily 18,5 % celkového stavu skotu, krávy ostatní (tzn. krávy bez tržní produkce mléka) představovaly 22,4 %. Pokles stavu skotu ve výši 9,0 % byl zjištěn také ve věkové kategorii nad 1 rok a do 2 let, v tomto věku tak bylo v kraji chováno 9 987 kusů zvířat. Úbytek počtu chovaných zvířat byl vykázán také ve věkové skupině skotu 6 měsíců až 1 rok (-4,6 % na 7 876 kusů). Ve zbývajících kategoriích skotu do 6 měsíců se stavy naopak navýšily, a to o 7,1 % na 6 424 kusů.

Na 100 krav chovaných v kraji připadlo 94,7 narozených a 89,3 odchovaných telat.

V průběhu roku 2023 se v Libereckém kraji narodilo 18 866 telat (tj. o 3,1 % méně než v roce 2022), úspěšně bylo odchováno 17 778 telat (meziročně -2,7 %). Na 100 krav tedy připadlo 94,7 narozených (meziročně -1,0 %) a 89,3 odchovaných telat (-0,5 %). Úhyn telat do 3 měsíců z počtu narozených činil 5,8 % (meziročně -0,4 p. b.).

Nejnižší počet narozených telat na 100 krav byl evidován v Ústeckém kraji, nejnižší počet odchovaných telat v Karlovarském kraji.

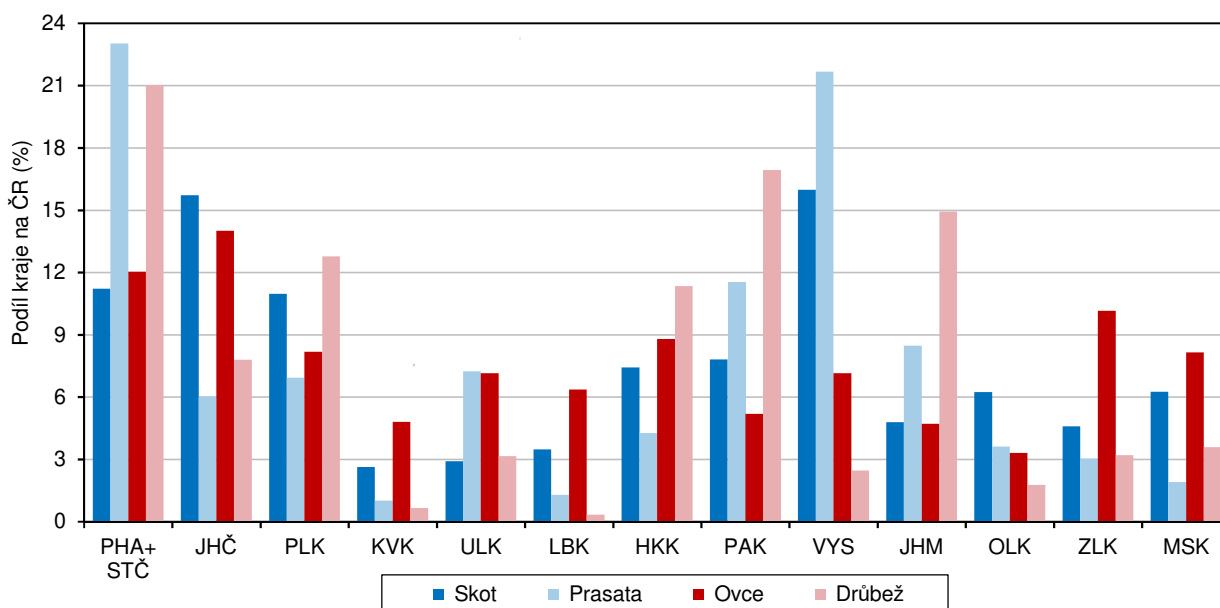
Z hlediska jednotlivých krajů České republiky se nejvíce telat v přepočtu na 100 krav narodilo shodně v Kraji Vysočina a Pardubickém kraji (103,3 telat), v případě odchovaných telat byl na prvním místě kraj Pardubický (98,2 telat na 100 krav). Nejnižší počet narozených telat na 100 krav evidovali zemědělci z Ústeckého kraje (93,5 telat), nejméně odchovaných telat na 100 krav bylo zjištěno v Karlovarském kraji (87,4 telat). Nejnižší úhyn telat z počtu narozených vykázal Zlínský kraj (4,5 %), nejvyšší Karlovarský kraj (6,7 %).

Výroba mléka v kraji se meziročně zvýšila o 6,8 % a na republikové produkci se podílela 2,2 %.

Výroba mléka v Libereckém kraji dosáhla 75 644 tis. litrů a oproti roku 2022 byla vyšší o 4 817 tis. litrů (+6,8 %). Na celorepublikové produkci mléka (3 383 919 tis. litrů) se kraj podílel 2,2 % (3. nejnižší podíl mezi kraji). Největším producentem mléka byl tradičně Kraj Vysočina s 637 874 tis. litry a 18,9% podílem, nejnižší produkci mléka vykázal Karlovarský kraj (48 017 tis. litrů, 1,4% podíl). Výroba jatečného skotu dosáhla 5 462 tun živé hmotnosti a meziročně poklesla o 180 tun (-3,2 %), V mezikrajském srovnání se jednalo o 3. nejmenší hodnotu, podíl na celkové produkci skotu v České republice dosáhl pouze 3,2 %.

Graf 3.13 Hospodářská zvířata podle krajů k 31. 12. 2023

Zdroj: ČSÚ

V případě chovu prasat došlo v kraji k meziročnímu poklesu stavu o 14,3 %.

K 31. 12. 2023 bylo v Libereckém kraji chováno celkem 17 644 kusů prasat, což ve srovnání s koncem roku 2022 představuje pokles o 2 940 kusů (-14,3 %). Stejný meziroční vývoj byl vykázán v dalších 7 regionech, nejvyšší absolutní a relativní úbytek postihl náš kraj. V úhrnu za Českou republiku a v dalších 5 krajích se stavy prasat rozšířily. V případě České republiky se jednalo o 2,5% nárůst, mezi kraji s 49,0% přírůstkem dominoval Zlínský kraj.

Na republikovém chovu prasat se kraj podílel 1,3 %.

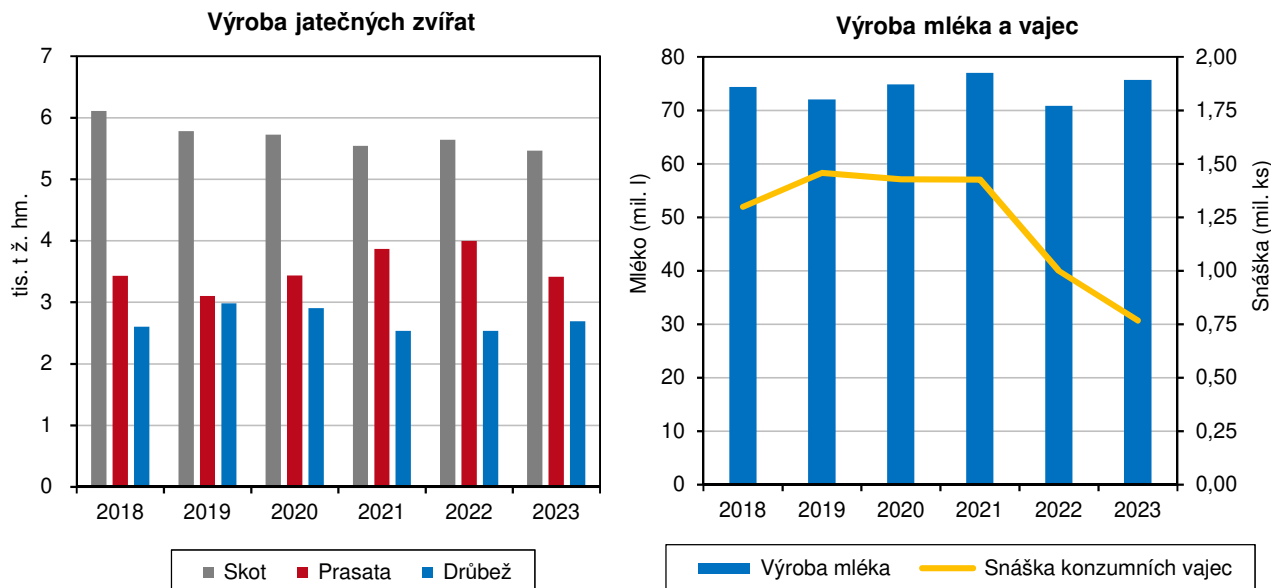
V Libereckém kraji tak bylo koncentrováno pouze 1,3 % z republikového úhrnu 1 362 275 kusů prasat, nižší podíl vykázal již jen Karlovarský kraj (1,0 %). Nejvíce prasat bylo k 31. 12. 2023 chováno ve Středočeském kraji včetně hlavního města Prahy (313 557 kusů, tj. 23,0% podíl), jako druhý v pořadí s 295 214 kusy a 21,7% podílem následoval Kraj Vysočina.

V kraji převažuje chov selat s hmotností menší než 20 kg.

Ve struktuře podle hmotnostních kategorií a účelu chovu převažovala v našem regionu ze 43,6 % selata s živou hmotností menší než 20 kg a jejich počet se meziročně zvýšil o 664 kusů (+9,5 %) na 7 687 kusů. Druhou nejpočetnější skupinou byla prasata na výkrm (včetně vyřazených prasnic a kanců), jejichž stav se však meziročně snížil o 2 802 kusů (-33,3 %) na 5 619 kusů (tj. 31,8 % na krajském úhrnu prasat). Třetí nejpočetnější skupinou byla mladá prasata, kterých ve srovnání s koncem roku 2022 ubylo o 1 005 kusů (-29,7 %) na 2 382 kusů (13,5% podíl). Prasata chovná (50 a více kg živé hmotnosti) se na celkovém stavu prasat podílela 11,1 % a jejich stav se meziročně navýšil o 203 kusů (+11,6 %) na 1 956 kusů. V rámci této kategorie dominovaly z 62,1 % prasnice, které byly ze 73,7 % zapuštěné.

Graf 3.14 Výroba jatečných zvířat, mléka a vajec v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet narozených selat v kraji se zvýšil o 0,2 %.

V průběhu roku 2023 se v Libereckém kraji narodilo 41 179 selat, tj. pouze o 86 kusů (0,2 %) více než v roce 2022. Na 1 prasnici připadlo 27,4 selat, tj. meziročně méně o 1,6 kusů. V rámci mezikrajského srovnání se hodnota tohoto ukazatele pohybovala od 12,2 selat v Karlovarském kraji do 37,3 selat v Ústeckém kraji. Hodnota za Liberecký kraj je 2. nejnižší. Úhyn selat do odstavu se oproti roku 2022 snížil o 75 kusů na 6 889 kusů. Na 100 narozených selat připadlo 16,7 uhynulých, meziročně o 0,2 p. b. méně, přesto se jedná o nejvyšší hodnotu mezi kraji. Počet odchovaných selat se meziročně zvýšil o 161 kusů na 34 290 selat a v přepočtu

na 1 prasnici tak připadlo 22,8 selat (meziročně méně o 1,3 kusy). V rámci mezikrajského srovnání je první a poslední místo i umístění našeho kraje shodné s počtem narozených selat na prasnici (Ústecký kraj s 33,5 selaty, Karlovarský kraj s 11,4 selaty, Liberecký kraj 2. nejnižší podíl). Výroba jatečných prasat meziročně poklesla o 582 tun živé hmotnosti (-14,6 %) na 3 413 tun.

U chovu drůbeže došlo v Libereckém kraji k meziročnímu zvýšení o téměř 32 %.

K 31. 12. 2023 bylo v Libereckém kraji chováno 75 095 kusů drůbeže a ve srovnání s koncem roku 2022 tak došlo ke zvýšení stavu o 18 095 kusů, tj. o 31,7 %. Vedle našeho kraje se chovy drůbeže rozrostly ještě v dalších 5 krajích – absolutně i relativně nejvíce ve Zlínském kraji (+232 416 kusů, +49,2 %), dále pak v kraji Ústeckém (+176 079 kusů, +34,0 %), Královéhradeckém (+195 298 kusů, +8,5 %), Plzeňském (+143 385 kusů, +5,4 %) a Jihočeském (+55 915 kusů, +3,4 %). V ostatních regionech se stavy drůbeže snížily. Největší absolutní propad zaznamenal Jihomoravský kraj, který přišel o 1 346 845 kusů drůbeže (-29,1 %). V relativním vyjádření nejvyšší úbytek vykázal Karlovarský kraj, a to -43,4 %.

Chov drůbeže v Libereckém kraji má však zanedbatelný význam.

Mezi kraji početně největší stavy drůbeže evidovali chovatelé ze Středočeského kraje společně s hlavním městem Prahou (4 616 909 kusů, tj. 21,0 % republikového stavu 22,0 mil. kusů). Následoval kraj Pardubický (3 718 102 kusů a 16,9% podíl) a Jihomoravský (3 279 849 kusů, 14,9% podíl). Hodnota překračující 10 % byla ještě vykázána v Plzeňském (2 805 610 kusů, 12,8 %) a Královéhradeckém kraji (2 489 538 kusů, 11,3 %). Chov drůbeže v Libereckém kraji má pouze zanedbatelný význam, jeho podíl na republikovém chovu byl nejnižší a dosáhl 0,3 %.

I přes rozšíření chovu drůbeže se chov nosnic snížil o téměř 21 %.

Přestože v Libereckém kraji došlo k rozšíření chovu drůbeže, počet nosnic se meziročně snížil o 1 161 kusů (-20,8 %) na 4 421 kusů. Podíl na republikovém úhrnu 4 891 871 kusů dosáhl pouze 0,1 %. Počty nosnic poklesly také v dalších 7 regionech – absolutně nejvýrazněji v Pardubickém kraji (-157 207 kusů, -10,6 %), relativně v Karlovarském kraji (-45,5 %). Mezi kraje s meziročním nárůstem počtu nosnic patřil Královéhradecký kraj (+150 076 kusů, +41,2 %), Středočeský kraj společně s hlavním městem Prahou (+315 400 kusů, +34,7 %), Ústecký kraj (+763 kusů, +7,7 %), Olomoucký kraj (+2 193 kusů, +1,4 %) a Plzeňský kraj (+10 297 kusů, +1,2 %). Největší chovy nosnic vykázali zemědělci v Pardubickém kraji (1 321 813 kusů, tj. 27,0 % republikového úhrnu) a ve Středočeském kraji společně s hlavním městem Prahou (1 224 634 kusů, tj. 25,0 %).

Průměrná snáška na nosnici byla mezi kraji nejnižší.

Ve srovnání s rokem 2022 se produkce konzumních vajec v našem kraji snížila o 23,2 % (232 tis. kusů) na 767 tis. kusů. Průměrná snáška na nosnici činila 175,8 vajec (v rámci mezikrajského srovnání nejnižší hodnota) a meziročně se zvýšila o 3,3 kusy (+1,9 %). Nejvyšší průměrná snáška vajec byla zaznamenána v Karlovarském kraji (329,1 kusů).

Na republikové produkci jatečné drůbeže se kraj podílel 1,0 %.

Produkce jatečné drůbeže v Libereckém kraji meziročně vzrostla o 6,0 % na 2 688 tun živé hmotnosti, tj. 1,0% podíl na republikové produkci 258 852 tun živé hmotnosti. Největší objem jatečné drůbeže byl vyroben v Jihomoravském kraji (56 566 tun, tj. 21,9 % na produkci za Českou republiku), nejmenší v Karlovarském kraji (630 tun, 0,2 %).

Liberecký kraj vykázal 3. nejnižší produkci masa (bez drůbežího).

V roce 2023 se výroba masa (bez drůbežího) v Libereckém kraji ve srovnání s rokem 2022 snížila o 204 tun (-10,7 %) na 1 704 tun. Na republikovém úhrnu (268,2 tis. tun) se region podílel 0,6 % a v porovnání s ostatními kraji se jednalo o 3. nejnižší produkci. Největším producentem byl Jihočeský kraj (51 893 tun, tj. 19,3% podíl

na republikovém úhrnu), nejméně masa bylo vyprodukováno v Karlovarském kraji (588 tun). Celková produkce masa v ČR poklesla o 3,3 % a 9 132 tun na 268 221 tun – výroba hovězího a telecího masa vzrostla o 1 647 tun (2,4 %) na 70 230 tun, zatímco výroba vepřového masa se snížila o 10 775 tun (5,2 %) na 197 859 tun.

Zpracování hovězího a telecího masa dosahuje téměř 58 % krajské produkce masa.

V roce 2023 bylo v našem regionu zpracováno 983 tun masa hovězího a telecího, tj. 57,7 % krajské produkce. Meziročně došlo k poklesu výroby o 132 tun (-11,9 %). Nejvíce tohoto druhu masa vyprodukovali zemědělci v Pardubickém kraji (18 977 tun, tj. 27,0% podíl na republikovém úhrnu). Jednoznačně největším producentem vepřového masa je Jihočeský kraj (50 361 tun, tj. 25,5 % republikového úhrnu).

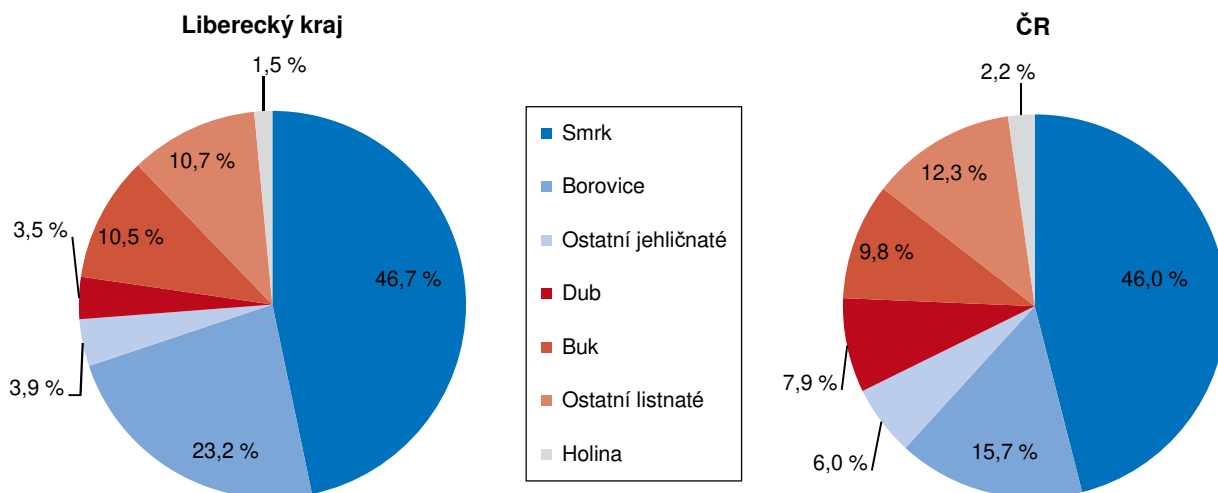
Lesnictví

Lesní pozemky v kraji zabírají 5,3 % republikového úhrnu.

Podle údajů Českého úřadu zeměměřického a katastrálního se lesní pozemky v Libereckém kraji v roce 2023 rozkládaly na rozloze 141 574 ha (tj. 5,3 % republikového celku 2 681,8 tis. ha), tj. meziročně o 113 ha více. Převážnou většinu lesní plochy představovala půda porostní (97,6 %).

Graf 3.15 Druhá skladba dřevin lesních porostů v Libereckém kraji k 31. 12. 2023

Zdroj: ÚHÚL

Kraj vykázal 2. nejnižší podíl na republikové ploše uměle obnovených lesů.

V uplynulém roce bylo v Libereckém kraji zalesněno (tzn. uměle obnoveno) 1 110 ha, tj. o 16 ha (1,5 %) více než v předchozím roce. Podíl našeho kraje na 35 222 zalesněných ha v celé České republice ve výši 3,2 % byl 2. nejnižší mezi kraji. Největší plocha lesů tímto procesem prošla v Kraji Vysočina (8 044 ha, tj. 22,8% podíl na celorepublikovém úhrnu).

Při zalesňování převažují listnaté dřeviny.

Stejně jako v předchozích 4 letech byly při zalesňování v Libereckém kraji v roce 2023 více použity listnaté dřeviny (604 ha, tj. 54,4 % zalesněné plochy), mezi kterými převažoval buk (353 ha, 58,3 % plochy zalesněné listnatými dřevinami) a dub (188 ha, 31,1 %). U jehličnatých dřevin, kterými bylo osázeno 506 ha (45,6 % celkové zalesněné plochy), převažoval smrk (250 ha, tj. 49,5 % plochy zalesněné jehličnany). Druhým v pořadí byla borovice (142 ha, tj. 28,0 % plochy osázené jehličnany). Samovolně (tedy přirozenou obnovou) došlo k zalesnění 460 ha, tj. meziročně o 135 ha více (+41,6 %).

Listnaté dřeviny při zalesňování dominovaly také v dalších 5 krajích.

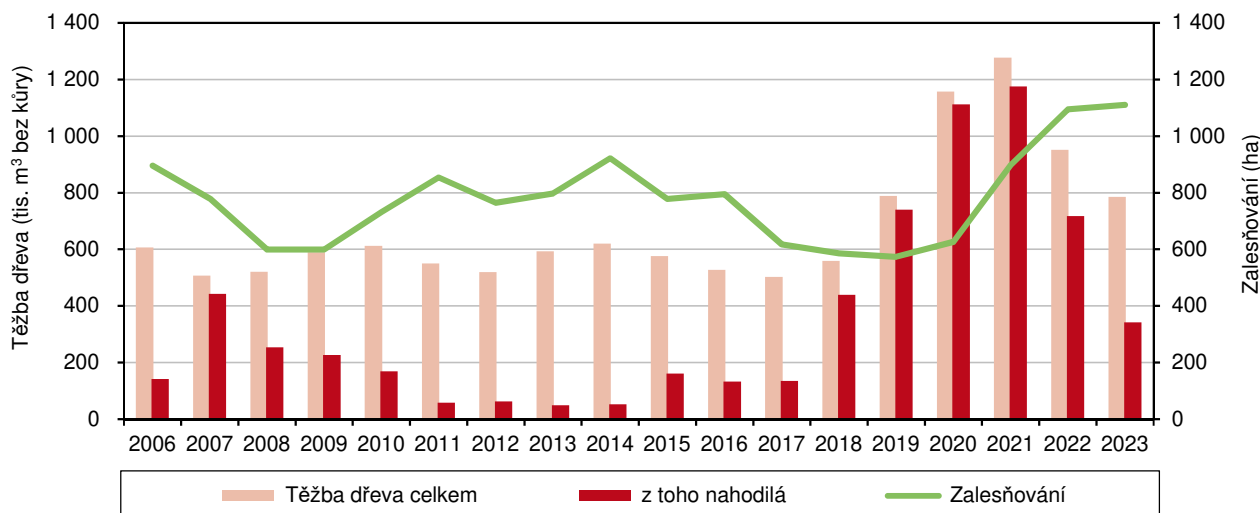
Listnaté dřeviny při zalesňování převažovaly také v dalších 5 krajích – nejvíce v Moravskoslezském kraji (62,5 % na celkové zalesněné ploše v kraji). Následovaly

kraje Ústecký (59,1 %), Zlínský (56,8 %), Jihomoravský (56,6 %), Liberecký a Olomoucký (shodně 54,4 %). V ostatních 7 regionech při výsadbě převážily jehličnany, podíl se pohyboval v intervalu od 50,5 % v Pardubickém kraji do 64,6 % v Jihočeském kraji. Největší rozlohu přirozenou cestou obnoveného lesa vykázal Kraj Vysočina – 1 627 ha představovalo 17,0 % z 9 566 ha lesů přirozeně obnovených v České republice.

Graf 3.16 Těžba dřeva a zalesňování v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Těžba dřeva v kraji meziročně poklesla o 17,4 %.

V roce 2023 bylo v Libereckém kraji vytěženo 785,3 tis. m³ dřeva bez kůry, což bylo o 165,8 tis. m³ (-17,4 %) méně než v roce 2022. Jehličnanů bylo vytěženo 706,2 tis. m³ (tj. 89,9 % celkové těžby) a meziročně se jejich produkce snížila o 175,4 tis. m³ (-19,9 %). Ve struktuře převažoval smrk (69,9 % na celkovém objemu vytěžených jehličnanů), s výrazným odstupem následovala borovice (27,3 %). Těžba listnatých dřevin v objemu 79,2 tis. m³ a s meziročním nárůstem o 13,9 % se orientovala ve větší míře na buk (33,8 % těžby listnatých dřevin). Nahodilou těžbou bylo ve sledovaném roce zpracováno 341,2 tis. m³ dřeva bez kůry (meziročně o 52,4 % méně než v roce 2022), tj. 43,4 % z celkové těžby. Větší část této těžby připadla na nutnou těžbu z hmyzové kalamity (47,2 %), z důvodu živelních bylo vytěženo 27,6 % dřeva. Oba druhy nahodilé těžby však zaznamenaly meziroční pokles – o 65,0 % v případě hmyzové a o 50,2 % v případě živelní.

Podíl Libereckého kraje na celorepublikové těžbě byl 2. nejnížší.

V celé České republice se v roce 2023 vytěžilo 18 492,9 tis. m³ dřeva bez kůry (meziročně -26,4 %), největším producentem dřeva byl Jihočeský kraj s těžbou 2 472,1 tis. m³ dřeva (13,4 % republikového úhrnu). Podíl Libereckého kraje byl po kraji Ústeckém (4,0 %) 2. nejnížší (4,2 %). Podíl nahodilé těžby se pohyboval v rozmezí od 37,7 % v Jihočeském kraji do 82,1 % v Kraji Vysočina. Hodnota za Liberecký kraj byla v tomto srovnání 3. nejnížší.

Prořezávky byly v kraji provedeny na 2 197 ha, což znamenalo 6,0 % meziroční nárůst.

Prořezávky (výchovné zásahy v mladých porostech, jejichž účelem je zejména snížení hustoty porostu a úprava zdravotního i jakostního stavu porostu) byly v Libereckém kraji v průběhu roku 2023 provedeny na 2 197 ha, tj. o 125 ha a 6,0 % více než v roce 2022. Probírky (tzn. úmyslné zásahy v předmyšlných porostech sloužící k usměrnění vlastností porostu po stránce produkční, zajištění odolnosti a stability porostu) byly realizovány na 3 294 ha lesní půdy (meziročně o 1 280 ha a 63,6 % více). Množství dřeva získané z těchto zásahů dosáhlo 178 433 m³ bez kůry (meziročně o 78 519 m³ a 78,6 % více).

Podíl kraje na republikové ošetřené ploše dosáhl 1,0 %.

Chemicky nebo biologicky bylo v Libereckém kraji ošetřeno 633 ha lesní půdy (meziročně více o 377 ha a 147,4 %), i přes uvedený meziroční nárůst je to absolutně nejméně ze všech krajů. Podíl našeho kraje na celkové ošetřené ploše v České republice dosáhl 1,0 %. Škody, které byly způsobeny zvěří, byly ohodnoceny částkou 823 tis. Kč (meziročně 3,3krát více), tj. 1,7 % republikové hodnoty 47 318 tis. Kč a 2. nejnižší hodnota v rámci mezikrajského srovnání. Nejvyšší škody vykázal Jihomoravský kraj (7 026 tis. Kč, tj. 14,8 % republikového úhrnu), nejnižší pak kraj Královéhradecký (551 tis. Kč, tj. 1,2 %).

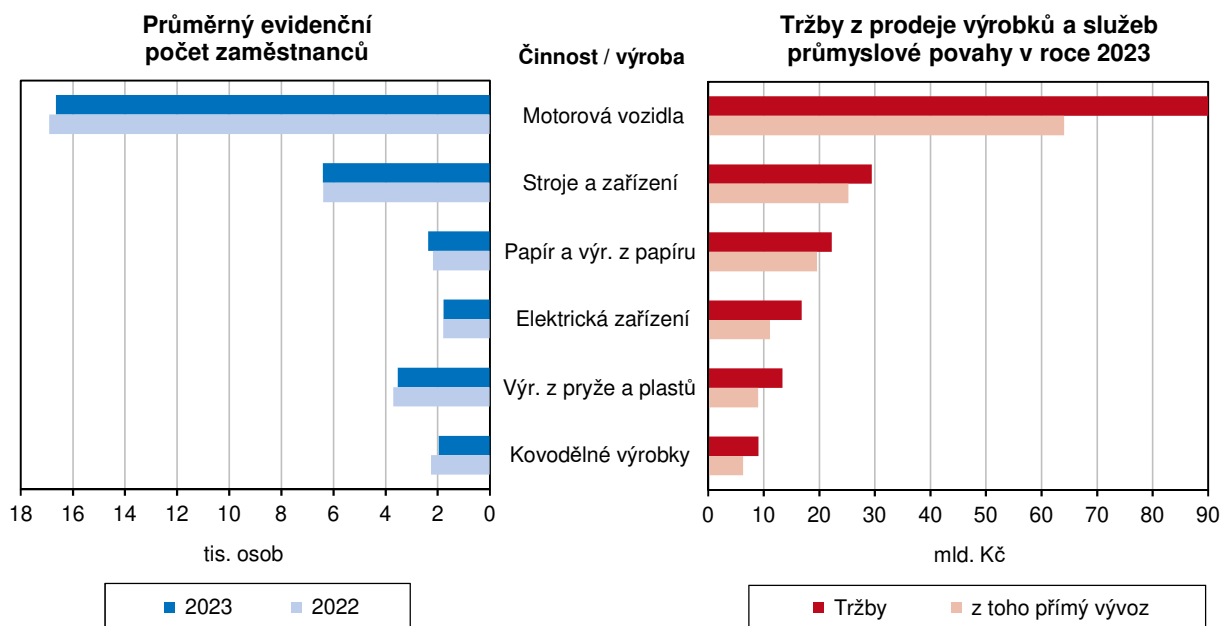
Průmysl

V kraji mělo sídlo 109 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci.

V Libereckém kraji mělo v roce 2023 sídlo 109 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci (meziročně o 1 podnik méně), které zaměstnávaly 43 203 osob (meziročně o 804 osob, tj. o 1,8 % méně). Absolutně nejvíce zaměstnaných v průmyslu vykázal Středočeský kraj, když ve 219 podnicích pracovalo 110 412 zaměstnanců (tj. 13,6% podíl na republikovém úhrnu 812 757 zaměstnaných). Naproti tomu 60 průmyslových podniků v Karlovarském kraji evidovalo 15 578 zaměstnanců (1,9% podíl). Liberecký kraj se na republikovém počtu zaměstnaných podílel 5,3 %, uvedené zastoupení se ve srovnání s rokem 2022 snížilo o 0,05 p. b. V celé České republice se počet zaměstnanců snížil o 7 698 osob (-0,9 %). Zvýšení počtu pracovníků evidovaly pouze 3 kraje – Plzeňský (+1,4 %), Jihomoravský (+0,4 %) a Královéhradecký (+0,2 %). K největšímu propadu v zaměstnanosti došlo u průmyslových podniků v Karlovarském (-3,7 %) a Pardubickém kraji (-3,5 %).

Graf 3.17 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující činnosti ve zpracovatelském průmyslu v Libereckém kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)

Zdroj: ČSÚ

Průměrná hrubá měsíční mzda ve velkých průmyslových podnicích kraje dosáhla částky 43 120 Kč.

Průměrná hrubá měsíční mzda ve velkých průmyslových podnicích Libereckého kraje v roce 2023 dosáhla částky 43 120 Kč a ve srovnání s rokem 2022 se zvýšila o 3 208 Kč (+8,0 %). Nejvýraznější meziroční absolutní i relativní nárůst vykázalo hlavní město Praha (+5 827 Kč, +11,7 %). Nejméně absolutně i relativně vzrostla mzda v Královéhradeckém kraji (+2 403 Kč, +6,1 %). Průměrná mzda v celé České republice se zvýšila o 3 676 Kč (8,7 %) na 46 003 Kč. Mzda dosažená v Libereckém kraji byla o 2 883 Kč nižší než republikový průměr a mezi regiony byla 6. nejvyšší.

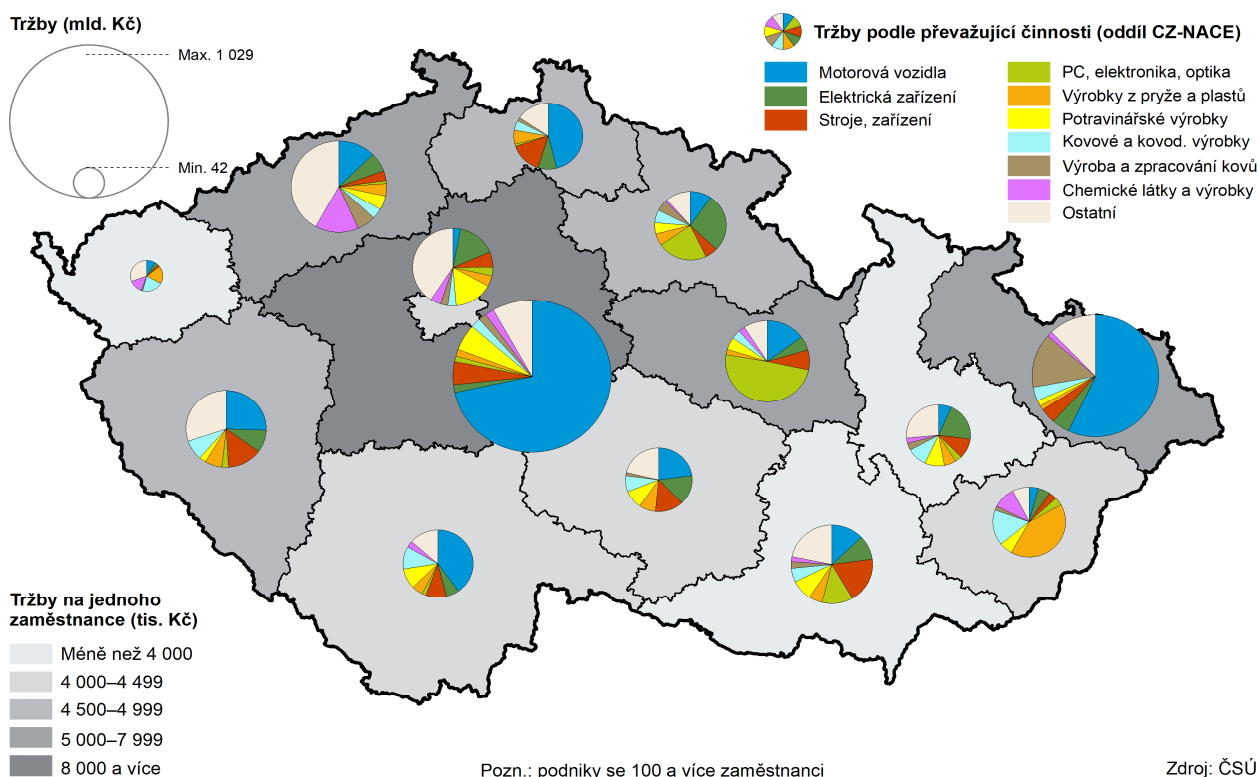

Nejvyšší průměrnou mzdu pobírali zaměstnanci ve Středočeském kraji (55 870 Kč). Nad republikovým průměrem se pohybovala také mzda v hlavním městě Praze (55 760 Kč) a v Ústeckém kraji (48 215 Kč). Nejméně si zaměstnanci v průmyslu vydělali v Olomouckém kraji, ve kterém průměrná mzda dosáhla na 40 214 Kč.

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v běžných cenách byly v rámci mezikrajského srovnání 4. nejnižší.

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v běžných cenách (bez DPH) dosáhly za loňský rok v Libereckém kraji částky 202 439 mil. Kč. V rámci mezikrajského srovnání byly 4. nejnižší, na celorepublikových tržbách (4 822,3 mld. Kč) se podílely 4,2 %. V porovnání s rokem 2022 tržby v našem kraji vzrostly o 8,3 %, v celé republice byl zaznamenán nárůst o 7,1 %. Nejvýraznější přírůstek tržeb byl vykázán v hlavním městě Praze (+43,4 %), naopak nejnižší nárůst byl zaznamenán v Královéhradeckém kraji (+0,5 %). Nižší meziroční tržby evidovaly 3 kraje – Pardubický (-7,4 %), Ústecký (-6,2 %) a Moravskoslezský (-1,1 %).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu podle krajů v roce 2023

Energetika

Téměř 43 % instalovaného výkonu elektráren v ČR připadlo na parní elektrárny.

Podle údajů Energetického regulačního úřadu činil instalovaný výkon elektráren ke konci roku 2023 v České republice 22 093 MW, z toho 42,9 % připadlo na parní elektrárny, téměř jednu třetinu představovaly jaderné elektrárny (29,4 %), již 14,8 % elektrárny fotovoltaické využívající solární energii a více než desetinu vodní a přečerpávací elektrárny (10,4 %). Další 6,2 % připadlo na paroplynové elektrárny, 4,8 % na plynové a spalovací elektrárny a 1,6 % na větrné elektrárny. Meziročně se instalovaný výkon elektráren v České republice zvýšil o 933 MW, tj. o 4,4 %. Relativně i absolutně nejvíce vzrostl výkon fotovoltaických elektráren (+33,6 %, tj. +823 MW). K navýšení došlo také u plynových a spalovacích (+5,1 %, +51 MW), větrných (+0,9 %, +3 MW) a parních elektráren (+0,6 %, +56 MW). K mírnému poklesu o 0,1 % (-1 MW) došlo pouze u elektráren vodních a přečerpávacích. Výkon ostatních elektráren oproti roku 2022 zůstal stejný.

Instalovaný výkon elektráren v Libereckém kraji představoval 1,2 % republikového výkonu.

Z pohledu jednotlivých krajů byla k 31. 12. 2023 skoro jedna čtvrtina celorepublikového výkonu elektrizační soustavy instalována v Ústeckém kraji (5 341 MW), následoval Jihočeský kraj s 13,8% podílem (3 040 MW) a Kraj Vysočina s 12,7% podílem (2 812 MW). Hranici 10 % překročil ještě kraj Středočeský. Na opačném konci žebříčku se umístilo hlavní město Praha (118 MW, 0,5 % z celkového instalovaného výkonu), následoval Liberecký (1,2 %, 271 MW), Zlínský (1,9 %, 417 MW) a Královéhradecký kraj (2,0 %, 445 MW).

Instalovaný výkon parních elektráren byl v mezikrajském srovnání nejnižší.

Nejvyšší instalovaný výkon parních elektráren byl mezi kraji vykázán v Ústeckém kraji (4 035 MW, tj. 42,6 % z 9 472 MW republikového výkonu tohoto typu elektráren), nejnižší v Libereckém kraji (5 MW). O republikový výkon jaderných elektráren (4 290 MW) se podělily 2 kraje – Jihočeský kraj (52,4 %) a Kraj Vysočina (47,6 %). Nejvyšší výkon elektráren využívajících solární energii byl instalován v Jihomoravském kraji (604 MW, tj. 18,5 % z republikového výkonu 3 272 MW), na opačném konci žebříčku se umístil Karlovarský kraj (34 MW, 1,1 %). V Libereckém kraji měly fotovoltaické elektrárny výkon 151 MW (4,6 %). Z celkového instalovaného výkonu vodních a přečerpávacích elektráren 2 288 MW bylo 30,2 % soustředěno ve Středočeském kraji, 29,0 % v Olomouckém kraji a 21,5 % Kraji Vysočina. Na Liberecký kraj připadlo 1,1 % (25 MW) výkonu. Paroplynové elektrárny s celkovým výkonem 1 364 MW fungovaly pouze ve 3 krajích – v Ústeckém (62,0 % výkonu), Karlovarském (29,3 %) a Jihomoravském (8,7 %). Instalovaný výkon plynových a spalovacích elektráren v České republice představoval 1 064 MW. Nejvyšší výkon vykázaly tyto elektrárny ve Středočeském kraji (212 MW, 19,9 %), na Liberecký kraj připadlo 3,9 % (42 MW). Ve 4 krajích, v Ústeckém (25,3 %), Karlovarském (19,7 %), Libereckém (14,2 %) a Olomouckém (13,4 %), byly instalovány téměř tři čtvrtiny republikového výkonu větrných elektráren (342 MW).

Na celkovém instalovaném výkonu v kraji se více než z 80 % podílely elektrárny využívající ekologické zdroje.

Na celkovém instalovaném výkonu elektrizační soustavy v Libereckém kraji ve výši 271,1 MW se více než z 80 % podílely elektrárny využívající ekologické zdroje (55,7 % elektrárny na solární energii, 17,9 % větrné elektrárny a 9,1 % vodní a přečerpávací elektrárny). Na zbývajícím instalovaném výkonu se z 15,5 % podílely plynové a spalovací elektrárny a ze 1,8 % parní elektrárny. Instalovaný výkon elektráren v našem kraji ve srovnání s rokem 2022 vzrostl o 24,9 MW (+10,1 %), a to zejména v důsledku zvýšení fotovoltaických elektráren (+27,1 MW) a částečně i plynových a spalovacích elektráren (+0,4 MW). Naopak ke snížení došlo u vodních a přečerpávacích a také u větrných elektráren (o 1,1 resp. 1,5 MW).

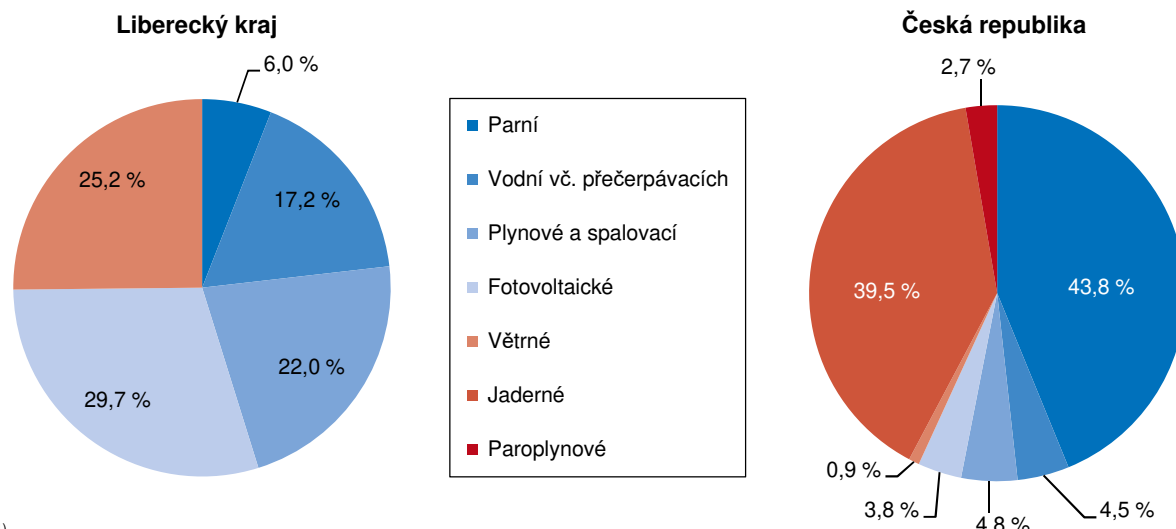
V roce 2023 se v kraji vyrobilo 0,6 % z celkového objemu elektřiny vyrobené v ČR.

V roce 2023 se podle údajů ERÚ v Libereckém kraji vyrobilo 440,8 GWh elektřiny (brutto), tj. pouze 0,6 % z celkového objemu elektřiny vyrobené v České republice (76 938,5 GWh). Z celkového vyrobeného množství elektřiny pocházelo 72,0 % z alternativních zdrojů – v solárních elektrárnách bylo vyrobeno 130,8 GWh (41,2 %), ve větrných 110,9 GWh (34,9 %) a ve vodních elektrárnách 75,9 GWh (23,9 %). V celé České republice se alternativní zdroje podílely na výrobě elektřiny pouze 9,1 % (7 021,1 GWh). Podíl Libereckého kraje na celkové republikové „ekologické“ výrobě elektřiny tak činil 4,5 %, podíl na výrobě elektřiny ve větrných elektrárnách pak dokonce 15,8 %. V plynových a spalovacích elektrárnách bylo v našem kraji vyrobeno 96,9 GWh (22,0 %) a v parních elektrárnách 26,3 GWh (6,0 %). Naproti tomu v celé České republice 43,8 % vyrobené elektřiny připadlo na parní elektrárny, 39,5 % na jaderné, 4,8 % na plynové a spalovací, 3,8 % na fotovoltaické, 2,8 % na vodní, 2,7 % na paroplynové, 1,4 % na přečerpávací a na větrné elektrárny pouze 0,9 %.

Graf 3.18 Výroba elektřiny brutto¹⁾ podle technologie elektráren v roce 2023

Zdroj: ERÚ

¹⁾ Výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů).

Meziročně došlo v kraji ke snížení množství vyrobené elektřiny brutto o 4,5 %.

Meziročně došlo v Libereckém kraji ke snížení množství vyrobené elektřiny brutto o 20,9 GWh (-4,5 %). Podíl na tomto výsledku mají pouze elektrárny plynové a spalovací, ve kterých došlo k poklesu o 45,9 GWh, tj. o 32,1 %. Ke zvýšení výroby došlo u ostatních typů elektráren. Nejvíce u vodních, a to o 9,9 GWh (+15,1 %). Ve fotovoltaických a větrných elektrárnách výroba meziročně vzrostla (+8,4 GWh a 3,8 %, resp. +6,6 GWh a +6,3 %). K mírnému navýšení došlo ještě u parních elektráren, které vykázaly nárůst výroby elektřiny o 0,1 GWh, tj. +0,5 %. Také v případě České republiky došlo meziročně k výraznějšímu snížení výroby elektřiny o 7 763,2 GWh, což je -9,2 %. Nejvíce se na tom podílely elektrárny parní (-17,8 % a -7306,2 GWh) a paroplynové (-17,6 % a -444,7 GWh), dále plynové a spalovací (-5,1 % a -200,7 GWh) a jaderné (-2,0 % a -611,3 GWh). Na druhé straně došlo k nárůstu u elektráren větrných (+9,4 % a 60,3 GWh), vodních a přečerpávacích (+10,9 % a 336,5 GWh) a fotovoltaických (+16,2 % a 402,9 GWh).

Spotřeba elektřiny netto se pak snížila o 2,8 %.

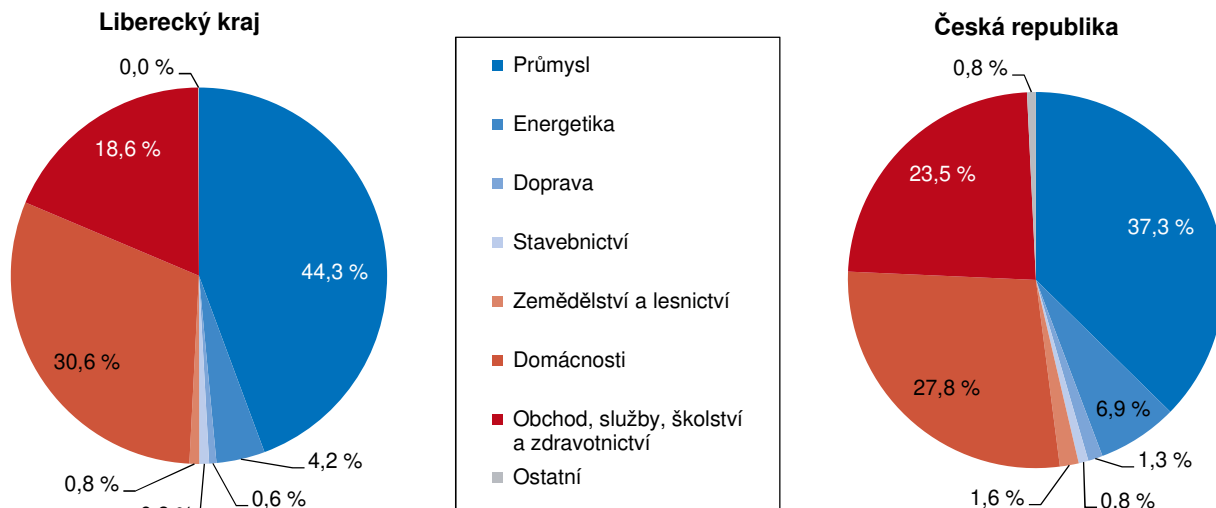
V roce 2023 se v Libereckém kraji spotřebovalo 2 401,0 GWh elektřiny netto², tj. 4,3 % spotřeby celé České republiky (55 764,9 GWh). Meziročně se spotřeba v kraji snížila o 68,2 GWh (-2,8 %), v České republice zaznamenala pokles o 1 934,4 GWh (-3,4 %). Z pohledu sektorů národního hospodářství se nejvíce elektřiny v kraji spotřebovalo v průmyslu, a to 1 064,5 GWh (44,3 % z celkové roční spotřeby kraje). Druhý největší objem ve výši 733,6 GWh (30,6 %) spotřebovaly domácnosti. V odvětví obchodu, služeb, školství a zdravotnictví bylo spotřebováno 446,3 GWh (18,6 %) elektřiny. Nejmenší spotřebu elektřiny vykázalo odvětví dopravy (14,7 GWh), následovalo stavebnictví (20,0 GWh) a zemědělství a lesnictví (20,3 GWh) – dohromady 2,3 %. Ve srovnání s rokem 2022 došlo k poklesu spotřeby ve všech sektorech národního hospodářství, nejméně o -1,0 % (-10,9 GWh) v průmyslu, nejvíce o -9,5 % (-2,1 GWh) ve stavebnictví. Absolutně nejvíce ale ušetřily domácnosti, když svoji spotřebu snížily o 30,9 GWh (-4,0 %). V celé České republice se v průmyslové výrobě spotřebovalo 37,3 % elektřiny, 27,8 % spotřebovaly domácnosti a na obchod, služby, školství a zdravotnictví připadlo 23,5 % z republikové spotřeby. Stavebnictví, doprava a zemědělství a lesnictví představovalo 3,7 % spotřeby elektrické energie. I zde většina sektorů národního hospodářství svoji spotřebu meziročně snížila, relativně nejvíce zemědělství (-7,7 %,

² netto spotřeba = brutto spotřeba – vlastní spotřeba na výrobu elektřiny – spotřeba na přečerpávání v přečerpávacích vodních elektrárnách – ztráty v sítích, přitom brutto spotřeba = brutto výroba – saldo zahraničních výměn

-75,2 GWh), absolutně průmysl (-1 155,8 GWh, -5,3 %). Domácnosti ušetřily 2,1 % energie, tj. 339,0 GWh. Pouze dvě oblasti zvýšily svoji spotřebu – energetika o 446,6 GWh, tj. o 13,1 % a nepatrně také obchod, služby, školství a zdravotnictví (+99,3 GWh, tj. +0,8 %).

Graf 3.19 Spotřeba elektřiny netto¹⁾ podle odvětví spotřeby v roce 2023

Zdroj: ERÚ

¹⁾ Spotřeba elektřiny netto = spotřeba elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav a spotřeba subjektů přímo napojených na danou výrobu.

V Libereckém kraji bylo ke konci roku 2023 evidováno 91 033 odběratelů zemního plynu.

Podle údajů Energetického regulačního úřadu bylo v Libereckém kraji ke konci roku 2023 evidováno 91 033 odběratelů zemního plynu, tj. meziročně o 1,0 % méně a 3,3 % z celkového počtu 2 752 442 evidovaných odběratelů v České republice. Struktura odběratelů v našem kraji se ve srovnání s rokem 2022 nezměnila a ve sledovaném roce z 90,0 % převažovaly domácnosti. Mezi další zákazníky patřilo 8 729 maloodběratelů (9,6 %), 282 středních odběratelů (0,3 %) a 88 velkoodběratelů (0,1 %). Stlačený plyn (CNG) odebíralo nadále 9 subjektů. Meziročně však ve všech skupinách zákazníci ubyli – počet velkoodběratelů se snížil o 4,3 %, střední odběratelé zaznamenali pokles o 2,1 %, domácností bylo méně o 1,0 % a maloodběratelů o 0,8 %.

Meziročně se spotřeba zemního plynu v našem regionu snížila o 11,2 %.

V Libereckém kraji bylo v roce 2023 spotřebováno 258,0 mil. m³ zemního plynu, tj. nejméně za dobu sledování spotřeby podle krajů od roku 2004. Meziročně se spotřeba této komodity v našem regionu snížila o 11,2 %. Podíl na celorepublikovém úhrnu 6 660,5 mil. m³ (bez spotřeby ostatního plynu, tj. vlastní spotřeba, ztráty a změnu akumulace na distribučních soustavách, vlastní spotřebu výrobců plynu a plyn pro pohon kompresních stanic na přepravní soustavě) pak činil 3,9 %. Celorepubliková spotřeba meziročně poklesla o 10,2 %. Z pohledu odebraného množství byli ve sledovaném roce v našem kraji nejvýznamnější skupinou odběratelů velkoodběratelé (109 388 tis. m³, tj. 42,4 % odebraného plynu v kraji). Domácnosti odebraly 63 826 tis. m³ (24,7 %), maloodběratelé 51 213 tis. m³ (19,9 %) a střední odběratelé 31 053 tis. m³ (12,0 %) zemního plynu.

Úspora velkoodběratelů, domácností i maloodběratelů byla srovnatelná.

Meziročně nižší spotřebu zaznamenaly v kraji všechny zákaznické skupiny. Nejvýraznější pokles byl dosažen u odběratelů CNG (-12,5 %). Úspora velkoodběratelů, domácností i maloodběratelů však byla srovnatelná, tj. od -11,3 % do -12,0 %. Střední odběratelé zaznamenali snížení spotřeby ve výši 7,3 %.

Spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele v kraji byla nejnižší od roku 2010.	Spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele dosáhla v roce 2023 v Libereckém kraji 779 m ³ , tzn. meziročně o 93 m ³ méně. Jednalo se tak o nejnižší spotřebu od roku 2010. Průměrná spotřeba plynu v domácnostech na 1 odběratele v celé České republice činila 693 m ³ , spotřeba v našem kraji tak byla vyšší o 86 m ³ .
Podstatná část zemního plynu slouží k vytápění.	Ve spotřebě plynu jsou v kraji, obdobně jako v celé České republice, patrné výraznější sezónní výkyvy, a to vzhledem k tomu, že podstatná část zemního plynu slouží k vytápění. Podíl spotřeby v jednotlivých měsících se na roční spotřebě v Libereckém kraji pohyboval v rozmezí od 3,0 % v červenci do 14,2 % v prosinci. Na každý ze zimních měsíců (leden, únor, prosinec) připadalo vždy více než 13 % roční spotřeby, zatímco spotřeba v letním období (červen, červenec, srpen) a také v měsíci září nepřevýšila 4% hranici. V případě domácností jsou sezonní rozdíly ve spotřebě zemního plynu ještě výraznější a v rámci jednotlivých měsíců se v roce 2023 podíly pohybovaly od 1,5 % v červenci, resp. 1,6 % v srpnu a září, kdy se plyn v domácnostech využívá pouze k vaření a v části domácností také k ohřevu teplé vody, do 17,0 % v prosinci.
Spotřeba zemního plynu v Libereckém kraji byla 3. nejnižší.	Z pohledu jednotlivých krajů byla nejvyšší spotřeba zemního plynu v roce 2023 zaznamenána v Ústeckém (987,6 mil. m ³ , tj. 14,8% podíl na celorepublikové spotřebě) a ve Středočeském kraji (902,2 mil. m ³ , tj. 13,5% podíl). Více než 10 % se na spotřebě podílel také kraj Jihomoravský (12,4 %), Moravskoslezský (11,1 %) a hlavní město Praha (10,2 %). Nejmenší „odběr“ zemního plynu vykázaly kraje Karlovarský (182,7 mil. m ³ , tj. 2,7 %) a Jihočeský (226,7 mil. m ³ , tj. 3,4 %). Spotřeba v Libereckém kraji byla 3. nejnižší.
Meziroční pokles spotřeby v kraji byl 5. nejvyšší.	Meziročně nižší spotřebu zemního plynu evidovaly všechny kraje. Relativní pokles se pak napříč regiony pohyboval v rozmezí od -5,6 % v Karlovarském kraji do -12,3 % v Jihomoravském kraji. Meziroční pokles v Libereckém kraji byl 5. nejvyšší.
Spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele v kraji byla 4. nejvyšší.	Spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele v roce 2023 byla nejvyšší ve Středočeském kraji, když zde dosáhla 907 m ³ . Spotřeba za Liberecký kraj byla v tomto případě 4. nejvyšší. Pod republikovým průměrem se pohybovala spotřeba v 5 krajích, nejnižší byla zjištěna v Moravskoslezském kraji (507 m ³).

Stavebnictví, stavební povolení

Na území kraje mělo sídlo 11 středních a velkých stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci.	V roce 2023 mělo na území Libereckého kraje sídlo 11 středních a velkých stavebních podniků (podniky s 50 a více zaměstnanci), ve kterých bylo zaměstnáno 1 474 osob. Ve srovnání s rokem 2022 se jejich počet snížil o 23 osob (-1,5 %).
Na celkovém počtu zaměstnanců stavebních podniků v ČR se kraj podílel 1,9 %.	Meziročně nižší počet zaměstnanců evidovaly stavební firmy také v dalších 8 krajích. K relativně nejvyššímu poklesu došlo v Karlovarském kraji (-17,1 %, -117 osob), nejvyšší úbytek v absolutním vyjádření byl vykázán v Ústeckém kraji (-339 osob, -6,0 %). Ve zbývajících 5 krajích se zaměstnanost v rámci uvedených stavebních podniků vyvíjela opačně, nárůst počtu zaměstnanců se pak pohyboval v rozmezí od +0,04 % v Moravskoslezském kraji do +10,9 % v Královéhradeckém kraji. Dalšími kraji jsou Jihomoravský, hlavní město Praha a Plzeňský. Na celkovém počtu zaměstnanců stavebních podniků v České republice (78 946 osob) se Liberecký kraj podílel 1,9 %, tj. 2. nejnižší podíl po kraji Karlovarském (0,7 %). Nejvíce zaměstnanců zaměstnávaly stavební firmy v hlavním městě Praze (30 174 osob, tj. 38,2 %).

Základní stavební výroba zařadila Liberecký kraj v mezikrajském srovnání na 3. nejnižší pozici.

Základní stavební výroba (ZSV) v objemu 3 849 mil. Kč běžných cen zařadila Liberecký kraj v mezikrajském srovnání na 3. nejnižší pozici. Meziročně se hodnota prací realizovaných středními a velkými podniky v kraji zvýšila o 104 mil. Kč, tj. +2,8 %. Na uvedeném výsledku se ve větší míře podílel nárůst tuzemských prací v oblasti pozemního stavitelství (+19,4 %), inženýrské stavitelství zaznamenalo 10,4% přírůstek. V celkovém objemu ZSV byly práce v oblasti pozemního stavitelství zastoupeny 49,2 %, podíl inženýrského stavitelství dosáhl 44,9 %.

Meziroční nárůst stavebních prací zaznamenaly všechny kraje kromě Jihočeského.

Meziroční nárůst stavebních prací zaznamenaly všechny ostatní kraje kromě Jihočeského kraje, ve kterém ZSV poklesla o 2,9 %. Nejvýraznější přírůstek byl vykázan v případě Plzeňského kraje (+20,8 %), kterému ovšem s objemem stavebních prací ve výši 10 074 mil. Kč příslušela 7. nejnižší pozice mezikrajského srovnání. Nejnižší zvýšení ZSV bylo zaznamenáno v Ústeckém kraji (+1,1 %), následoval náš region. Největší objem ZSV pak byl realizován v hlavním městě Praze (103 424 mil. Kč). V 8 krajích převažovaly ve struktuře ZSV práce spojené s pozemním stavitelstvím, kromě našeho kraje také v krajích Karlovarském, Královéhradeckém a všech moravských krajích. Meziroční přírůstek ZSV v oblasti pozemního stavitelství byl nejvyšší v Moravskoslezském kraji (+40,5 %), zatímco v krajích Ústeckém, Královéhradeckém, Pardubickém a v Kraji Vysočina došlo k mírnému poklesu. V Moravskoslezském kraji byl v roce 2023 naopak zaznamenán největší, a to téměř čtvrtinový pokles objemu inženýrských staveb. Ke snížení došlo také v krajích Jihočeském, Jihomoravském a Olomouckém, nejvyšší zvýšení inženýrského stavitelství bylo zaznamenáno v kraji Královéhradeckém (+29,3 %).

Produktivita práce ze základní stavební výroby se v roce 2023 v kraji meziročně zvýšila o 4,4 %.

Produktivita práce ze základní stavební výroby (tj. přepočet objemu základní stavební výroby na 1 pracovníka) se v roce 2023 v Libereckém kraji meziročně zvýšila o 4,4 % na 2 611 tis. Kč běžných cen. Hodnota se o 404 tis. Kč pohybovala pod republikovým průměrem a v mezikrajském srovnání se umístila na 5. nejnižší příčce. Nejvyšší produktivita byla zaznamenána v hlavním městě Praze (3 428 tis. Kč), nejnižší ve Zlínském kraji (2 024 tis. Kč). Největší nárůst tohoto ukazatele evidovaly stavební firmy z Karlovarského kraje (+32,6 %), ve dvou krajích produktivita poklesla, a to v Královéhradeckém (-0,1 %) a v Jihočeském (-2,8 %).

Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců stavebních firem v kraji činila 45 601 Kč.

Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců středních a velkých stavebních firem z Libereckého kraje v roce 2023 dosáhla 45 601 Kč, meziročně je to o 2 765 Kč (6,5 %) více. K meziročnímu nárůstu mezd došlo také v ostatních regionech, přičemž ten nejmenší absolutně i relativně byl zaznamenán v Plzeňském kraji (+2 380 Kč, tj. +5,0 % na 49 606 Kč). Absolutně nejvíce si polepšili zaměstnanci stavebních firem v hlavním městě Praze (+5 896 Kč na 57 237 Kč), o něco méně si polepšili v Karlovarském kraji (+5 836 Kč na 37 904 Kč) a jednalo se o nejvyšší relativní zvýšení (+18,2 %). Proti průměru České republiky (49 776 Kč) byla mzda v našem kraji nižší o 4 175 Kč a mezi všemi krajemi byla 7. nejvyšší. Nejméně pobírali zaměstnanci ve stavebních firmách v Královéhradeckém kraji (37 153 Kč), nejvíce v hlavním městě Praze.

Investiční aktivita meziročně poklesla.

V průběhu roku 2023 stavební úřady v Libereckém kraji vydaly celkem 3 521 stavebních povolení, tj. meziročně o 471 povolení a 11,8 % méně.

Více než polovina povolení směřovala na výstavbu budov.

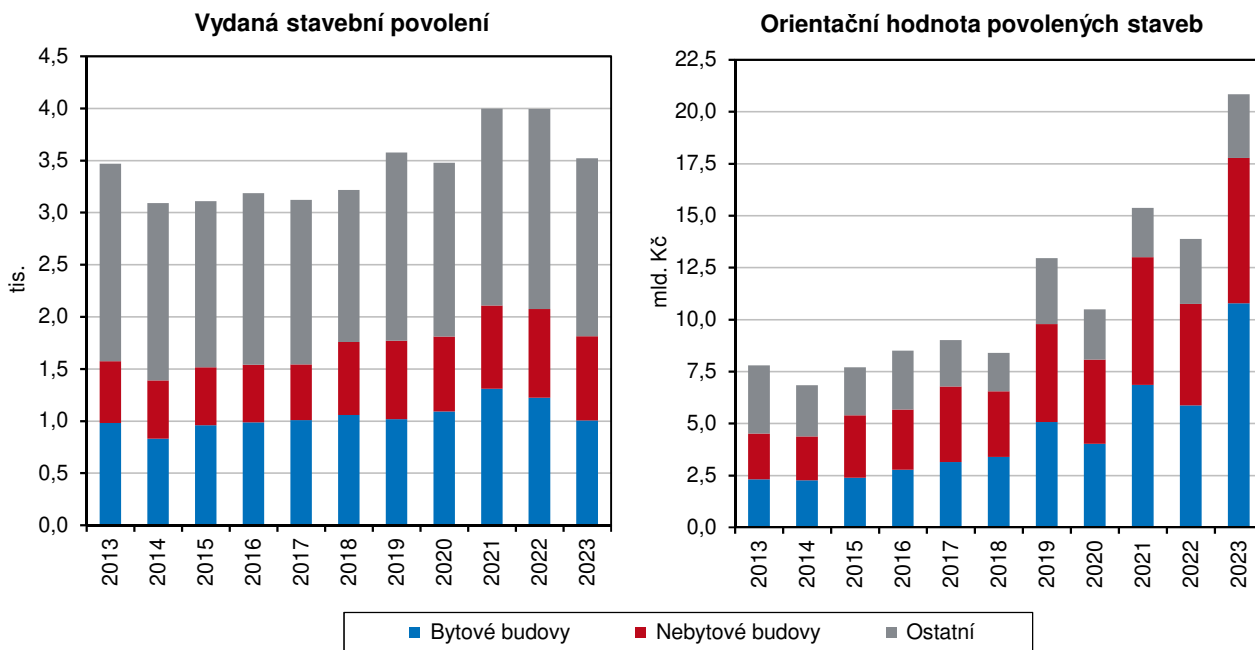
Na výstavbu budov bylo v Libereckém kraji vystaveno 1 813 povolení (tj. 51,5 % celkového počtu povolení v kraji) a meziročně zájem o tento druh výstavby poklesl o 12,5 %. V rámci budov připadlo na bytové budovy 1 005 povolení (55,4 % z počtu povolení na budovy a meziročně méně o 17,9 %), přičemž 50,3 % těchto staveb

bude realizováno novou výstavbou a 49,7 % změnou již dokončených staveb. Dalšíh 808 povolení bylo vydáno na nebytové stavby (44,6 % z celkového počtu povolení na budovy a meziročně -4,7 %) a v jejich případě je preferována změna dokončených staveb (58,2 %). Na inženýrské stavby v kraji připadlo celkem 1 708 stavebních povolení (48,5 % všech vydaných povolení), jejich počet se meziročně snížil o 11,0 %.

Graf 3.20 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet vydaných stavebních povolení v kraji byl 3. nejnižší.

Meziročně se počet vydaných stavebních povolení snížil jak v úhrnu za celou Českou republiku (-8 650 povolení, -10,1 %), tak také ve zbývajících 13 krajích. Absolutně i relativně nejvyšší pokles byl vykázán ve Středočeském kraji (-2 592 povolení, tj. -15,6 %), přesto tento kraj mezi ostatními kraji zaznamenal nejvyšší stavební aktivitu (14 011 povolení, tj. 18,1 % republikového úhrnu 77 399 povolení). Nejnižší absolutní i relativní pokles vykázalo hlavní město Praha (-54 povolení, -1,8 %). Nejméně povolení bylo vydáno v Karlovarském kraji, když 1 988 povolení představovalo 2,6% podíl na republikovém úhrnu. Podíl Libereckého kraje činil 4,5 % a patřila mu tak ještě po hlavním městě Praze 3. nejnižší pozice.

Pouze v Plzeňském kraji převládala povolení na výstavbu inženýrských staveb.

Ve 13 krajích převažovala povolení vydaná na výstavbu budov, podíl se pohyboval v intervalu od 51,5 % v Libereckém kraji do 78,7 % v hlavním městě Praze. Pouze v Plzeňském kraji ve struktuře povolení z 56,1 % převládala povolení na výstavbu inženýrských staveb.

Orientační hodnota vydaných stavebních povolení se v kraji meziročně zvýšila o 50,3 %

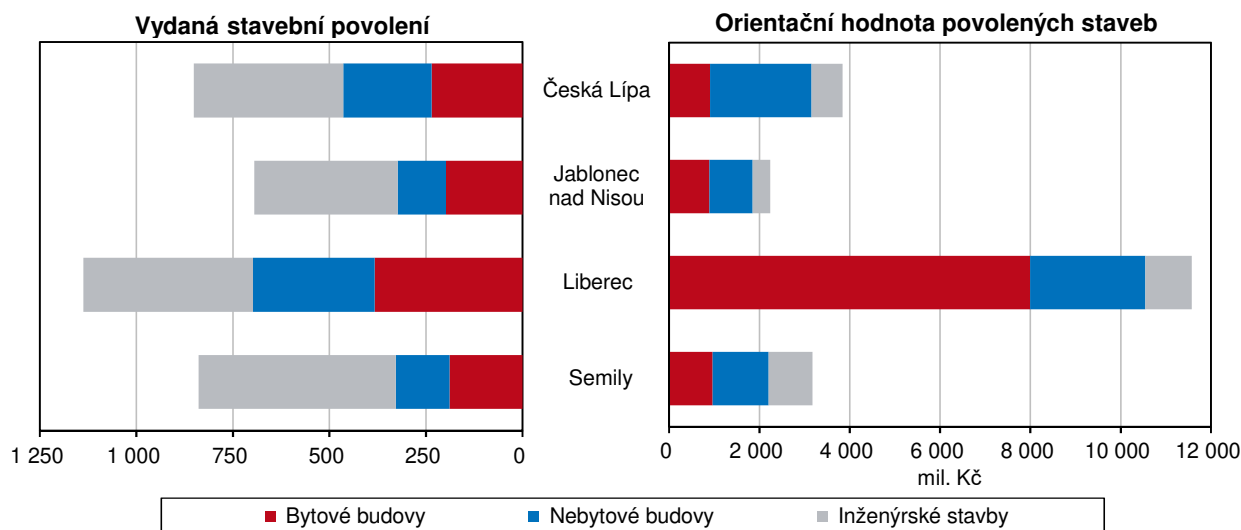
Orientační hodnota vydaných stavebních povolení v Libereckém kraji v roce 2023 se meziročně zvýšila o 6 974 mil. Kč (+50,3 %) na částku 20 843 mil. Kč. Převážná část prostředků bude proinvestována na budovách (85,3 %), jejich objem se zvýšil o 7 019 mil Kč (+65,3 %) na 17 774 mil. Kč. Opačný vývoj vykázal objem prostředků na inženýrské stavby, když meziročně poklesl o 45 mil. (-1,4 %) na 3 069 mil. Kč.

Orientační hodnota za celou Českou republiku zaznamenala nárůst o 86 560 mil. Kč (+16,8 %) na 601 651 mil. Kč a stejný vývoj byl vedle Libereckého kraje vykázán s různou intenzitou v dalších 9 krajích. Nejvyšší absolutní přírůstek vykázal

Jihomoravský kraj (+19 538 mil. Kč), nejvyšší relativní pak Olomoucký kraj (+53,4 %). Zbývající 4 kraje zaznamenaly meziroční pokles orientační hodnoty staveb – jsou to Středočeský, hlavní město Praha, Plzeňský a nejvýraznější absolutní i relativní propad byl zjištěn v Královéhradeckém kraji (-9 911 mil. Kč, tj. -26,7 %).

Graf 3.21 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v okresech Libereckého kraje v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

Na 1 stavební povolení vydané v kraji připadla částka 5 920 tis. Kč.

Na 1 stavební povolení vydané v našem kraji připadla částka 5 920 tis. Kč, která se o 1 854 tis. Kč pohybovala pod průměrem za Českou republiku (7 773 tis. Kč). Mezi kraji se jedná o 6. nejvyšší hodnotu. Nejnižší hodnota byla vykázána v Jihočeském kraji (3 596 tis. Kč), nejvyšší v hlavním městě Praze (16 770 tis. Kč).

Bytová výstavba

V minulém roce byla v kraji zahájena výstavba 1 217 bytů, tedy meziročně méně o 15,7 %.

V průběhu roku 2023 byla v Libereckém kraji zahájena výstavba 1 217 bytů, tj. meziročně o 227 bytů a 15,7 % méně. Ve struktuře zahájených bytů zcela jednoznačně ze 77,7 % převažuje nová výstavba nad změnou již dokončených staveb (22,3 %). V nových rodinných domech bude realizováno 48,9 % bytů, v nových bytových domech vznikne 28,5 % bytů, v nebytových budovách 10,7 % bytů.

V ČR byl vykázán 15,5% pokles.

V České republice bylo v roce 2023 zahájeno celkem 35 700 bytů, tj. ve srovnání s rokem 2022 o 6 542 bytů (15,5 %) méně. Pokles zahájené bytové výstavby postihl většinu krajů, výjimkou byl pouze Karlovarský a Jihočeský kraj. Prvně jmenovaný kraj vykázal 12,4% nárůst, druhý 1,8% nárůst. Absolutně nejvyšší propad byl vykázán ve Středočeském kraji (-1 506 bytů, -19,9 %), relativní pokles dosáhl nejvyšší hodnoty v Olomouckém kraji (-34,6 %, tj. -780 bytů). I přes uvedené výsledky je centrem stavebního dění Středočeský kraj, ve kterém bude vystavěno 6 045 bytů, tj. 16,9 % republikového úhrnu. S mírným odstupem následují Jihomoravský kraj (5 784 bytů, 16,2% podíl) a hlavní město Praha s 5 720 zahájenými byty a 16,0% podílem. Nejméně bytů bylo ve sledovaném období zahájeno v Karlovarském kraji (950 bytů, 2,7% podíl). Převaha nové výstavby nad úpravami již dokončených staveb byla vykázána ve všech krajích, její podíl se pohyboval v rozmezí od 57,8 % v Ústeckém kraji do 87,9 % v Pardubickém kraji. Více než polovina bytů v nových rodinných domech vznikne v pěti krajích, nejvyšší podíl vykázal Zlínský kraj (67,3 %). Naopak v hlavním městě Praze vznikne 74,2 % bytů v nových bytových domech.

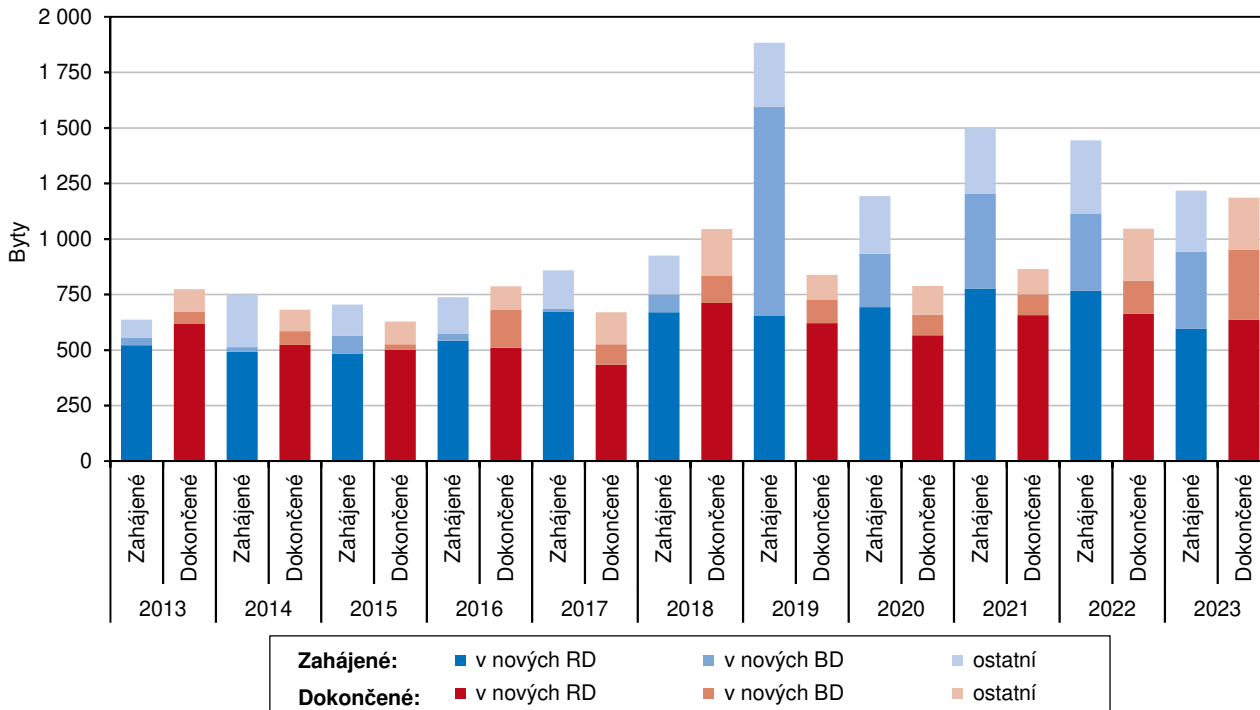

V případě dokončených bytů došlo v kraji naopak k meziročnímu nárůstu o 13,4 %.

V roce 2023 bylo v Libereckém kraji dokončeno celkem 1 186 bytů, což znamená meziroční přírůstek o 140 bytů a 13,4 %. Mezi zkolaudovanými byty dominovala z 80,8 % nová výstavba. Téměř 54 % bytů vzniklo v nových rodinných domech, 26,6 % v nových bytových domech a pouze 1,0 % bytů bylo dokončeno v nebytových budovách.

Graf 3.22 Bytová výstavba v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V celé republice bylo meziročně dokončeno o 3,3 % bytů méně.

V celé České republice bylo v průběhu roku 2023 dokončeno 38 082 bytů, meziročně o 1 316 bytů a 3,3 % méně. Stejně jako v Libereckém kraji pozitivní meziroční vývoj vykázaly další 4 kraje. Nejvyšší absolutní přírůstek vykázal Jihomoravský kraj (+632 bytů, +13,5 %), nejvyšší relativní přírůstek potom Jihočeský kraj (+17,7 %, +356 bytů). Ve zbývajících 9 krajích dokončená bytová výstavba meziročně poklesla, absolutně nejvýrazněji ve Středočeském kraji (-1 251 bytů, -15,9 %), nejvyšší relativní pokles vykázal Olomoucký kraj (-20,7 %, -527 bytů).

Nadpoloviční podíl bytů v nových rodinných domech byl vykázán v 11 krajích.

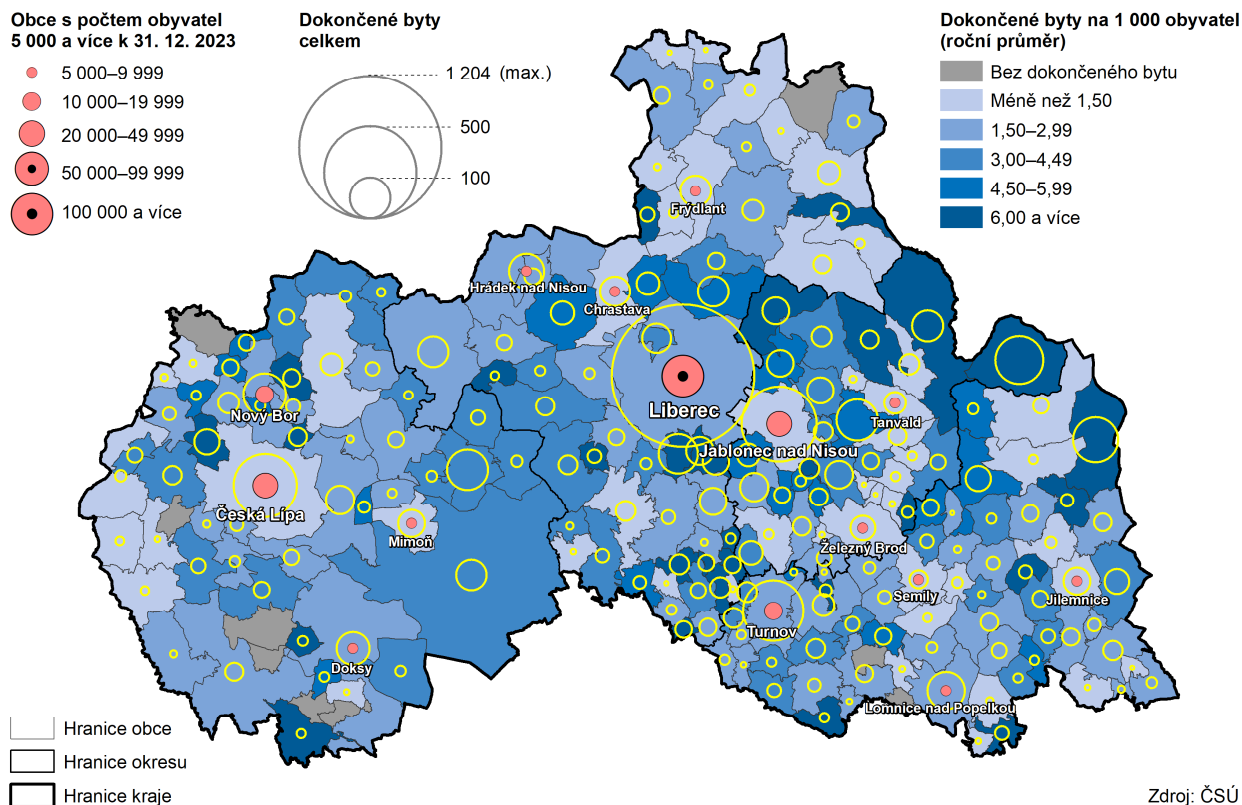
Podíl bytů dokončených novou výstavbou se mezi kraji pohyboval v intervalu od 78,2 % v Moravskoslezském kraji do 94,8 % v hlavním městě Praze. Nadpoloviční podíl bytů v nových rodinných domech byl vykázán v 11 krajích – nejvyšší podíl vykázal Ústecký kraj (76,0 %), nejnižší hlavní město Praha (9,3 %). Zde pro změnu převažovaly byty dokončené v nových bytových domech (85,1 %), na druhé straně žebříčku se s 5,0% podílem umístil Ústecký kraj.

Přimo v Liberci byla dokončena pětina bytů krajského úhrnu.

Ve městě Liberci bylo v roce 2023 dokončeno 228 bytů, což představovalo téměř pětinu všech bytů dokončených v tomto roce v celém Libereckém kraji (19,2 %). Druhou příčku s 89 dokončenými byty obsadilo město Jablonec nad Nisou a třetí město Turnov (87 dokončených bytů). Deset a více dokončených bytů vykázalo v našem regionu 19 měst a obcí, alespoň 1 byt byl dokončen ve 161 městech a obcích. Zbývajících 54 měst a obcí vykázalo v loňském roce nulovou bytovou výstavbu. Z uvedeného počtu připadalo 46,3 % na obce s 200 až 499 obyvateli, dalších 29,6 % představovaly nejmenší obce do 199 obyvatel, 18,5 % připadlo na obce s 500 až 999 obyvateli a zbývajících 5,6 % tvořily obce s 1 000 až 1 999

obyvateli. Nejvíce obcí, ve kterých nebyl dokončen ani 1 byt, evidoval okres Semily (19 obcí). Následoval okres Česká Lípa (16 obcí) a Liberec (14 obcí). Nejméně jich pak bylo zaznamenáno na Jablonecku (5 obcí). Největší obcí bez dokončených bytů bylo město Jablonec nad Jizerou, naopak nejmenší byla obec Troskovice.

Bytová výstavba podle obcí Libereckého kraje v letech 2018 až 2023

Zdroj: ČSÚ

Z hlediska intenzity bytové výstavby byla nejlepší situace v obci Vítkovice.

Z hlediska intenzity bytové výstavby, tedy počtu dokončených bytů v přepočtu na 1 000 obyvatel, byl v roce 2023 největší zájem o výstavbu v obci Vítkovice, když zde bylo realizováno 93,41 bytů. S výrazným odstupem následovala obec Chotovice (22,10 ‰). Krajská hodnota intenzity bytové výstavby dosáhla 2,63 bytů na 1 000 obyvatel.

V období let 2019 až 2023 bylo 50 a více bytů dokončeno v 15 městech a obcích kraje.

V horizontu posledních pěti let bylo v Libereckém kraji dokončeno celkem 4 722 bytů. V období let 2019 až 2023 bylo 50 a více bytů dokončeno v 15 městech a obcích kraje – nejvíce ve městě Liberci (897 bytů). Na druhém místě se umístilo město Jablonec nad Nisou (308 bytů) a na třetím město Turnov (203 bytů). Více než stovka bytů byla zkolaudována také ve městě České Lípa (188 bytů), v obci Vítkovice (108 bytů) a ve městě Harrachov (104 bytů). Ani jeden dokončený byt v posledním pětiletí evidovalo 9 obcí regionu, většina z nich patřila do okresu Česká Lípa (6 obcí) a jednalo se o sídla s maximálně 500 obyvateli.

V celém kraji bylo v letech 2019 až 2023 na 1 000 obyvatel dokončeno 10,80 bytů.

V celém kraji bylo v letech 2019 až 2023 na 1 000 obyvatel dokončeno 10,80 bytů. Nejméně intenzivněji se výstavba v tomto období vyvíjela v obci Vítkovice (316,72 ‰). Na dalších místech se umístila obec Bedřichov se 106,51 byty, následovalo město Harrachov se 79,09 byty na 1 000 obyvatel. Z obcí, ve kterých byl v uvedeném časovém horizontu dokončen alespoň 1 byt, byla nejnižší intenzita výstavby vykázána ve městě Kamenický Šenov (0,76 ‰) a v obci Dolní Řasnice (1,81 ‰).

Ceny nemovitostí

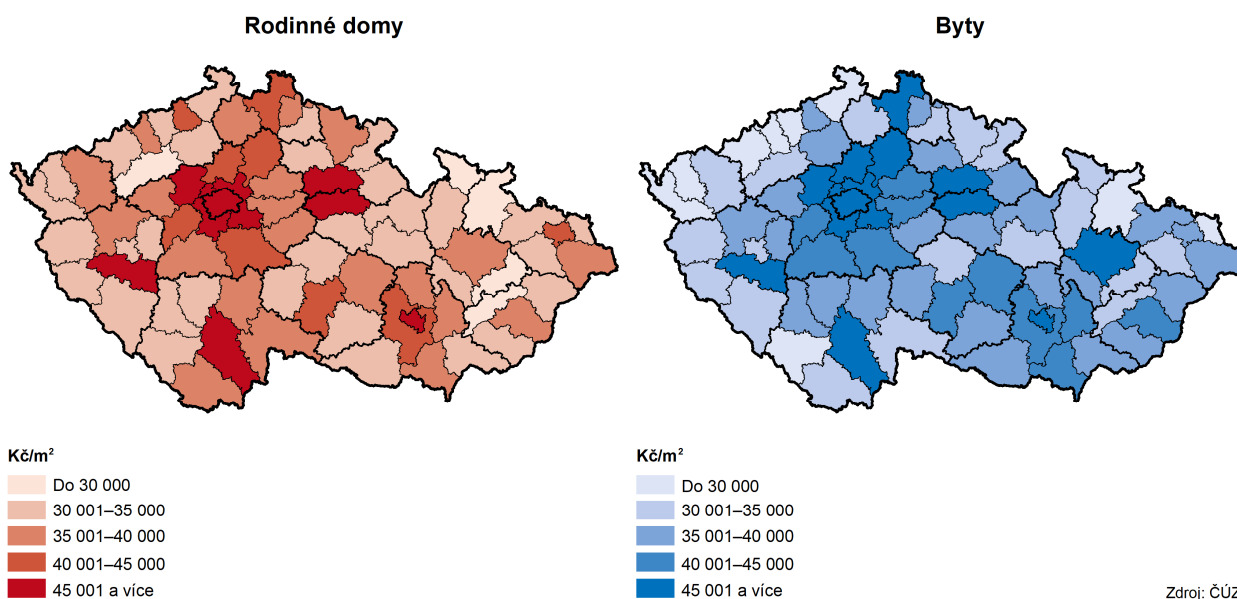
Ceny rodinných domů v kraji se v roce 2022 meziročně zvýšily o 8,9 %.

Ceny rodinných domů v Libereckém kraji se v roce 2022 se meziročně zvýšily o 8,9 %. Nejvyšší průměrná cena byla v roce 2022 zaznamenána v hlavním městě Praze (104 195 Kč/m²), následoval Středočeský (65 912 Kč/m²) a Jihomoravský kraj (48 001 Kč/m²). Náš region se v případě těchto cen umístil na 4. nejvyšší pozici. Nejméně za 1 m² v případě rodinných domů v průměru zaplatili obyvatelé z Olomouckého kraje (38 518 Kč). Meziročně vyšší jednotkovou cenu rodinných domů zaznamenaly v roce 2022 všechny kraje a relativní přírůstek se pohyboval v rozmezí od 6,9 % v Kraji Vysočina do 20,6 % v Olomouckém kraji. Přírůstek uvedený v případě Libereckého kraje byl 3. nejnižší.

V porovnání okresů celé republiky byly nejdražší rodinné domy prodávány na území hlavního města Prahy.

V rámci 77 okresů ČR byly „nejdražší“ rodinné domy prodávány v již zmíněném hlavním městě Praze a dále v okrese Praha-východ (95 418 Kč/m²) a Praha-západ (94 004 Kč/m²). S nejnižší průměrnou kupní cenou ve výši 33 007 Kč/m² žebříček uzavírá okres Bruntál. Průměrné ceny zjištěné v okresech Libereckého kraje patřili k těm vyšším, tj. okres Liberec obsadil 10. nejvyšší pozici s částkou 51 869 Kč/m², okres Jablonec nad Nisou se umístil na 22. příčce (44 633 Kč/m²), okres Česká Lípa na 29. (43 064 Kč/m²) a okres Semily na 34. pozici (42 096 Kč/m²).

Průměrné kupní ceny rodinných domů a bytů podle okresů v období let 2020 až 2022

U ceny bytů došlo v kraji k meziročnímu navýšení o 22,3 %.

Ceny bytů se v roce 2022 v našem regionu ve srovnání s předchozím rokem zvýšily o 22,3 %. Po kraji Ústeckém (+24,3 %) se jednalo o druhý nejvyšší meziroční cenový nárůst, v roce 2021 byly meziročně vyšší o 18,6 %. Nejvyšší průměrnou jednotkovou cenu bytu v roce 2022 vykázalo hlavní město Praha (112 677 Kč/m²), následované Jihomoravským (67 223 Kč/m²) a Středočeským krajem (55 558 Kč/m²). V těchto krajích byl zároveň zaznamenán nejnižší meziroční nárůst cen bytů, tj. +12,3 %, +17,6 % a +17,2 %. Průměrná kupní cena zjištěná v našem regionu byla 8. nejvyšší. Nejnižší jednotkové kupní ceny bytů pak byly evidovány v Ústeckém (35 952 Kč/m²).

Průměrná kupní cena bytů v okrese Liberec byla v meziokresním srovnání 11. nejvyšší.

Mezi okresy České republiky vykázalo nejvyšší průměrnou kupní cenu bytů již zmíněné hlavní město Praha, druhý v pořadí byl okres Brno-město s cenou 83 188 Kč/m² a třetí okres Hradec Králové s průměrnou cenou dosahující hodnoty 69 077 Kč/m². Na opačném konci žebříčku se s 28 310 Kč za 1 m² umístil okres

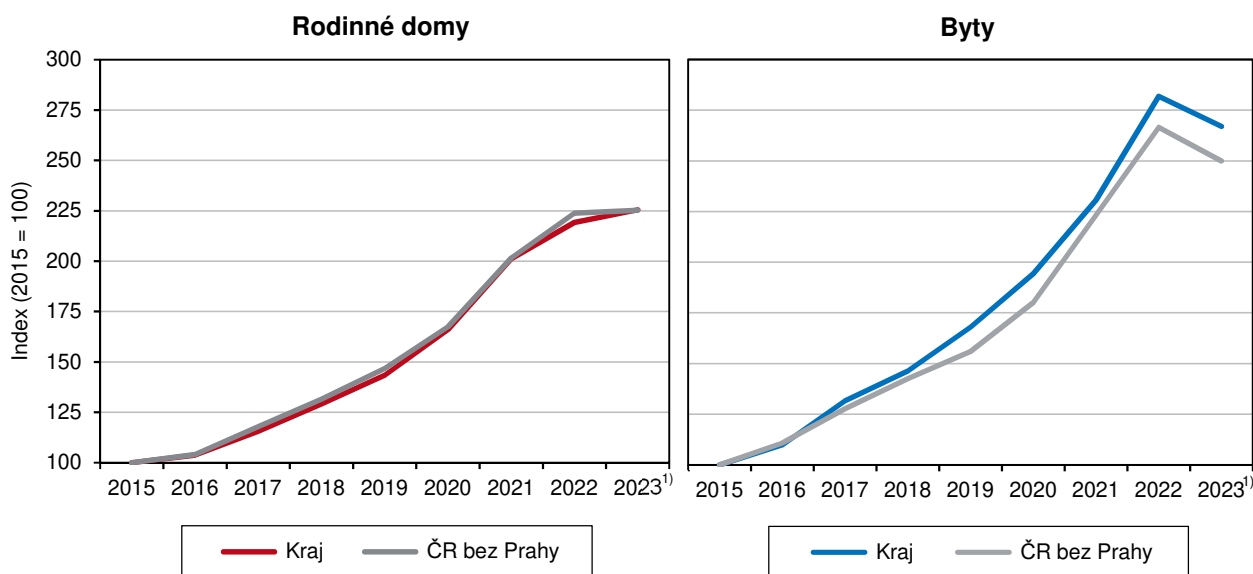
Sokolov. Průměrná kupní cena bytů v okrese Liberec byla v uvedeném srovnání 11. nejvyšší (55 072 Kč/m²), naopak v rámci kraje nejnižší cena zjištěná v okrese Česká Lípa byla 20. nejnižší (41 356 Kč/m²).

Průměrná jednotková kupní cena rodinných domů v kraji byla v rámci mezikrajského srovnání 4. nejvyšší.

Průměrná jednotková kupní cena rodinných domů v Libereckém kraji dosáhla v letech 2020–2022 (tříletý průměr) 39 801 Kč za 1 m², tj. 93,1 % republikového průměru (42 763 Kč/m²) a 4. nejvyšší hodnota mezi kraji. Nejdražše se rodinné domy prodávaly v hlavním městě Praze (91 986 Kč/m², tj. 215,1 % průměru ČR) a nadprůměrné ceny byly zjištěny ještě také ve Středočeském kraji (55 868 Kč/m², tj. 130,6 % průměru). Naopak tomu bylo v kraji Zlínském, ve kterém se 1 m² mohl v průměru pořídit „pouze“ za 32 356 Kč (75,7 % průměru).

Graf 3.23 Indexy cen nemovitostí v Libereckém kraji a ČR (roční průměr)

Zdroj: ČÚZK

¹⁾ údaje za rok 2023 jsou předběžné

V průměru let 2020–2022 bylo v kraji realizováno nejvíce prodejů rodinných domů v obcích do 2 000 obyvatel.

V průměru let 2020–2022 bylo v Libereckém kraji realizováno 908 převodů (prodejů) rodinných domů, přičemž největší část těchto domů se nacházela v obcích s méně než 2 000 obyvateli (39,5 %). Z celkového počtu prodávaných rodinných domů v letech 2020–2022 se nejdražší rodinné domy v rámci kraje prodávaly v okrese Liberec (44 567 Kč/m²), z pohledu velikostních skupin obcí pak v obcích s více než 50 tis. obyvateli, do této kategorie v našem regionu patří pouze město Liberec (58 616 Kč/m²). Nejlevnější rodinné domy bylo možné pořídit v okrese Semily (34 352 Kč/m²).

Nejlevnější rodinné domy se mezi 77 okresy ČR prodávaly v okrese Bruntál.

Z porovnání všech okresů České republiky vyplývá, že nejdražší rodinné domy byly v průměru období 2020–2022 prodávány v hlavním městě Praze (91 986 Kč/m²). Více než 70 tis. Kč za 1 m² by zájemce zaplatil v okrese Praha-východ a Praha-západ. Z okresů našeho kraje se nejvýše umístil okres Liberec (10. místo), následoval okres Jablonec nad Nisou (24. místo), okres Česká Lípa (38. pozice) a okres Semily (44. pozice). Meziokresní tabulku pak s nejnižší jednotkovou cenou uzavřel okres Bruntál (28 289 Kč/m²).

Průměrná velikost prodávaných rodinných domů v kraji činila 91 m².

Průměrná velikost prodávaných rodinných domů v úhrnu let 2020–2022 za Českou republiku činila 88 m², v našem regionu byly rodinné domy ještě o 3 m² větší.

Nejmenší rodinné domy v kraji byly prodávány v okrese Semily (84 m²), největší v okrese Jablonec nad Nisou (97 m²).

Cena prodáváných bytů v kraji byla v rámci mezikrajského srovnání 5. nejnižší.

V případě bytů se 1 m² v Libereckém kraji v průměru let 2020–2022 prodával za 39 505 Kč. V porovnání s celorepublikovým průměrem je to o 25,8 % (13 717 Kč) méně. Nejdražší byty byly k dispozici v hlavním městě Praze (99 503 Kč/m², tj. 187,0 % průměru ČR), nejlevnější pak v Karlovarském kraji (30 222 Kč/m², tj. 56,8 % průměru ČR). Výše zmíněná cena v našem kraji byla 5. nejnižší.

Napříč okresy celé republiky byly nejdražší byty na území hlavního města Prahy, nejlevnější v okrese Sokolov.

Napříč okresy České republiky byly nejvyšší kupní ceny bytů zjištěny v hlavním městě Praze (již zmíněných 99 503 Kč/m²), nejnižší v okrese Sokolov (23 509 Kč/m²). Mezi okresy Libereckého kraje se nejvýše s cenou 45 995 Kč/m² umístil okres Liberec (12. pozice), na 40. místě následoval okres Jablonec nad Nisou (36 880 Kč/m²), na 56. pozici okres Semily (34 478 Kč/m²) a nejlevněji se byty prodávaly v okrese Česká Lípa (31 493 Kč/m², tj. 64. příčka žebříčku).

V posledním tříletém období bylo v kraji převedeno 2 714 bytů.

V průběhu sledovaného tříletého období bylo v našem regionu realizováno 2 714 převodů (prodejů) bytů, více než 44 % se uskutečnilo v okrese Liberec. Naopak v okrese Semily bylo realizováno pouze 6,8 % z celkového počtu převodů.

Jejich průměrná plocha dosáhla 62 m².

Byty prodávané v Libereckém kraji měly v průměru 62 m², což je o 1 m² více než činil republikový průměr. Průměrná velikost bytů v rámci krajů České republiky se pak pohybovala od 58 m² v Ústeckém kraji do 65 m² v Jihomoravském kraji. V našem kraji byly nejmenší byty prodávány v okrese Česká Lípa (60 m²), největší pak v okrese Liberec a Jablonec nad Nisou (shodně 63 m²).

Doprava

Celková délka pozemních komunikací v kraji se meziročně snížila.

Podle údajů Ředitelství silnic a dálnic ČR celková délka pozemních komunikací k 1. 1. 2024 v Libereckém kraji činila 2 403,8 km a ve srovnání se stavem k 1. 1. 2023 se jejich délka snížila o 8,1 km.

Na území Libereckého kraje se nachází jediný úsek dálnice o délce 4,6 km.

Z této délky představují 1 569,4 km (65,3 %) silnice 3. třídy, 485,5 km silnice 2. třídy (20,2 %) a 344,4 km (14,3 %) silnice 1. třídy. Jediný úsek dálnice (0,2 %) na území našeho kraje vede od Turnova na hranici kraje směrem na Prahu a nachází se v okresech Semily (0,5 km) a Liberec (4,1 km). Téměř 30 % silniční sítě se nachází na území okresu Liberec, nejméně rozsáhlou sítí komunikací disponuje okres Jablonec nad Nisou (19 % krajského úhrnu). Více než jedna třetina silnic 1. třídy je situována v okrese Liberec, 28,7 % v okrese Česká Lípa, 21,1 % v okrese Jablonec nad Nisou a 15,2 % v okrese Semily.

Hustota silniční sítě v kraji převyšuje průměr České republiky.

Hustota silniční sítě v Libereckém kraji je 76,0 km na 100 km² území a převyšuje průměr České republiky (70,8 km na 100 km² území). Nejvyšší hustotu vykazuje Středočeský kraj (88,4 km/100 km²) a nejnižší hlavní město Praha (16,1 km/100 km²). V rámci našeho kraje se nejnižší hustotou silniční sítě vyznačuje okres Česká Lípa (59,8 km na 100 km²), na jehož území se nachází bývalý Vojenský újezd Ralsko. Naopak nejvyšší hustotu komunikací registruje okres Jablonec nad Nisou (104,3 km na 100 km²), přestože část jeho území zabírají Jizerské hory. Vyšší hustotu silniční sítě mají v republice pouze dva okresy, a to Kladno a Praha-východ.

Vozovka na silnicích a dálnicích v Libereckém kraji byla tvořena téměř výhradně asfaltovým povrchem (2 392,6 km, tj. 99,5 % všech silnic a dálnic v kraji).

V kraji bylo meziročně evidováno o 2,6 % více osobních aut.

Podle údajů z centrálního registru vozidel bylo v Libereckém kraji ke konci roku 2023 evidováno 256 942 osobních aut (vč. dodávkových). Počet osobních aut se každým rokem zvyšuje, v porovnání s rokem 2013 se zvýšil o 65 309 vozidel (o 34,1 %), meziroční nárůst činil 2,6 % (více o 6 519 aut). Meziročně vzrostl rovněž počet nákladních automobilů (+2,8 % na 27 831 aut), motocyklů (+2,8 % na 53 896 motocyklů) a také autobusů a mikrobusů (+1,1 % na 1 099 vozidel), jejich počet však dlouhodobě příliš neroste a v průběhu posledních 10 let spíše kolísá. Počet tahačů z dlouhodobého pohledu klesá, od roku 2013 jich ubylo o více než polovinu na 104 zařízení.

Na 1 obyvatele kraje připadlo 0,57 osobního automobilu.

Na 1 obyvatele Libereckého kraje v roce 2023 připadlo 0,57 osobního automobilu, na 1 automobil v průměru připadlo 1,75 obyvatel kraje. V celé České republice připadlo na 1 osobní automobil v průměru 1,67 obyvatele, tato hodnota je nejnižší v hlavním městě Praze (1,33) a nejvyšší v Moravskoslezském kraji (1,93).

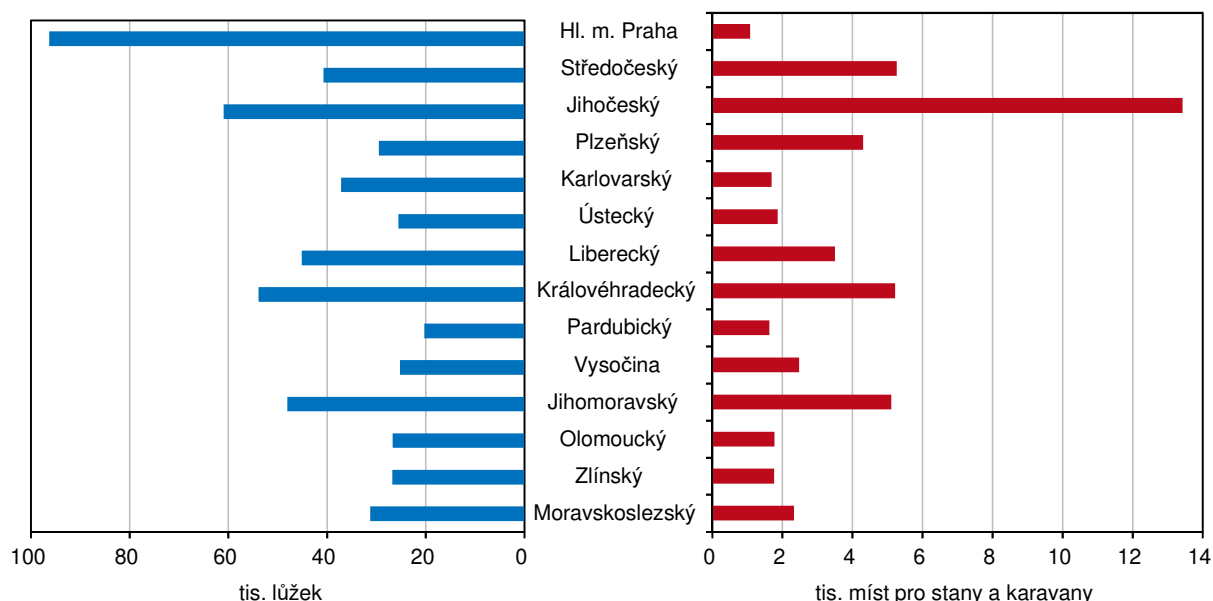
Cestovní ruch

Cestovní ruch v Libereckém kraji představuje 2,2 % regionální HPH.

Význam cestovního ruchu pro hospodářství lze vyjádřit podílem na celkovém objemu hrubé přidané hodnoty. Z tohoto pohledu můžeme toto odvětví v Libereckém kraji považovat za okrajové, když představovalo 2,2 % regionální hrubé přidané hodnoty. Přímou v tomto oboru pracovalo 7 910 osob, tj. 3,8% podíl na celkové zaměstnanosti v kraji.

Graf 3.24 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle krajů v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 bylo na území kraje evidováno 949 hromadných ubytovacích zařízení.

V roce 2023 bylo v Registru ubytovacích zařízení na území Libereckého kraje evidováno 949 hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) a ve srovnání s loňským rokem se jejich počet snížil o 43 subjektů (-4,3 %). Meziročně poklesl počet zařízení téměř ve všech kategoriích – nejvýraznější úbytek vykázaly penziony (-27 zařízení). Počet tříhvězdičkových hotelů se snížil o 5 zařízení, počet ostatních hotelů a ostatních HUZ shodně o 4 subjekty. Provoz ukončily 2 chatové osady a 3 turistické ubytovny. O 1 zařízení se rozšířila nabídka čtyřhvězdičkových hotelů, stejný přírůstek byl vykázán v případě kempů. Z regionálního pohledu se počet HUZ snížil ve všech okresech kraje, a to následovně: -19 zařízení v okrese Semily, -16 zařízení v okrese Jablonec nad Nisou, -5 zařízení v okrese Česká Lípa a -3 zařízení v okrese Liberec.

Podíl na republikovém počtu zařízení představoval 9,2 %.

Podíl našeho kraje na republikovém úhrnu 10 293 zařízení dosáhl 9,2 % a v rámci mezikrajského srovnání byl 4. nejvyšší. Největším počtem HUZ disponuje Jihočeský kraj – 1 272 zařízení představovalo 12,4 % republikového úhrnu. Více než 1 000 zařízení bylo provozováno také v Královéhradeckém (1 159 zařízení, 11,3 %) a Jihomoravském kraji (1 001 zařízení, tj. 9,7 %). Na opačném konci žebříčku se s 377 zařízeními a 3,7% podílem umístil Pardubický kraj, pod 500 zařízení najdeme ještě v Kraji Vysočina (454, tj. 4,4 %).

Liberecký kraj obsadil první místo mezikrajského žebříčku v případě přepočtu HUZ na 10 000 obyvatel.

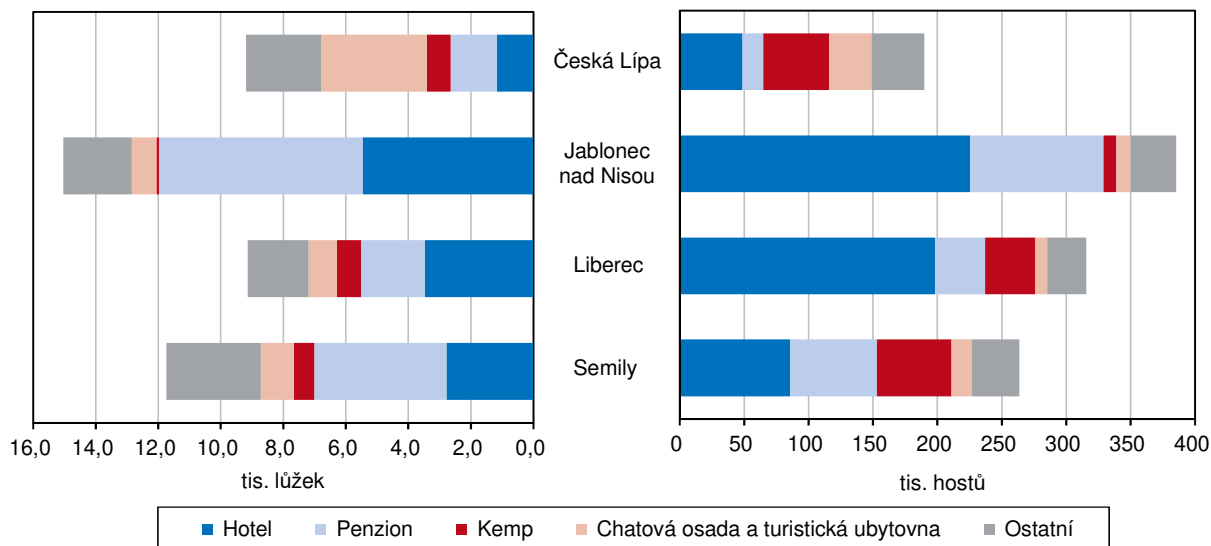
První místo mezikrajského žebříčku obsadil Liberecký kraj v případě přepočtu HUZ na 10 000 obyvatel (21,1 zařízení), poslední místo patřilo Moravskoslezskému kraji společně se Středočeským krajem (5,6 zařízení). V případě přepočtu HUZ na 100 km² nejvyšší hodnotu dosáhlo hlavní město Praha (170,1 zařízení), nejnižší Kraj Vysočina (6,7 zařízení). Libereckému kraji tentokrát patřila druhá příčka s hodnotou 30,0 zařízení.

Téměř polovinu hromadných ubytovacích zařízení na území kraje představují penziony.

Ve struktuře hromadných ubytovacích zařízení na území Libereckého kraje dlouhodobě převažují penziony. V roce 2023 bylo provozováno 463 těchto zařízení, což představuje 48,8 % všech HUZ. Ve struktuře 169 hotelů převažovala tříhvězdičková zařízení (110 zařízení, tj. 65,1 % všech hotelů), hosté se pak dále mohli ubytovat také ve 34 čtyřhvězdičkových hotelech, 9 dvouhvězdičkových i jednohvězdičkových hotelech a v 7 hotelech garni. V Libereckém kraji stále není klientele k dispozici pětihvězdičkový hotel. Ubytovací nabídku doplňovalo 64 turistických ubytoven, 40 chatových osad, 33 kempů a 180 ostatních ubytovacích zařízení (např. léčebné lázně, rekreační zařízení podniků či odborových svazů, školicí střediska, domovy mládeže, vysokoškolské koleje, podnikové ubytovny a jiná ubytovací zařízení vyčleňující lůžkovou kapacitu pro cestovní ruch).

Graf 3.25 Počet lůžek a hosté ubytovaní v HUZ podle kategorie ubytovacího zařízení a okresů Libereckého kraje v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

Kromě hlavního města Prahy a Karlovarského kraje převažují penziony také v ostatních krajích.

Podobně jako v našem kraji také v dalších 11 převažují penziony, jejichž procentní zastoupení se pohybuje v intervalu od 36,1 % v Kraji Vysočina do 55,8 % v Jihomoravském kraji. Výjimku představují hlavní město Praha a Karlovarský kraj, ve kterých v nabídce ubytovacích zařízení dominují hotely (67,3 % v prvním případě, 43,4 % ve druhém případě).

Meziroční úbytek pokojů i lůžek v kraji souvisí především se snížením počtu penzionů a tříhvězdičkových hotelů.

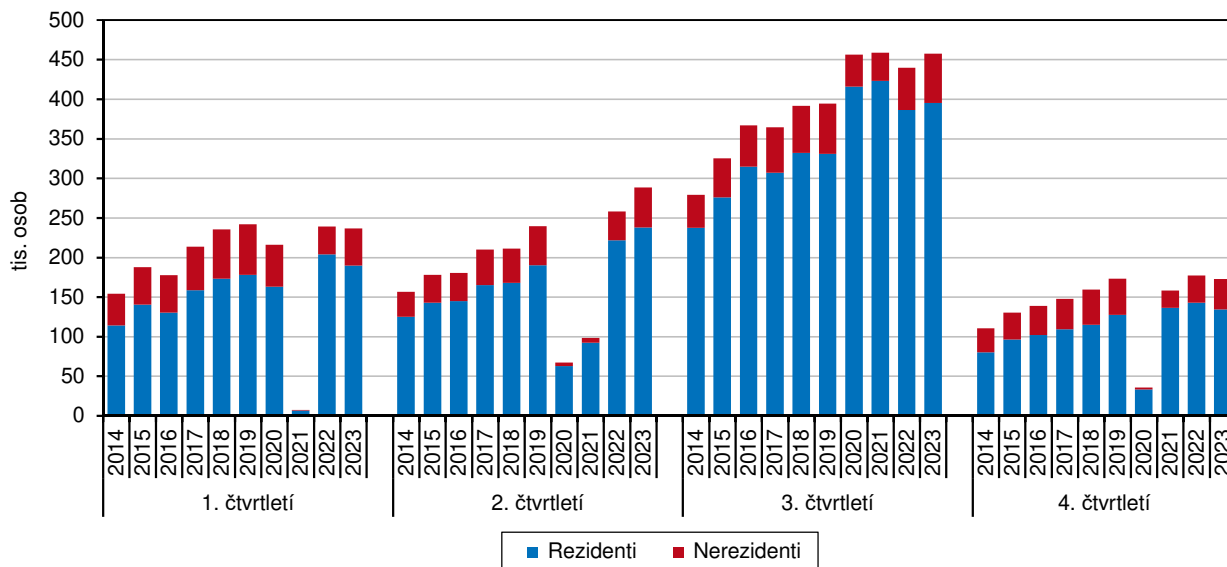
Hromadná ubytovací zařízení v Libereckém kraji v roce 2023 disponovala 14 829 pokojů (meziročně -762 pokojů a 6,7 % republikové kapacity 220 420 pokojů) a 45 088 lůžky (meziročně -2 067 lůžek a 7,9 % republikové kapacity 567 195 lůžek). Meziroční úbytek pokojů i lůžek souvisí především se snížením počtu penzionů (-292 pokojů, -858 lůžek) a tříhvězdičkových hotelů (-212 pokojů, -498 lůžek). Celkově bylo v hotelech soustředěno 5 221 pokojů s 12 855 lůžky, v penzionech bylo k dispozici 4 627 pokojů s 14 265 lůžky. Chatové osady disponovaly 927 pokojů a 3 463 lůžky, v turistických ubytovnách se nacházelo 692 pokojů a 2 671 lůžek, v kempech 584 pokojů a 2 273 lůžek. Lůžková kapacita tzv. ostatních ubytovacích zařízení představovala 2 778 pokojů a 9 561 lůžek. Celkovou kapacitu HUZ dotváří ještě 3 505 míst pro stany a karavany, jejich počet se meziročně zvýšil o 475 míst (+15,7 %), z toho 3 223 těchto míst (92,0 %) nabízejí kempy.

Mezi okresy Libereckého kraje se nejvíce ubytovacích zařízení nacházelo v okrese Jablonec nad Nisou.

Z pohledu okresů Libereckého kraje bylo nejvíce hromadných ubytovacích zařízení v loňském roce soustředěno v okrese Jablonec nad Nisou (368 zařízení s 5 059 pokojů a 15 032 lůžky), s 288 zařízeními s 3 622 pokojů a 11 740 lůžky následoval okres Semily. Na území okresu Česká Lípa bylo v nabídce HUZ 148 zařízení s 2 870 pokojů a 9 181 lůžky, v okrese Liberec bylo hostům k dispozici 145 ubytovacích zařízení s 3 278 pokojů a 9 135 lůžky. Ve všech okresech kraje byly nejčastěji zastoupeny penziony. Jejich nejvyšší podíl zaznamenal okres Jablonec nad Nisou (56,8 % z celkového počtu HUZ v okrese), nejnižší okres Česká Lípa (37,2 %). Okres Liberec vykázal nejvyšší procentní zastoupení hotelů (24,1 %) a turistických ubytoven (8,3 %), okres Česká Lípa zaznamenal nejvyšší podíl kempů (8,8 %) a chatových osad (21,6 %).

Graf 3.26 Hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle čtvrtletí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet hostů se v kraji meziročně zvýšil o 3,7 %.

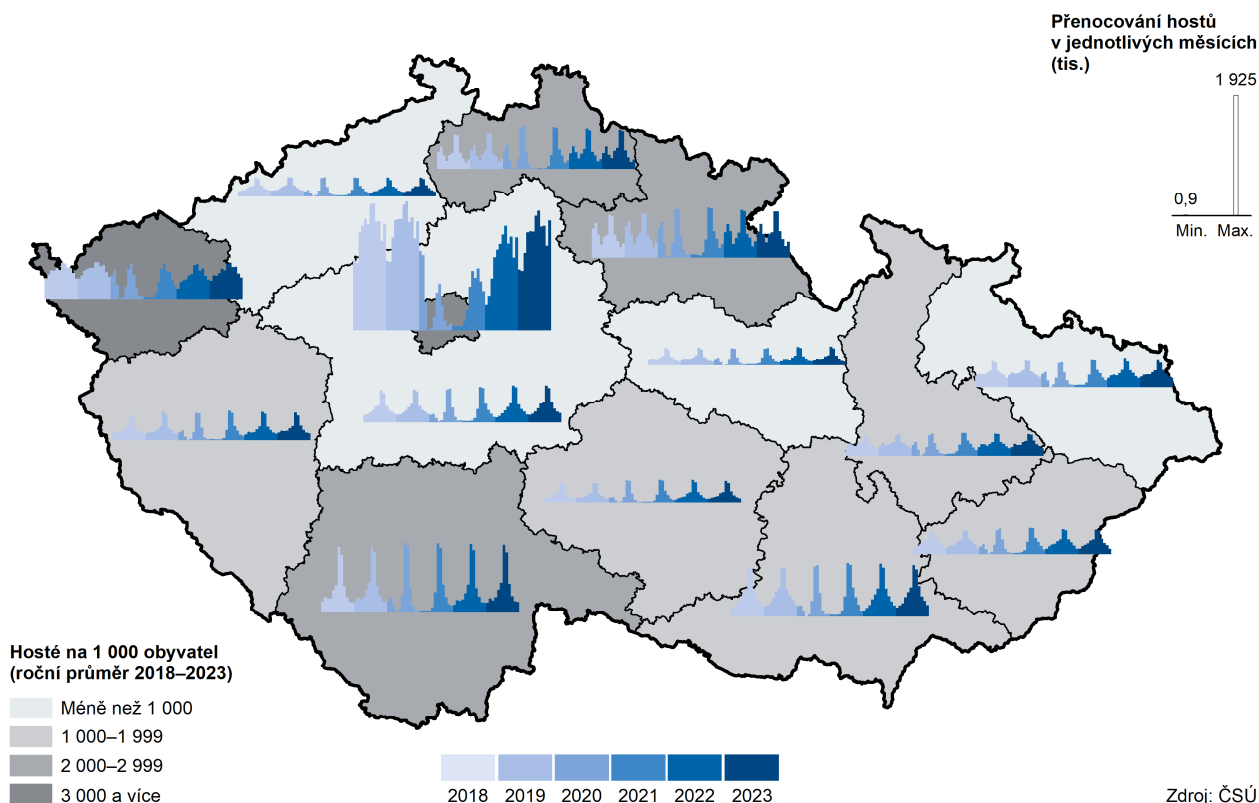
Celkový počet hostů se v roce 2023 v Libereckém kraji ve srovnání s předchozím rokem zvýšil o 40 949 (3,7 %) na 1 154 930 hostů. Podruhé za sebou a po dvouletém období pandemie koronaviru, kdy bylo omezeno cestování a poskytování ubytovacích služeb, byla překročena milionová hranice počtu hostů. Z dlouhodobého pohledu jich více než milion do Libereckého kraje zavítalo již jen v roce 2019. Domácí klientela se meziročně rozrostla pouze nepatrně o 3 117 osob (+0,3 %) na 957 349 hostů, zatímco počet zahraničních hostů zaznamenal nárůst téměř o čtvrtinu z 159 749 hostů na 197 581 hostů. Také v tomto období mezi zahraničními turisty převažovali hosté z Německa (49,1 %).

Téměř čtvrtina hostů se v kraji ubytovala v tříhvězdičkových hotelech.

Z hlediska kategorie ubytovacího zařízení preferovala v roce 2023 největší část hostů v našem kraji tříhvězdičkové hotely, když tento typ ubytovací kapacity využilo 285 727 hostů, tj. 24,7 % všech návštěvníků. Druhé místo s podílem ve výši 21,1 % a 243 932 hosty obsadily hotely se čtyřmi hvězdičkami, na třetí příčce se umístily penziony (19,6 %, tj. 225 978 hostů). V porovnání s rokem 2022 významně vzrostl počet návštěvníků, kteří k ubytování využili hotel typu garni (+45,2 %), naopak o téměř 60 % poklesl počet hostů v jednohvězdičkových a o více než čtvrtinu také počet hostů v dvouhvězdičkových hotelech.

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních podle krajů v letech 2018 až 2023

Zahraniční hosté raději využívají hotely se čtyřmi hvězdičkami.

Domácí hosté nejčastěji k ubytování v našem regionu využívají tříhvězdičkové hotely (23,0% podíl všech domácích hostů). Na druhém místě se umístily penziony (20,8 %) a na třetím místě hotely se čtyřmi hvězdičkami (17,7 %). V případě zahraničních hostů patří mezi nejoblíbenější zařízení čtyřhvězdičkové hotely (37,5 % všech zahraničních hostů), na druhé místo se zařadily hotely se třemi hvězdičkami (33,1 %) a na třetí, s výrazným odstupem, penziony (13,8 %).

Přes nárůst hostů se počet přenocování v kraji meziročně snížil o 0,3 %.

Na rozdíl od výše uvedeného nárůstu počtu hostů, se počet jejich přenocování v našem regionu meziročně mírně snížil, a to o 0,3 % na 3 349 977 nocí. Tuto skutečnost však ovlivnil pouze počet přenocování domácích hostů, který byl proti roku 2022 nižší o 3,2 % (2 808 507 nocí). Počet nocí, které v našem kraji strávili zahraniční návštěvníci, se naopak významně zvýšil o 18,1 % na 541 470 nocí.

Také v počtu přenocování vedou v kraji tříhvězdičkové hotely.

Nejvíce nocí strávili turisté v tříhvězdičkových hotelích (785 180 nocí), které následovaly penziony (734 664 nocí) a s výraznějším odstupem ostatní zařízení jinde nespécifikovaná (584 615 nocí). V případě domácích návštěvníků byly na prvním místě z pohledu počtu přenocování penziony (645 502 nocí),

tříhvězdičkové hotely (601 911 nocí) a ostatní zařízení (565 168 nocí). S ohledem na preference zahraničních návštěvníků při volbě HUZ je analogický také počet přenocování – nejvíce nocí tito hosté strávili ve čtyřhvězdičkových hotelech (191 338 nocí), následovaly tříhvězdičkové hotely (183 269 nocí) a s výrazným odstupem penziony (89 162 nocí).

K nejvýraznějšímu meziročnímu nárůstu počtu přenocování došlo u hotelů garni.

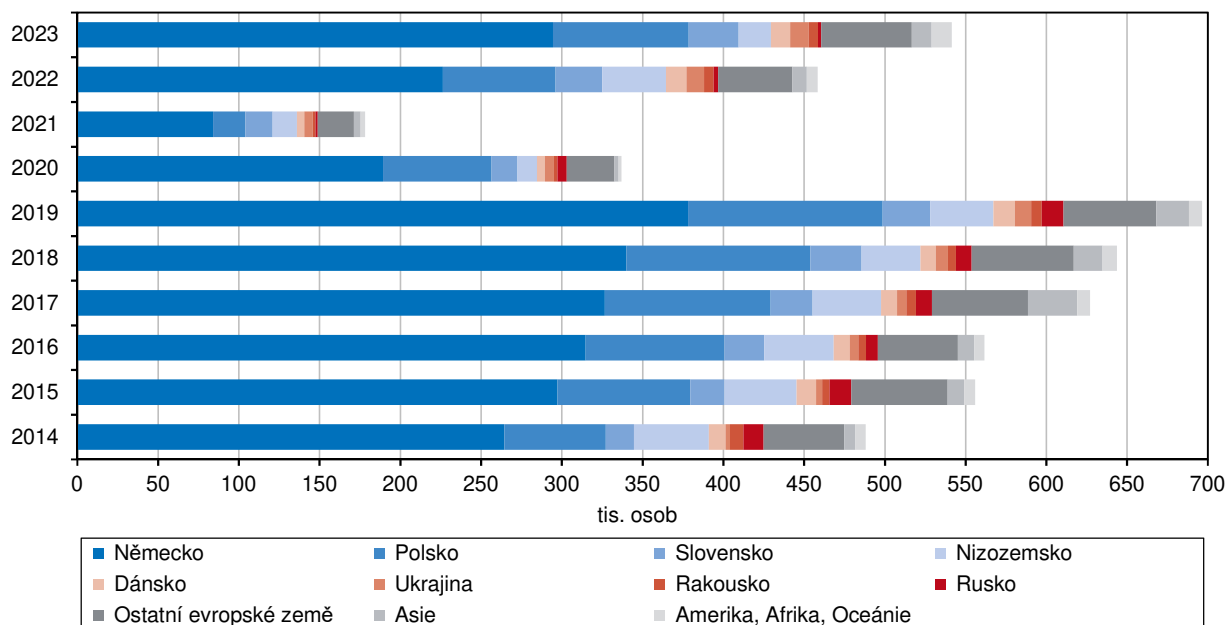
Meziročně se počet přenocování nejvýrazněji zvýšil u hotelů garni (u celkového počtu a také u domácích i zahraničních hostů). Celkově i u obou kategorií hostů vzrostl také počet přenocování v tříhvězdičkových hotelech a turistických ubytovnách (větší měrou vždy u zahraničních hostů). Nejvýraznější úbytek počtu přenocování byl v případě domácích hostů patrný u hotelů s jednou hvězdičkou, v případě zahraničních návštěvníků u hotelů se dvěma hvězdičkami.

Hosté v kraji v průměru strávili 3,9 dnů.

Hosté v HUZ Libereckého kraje v roce 2023 v průměru strávili 2,9 noci (tj. 3,9 dne) a stejná délka pobytu byla zjištěna u domácích návštěvníků. Zahraniční hosté v našem kraji pobývali nepatrně kratší dobu, tj. 2,7 noci a 3,7 dne.

Graf 3.27 Přenocování zahraničních hostů ubytovaných v HUZ podle země původu v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejvyšší průměrný počet přenocování vykázaly v kraji v minulém roce chatové osady.

Pomineme-li ostatní zařízení jinde nespécifikovaná, vykázaly v roce 2023 nejvyšší průměrný počet přenocování chatové osady, ve kterých návštěvníci kraje strávili v průměru 3,8 noci (4,8 dne). Na druhé příčce se z tohoto pohledu umístily dvouhvězdičkové hotely s délkou přenocování ve výši 3,5 noci (4,5 dne), třetí příčka patřila turistickým ubytovnám, ve kterých hosté přespali 3,4 noci (4,4 dne). Naopak nejkratší dobu strávili turisté v čtyřhvězdičkových hotelech (2,2 noci, tj. 3,2 dne) a v kempech (2,4 noci, tj. 3,4 dne). Z hlediska návštěvnosti nejoblíbenějších tříhvězdičkových hotelů v nich hosté strávili 2,7 noci, (3,7 dne).

Nejméně nocí strávili domácí hosté ve čtyřhvězdičkových hotelech.

Stejná struktura byla v případě průměrného počtu přenocování zjištěna také u domácích návštěvníků. Ti nejdéle pobývali v chatových osadách (3,8 noci, tj. 4,8 dne), následovaly dvouhvězdičkové hotely (3,7 noci, 4,7 dne) a turistické ubytovny (3,5 noci, 4,5 dne). Nejméně nocí strávili tito hosté ve čtyřhvězdičkových hotelech (2,0 noci, 3,0 dny) a v kempech (2,4 noci, 3,4 dne). Průměrný počet přenocování v případě tříhvězdičkových zařízení činil 2,7 noci, tj. 3,7 dne.

Zahraniční návštěvníci nejdéle nocovali v penziencech.	Zahraniční návštěvníci nejdéle nocovali v penziencech, kde strávili v průměru 3,3 noci (4,3 dne). Na druhé pozici byly chatové osady (2,9 noci, tj. 3,9 dne) a na třetí tříhvězdičkové hotely (2,8 noci, 3,8 dne). Průměrná délka pobytu u ostatních kategorií HUZ byla již poměrně vyrovnaná a pohybovala se od 2,2 noci (3,2 dne) v turistických ubytovnách do 2,7 noci (3,7 dne) ve dvou a jednohvězdičkových hotelech. Ve čtyřhvězdičkových hotelech přenocovali zahraniční návštěvníci 2,6 noci (3,6 dne).
Nejčastějším cílem tuzemských delších a kratších cest byl Středočeský kraj.	Z Výběrového šetření cestovního ruchu ³ byly zjištěny následující údaje. Nejčastějším cílem tuzemských delších i kratších cest 15letých a starších občanů České republiky byl v roce 2023 podobně jako v předchozích letech Středočeský kraj (15,9 % delších a 17,6 % kratších cest). První místo v delších cestách si tento kraj udržel, i když do něj celkově vedlo o čtvrtinu méně cest než v předchozím roce. Druhým nejnavštěvovanějším regionem byl v případě delších cest Jihočeský kraj (15,4 % delších cest), třetím kraj Liberecký (11,3 %). V případě kratších cest se na druhé pozici s podílem 11,7 % umístil kraj Jihomoravský a na třetí kraj Jihočeský (10,4 %), Liberecký region byl v tomto případě až 7. nejnavštěvovanější.
Většina krajů zaznamenala meziroční pokles počtu tuzemských delších cest.	Většina krajů zaznamenala v roce 2023 meziroční pokles počtu tuzemských delších cest. Relativně nejvýraznější byl zjištěn v Moravskoslezském kraji (-45,8 %). Více než 40% snížení počtu těchto cest zaznamenal ještě Kraj Vysočina (-44,3 %), více než 30% snížení kraj Královéhradecký (-32,7 %). Nárůst počtu delších cest byl zaznamenán pouze v kraji Ústeckém (+19,3 %), v hlavním městě Praze (+16,1 %) a v Plzeňském kraji (+9,8 %). Počet tuzemských kratších cest podle cílové destinace byl meziročně nižší ve všech krajích kromě Plzeňského (+4,8 %) a hlavního města Prahy (+0,9 %). Největší měrou se počet tuzemských kratších cest snížil opět v Moravskoslezském kraji (-48,5 %), ale 45,6% pokles zaznamenal také Liberecký kraj.

³ Při výběrovém šetření cestovního ruchu jsou 15letí a starší členové náhodně vybraných domácností dotazováni na své soukromé a služební cesty mimo obvyklé prostředí (bydliště, internát apod.). Cesty jsou rozlišeny podle místa pobytu na tuzemské a zahraniční, soukromé cesty podle délky trvání na delší (se čtyřmi a více noclehy) a kratší (s jedním až třemi noclehy). Výsledky šetření jsou přepočteny na populaci České republiky ve věku 15 a více let.

4. Životní prostředí

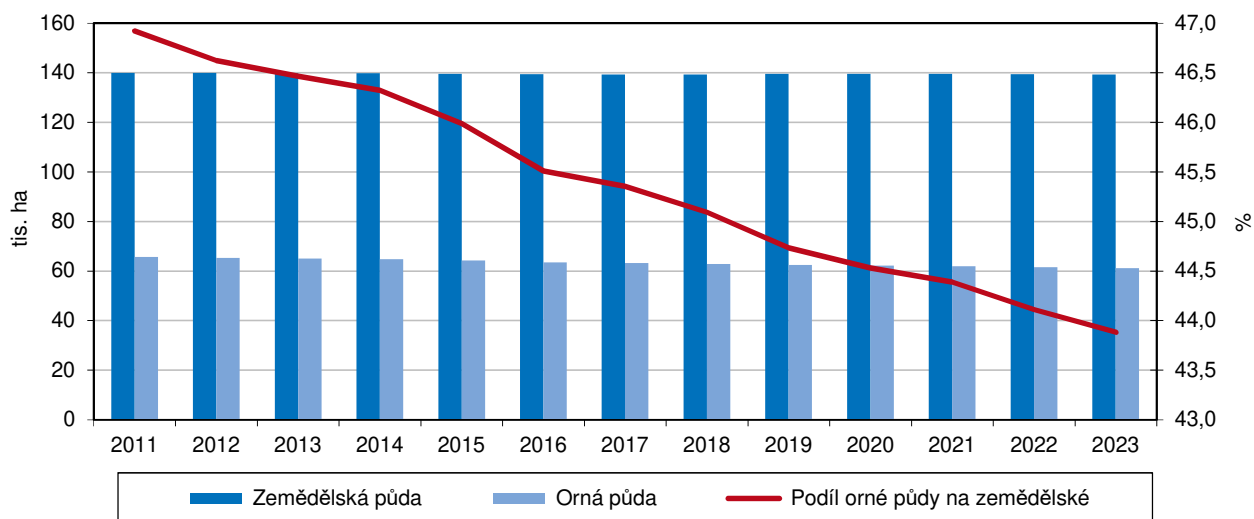
Půdní fond

V roce 2023 orná půda v Libereckém kraji tvořila 43,9 % zemědělské půdy.

Rozloha zemědělská půda v Libereckém kraji se dlouhodobého pohledu neustále zmenšuje. V posledních 13 letech se její velikost pohybovala pod hranicí 140 tis. hektarů, přičemž nejmenší výměra byla evidována v roce 2017 (139 233 ha). Ke konci roku 2023 zaznamenala meziroční pokles o 123 ha (0,1 %) na 139 243 ha, ve srovnání s rokem 2013 se snížila o 505 ha (-0,4 %). Zemědělská půda ubyla ve všech čtyřech okresech kraje, nejvíce v okrese Česká Lípa (-63 ha). Na výměře zemědělské půdy se významně podílí půda orná (43,9 % z celkové výměry zemědělské půdy), jejíž plochy dlouhodobě každý rok také mírně klesají. Oproti roku 2022 se její výměra v kraji snížila o 371 ha (-0,6 %) na 61 103 ha, od stavu na konci roku 2013 činí úbytek orné půdy 3 830 ha (-5,9 %). Plocha orná půdy se zmenšuje ve všech okresech – za poslední rok nejvýrazněji v okrese Semily (-131 ha, -0,8 %), za posledních deset let v okrese Liberec (-2 087 ha, -10,8 %).

Graf 4.1 Výměra zemědělské a orné půdy v Libereckém kraji

Zdroj: ČÚZK

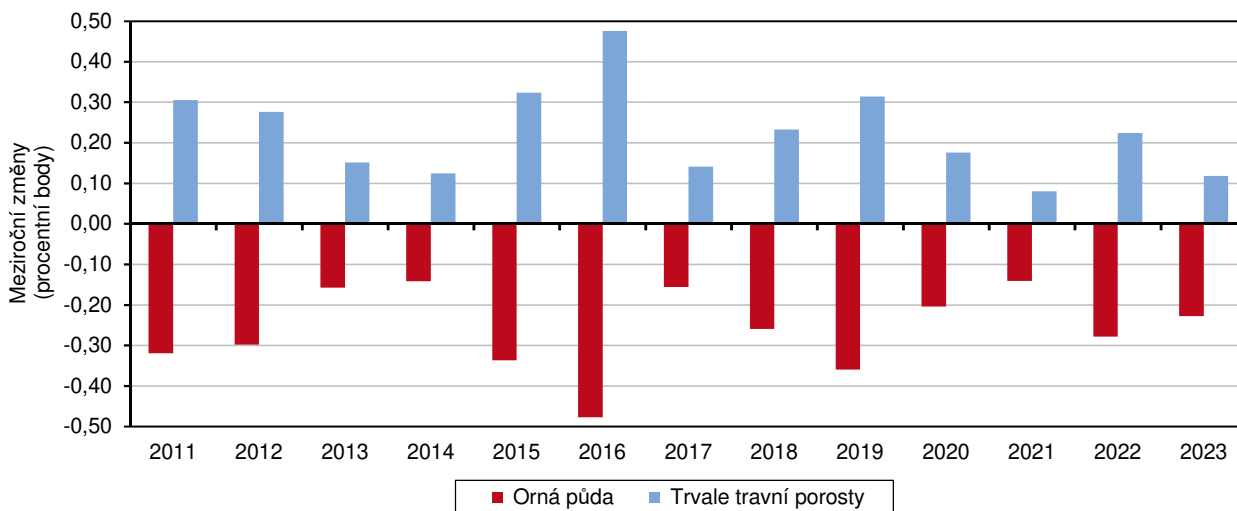
Okres Jablonec nad Nisou vykázal v rámci meziokresního srovnání 2. nejvyšší podíl lesních pozemků.

Na úkor orné půdy se v Libereckém kraji rozšiřovaly především plochy trvalých travních porostů, které se od roku 2013 zvýšily o 2 836 ha, tj. o 4,3 % na 68 618 ha. Plochy ovocných sadů v uvedeném období vzrostly o 4,5 % na 1 478 ha a plochy zahrad dokonce o 5,6 % na 8 016 ha. Nárůst výměry trvalých travních porostů byl zaznamenán ve všech okresech kraje, nejvýznamněji se projevilo v okrese Liberec (za posledních deset let +1 642 ha, tj. +7,3 %). Plochy ovocných sadů se v uvedeném období významně rozšířily opět v okrese Liberec (+46 ha, +13,5 %). K mírnému poklesu došlo pouze v okrese Semily (-13 ha, -1,8 %), ve kterém se nachází téměř polovina všech ovocných sadů v kraji. Plochy zahrad se od roku 2013 zvýšily ve všech okresech, nejvíce v okrese Liberec, a to o 7,9 %. Rozloha lesních pozemků dlouhodobě roste a zaujímají významnou část území kraje (141 574 ha). Jejich podíl na celkové výměře ve výši 44,8 % byl mezi kraji nejvyšší. V okrese Jablonec nad Nisou podíl lesních pozemků představoval dokonce 58,7 % a tato hodnota ho zařadila na 2. místo mezi všemi okresy České republiky. Vyšší hodnotu vykázal pouze okres Jeseník. Rozloha zastavěných ploch a nádvoří v Libereckém kraji se poslední 3 roky mírně zvyšuje (celkem +75 ha, +1,4 %) a na konci roku 2023 činila 5 281 ha. Nejvyšší nárůst plochy v případě této kategorie byl za poslední 3 roky zaznamenán v okrese Jablonec nad Nisou (39 ha, +4,8 %), naopak k mírnému poklesu došlo pouze v okrese Semily (-8 ha, -0,8 %).

Graf 4.2 Meziroční změny podílů orné půdy a trvalých travních porostů na zemědělské půdě v Libereckém kraji

Zdroj: ČÚZK

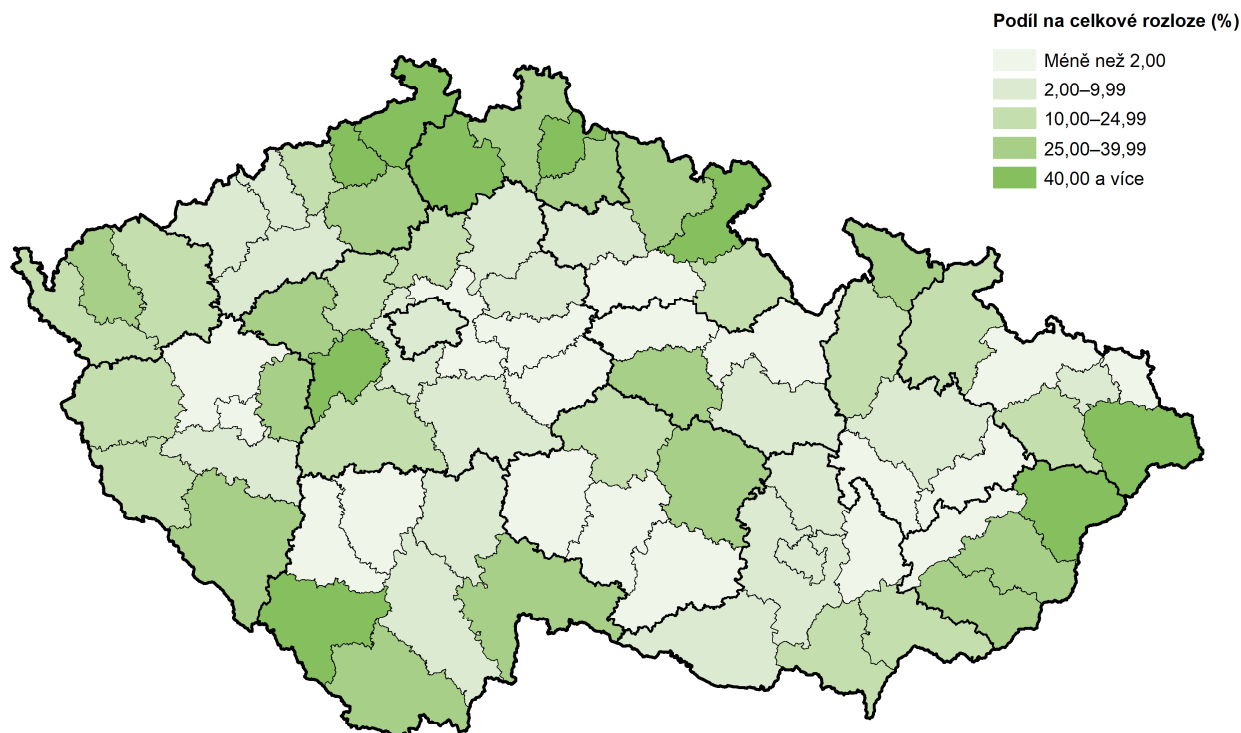

Zemědělci obhospodařovali 71,1 % zemědělské půdy.

Celkově bylo zemědělci k 31. 5. 2023 obhospodařováno 99 013 ha zemědělské půdy (71,1 % z celkové rozlohy), ze které 60,3 % představovaly trvalé travní porosty a 38,4 % orná půda.

Chráněná území

Zvláště chráněná území podle okresů k 31. 12. 2023

Pozn.: zahrnutý národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky; se zohledněním vzájemných překryvů chráněných území (bez započtení maloplošných ZCHÚ ležících na území velkoplošných ZCHÚ)

Zdroj: AOPK ČR

Na území Libereckého kraje se nachází jeden národní park.

Na území Libereckého kraje leží necelá třetina Krkonošského národního parku o rozloze 11 655 ha, 5 chráněných krajinných oblastí (celé Jizerské hory a části Českého ráje, Lužických hor, Českého středohoří a Kokořinska – Máchova kraje)

o celkové rozloze 98 735 ha a 126 maloplošných chráněných území s rozlohou 5 928 ha. Dále se v kraji nacházelo 9 národních přírodních památek, 8 národních přírodních rezervací, 73 přírodních památek a 36 přírodních rezervací. Celková plocha chráněných území dosáhla 111 435 ha (mnoho maloplošných chráněných území se nachází v CHKO či NP), tedy 35,2 % území kraje.

Jizerskohorské bučiny patří na seznam Světového dědictví UNESCO.

Zatímco počet národních parků a chráněných krajinných oblastí se nemění, počet maloplošných chráněných území se v roce 2023 ve srovnání s rokem 2013 zvýšil o 2 přírodní památky. Národní přírodní rezervace Jizerskohorské bučiny se v červenci 2021 stala první českou přírodní památkou zařazenou na seznam Světového dědictví organizace UNESCO pod položku Původní bukové lesy Karpat a dalších oblastí Evropy, ve které se nachází 93 lokalit z 18 zemí.

V kraji jsou evidovány 3 ptačí oblasti.

V kraji jsou také dlouhodobě evidovány 3 ptačí oblasti a 50 evropsky významných lokalit. Příhraniční oblasti Jizerských hor s přesahem do Polska jsou vedeny jako Jizerská oblast tmavé oblohy, která byla vyhlášena v listopadu 2009 a jedná se o jednu ze tří oblastí v České republice. Tyto oblasti slouží nejen k pozorování noční oblohy, ale i k ochraně noční přírody a krajiny a informování o problematice světelného znečištění.

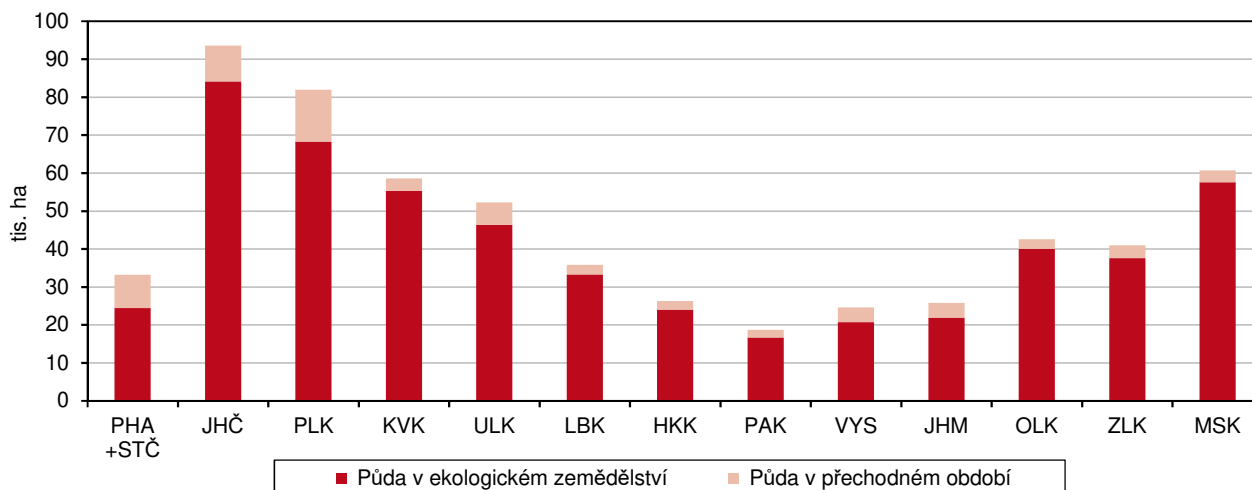
Ekologické zemědělství

Rozloha ekologicky obhospodařované půdy pozvolně roste.

V režimu ekologického zemědělství bylo v roce 2023 obděláváno 35 775 ha půdy (6,0% podíl na ČR), z toho 33 229 ha již registrovanými zemědělci a 2 546 ha zemědělci v přechodném období (období mezi podáním žádosti o registraci ekologicky zemědělského subjektu a udělením registrace). Rozloha ekologicky obhospodařované půdy dlouhodobě pozvolně roste, v našem kraji však pomaleji než za Českou republiku.

Graf 4.3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2023

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

Vodovody a kanalizace

Vodou z veřejného vodovodu bylo zásobováno 92,0 % obyvatel kraje.

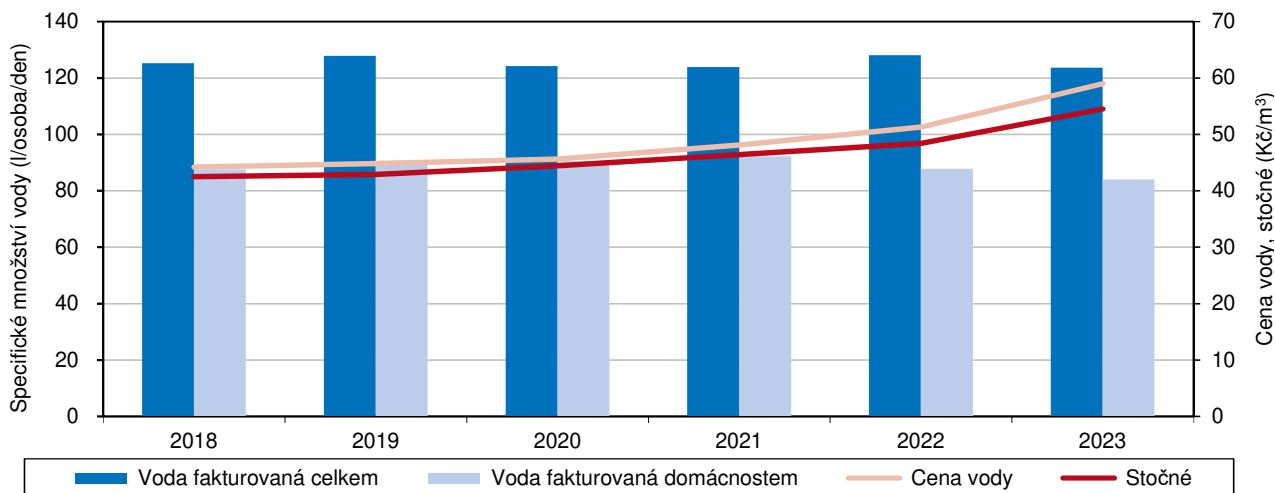
Vodou z veřejného vodovodu bylo v roce 2023 zásobováno 414 590 osob, tj. 92,0 % obyvatel Libereckého kraje. V mezikrajském srovnání to pro náš region znamenalo 4. nejnižší příčku. Nižší podíl obyvatel napojených na vodovod vykázal pouze kraj Jihočeský (90,2 %), Středočeský (86,1 %) a Plzeňský (85,6 %). Naopak hlavní město Praha a Karlovarský kraj evidovaly 100% napojení svých obyvatel. Délka vodovodní sítě našeho kraje se v průběhu roku 2023 prodloužila o 27 km

na 3 951 km. Meziroční nárůst zaznamenal také počet vodovodních přípojek (+847 napojení na 92 228 napojení) a osázených vodoměrů (+725 kusů na 92 288 kusů).

Graf 4.4 Specifické množství fakturované vody, cena vody a stočné v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Celková spotřeba vody v roce 2023 v kraji byla 123,6 litrů na osobu a den.

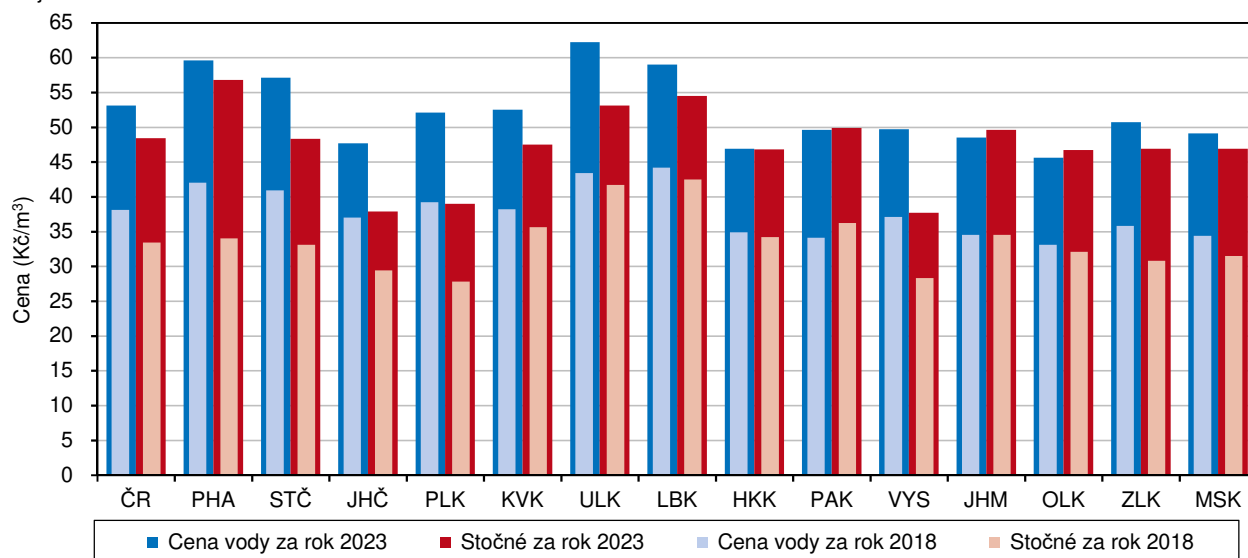
Specifické množství vody fakturované celkem v roce 2023 v Libereckém kraji meziročně pokleslo o 4,4 litrů na 123,6 litrů na osobu a den. Celková spotřeba vody mezi kraji se pohybovala v rozmezí od 111,1 litrů ve Zlínském kraji do 154,9 litrů na osobu a den v hlavním městě Praze. Průměr za Českou republiku činil 127,1 litrů na osobu a den (meziročně -3,0 litrů). Spotřeba za Liberecký kraj byla 6. nejvyšší, oproti republikovému průměru byla o 3,5 litrů nižší.

Specifické množství vody fakturované domácnostem meziročně pokleslo o 3,7 litrů na osobu a den.

Specifické množství vody fakturované domácnostem na osobu a den v našem kraji meziročně pokleslo o 3,7 litrů na 84,0 litrů. Ke snížení spotřeby vody došlo také u všech ostatních krajů. Nejvyšší spotřebu jako obvykle vykázaly domácnosti v hlavním městě Praze (103,8 litrů), nejnižší ve Zlínském kraji (77,1 litrů). Spotřeba domácností v našem kraji byla 7. nejnižší a o 2,7 litru se pohybovala pod průměrem České republiky (86,7 litrů).

Graf 4.5 Průměrná cena vody a stočné podle krajů v letech 2018 a 2023

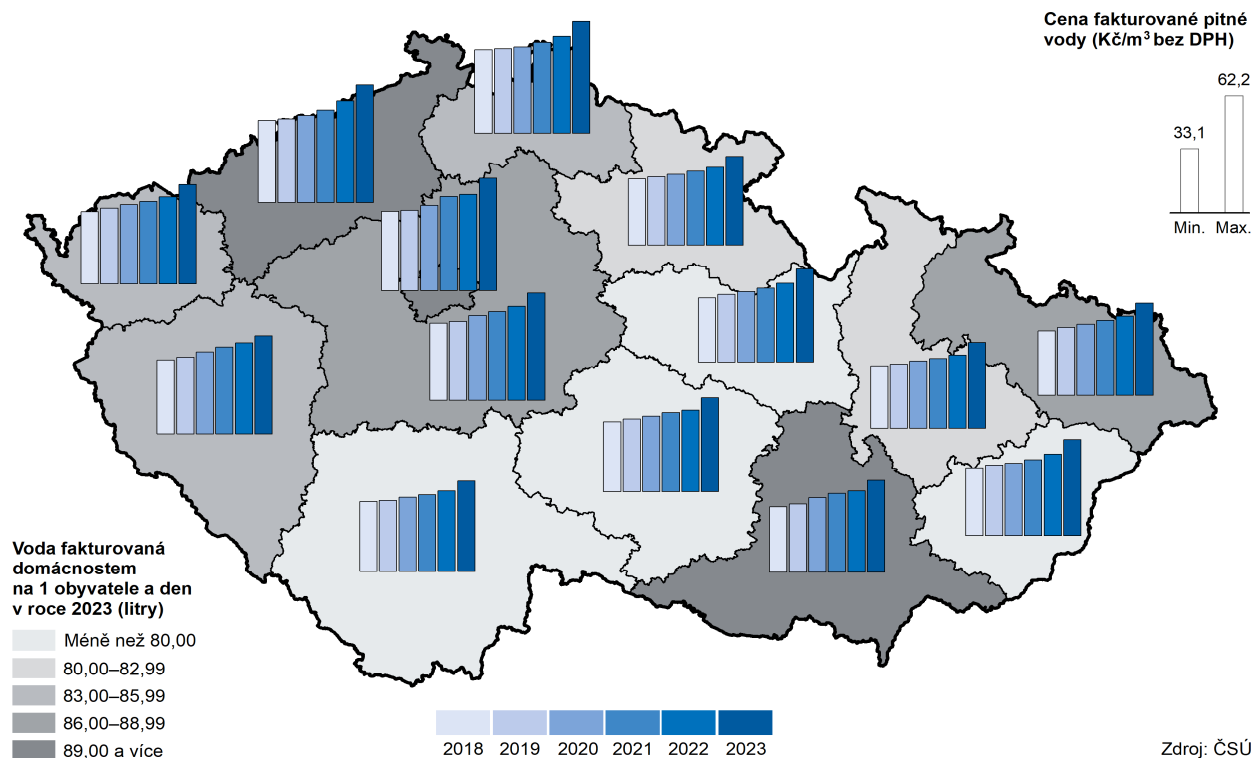
Zdroj: ČSÚ

Cena vodného za 1 m³ činila 59,00 Kč, republikovou cenu převyšuje o 5,20 Kč.

Tržby za vodné (bez DPH) v roce 2023 v Libereckém kraji dosáhly 1 102,9 mil. Kč, což bylo meziročně o 126,4 mil. Kč (+12,9 %) více. V roce 2023 zaplatili spotřebitelé za 1 m³ vody (bez DPH) 59,00 Kč, tedy o 7,70 Kč (+15,0 %) více než v roce 2022 a o 5,20 Kč více než představoval republikový průměr. Cena vody vzrostla také v ostatních krajích České republiky. Absolutně nejvyšší nárůst vykázalo hlavní město Praha (+8,60 Kč, tj. +16,9 %), relativně Pardubický kraj (+7,70 Kč, +18,4 %). Absolutní zvýšení v našem kraji bylo 3. nejvyšší (společně s Pardubickým a Zlínským krajem), relativní pak 8. nejvyšší (společně s Krajem Vysočina). V rámci všech 14 krajů se cena vody pohybovala v rozmezí od 45,60 Kč za m³ v Olomouckém kraji do 62,20 Kč za m³ v Ústeckém kraji. Cena účtovaná spotřebitelům v Libereckém kraji byla v tomto srovnání 3. nejvyšší.

Spotřeba vody a cena vody podle krajů v letech 2018 až 2023

Na kanalizaci bylo napojeno 72,7 % obyvatel kraje.

V domech napojených na kanalizaci v roce 2023 trvale bydlelo 327 633 obyvatel Libereckého kraje, tj. 72,7 %. Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizace s čistírnou odpadních vod pak činil 71,8 %. Délka kanalizační sítě se meziročně rozrostla o 13 km na 1 656 km, počet kanalizačních přípojek se zvýšil o 740 napojení na 50 259 napojení.

Objem čistěných vod se meziročně zvýšil o 6,8 %.

Do kanalizace bylo v roce 2023 vypuštěno 16 640 tis. m³ odpadních vod (včetně zpoplatněných srážkových vod), tedy o 350 tis. m³ (-2,1 %) méně než v roce 2022. Objem čistěných vod se meziročně zvýšil o 6,8 % (+2 510 tis. m³) na 39 278 tis. m³. Podíl čistěných odpadních vod z vod vypouštěných do kanalizace zůstal mezi roky 2022 a 2023 na stejné hodnotě 98,4 %. Do vodních toků bylo ve sledovaném roce vypuštěno 39 468 tis. m³ vody, tj. meziročně o 6,8 % více.

Cena stočného dosáhla 54,50 Kč za 1 m³, tj. o 6,10 Kč více než činil průměr za ČR.

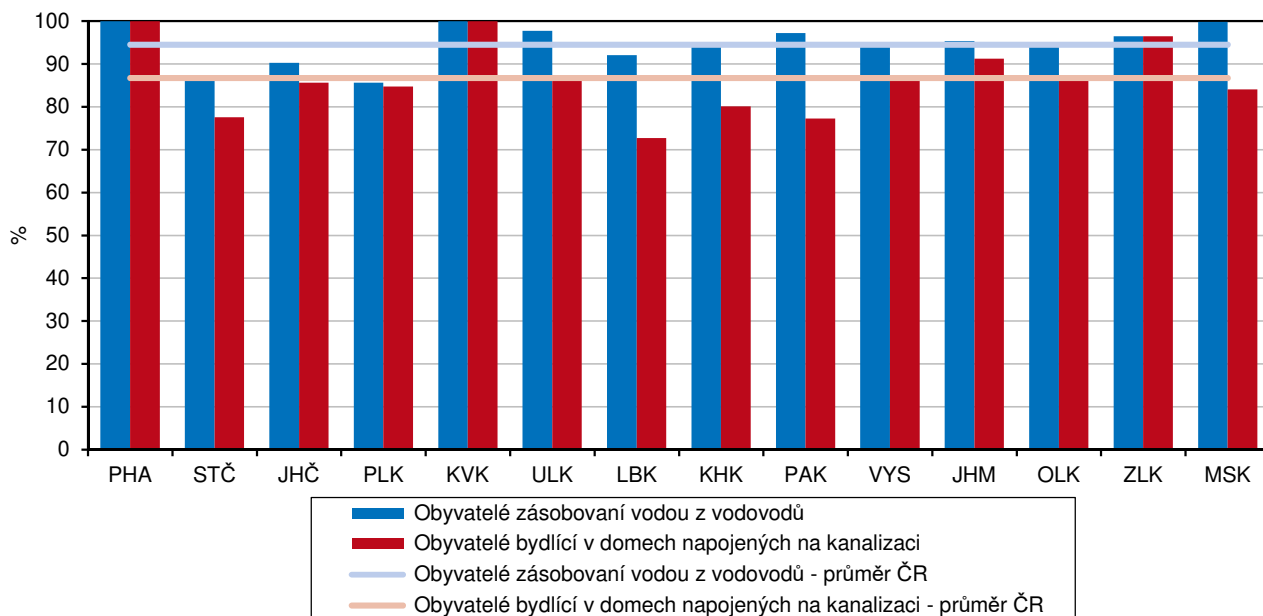
Za stočné (bez DPH) bylo v roce 2023 v Libereckém kraji účtováno celkem 907,6 mil. Kč (meziročně o 10,3 % více). Cena stočného za 1 m³ vody (bez DPH) dosáhla 54,50 Kč, což je o 6,10 Kč (+12,6 %) více než tomu bylo v předchozím roce.

Vyšší ceny stočného zaznamenaly také ostatní kraje s tím, že zvýšení se pohybovalo od +4,70 Kč v Jihočeském kraji do +9,80 Kč ve Zlínském kraji. Výše uvedená cena stočného účtovaná v Libereckém kraji byla mezi ostatními kraji po hlavní město Praze 2. nejvyšší a republikovou částku (48,40 Kč) převyšovala o 6,10 Kč. Nejnižší průměrnou cenu stočného pak platili spotřebitelé v Kraji Vysočina (37,70 Kč).

Graf 4.6 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

V Libereckém kraji funguje 82 čistíren odpadních vod.

Na území Libereckého kraje ve sledovaném roce fungovalo 82 čistíren odpadních vod (meziročně stejný počet), z toho 81 čistíren pracovalo na mechanicko-biologickém principu. Celková kapacita uvedených čistíren meziročně poklesla o 2 539 m³ za den na 130 702 m³ za den. Množství vyprodukovaných kalů se pak v roce 2023 snížilo o 10,0 % na 4 991 tun sušiny. Většina těchto kalů byla zneškodněna kompostováním (94,9 %).

Emise

Do skupiny základních znečišťujících látek patří tuhé emise v ovzduší, oxid siřičitý (SO₂), oxidy dusíku (NO_x) a oxid uhelnatý (CO). Z hlediska jejich objemu v ovzduší se měří jejich celková produkce v tunách nebo měrné emise v přepočtu na kilometr čtvereční. Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší a jejich zdroje eviduje Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO), který je od roku 1980 metodicky vedený a od roku 1993 provozovaný (včetně archivních dat od roku 1980) Českým hydrometeorologickým ústavem (ČHMÚ). REZZO dělíme na dvě hlavní skupiny – REZZO 1-3 jsou stacionární zdroje a REZZO 4 mobilní zdroje (silniční doprava).

Oxid uhelnatý je největším znečišťovatelem ovzduší.

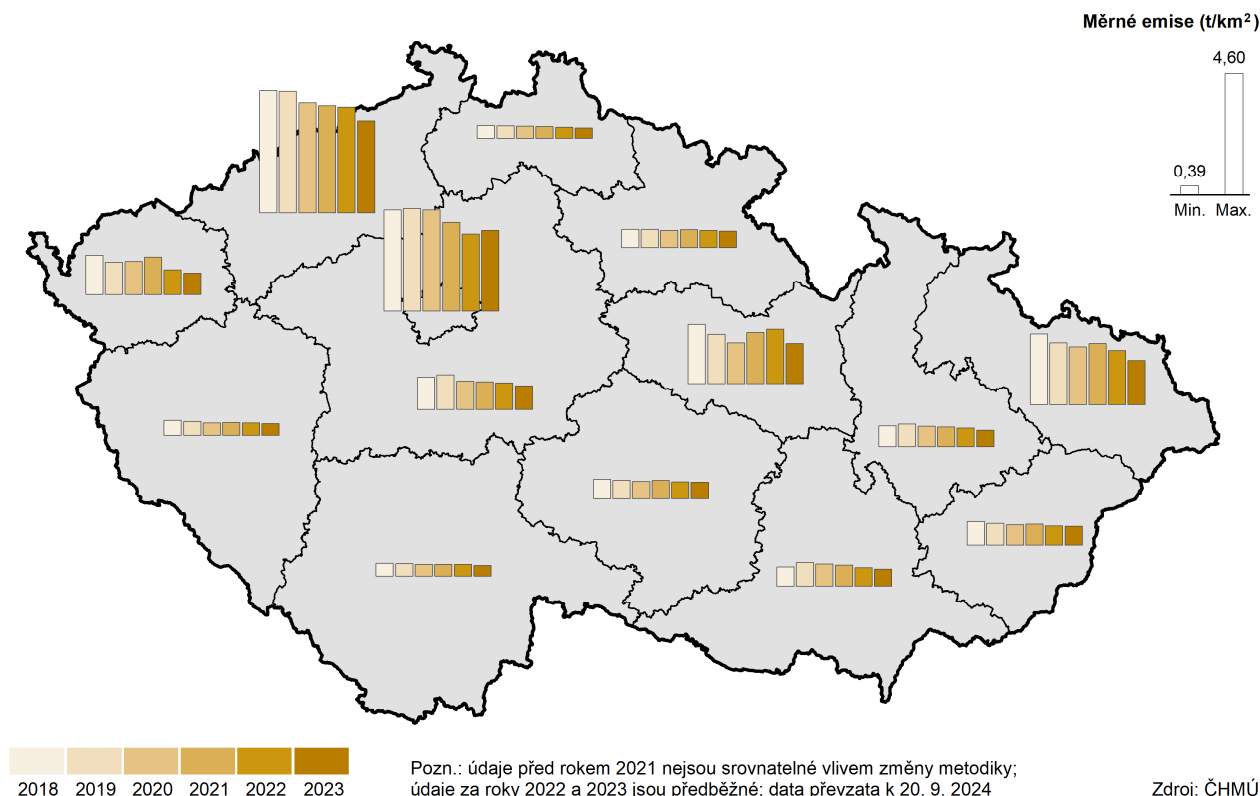
Největším znečišťovatelem ovzduší je dlouhodobě oxid uhelnatý. V roce 2023 bylo všemi znečišťujícími zdroji (REZZO 1–4) v Libereckém kraji vyprodukováno více než 26,0 tis. tun této látky. Objem oxidu uhelnatého vypuštěného do ovzduší se od roku 2021 snížil o 22,3 %, kdy hodnota dosáhla na 33,5 tis. tun CO. Předchozí roky vykazují nižší hodnoty, avšak došlo ke změně metodiky a údaje tak nejsou srovnatelné. Klíčovým producentem oxidu uhelnatého jsou tzv. malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3) určené ke spalování paliv, v našem regionu tvořily

86,2 % celého objemu v roce 2023, tj. 22,5 tis. tun CO. Měrné emise oxidu uhelnatého dosáhly 8,23 tun na km² (tj. 3,16 tun pod průměrem ČR) a přesto se jedná o 3. nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání. Vysoko nad průměrem se pohybují hodnoty za hlavní město Praha (24,45 t/km²) a Moravskoslezský kraj (32,67 t/km²). Nejčistší ovzduší v tomto ohledu mají v Karlovarském kraji (4,15 t/km²).

Měrné emise oxidů dusíku jsou 3. nejnižší ze všech krajů.

Oxidy dusíku způsobily v roce 2023 v kraji znečištění ovzduší (REZZO 1–4) v objemu 3 758 tun. V tomto případě emise poklesly za poslední dva roky o 3,8 % a i při porovnání s předchozími roky se snížily na vůbec nejnižší hodnotu. V tomto případě emise produkují především mobilní zdroje, které se v roce 2023 podílely na celkovém znečištění z 67,4 % (2 535 NO_x t/rok). Měrné emise oxidů dusíku dosáhly na 1,19 tun na km², tj. o 0,63 tun pod průměrem ČR. Zde se Liberecký kraj naopak umístil na 3. nejlepší pozici za Jihočeským a Plzeňským krajem, ve kterých hodnoty poklesly pod jednu tunu na km². Pouze hlavní město Praha se v porovnání s ostatními kraji vymyká extrémní hodnotou 15,38 t/km².

Emise oxidů dusíku (REZZO 1-3) podle krajů v letech 2018 až 2023

U znečišťování oxidem siřičitým došlo od roku 2021 k mírnému zvýšení o 2,9 %.

Všemi znečišťujícími zdroji bylo v roce 2023 v našem kraji vyprodukováno také 1 029 tun oxidu siřičitého, zde však došlo od roku 2021 k mírnému navýšení o 2,9 %. Hlavním původcem tohoto znečištění byly malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3), které se na vyprodukovaném množství SO₂ podílely z 62,5 %. Objem znečišťující látky má v časové řadě kolísavou tendenci, z dlouhodobého pohledu však dochází k mírnému snižování a pouze v roce 2020 se hodnota dostala pod 1 tis. tun. Měrné emise oxidu siřičitého dosáhly hodnoty 0,33 tun na km², což je o 0,36 tun pod průměrem ČR. Liberecký kraj vykázal 6. nejnižší hodnotu, nejnižší hodnotu zaznamenal Jihomoravský kraj (0,12 t/km²) a nejvyšší Ústecký kraj (2,20 t/km²).

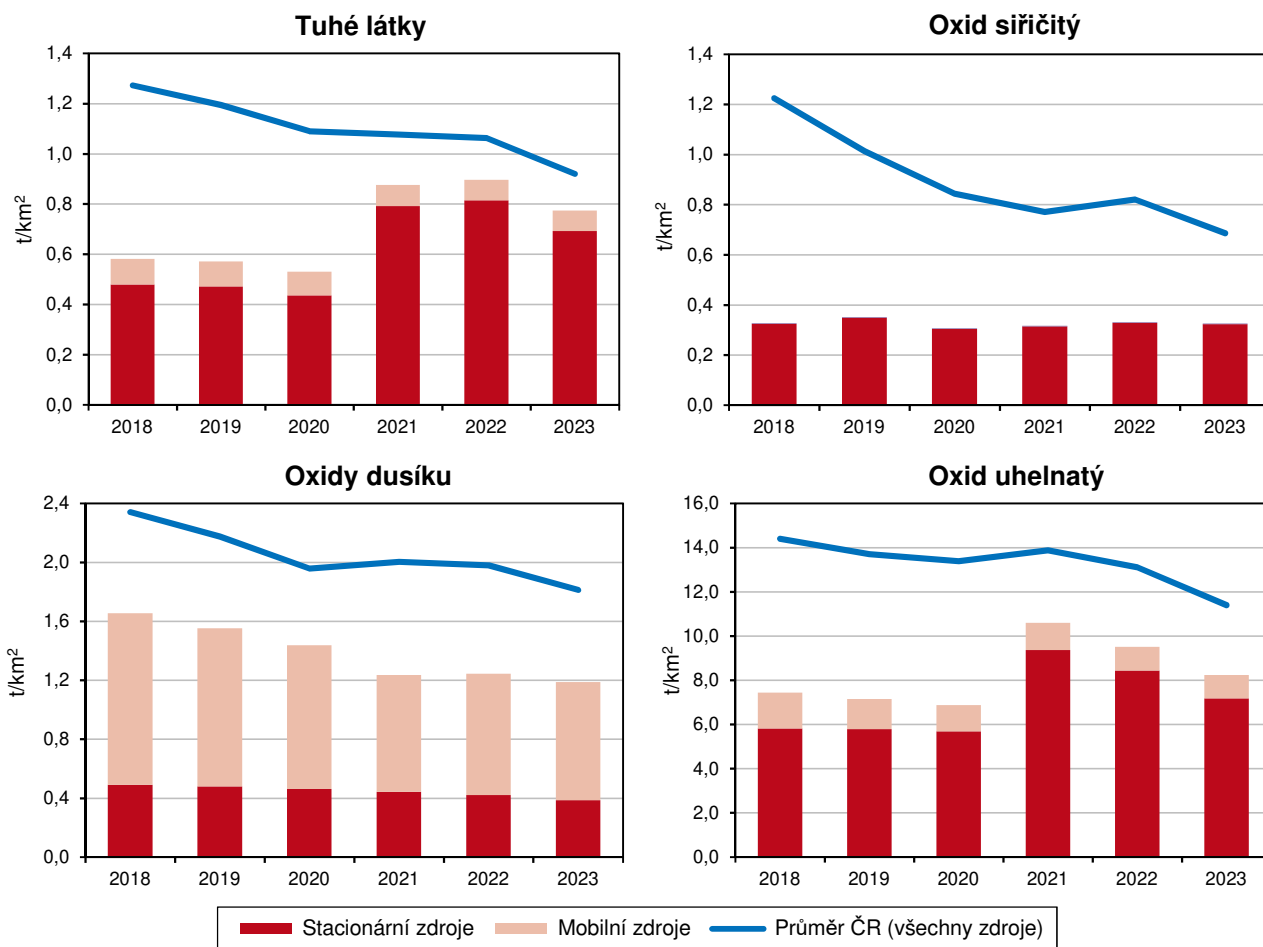

Měrné emise tuhých znečišťujících látek jsou o 0,15 tun na km² pod průměrem ČR a dosáhly na 0,77 tun.

Tuhé znečišťující látky představovaly v roce 2023 v ovzduší Libereckého kraje 2 448 tun, tedy o 11,7 % méně než v roce 2021. Jejich objem v ovzduší v časové řadě spíše kolísá, nicméně po změně metodiky v roce 2021 došlo ke skokovému zvýšení hodnot. Producentem těchto látek jsou především malé stacionární zdroje (REZZO 3), jejich podíl v roce 2023 činil 85,2 %. Měrné emise tuhých znečišťujících látek dosáhly 0,77 tun na km², což je o 0,15 tun pod průměrem ČR. Liberecký kraj tak vykázal v mezikrajském srovnání 6. nejvyšší hodnotu. Nejvyšší hodnota byla naměřena v hlavním městě Praze (2,38 t/km²), nejnižší v Jihočeském kraji (0,45 t/km²).

Graf 4.7 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Libereckém kraji

Zdroj: ČHMÚ

Odpady

V roce 2022 bylo v našem kraji vyprodukováno 468 tun komunálního odpadu na 1 obyvatele, tedy 3. nejnižší hodnota ze všech krajů.

V roce 2022 bylo v Libereckém kraji celkem vyprodukováno 209 272 tun komunálního odpadu⁴⁾, tj. 468 kg na jednoho obyvatele kraje, což byla 3. nejnižší hodnota na obyvatele ze všech krajů. Nejnižší hodnota byla zaznamenána v Karlovarském kraji (448 kg na obyvatele), nejvyšší v Jihočeském kraji (553 kg). Meziročně produkce komunálního odpadu vzrostla v 6 regionech, nejvíce v Královéhradeckém kraji (+35,5 %, tj. +73,1 tis. tun). V 8 krajích produkce komunálního odpadu poklesla, nejvýrazněji o 6,4 % (-17,9 tis. tun) v Pardubickém kraji. V našem kraji došlo k nárůstu o 10,5 tis. tun, tedy o 5,3 %.

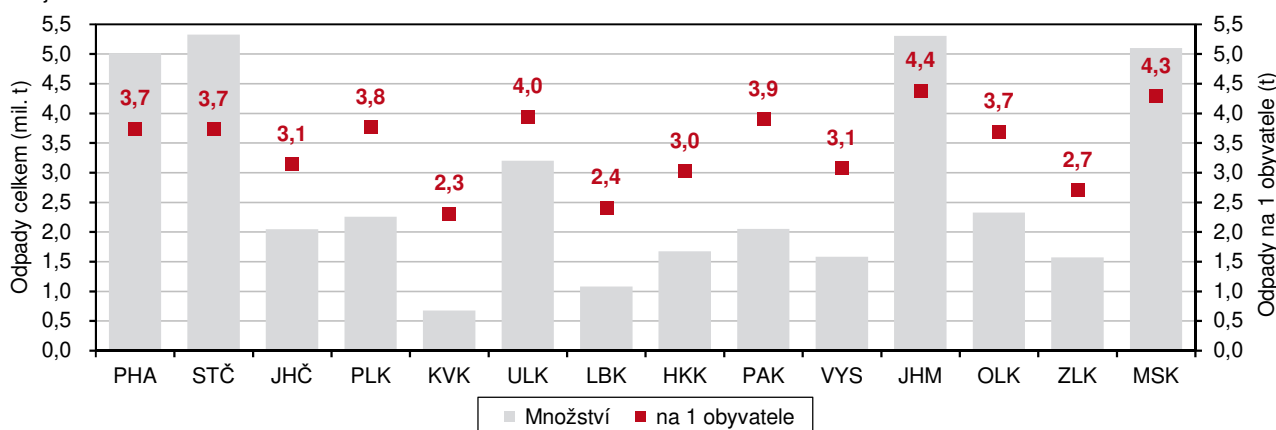
⁴⁾ Komunální odpad je směsný odpad a odděleně sbíraný odpad z domácností, včetně papíru a lepenky, sklo, kovy, plasty, biologický odpad, dřevo, textil, obaly, elektrický odpad a elektronická zařízení, použité baterie a akumulátory a objemný odpad, včetně matrace a nábytek a směsný odpad a odděleně sbíraný odpad z ostatních zdrojů, pokud je povahou a složením podobný odpadu z domácností. Komunální odpad nezahrnuje odpad z výroby, zemědělství, lesnictví, rybolovu, septiků a čistíren odpadních vod a čištění, včetně čistírenských kalů, vozidel s ukončenou životností nebo stavební a demoliční odpad.

Na 1 obyvatele kraje za rok připadlo 319 kg komunálního odpadu od obcí, tj. mezi kraji 2. nejvyšší hodnota.

Produkce komunálního odpadu od obcí dosáhla v Libereckém kraji za rok 2022 142 720 tun a došlo tak meziročně ke snížení o 1,6 %. K nejvyššímu poklesu o 9,1 % však došlo v Ústeckém kraji. Pouze ve 3 krajích došlo k zvýšení, nejvíce v Královéhradeckém kraji o 22,1 %, zatímco přírůstky v hlavním městě Praze a v Jihočeském kraji byly minimální. Na jednoho obyvatele v našem kraji připadlo 319 kg za rok, tj. 2. nejmenší hodnota po hlavním městě Praze, ve kterém byla produkce komunálního odpadu od obcí pouze o 6 kilogramů nižší. Nejvyšší hodnotu vykázal kraj Středočeský (421 kg).

Graf 4.8 Produkce odpadů celkem podle krajů v roce 2022

Zdroj: ČSÚ

V přepočtu na obyvatele kraje bylo vyprodukováno 2 413 kg všech odpadů.

Produkce všech odpadů dosáhla v roce 2022 v Libereckém kraji 1 078 tis. tun a meziročně se snížila o 4,6 %, tj. o 52,1 tis. tun. Stejný vývoj vykázalo dalších 5 krajů, nejvíce v Kraji Vysočina o 15,8 % (-297,2 tis. tun). Mezi další kraje se zlepšením se zařadil kraj Plzeňský (absolutně nejvíce o -341,4 tis. tun), Olomoucký, Ústecký a hlavní město Praha. K navýšení došlo u zbývajících 8 krajů – relativně nejvíce opět v Královéhradeckém kraji (-8,9 %, -137,1 tis. tun), absolutně nejvíce však v Jihomoravském (+312,4 tis. tun, +6,3 %). V přepočtu na 1 obyvatele si nejlépe vedl kraj Karlovarský (2 316 kg na osobu a rok), následován krajem Libereckým (2 413 kg), pod hodnotu 3 tis. kg se dostal už jenom kraj Zlínský. Na opačné straně žebříčku s hodnotami nad 4 tis. kg skončily kraje Jihomoravský (4 385 kg/obyv./rok) a Moravskoslezský (4 292 kg).

V případě nebezpečného odpadu připadlo na 1 obyvatele kraje 192 kg.

Co se týče nebezpečného odpadu⁵⁾, toho bylo v Libereckém kraji v roce 2022 vyprodukováno 85 630 tun, což činí 192 kg na jednoho obyvatele, meziročně došlo k nárůstu o 16,2 % a obě tyto hodnoty jsou 3. nejvyšší mezi kraji. Vyšší přírůstek byl vykázán v krajích Moravskoslezském a Pardubickém (+62,0 %, resp. +52,8 %). Naopak v osmi krajích došlo ke snížení. Největší úbytek zaznamenalo hlavní město Praha, ve kterém hodnota poklesla o 66,0 % na 89 269 tun. K výraznému snížení přes 50 % došlo ještě v Jihočeském kraji. Jednoznačně nejvíce nebezpečného odpadu se nastřádalo v Moravskoslezském kraji (337 802 tun).

Výdaje na ochranu životního prostředí

Investoři z Libereckého kraje vynaložili na ochranu ŽP celkem 4 735,2 mil. Kč, z toho 90,3 % tvořily neinvestiční náklady.

V souvislosti s ochranou životního prostředí investoři se sídlem na území Libereckého kraje vynaložili v roce 2023 na investičních i neinvestičních nákladech celkem částku v hodnotě 4 735,2 mil. Kč, tj. meziročně o 102,1 mil. Kč (2,2 %) více. Největší část těchto výdajů směřovala do neinvestiční oblasti, a to 4 277,1 mil. Kč

⁵⁾ Nebezpečný odpad je odpad vykazující jednu, nebo více nebezpečných vlastností uvedených v nařízení Komise (EU) č. 1357/2014 ze dne 18. prosince 2014, kterým se nahrazuje příloha III směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadech a o zrušení některých směrnic.

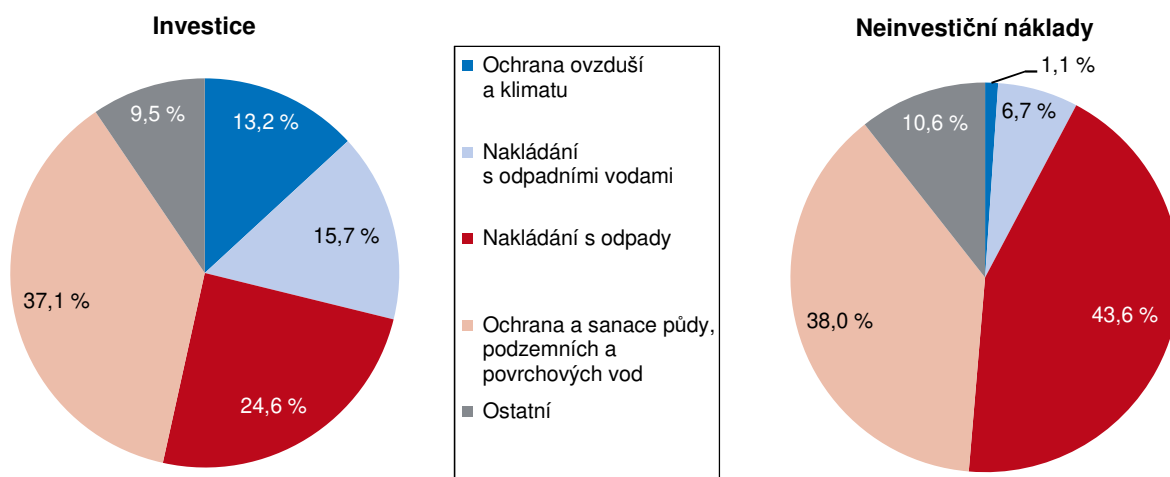
(tj. 90,3 % z celkového objemu výdajů na životní prostředí). Meziročně se objem neinvestičních nákladů zvýšil o 78,0 mil. Kč (+1,9 %).

Výdaje spojené s nakládáním s odpady tvořily 45,4 % neinvestičních nákladů.

V oblasti neinvestičních nákladů byly v roce 2023 největší položkou výdaje spojené s nakládáním s odpady, které představovaly 45,4 % jejich celkové hodnoty. Oproti roku 2022 byl zaznamenán nárůst těchto výdajů o 6,9 %. Souvisí např. s úpravou technologických procesů z důvodu prevencí vzniku odpadů, se zařízením a vybavením pro sběr, svoz, přepravu, třídění a úpravu odpadů, s výstavbou spaloven, recyklačních závodů, řízených skládek, kompostáren, s asanací starých skládek nebo se zařízením pro monitoring odpadů.

Graf 4.9 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Libereckém kraji (průměr let 2018–2023)

Zdroj: ČSÚ

Druhou nejvýznamnější položkou jsou náklady na ochranu a sanaci půdy, podzemních a povrchových vod, které představovaly 37,2 %.

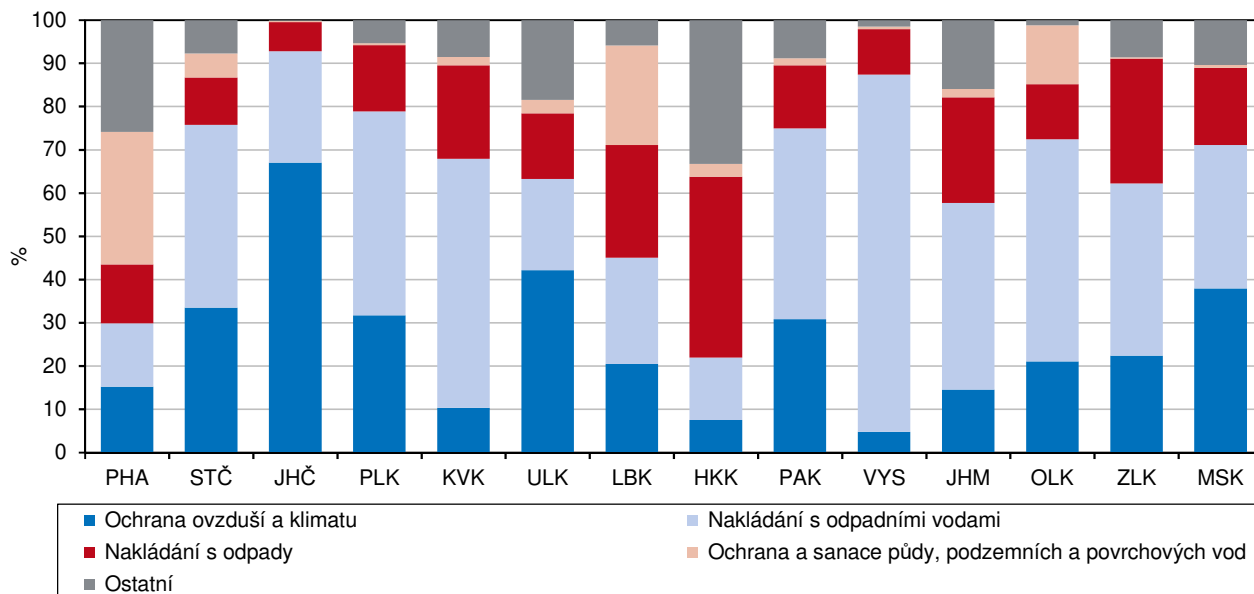
Druhou nejvýznamnější položkou neinvestičních nákladů tvoří v našem kraji ochrana a sanace půdy, podzemních a povrchových vod (37,2 %), zde došlo k meziročnímu poklesu nákladů o 4,9 %. Tato položka představuje 43,1 % z hodnoty za celou Českou republiku. Patří sem např. prevence depozice znečišťujících látek do půdy (vč. následné infiltrace do vod), předcházení kontaminace a degradace půd chemickými vlivy a její následná sanace, ochrana půdy před erozí, svahovými pohyby a ostatní degradací způsobenou fyzikálními jevy, včetně nákladů na řešení problematiky sesuvů, náklady na úkoly geologických průzkumů s účelem ochrany půdy a podzemní a povrchové vody.

Největší položkou investičních nákladů reprezentovaly opět výdaje na nakládání s odpady (26,0 %).

Celkový objem investičních výdajů investorů se sídlem v Libereckém kraji v roce 2023 byl meziročně vyšší o 24,1 mil. Kč (5,5 %) a dosáhl 458,1 mil. Kč. Nejvyšší podíl z celkového objemu investic zaujímaly investiční výdaje na nakládání s odpady 119,2 mil. Kč (26,0 %), a to přesto, že se oproti roku 2022 tyto investice snížily o 45,3 mil. Kč (-27,5 %). V druhé nejvýznamnější položce na ochranu a sanaci půdy a vod (23,0 %) došlo ke snížení o 11,7 mil. Kč (-10,0 %) a bylo zde vynaloženo 105,5 mil. Kč. K významnému snížení investičních výdajů téměř o 80 % na 1,7 mil. Kč došlo v nejmenší položce na ochranu biodiverzity. V ostatních dvou položkách již došlo ke zvýšení meziročních výdajů – do nakládání s odpadními vodami o 7,3 mil. Kč (+6,9 %), do ochrany ovzduší a klimatu o 58,5 mil. Kč (+167,1 %). V posledních pěti letech byly investice v našem kraji zhruba poloviční než v letech 2017 a 2018, kdy dosahovaly téměř jedné miliardy. Zatímco investice za celou Českou republiku na ochranu životního prostředí se od roku 2017 příliš nemění a pohybují se v rozmezí od 30 do 36 miliard.

Graf 4.10 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v roce 2023

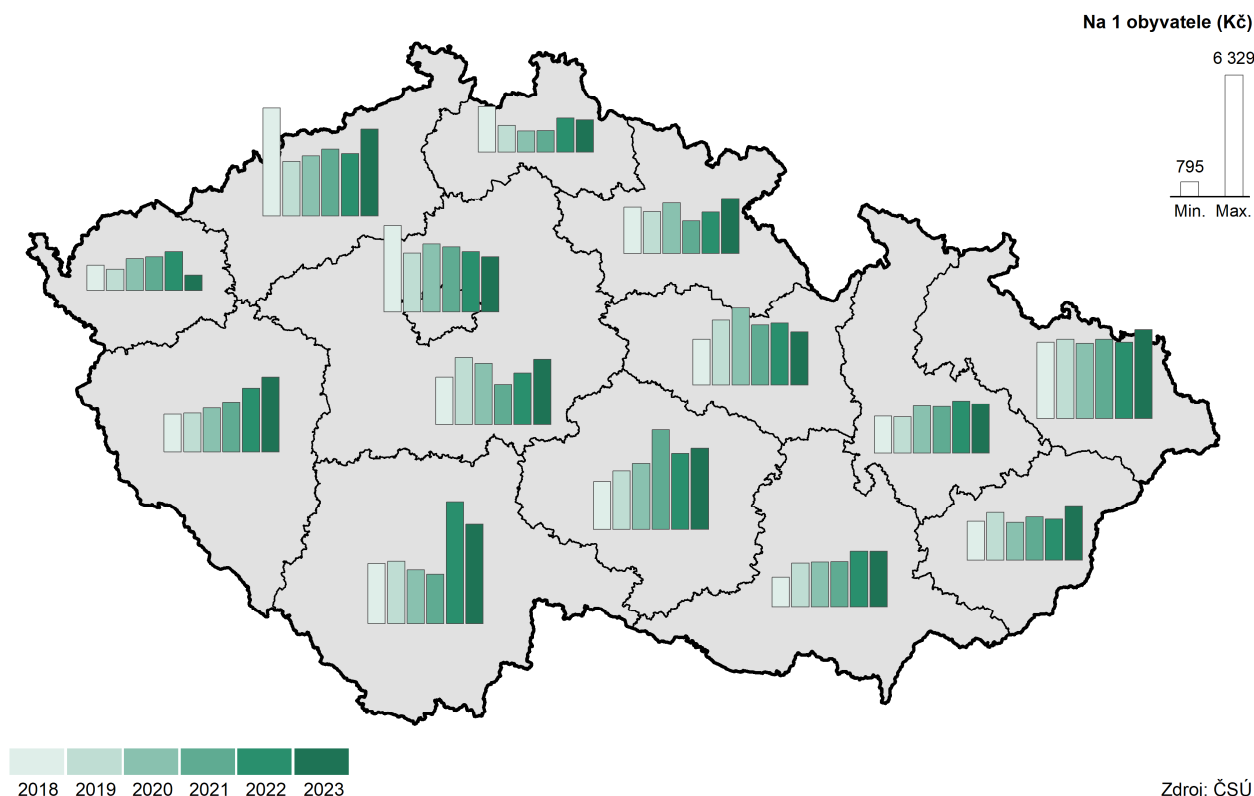
Zdroj: ČSÚ

Podle mezikrajského srovnání byla v kraji v přepočtu na 1 obyvatele proinvestována 2. nejmenší částka.

Na území Libereckého kraje byla v roce 2023 proinvestována druhá nejmenší částka ze všech krajů, a to 739,8 mil. Kč. Proti předchozímu roku byla nižší o 40,9 mil. Kč (-5,2 %). V přepočtu na 1 obyvatele připadla částka 1 642 Kč a tato hodnota je v rámci mezikrajského srovnání také druhá nejnižší za Karlovarským krajem (795 Kč). V porovnání s republikovým průměrem (3 366 Kč) je o 1 724 Kč menší. Nejvíce prostředků na 1 obyvatele bylo v roce 2023 proinvestováno v Jihočeském kraji (5 140 Kč).

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice a podle krajů v letech 2018 až 2023

Zdroj: ČSÚ

5. Mezikrajské srovnání

Čtyřleté období od roku 2020 bylo z pohledu demografického vývoje plné výrazných změn proti trendu předchozích let. Pouze stárnutí populace si zachovalo svoji dlouhodobě nastolenou tendenci. V roce 2023 došlo rovněž ke skokovému nárůstu počtu i podílu osob pobírajících předčasný starobní důchod. Ekonomický vývoj se nadále vypořádával s dopady epidemie covid-19 a dalšími negativními vlivy (válka na Ukrajině a vysoká inflace). Hodnoty regionálního hrubého domácího produktu se v roce 2022 dostaly ve většině krajů na úroveň roku 2019 (ve srovnatelných cenách). Také výsledky cestovního ruchu se v roce 2023 vrátily či dokonce překročily hodnoty odpovídající roku 2019.

Demografický vývoj

Demografický vývoj ovlivnila epidemie koronaviru a válka na Ukrajině.

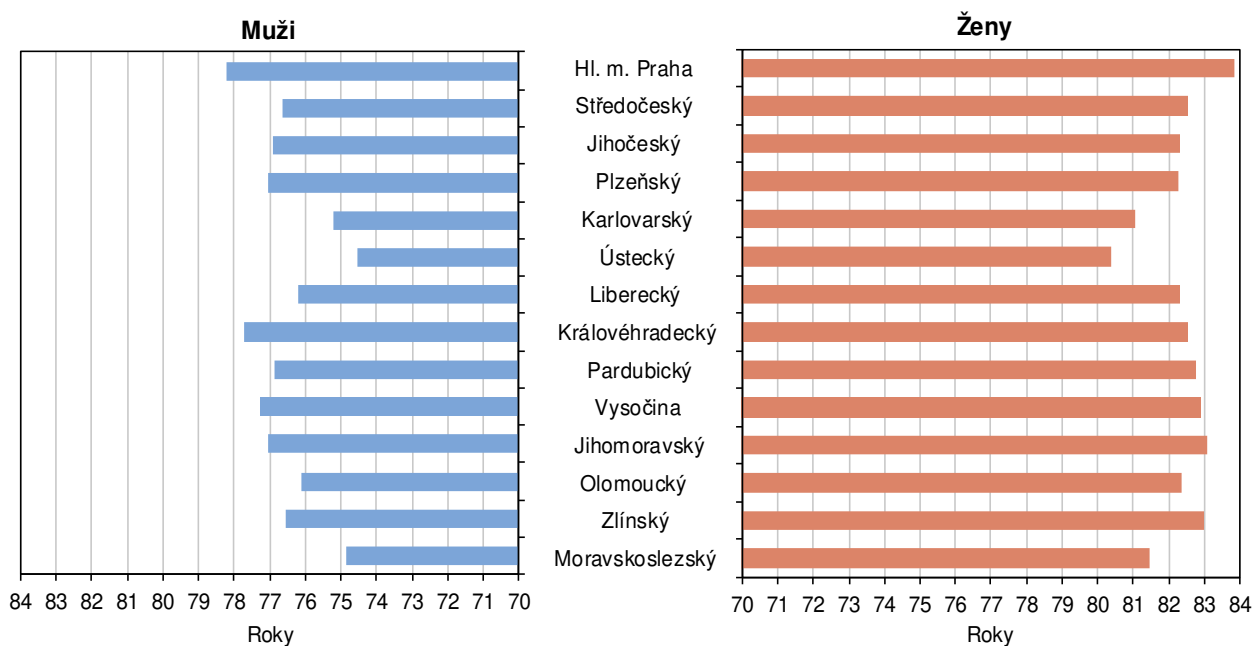
Epidemie koronaviru a válka na Ukrajině se staly dvěma zcela mimořádnými událostmi, které zásadně ovlivnily demografický vývoj v letech 2020 až 2023 ve všech krajích České republiky. Zatímco dopady epidemie je možné sledovat především ve statistice zemřelých, válečný konflikt mimořádně ovlivnil zejména imigraci. Pro obě události současně platí, že způsobily řadu sekundárních demografických dopadů a že jejich dozvuky budou ovlivňovat statistiku obyvatelstva i v letech následujících.

Nejvyšší naději dožití měli v letech 2022 až 2023 lidé narození v hlavním městě Praze.

V roce 2021 zemřelo v České republice nejvíce obyvatel od konce 2. světové války. Od novodobého krajského uspořádání charakterizovaly rekordní počty úmrtí v roce 2021 všechny kraje České republiky s výjimkou Kraje Vysočina, ve kterém maximum nastalo o rok dříve. V důsledku vysokých počtů zemřelých se v letech 2020 a 2021 významně zkrátila naděje dožití při narození. Ta přitom měla od konce 80. let 20. století jednoznačně rostoucí tendenci. Jednalo se však o pokles pouze krátkodobý. V letech 2022 a 2023 naděje dožití naopak rostla, a to shodně ve všech krajích. Navzdory dynamickému vývoji se pořadí krajů podle střední délky života zásadně neměnilo. V dvouletém období 2022 až 2023 charakterizovala nejvyšší naděje dožití mužů (78,2 let) i žen (83,8 let) hlavní město Prahu. Na opačném pólu pořadí se umístili muži (74,5 let) a ženy (80,4 let) v kraji Ústeckém.

Graf 5.1 Naděje dožití při narození podle pohlaví a podle krajů v letech 2022–2023

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 se živě narodilo pouze 91,1 tis. dětí, tj. nejméně od roku 2002.

Významné výkyvy zaznamenala v posledním období také úhrnná plodnost. Zatímco v letech 2018 až 2020 stagnovala na úrovni 1,71 dítěte na ženu, v roce 2021 prolomila po třech dekádách o desetinu vyšší hranici a vzrostla na 1,83 dítěte na ženu. Republikový průměr překonala v tomto výjimečném roce polovina krajů, přičemž zcela nejvyšší byla v Kraji Vysočina (1,95). Prudký vzestup vystřídal ještě prudší propad. V roce 2022 se intenzita úhrnné plodnosti snížila na 1,64 a v roce 2023 dokonce na 1,46 dítěte na ženu. Nejnižší úhrnná plodnost náležela ženám v hlavním městě Praze (1,31), naopak nejvyšší zůstala počtvrté v řadě v Kraji Vysočina (1,57). Úroveň plodnosti, kterou taktéž v posledních dvou sledovaných letech ovlivnila uprchlická vlna z Ukrajiny, úzce korelovala s nízkým počtem živě narozených dětí. Po dlouhých 18 letech se v roce 2023 vrátil pod stotísícovou hranici. Velmi málo dětí se narodilo zejména v severozápadní části republiky v krajích Karlovarském, Ústeckém a Libereckém s porodností pod hranicí 8 ‰.

Podle průměrného věku bylo nejmladší obyvatelstvo v roce 2023 v kraji Středočeském a nejstarší v kraji Zlínském.

Dlouhodobým fenoménem zůstává navzdory atypickému demografickému vývoji v roce 2022 stárnutí populace. V roce 2023 se průměrný věk obyvatele České republiky zvýšil na 42,8 let a vytvořil nové maximum. V dlouhodobém pohledu stárne populace všech krajů, avšak rozdílným tempem. Do roku 2012 bylo průměrně nejstarším obyvatelstvo hlavního města Prahy, které však vlivem demografických změn bylo v roce 2023 druhé nejmladší. Průměrně nejmladší byla v posledním sledovaném roce populace kraje Středočeského. Pro obě zmíněná území jsou dlouhodobě charakteristické početné migrační přírůstky. Vyšší tempa stárnutí jsou naopak typická pro regiony s vyššími migračními úbytky. Zcela nejrychlejší byla od roku 2001 v kraji Karlovarském a Moravskoslezském. Nejvyšší průměrný věk náležel v roce 2023 kraji Zlínskému a Královéhradeckému.

Nejvyšší zastoupení produktivní populace charakterizovalo v roce 2023 hlavní město Prahu a nejvyšší podíl postproduktivní populace kraj Královéhradecký.

Stárnutí obyvatelstva je předurčeno jeho stávající věkovou strukturou. Průběžně je ovlivňováno počty narozených dětí, nadějí dožití a migrací. Homogenním rysem všech krajů byl v letech 2008 až 2021 trvale klesající podíl produktivní populace ve věku 15 až 64 let. Zejména v důsledku věkového složení přistěhovalých se tento trend podařilo v posledních dvou sledovaných letech zastavit. Zatímco však ještě v roce 2008 přesahoval podíl produktivní populace ve všech krajích 70% hranici, o 15 let později osciloval v rozmezí od 62,1 % v kraji Královéhradeckém do 65,7 % v hlavním městě Praze. Výrazně proměnil věkové složení obyvatelstva odchod populačně silných ročníků do důchodu. Jestliže v roce 2008 žilo v zemi 1 556,2 tis. osob ve věku 65 a více let (tj. 14,9 %), v roce 2023 jejich počet vzrostl na 2 237,3 tis. osob (tj. 20,5 %).

Silná imigrační vlna ovlivnila migrační salda i zastoupení cizinců v krajských populacích.

Společným rysem demografického vývoje ve všech 14 krajích České republiky byla silná imigrační vlna charakterizující rok 2022. Populace České republiky se migračním přírůstkem zvýšila o 329,7 tis. obyvatel, což byl téměř čtyřnásobek dosavadního poválečného maxima z roku 2007. Rekordní počty přistěhovalých z Ukrajiny dramaticky proměnily podobu přírůstku stěhováním na 1 000 osob ve všech 14 krajích. Mezní hodnoty příslušely hl. městu Praze (60,7 ‰) a kraji Moravskoslezskému (13,3 ‰), který kladnou hodnotu migračního salda zaznamenal poprvé od vzniku krajů v roce 2000. O řád slabší, přesto stále kladný ve všech krajích, byl relativní přírůstek stěhováním v následujícím roce 2023. V tomto roce vynikalo především postavení hlavního města Prahy (19,7 ‰) a krajů Plzeňského (15,0 ‰) a Středočeského (12,5 ‰). Příliv zahraničních migrantů se významně propsal do zastoupení cizinců v krajských populacích. Podíl cizinců se mezi roky 2021 a 2022 více než zdvojnásobil v kraji Zlínském, Královéhradeckém, Olomouckém a Kraji Vysočina. Suverénně nejvyšší zůstává v hlavním městě Praze.

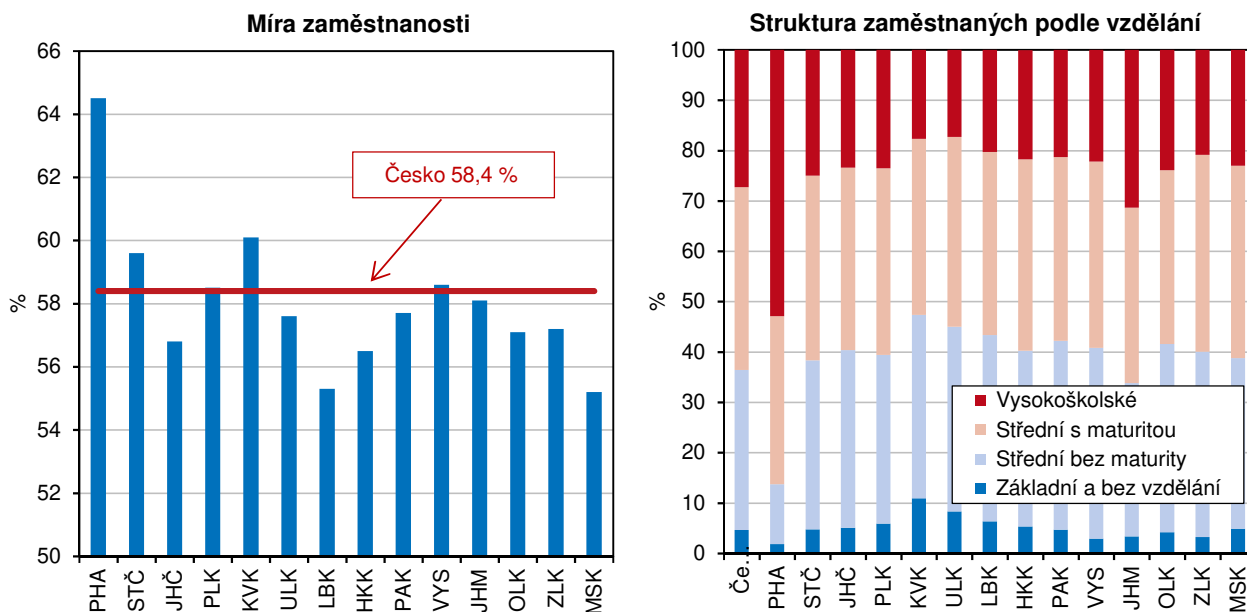
Sociální vývoj

V letech 2022 a 2023 došlo k oživení trhu práce a míra zaměstnanosti zaznamenala mírný nárůst.

Mezi ekonomickým a demografickým vývojem a trhem práce existuje velmi úzká souvislost a jakákoliv změna v jedné z těchto oblastí ovlivní po určité době oblasti ostatní. Po příznivém ekonomickém vývoji v období mezi lety 2014 až 2019, charakterizovaným vysokou zaměstnaností, nastalo vlivem protiepidemických opatření v roce 2020 přerušení tohoto dlouhodobého trendu a trh práce začal procházet změnami. Míra zaměstnanosti se meziročně snížila o 0,9 p. b., přičemž významnější pokles zaznamenala zaměstnanost žen (-1,1 p. b.) než mužů (-0,8 p. b.). V roce 2021 se začala omezující opatření postupně uvolňovat, což následně přispělo k oživení trhu práce. V mezikrajském srovnání se situace lišila a oproti roku 2020 míra zaměstnanosti v osmi regionech Česka poklesla, nejvíce pak v Karlovarském kraji (-1,7 p. b.). Naopak nejvyšší nárůst tohoto ukazatele zaznamenal Jihočeský kraj (+0,8 p. b.). V následujících dvou letech 2022 a 2023 bylo oživení trhu práce patrně ještě výraznější, a to zejména v roce 2023, ve kterém meziročně vzrostla míra zaměstnanosti v devíti krajích Česka, přičemž nejvyšší nárůst zaznamenal Karlovarský kraj (+1,5 p. b.). Nejvyšší míra zaměstnanosti byla tradičně evidována v hlavním městě Praze (64,5 %), dále ve Středočeském (59,6 %) a nově také v již zmíněném Karlovarském kraji (60,1 %). Naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele zaznamenal Moravskoslezský kraj (55,2 %).

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání podle krajů v roce 2023

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání.

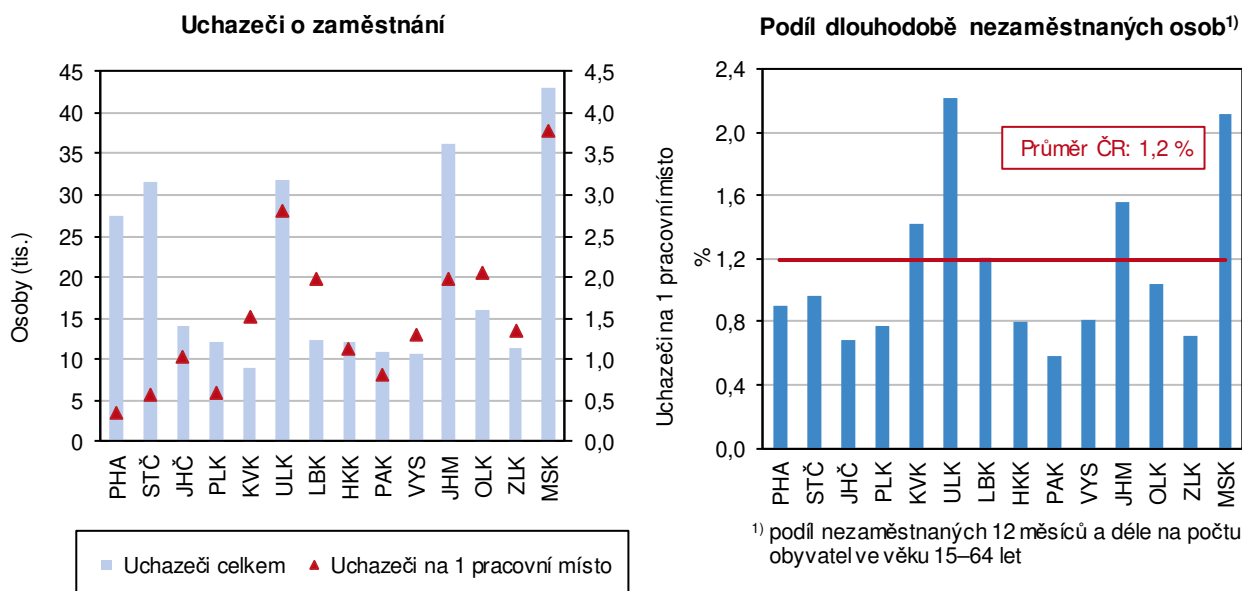
Existuje pozitivní závislost mezi stupněm vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Z porovnání skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2003 a 2023 dle vzdělání je zřejmé, že během dvaceti let se změnila vzdělanostní struktura ve všech krajích. Podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. V celém Česku se podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2003 téměř o 10 p. b., a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili téměř o 6 p. b. Nejvyšší podíly zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byly v roce 2023 dosaženy v hlavním městě Praze (52,9 %) a Jihomoravském kraji (31,3 %), zatímco nejvyšší podíl zaměstnaných pouze se základním vzděláním byly zaznamenány v kraji Karlovarském a Ústeckém (10,9 %; resp. 8,3 %).

Zaměstnanost v sektoru služeb se dlouhodobě zvyšuje.

Vývoj celkové zaměstnanosti v České republice byl provázen pokračujícími změnami v odvětvové skladbě pracujících. Nejvýznamnějším sektorem z hlediska zaměstnanosti byl sektor služeb (terciér). Dlouhodobě počet zaměstnaných v tomto sektoru roste, a stejně tak se zvyšuje i jeho podíl na celkové zaměstnanosti, přičemž vývoj významně neovlivnil ani odliv zaměstnanců v roce 2020. Zastoupení sektoru služeb se v jednotlivých krajích liší. Významný vliv na průměrnou zaměstnanost ve službách v Česku má hlavní město Praha, ve kterém v tomto sektoru dlouhodobě pracuje více než 80 % zaměstnaných osob (83,0 % v roce 2023). V ostatních krajích pracovala ve službách více než polovina zaměstnaných. V primárním sektoru, zaměřeném na zemědělství, lesnictví a rybářství, byl zaznamenán nejvyšší podíl zaměstnaných v Kraji Vysočina (6,0 %), zatímco nejvyšší podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru, tj. v průmyslu a stavebnictví, je evidován v Libereckém a Zlínském kraji (45,4 %; resp. 45,3 %).

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost podle krajů k 31. 12. 2023

Zdroj: MPSV

Od roku 2020 se po šesti letech poklesu se nezaměstnanost v Česku začala zvyšovat, vlivem dopadů pandemie a ekonomické recese

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v Česku vyšplhala k 8,2 %. Podíl nezaměstnaných osob v Česku v roce 2007 činil 4,5 %. I v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima již v roce 2010). Od roku 2014 lze sledovat trvalý meziroční pokles podílu nezaměstnaných osob ve všech krajích. Nezaměstnanost poklesla téměř ve všech krajích na minimum v roce 2019 (kromě Plzeňského, Královéhradeckého a Pardubického kraje, kde byla nejnižší hodnota již v roce 2018). V roce 2020 došlo vlivem pandemie covidu-19 a s ní spojených restrikcí různých odvětví ekonomiky ke změně klesajícího trendu vývoje nezaměstnanosti, podíl nezaměstnaných osob v Česku i v krajích meziročně průměrně vzrostl o 1,2 p. b. V roce 2021 došlo k pozitivnímu obratu na trhu práce a hodnota podílu nezaměstnaných osob meziročně klesla ve všech regionech, a to u mužů i u žen. Od roku 2022 lze sledovat pozvolný meziměsíční nárůst nezaměstnanosti ve všech regionech Česka. V rámci roční statistiky se podíl nezaměstnaných ke konci roku 2023 pohyboval v rozmezí

od 2,80 % v hlavním městě Praze po 5,66 % v Ústeckém kraji (průměr za celé Česko činil 3,73 %). Pod tříprocentní hranici se dostaly tři kraje (druhá nejnižší hodnota 2,88 % náležela Zlínskému kraji, třetí nejnižší hodnota 2,90 % Plzeňskému kraji), pětiprocentní hranici překročil pouze Moravskoslezský kraj (5,23 %) a již zmíněný Ústecký kraj. Dlouhodobě nezaměstnaní, tedy osoby s délkou evidence na úřadě práce delší než 1 rok, tvořili ke konci roku 2023 v Česku 29,5 %. V absolutním vyjádření to bylo 82,2 tis. osob evidovaných dlouhodobě na úřadech práce. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob se od roku 2015 do roku 2019 stále snižoval, v roce 2020 byla klesající tendence přerušena a došlo ke „koronavirovému nárůstu“, který přerušil mírný pokles dlouhodobé nezaměstnanosti v roce 2022, v roce 2023 došlo k opětovnému nárůstu dlouhodobě nezaměstnaných. S problémem dlouhodobě nezaměstnaných se potýkaly zejména Moravskoslezský a Ústecký kraj.

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce v letech 2018–2023 poklesl ve většině krajů.

Ke konci roku 2023 bylo v Česku 272 tis. volných pracovních pozic. Období od konce roku 2018 do konce roku 2021 se vyznačovalo nárůstem počtu volných pracovních míst, kdy se jejich počet zvýšil o 6 % s poklesem v koronavirovém roce 2020. Na meziroční růst počtu volných pracovních míst v období 2018–2021 navázal v roce 2022 šestinový meziroční pokles, který se vlivem ekonomické recese, a s tím souvisejícím růstem nezaměstnanosti, projevil i v roce 2023. V roce 2023 byl meziroční úbytek počtu pracovních míst v evidenci úřadů práce zaznamenán v 11 krajích, nejvyšší byl v Jihomoravském a Jihočeském kraji (-23 %, resp. -21 %), naopak nárůst zaznamenalo hlavní město Praha (+5 %) a kraje Olomoucký a Karlovarský (+4 %, resp. +2 %). Od roku 2018 do roku 2022 převažuje počet pracovních míst v evidenci úřadu práce nad počtem uchazečů o zaměstnání. Ke konci roku 2023 se projevil pokles počtu evidovaných volných pracovních míst a průměrně v Česku připadal jeden uchazeč na jedno volné pracovní místo. Nejpříznivější situace byla v hlavním městě Praze, ve kterém na jedno volné pracovní místo připadlo 0,3 uchazečů, naopak v Moravskoslezském kraji na jedno volné pracovní místo připadlo 3,8 uchazečů.

Čistý disponibilní důchod v roce 2022 rostl.

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2022) v průměru o 10,7 %, v souvislosti s ekonomickým vývojem se jeho růst oproti koronavirovým rokům 2020 a 2021 zrychlil; ve srovnání s rokem 2018 činil průměrný nárůst 28,7 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v Karlovarském kraji (+16,3 %, tj. +42 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován v hlavním městě Praze (+7,6 %, tj. +30 tis. Kč). Nejvyšší hodnoty dosáhl v hlavním městě Praze, naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Ústeckém.

Vývoj průměrných mezd byl ovlivněn ekonomickou recesí a růstem cenové hladiny, kdy výše průměrné mzdy nominálně rostla, ale reálně klesla.

Mzdový vývoj v letech 2018–2023 byl značně ovlivněn doznívajícím obdobím konjunktury, koronavirovou pandemií a následnou ekonomickou recesí. V roce 2023 dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda (v přepočtu na zaměstnance plně zaměstnaného) v České republice hodnoty 43 120 Kč, v roce 2018 to bylo 32 051 Kč. Mzdový vývoj byl do značné míry ovlivněn vývojem inflace, kdy nárůst cenové hladiny reálně snížil kupní sílu mezd zaměstnanců. Celkově se mzdová úroveň zvýšila nominálně o více než třetinu (34,5 %). Reálně se však v tomto období snížila o 4,1 %, neboť ceny vzrostly o 40,4 %. Reálně byly mzdy v meziročním srovnání trvale nižší od 4. čtvrtletí 2021 do 4. čtvrtletí 2023, největší meziroční reálný pokles mezd, téměř 12 %, byl zaznamenán ve 2. a 3. čtvrtletí 2022.

Průměrné hrubé mzdy i medián mezd jsou dlouhodobě nejvyšší v hl. městě Praze, naopak regionem s nejnižší mzdovou úrovní je Karlovarský kraj

Podle absolutní úrovně výdělků v roce 2023 bylo nejbohatším regionem hlavní město Praha s průměrnou hrubou mzdou 53 507 Kč, regionem s nejnižší mzdovou úrovní byl Karlovarský kraj (37 162 Kč). Nejnižší nominální meziroční růst o 7,0 % zaznamenal Olomoucký kraj a vzhledem k míře inflace 10,7 % zde zároveň nastal nejvyšší propad reálné mzdy. Největší nominální nárůst vykázal Ústecký a Jihočeský kraj (shodně 8,5 %), ale reálně klesly mzdy ve všech krajích. Medián hrubých měsíčních mezd činil (podle strukturální mzdové statistiky) v roce 2023 v Česku 39 518 Kč, u mužů dosáhl 42 231 Kč a u žen byl o 5 562 Kč nižší. Meziročně se medián mezd zvýšil o 5,6 %. Medián mezd meziročně rostl ve všech krajích, nejrychleji v Libereckém a Plzeňském kraji (shodně +6,9 %) a nejpomaleji v Jihomoravském kraji (+4,9 %). Mzdový medián se meziročně zvýšil téměř ve všech krajích rychleji u žen (v Česku o 6,0 %) než u mužů (o 5,5 %). Téměř ve všech krajích leží medián mezd pod úrovní mediánu mezd Česka s výjimkou hlavního města Prahy, Středočeského, Plzeňského a Jihomoravského kraje, kde byl mzdový medián v roce 2023 vyšší.

Počet příjemců důchodů v Česku se po třech letech poklesu meziročně mírně zvýšil.

Po předchozích třech letech poklesu celkového počtu příjemců důchodů, nehlédě na druh důchodu, se v roce 2023 jejich počet na republikové úrovni nepatrně navýšil (o 1,4 tis. osob). Oproti roku 2019, kdy počet důchodců v Česku dosáhl maxima 2 897 tis., jejich počet se na konci roku 2023 o 51,9 tis. osob snížil. Pokles se dotkl všech krajů, největší úbytky zaznamenalo hlavní město Praha (-16,1 tis. osob) a dále kraje Ústecký (-8,0 tis. osob) a Moravskoslezský (-7,0 tis. osob). Jako jeden z hlavních faktorů snížení počtu příjemců důchodů v letech 2020 až 2022 lze uvést zvýšenou úmrtnost v důsledku onemocnění covid-19.

Obecně lze říci, že v delším časovém horizontu počet příjemců důchodů v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace spíše roste. Dlouhodobý trend nárůstu počtu důchodců také ovlivňovalo postupné zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu, která v současné době činí 65 let

Meziročně vzrostl celkový počet starobních důchodců.

Počet starobních důchodců meziročně vzrostl o 4,1 tis., v roce 2023 tak v Česku pobíralo starobní důchod (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým) zhruba 2 371,2 tis. osob – 960 tis. mužů a 1 412 tis. žen. Zatímco mezi muži byl ve srovnání s rokem 2022 zaznamenán nárůst (o 7,8 tis.), mezi ženami došlo k poklesu (o 3,7 tis.). S výjimkou hlavního města Prahy, Ústeckého a Karlovarského kraje, ve kterých se počet osob ve starobním důchodu meziročně snížil, v ostatních krajích byl zaznamenán nárůst, s maximálním zvýšením překračujícím tisíc osob v kraji Středočeském a Kraji Vysočina.

Počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod roste, tempo nárůstu v roce 2023 skokově zrychlilo.

Dlouhodobě se zvyšuje počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod. Na rozdíl od předchozích let, kdy byl nárůst hodnot obou ukazatelů pozvolný, došlo v roce 2023 k jejich skokovému zvýšení. Příklad to lze na vrub mimořádným valorizacím důchodů v roce 2022, které vytvořily velmi výhodné podmínky pro odchod do předčasného starobního důchodu. V roce 2023 tak pobíralo předčasně přiznaný starobní důchod téměř 733 tis. osob, tedy 31,0 % ze všech příjemců plného starobního důchodu (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Ve srovnání s rokem 2022 vzrostl počet osob v předčasném starobním důchodu na republikové úrovni o 52,5 tis., relativně se podíl příjemců předčasných důchodů zvýšil o 2,2 procentních bodů. V jedenácti krajích Česka překročil v roce 2023 podíl osob v předčasném důchodu 30 % s maximem v Kraji Vysočina (39,5 %). Opačný konec žebříčku obsadilo hlavní město Praha s 16,1% podílem předčasných starobních důchodců.

Starobní důchody v Česku meziročně vzrostly o 12,2 % a jejich výše představovala 51,4 % mediánu hrubého výdělku.

Průměrná výše důchodů je ovlivňována zvyšováním vyplácených důchodů. Na růst penzí má vliv jak valorizace, tak i výše nově přiznaných důchodů, které jsou vyšší než postupně zanikající důchody starších penzistů. V prosinci 2023 vzrostla průměrná výše sólo vyplácených plných starobních důchodů v Česku meziročně o 12,2 % na 20 310 Kč a činila 51,4 % mediánu hrubého výdělku. V regionálním pohledu na výši starobních důchodů v poměru ke mzdovému mediánu se nejvýše umístily kraje, ve kterých poměr starobních důchodů ke mzdovému mediánu dosáhl, resp. přesáhl 53,5 % mzdového mediánu, a to Karlovarský, Zlínský, Jihočeský, Pardubický a Moravskoslezský. Pod republikový průměr se řadí kraje Středočeský, Jihomoravský, Plzeňský a s výrazným odstupem hlavní město Praha se 46,3 %.

Kriminalita se stále drží pod úrovní předpandemických let.

V roce 2023 bylo v Česku registrováno celkem 181,4 tis. trestných činů, tj. o 0,3 % méně než v roce předchozím. Počty trestných činů se svým počtem stále drží pod úrovní předpandemického roku 2019. Oproti roku 2021, kdy kriminalita dosáhla historicky nejnižší úrovně, počet registrovaných trestných činů v Česku v roce 2023 vzrostl o 18,4 % (+28,2 tis. případů) a současně se snížila míra jejich objasněnosti. Procentuálně počet evidovaných trestných činů meziročně vzrostl v osmi krajích, nejvíce v Kraji Vysočina (+7,0 %) a ve Zlínském kraji (+5,4 %). Naopak nejvyšší meziroční pokles byl zaznamenán v Libereckém kraji (-8,3 %). Míra kriminality je však dlouhodobě nejvyšší v hlavním městě Praze, kde na 1 000 obyvatel připadlo 29,9 registrovaných trestných činů. Na opačném konci žebříčku se umístil kraj Pardubický s 9,4 registrovanými trestnými činy.

Počty dopravních nehod se v posledních dvou letech snížily.

Na území Česka bylo v průběhu roku 2023 evidováno 95,0 tis. dopravních nehod na pozemních komunikacích, což bylo o 3,5 tis. havárií méně než v předchozím roce (-3,6 %). Ve srovnání s rokem 2018 se stalo o téměř 10 tis. méně nehod. Z celkového počtu dopravních nehod v roce 2023 se jich nejvíce událo na území Středočeského kraje (17,1 %) a hlavního města Prahy (15,0 %), naopak nejméně v Karlovarském kraji (2,8 %). Meziroční pokles počtu dopravních nehod zaznamenala polovina krajů, nejvíce se nehodovost snížila v Kraji Vysočina (-27,4 %) a v Ústeckém kraji (-23,0 %). K největšímu nárůstu ve srovnání s rokem 2022 došlo v krajích Plzeňském (+18,5 %) a Libereckém (o 13,4 %).

Počty zemřelých při dopravních nehodách v Česku jsou na historických minimech.

V roce 2023 zemřelo do 24 hodin po dopravní nehodě v Česku 455 osob. Ve srovnání s rokem 2022, kdy byl počet zemřelých při dopravních nehodách historicky nejmenší, došlo k nárůstu o 1 osobu. Oproti roku 2018 činil pokles 110 osob. Meziročně vzrostl počet usmrcených v roce 2023 v devíti krajích, nejvíce v Libereckém a Olomouckém kraji, ale v absolutních číslech to odpovídá druhé nejnižší hodnotě (shodně 17 osob) po Karlovarském kraji (15 osob). Nejvíce účastníků dopravních nehod přišlo o život ve Středočeském kraji (80 lidí) a shodně 47 osob zahynulo v krajích Jihočeském a Jihomoravském.

Po vysokém počtu požárů v roce 2022 se loňský rok vrátil k průměrným hodnotám posledních let.

V roce 2023 bylo na území Česka hlášeno 17 758 požárů, což bylo meziročně o 14,7 % (3 055 případů) méně. Nejvíce požárů vypuklo ve Středočeském kraji (2 647 požárů) a dále v hlavním městě Praze (2 071 požárů), nejméně ve Zlínském kraji (659 požárů). Meziročně se snížil počet požárů ve všech krajích, nejvíce v Kraji Vysočina (-25,3 %), nejméně pak v Pardubickém kraji (-3,6 %). Po přepočtení na 1 000 obyvatel vykázaly nejvíce požárů kraje Karlovarský a Ústecký (2,3 požáru, resp. 2,1 požáru), nejnižší hodnotu (1,1 požáru) vykázal Zlínský kraj.

Při požárech v roce 2023 zemřelo nejméně osob za posledních 5 let.

Při požárech vznikají nejen škody na majetku, ale je ohroženo zdraví a život lidí. V roce 2023 při požárech v Česku zemřelo 105 osob a dalších 1 410 osob bylo

zraněno. Nejtragičtějším rokem ve sledovaném období byl rok 2020 se 144 usmrcenými osobami, z pohledu počtu zraněných pak rok 2018 s 1 466 osobami. Nejvíce osob při požárech zemřelo a bylo zraněno v roce 2023 ve Středočeském (18 úmrtí, resp. 185 zraněných) a Jihomoravském kraji (16 úmrtí, resp. 194 zraněných). Naopak nejméně lidí zahynulo v souvislosti s požáry v roce 2023 v Pardubickém a Zlínském kraji (shodně 1 osoba), nejméně osob se zranilo během požárů v Kraji Vysočina (58 osob).

Ekonomický vývoj

Rokem 2019 skončilo po šesti letech období růstu HDP.

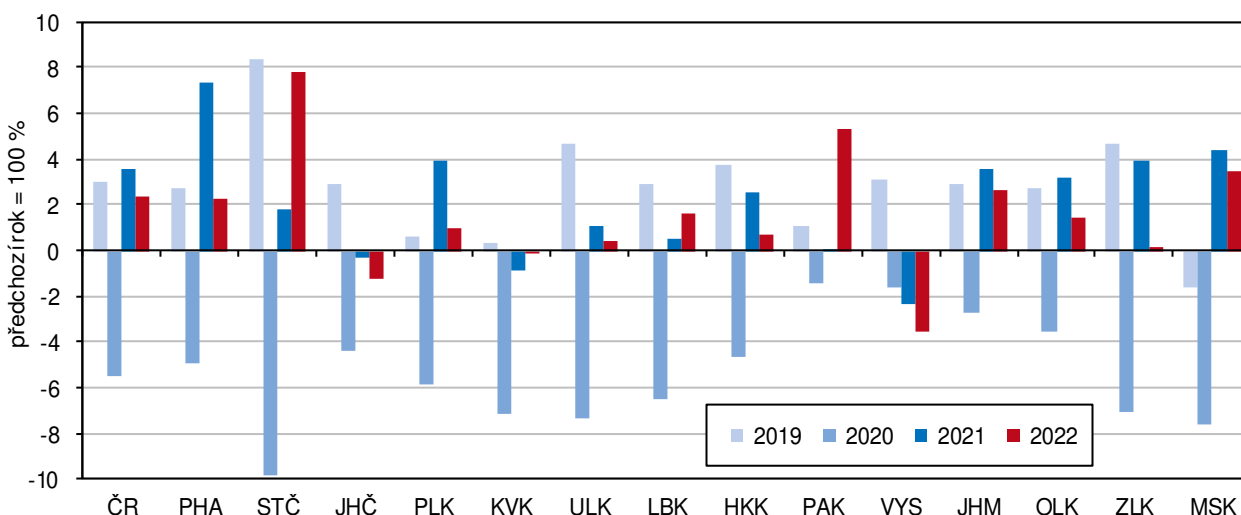
Rokem 2019 skončilo šestileté období konjunktury, kdy se HDP ve srovnatelných cenách (s. c.) meziročně ve všech krajích až na ojedinělé výjimky zvyšoval. V dalších letech byl vývoj nejprve poznamenán pandemickou krizí a následně od roku 2022 dopady války na Ukrajině, růstem cen paliv a energií, vysokou inflací a dalším narušením dodavatelských řetězců.

Vývoj ekonomiky byl narušen pandemickou krizí, při které HDP napříč regiony poklesl.

V roce 2020 se pandemická krize projevila v meziročním poklesu HDP ve stálých cenách ve všech krajích. V polovině regionů a v celém Česku se jednalo o propad, který neměl od roku 1995 období. Nejhlubší, téměř 10%, byl zaznamenán ve Středočeském kraji, celorepublikově došlo k poklesu o více než 5 %.

Graf 5.4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů (předchozí rok = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

Od roku 2021 již HDP ve s. c. ve většině krajů mírně rostl, ale většinou ještě nedosáhl na hodnoty před pandemií.

V dalších dvou letech, za která jsou k dispozici údaje o vývoji HDP v regionálním pohledu, již HDP ve s. c. meziročně ve většině krajů mírně rostl. Dál klesal pouze v Jihočeském a Karlovarském kraji a v Kraji Vysočina. Propad v roce 2020 byl tak hluboký a následné zotavení ekonomik krajů tak obtížné, že v roce 2022 ve většině krajů HDP ve s. c. nedosáhl předpandemického vrcholu a v Karlovarském kraji klesl až pod úroveň roku 2000. Rok 2019 překonaly pouze hlavní město Praha, Pardubický, Jihomoravský a Olomoucký kraj.

V roce 2022 přesáhla hrubá přidaná hodnota (v b. c.) ve všech krajích úroveň roku 2019.

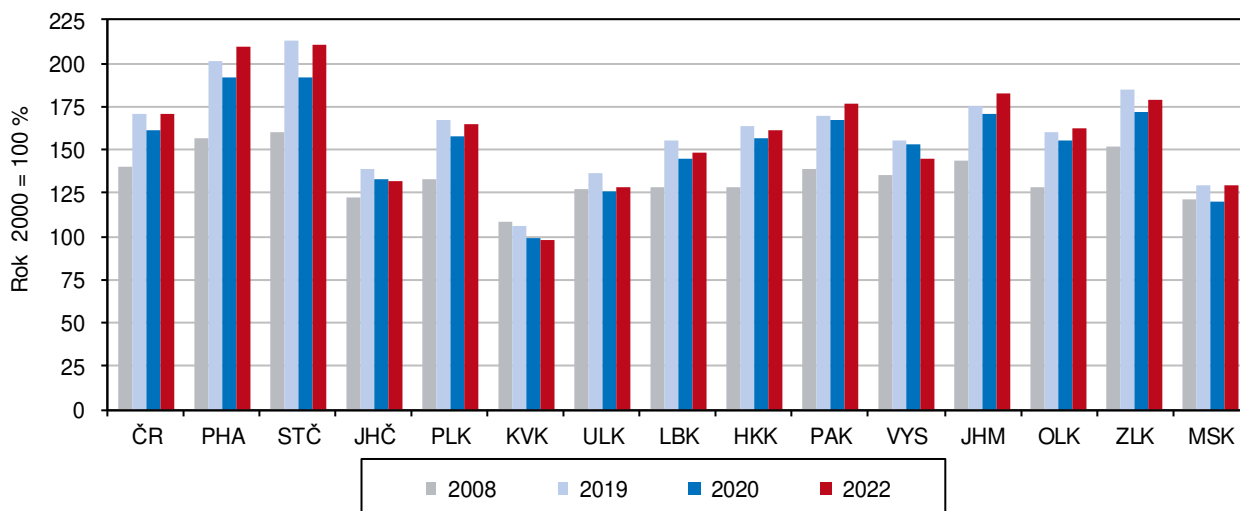
Pandemická krize v roce 2020 negativně zasáhla především průmysl, obchod, dopravu, ubytování a stravování, z menších odvětví nejvíce ostatní činnosti, kam patří různé osobní služby (např. kadeřnictví a kosmetické služby). Hrubá přidaná hodnota (HPH) v běžných cenách (b. c.) v těchto odvětvích ve většině krajů i v celém Česku meziročně poklesla. V některých odvětvích se sice v roce 2020 růst HPH nezastavil, ale celková HPH v Česku a většině krajů meziročně poklesla, nejvíce ve Středočeském kraji. V dalších dvou letech již celkově rostla ve všech krajích,

takže její objem v b. c. v roce 2022 byl v krajích proti roku 2019 vyšší o 10 až 23 %. Nejméně rostla v Kraji Vysočina, a v Jihočeském kraji (vlivem poklesu HPH z průmyslu mimo zpracovatelský průmysl), nejvíce v Jihomoravském kraji a hlavním městě Praze zejména díky odvětví služeb (zejména obchod, doprava, ubytování a pohostinství a informační a komunikační činnosti).

Graf 5.5 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů (rok 2000 = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

Po roce 2019 relativně nejméně rostla HPH průmyslu.

Pokud jde o odvětví činnosti, měly mezi roky 2019 a 2022 nejnižší dynamiku růstu HPH zpracovatelský průmysl a mimo zpracovatelský průmysl odvětví peněžnictví a pojišťovnictví a ostatní činnosti. Vývoj republikové HPH zpracovatelského průmyslu ovlivňuje její výrazný a dosud nepřeklenutý propad ve Středočeském kraji, kterému do předpandemického objemu chyběla 2,4 %. V důsledku toho se snížil podíl kraje na republikové HPH zpracovatelského průmyslu o 2 p. b. (z téměř 19 % na necelých 17 %). HPH peněžnictví a pojišťovnictví byla v roce 2022 nižší oproti roku 2019 v šesti krajích a HPH z ostatních činností byla nižší ve čtyřech krajích.

Z krajů ČR má nejvyšší ekonomickou výkonnost hlavní město Praha, ...

Hospodářsky nejsilnějším krajem České republiky je hlavní město Praha, k jehož vysoké ekonomické výkonnosti napomáhá odvětvová struktura HPH s vysokým podílem služeb (od roku 2011 více než 83 %). Příspěvek hlavního města Prahy k celorepublikové HPH se v dlouhodobém horizontu zvolna zvyšoval až na 28,4 % v roce 2022. Hlavní město Praha vytvářelo z hlediska odvětvové struktury více než dvě třetiny celorepublikové HPH peněžnictví a pojišťovnictví, téměř dvě třetiny HPH informačních a komunikačních činností a polovinu republikové HPH odvětví profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti.

...a Středočeský a Jihomoravský kraj.

Po hlavním městě Praze druhý a třetí největší podíl na republikovém objemu HPH měly dlouhodobě Středočeský a Jihomoravský kraj (v roce 2022 podíl 11,4 %, resp. 11,0 %), jejich podíly kolísaly s rostoucím trendem. Vliv, z hlediska objemu HPH, čtvrtého největšího Moravskoslezského kraje dlouhodobě také kolísal, ale s klesajícím trendem. V roce 2022 se na HPH Česka podílel 8,8 %.

Hlavní město Praha již dvacet let překračuje dvojnásobek republikové hodnoty HDP na 1 obyvatele.

Hlavní město Praha suverénně vede žebříček krajů podle HDP na 1 obyvatele, když od roku 2001 překračuje dvojnásobek průměru ČR. Hlavní město patří zároveň i k nejvýkonnějším regionům v rámci EU po přepočtu na obyvatele, kdy od roku 2017 překračuje dvojnásobek unijního průměru HDP EU27 vyjádřeného ve standardu parity kupní síly (PPS) na 1 obyvatele. Ostatní kraje republikového ani unijního

průměru nedosáhly. Nejvíce se jim v posledních letech přiblížil Jihomoravský kraj, který v roce 2022 republikového průměru dosáhl z 98,4 % a unijního průměru v PPS z 89,0 %, dále kraje Středočeský (87,8 %, resp. 79,4 %) a Plzeňský (87,2 %, resp. 78,8 %). Z českých krajů za republikovým a unijním průměrem nejvíce zaostávají Karlovarský a Ústecký kraj (o více než 30 %).

Přepočet HDP na 1 zaměstnaného zohledňuje počet osob, které produkt vytváří.

Výraznou převahu hlavního města ovlivňuje vedle struktury HPH i vysoký počet zaměstnaných, kteří do hlavního města Prahy přijíždějí z jiných regionů, zejména ze středních Čech. Srovnáním HDP na 1 zaměstnaného, kde je zohledněn počet osob, které produkt vytváří (zahrnuje i dojíždějící z jiných krajů), se předstih hlavního města před ostatními kraji snížil. V roce 2022 překročilo hlavní město Praha republikový průměr o 58,7 %. Ostatní kraje ani tak na průměr nedosáhly, Středočeský se mu přiblížil z 98,8 % a Jihomoravský z 96,9 %.

THFK se s výjimkou roku 2020 ve většině krajů zvyšovala.

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) v b. c. se v Česku a ve většině krajů po meziročním poklesu v roce 2020, kdy v pandemické krizi oslabily zejména investice do průmyslu, další dva roky zvyšovala. Největší objem investic byl proveden v ekonomicky nejsilnějších krajích, tedy v hlavním městě Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji, na které připadalo z celorepublikového objemu v období let 2019 až 2022 více než 30 %, 14 %, resp. 10 %.

Míra investic byla nejvyšší ve Středočeském kraji a nejnižší v Královéhradeckém kraji.

Míra investic, která vyjadřuje podíl THFK na HDP, v období let 2019 až 2022 v Česku dosáhla 26,6 %. Z regionálního pohledu byla nejvyšší ve Středočeském kraji (33,6 %), hlavním městě Praze (29,5 %) a Karlovarském kraji (28,5 %). Naopak nejnižší byla v kraji Královéhradeckém (19,3 %), Zlínském (22,1 %) a v Kraji Vysočina (22,6 %).

Ve většině krajů byla investiční aktivita nižší než na začátku století.

Ve srovnání s prvním desetiletím tohoto století, kdy v Česku dosahovala míra investic 28,9 % a v krajích se pohybovala od 24,2 % v Královéhradeckém kraji po 33,6 % ve Středočeském kraji, byla ve druhé dekádě tohoto století a také v období 2019 až 2022, nižší. Slabší investiční aktivitu oproti první dekádě zaznamenaly v posledních čtyřech letech všechny kraje s výjimkou hlavního města Prahy.

Počet jednotek v registru ekonomických subjektů se v roce 2023 snížil.

Počet jednotek v registru ekonomických subjektů se v předchozích letech ve všech krajích zvolna zvyšoval. V roce 2023 však došlo k narušení tohoto trendu vlivem zhruba desetiprocentního úbytku počtu fyzických osob, který byl pravděpodobně vyvolán povinností využívat datové schránky. Z vývoje počtu subjektů se zjištěnou ekonomickou aktivitou, který i v roce 2023 rostl, se můžeme domnívat, že svou činnost ukončily především tzv. „spící“ subjekty.

Zemědělská produkce rostla a ve většině krajů v ní zvyšovala svůj podíl rostlinná produkce.

Zemědělská produkce v b. c. v letech 2019 až 2022 ve všech krajích meziročně rostla, v roce 2022 podle semidefinitivních výsledků spíše díky cenovému vývoji, když ve stálých cenách poklesla ve většině krajů, s výjimkou kraje Jihočeského a Moravskoslezského a Kraje Vysočina. Ve struktuře zemědělské produkce zvyšovala svůj podíl rostlinná produkce, která ve většině krajů i převládala – nejvíce v Ústeckém a Olomouckém kraji s tříčtvrtinovým, resp. dvoutřetinovým podílem. Nejnižší podíl rostlinné produkce byl vykázan v Pardubickém kraji a Kraji Vysočina, kde byl naopak nejvyšší podíl živočišné produkce (48 %, resp. 45 % v roce 2022).

Největší produkci zemědělského odvětví na 1 ha půdy měli pardubičtí zemědělci.

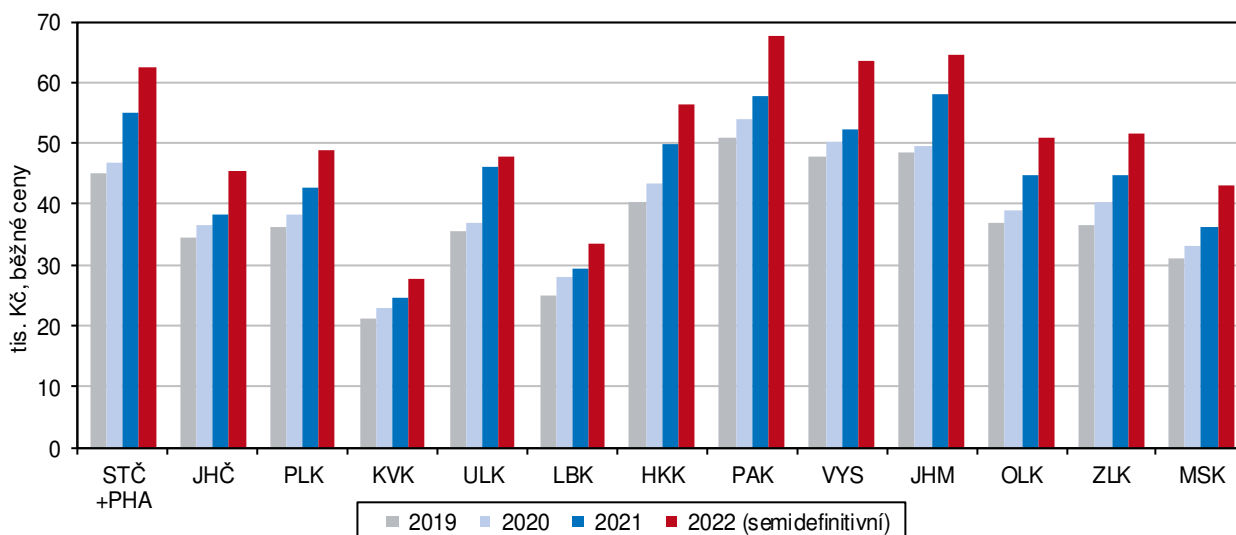
Produkcí zemědělského odvětví České republiky dlouhodobě vytvářejí více než z poloviny kraje s největší výměrou obhospodařované zemědělské a orné půdy, a to Středočeský, Jihomoravský, Kraj Vysočina a Jihočeský. Po přepočtu zemědělské

produkce na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy se v čele pomyslného regionálního žebříčku držel od roku 2012 většinou Pardubický kraj díky drůbežářství, jen v roce 2021 ho těsně předstihl Jihomoravský kraj zásluhou vynikajících výsledků v rostlinné produkci. Na konci žebříčku se dlouhodobě umísťoval Karlovarský kraj, jehož produkce na 1 ha nedosahovala hodnot Pardubického kraje ani z poloviny.

Graf 5.6 Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy podle krajů

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 byla sklizeň obilovin a brambor meziročně nižší, sklizeň řepky naopak vyšší.

Celorepublikově byly v uplynulých pěti letech z hlediska objemu sklizně obilovin na zrno a brambor úrodnější roky 2020, 2021 a 2022, ale v roce 2023 byla sklizeň těchto plodin nižší. Naproti tomu sklizeň řepky byla v letech 2019 až 2022 slabší a podprůměrná, v roce 2023 se řepce dařilo a díky výnosu a rozšíření ploch byla vyšší. Největší objem sklizně produkovaly kraje s největší výměrou orné půdy. Více než třetina sklizně obilovin Česka pocházela v předchozích pěti letech ze Středočeského a Jihomoravského kraje, více než třetina z celorepublikové sklizně brambor z Kraje Vysočina, 44 % sklizně řepky z krajů Středočeského, Jihočeského kraje a z Kraje Vysočina a téměř dvě třetiny sklizně řepy cukrové ze Středočeského, Královéhradeckého a Olomouckého kraje.

Výroba mléka se dlouhodobě zvyšovala, snáška konzumních vajec se v posledních letech snižovala.

V živočišné výrobě se v Česku dlouhodobě zvyšovala výroba mléka, v roce 2023 byla nejvyšší za posledních 30 let. Snáška konzumních vajec měla do roku 2021 rostoucí trend, který se ale v roce 2022 otočil a v posledních dvou letech snáška klesala. Výroba jatečného skotu od roku 2010 kolísala, v letech 2019 až 2021 se snižovala, ale poslední dva roky rostla. Výroba jatečných prasat po výrazném poklesu v první dekádě tohoto století od roku 2013 již spíše jen kolísala, aby v posledních dvou letech opět klesala. Výroba jatečné drůbeže se po prudkém snížení kolem roku 2010 a pozdějším pozvolném zvyšování v posledních šesti letech příliš neměnila. V regionálním srovnání nejvíce skotu chovali zemědělci v Kraji Vysočina a v Jihočeském kraji – celkem třetinu z celorepublikového počtu. Tyto kraje měly i třetinový podíl na výrobě jatečného skotu Česka, Kraj Vysočina pětinový podíl na produkci mléka. V Kraji Vysočina a ve Středočeském kraji chovali zemědělci nejvíce prasat v Česku (dohromady 45 % republikového počtu) a podobný podíl měli i na výrobě jatečných prasat. Nejvíce drůbeže chovali zemědělci v krajích Středočeském, Pardubickém a Jihomoravském (53 % z republikového počtu) a jejich podíl na republikové výrobě jatečné drůbeže byl ještě vyšší (zhruba 60 %).

Těžba dřeva po několika letech dramatického růstu poslední tři roky mírně klesala, ale stále dosahovala vysokých hodnot.

Těžba dřeva v letech 2018 až 2020 dramaticky rostla v souvislosti s likvidací následků kůrovcové kalamity a polomů. Od roku 2021 sice již v Česku klesala, ale stále dosahovala vysokých hodnot, v roce 2023 srovnatelných s těžbou z roku 2007, kdy byly odstraňovány polomy po orkánu Kyrill. S postupem kůrovce dosáhla těžba rekordního objemu postupně ve všech krajích, pouze v Jihočeském kraji zůstal objem z roku 2007 nepřekonan.

Nejvíce dřeva se vytěžilo v Kraji Vysočina, kde se téměř výhradně jednalo o nahodilou těžbu.

Nejvíce dřeva se v uplynulých pěti letech vytěžilo v Kraji Vysočina (22,1 % z celorepublikového objemu) a téměř výhradně se jednalo o nahodilou těžbu (97 %). Ve většině krajů v posledních pěti letech nahodilá těžba představovala více než 80 % z celkového objemu těžby. Nejméně byly kůrovcem a polomy zasaženy lesy v Karlovarském a Zlínském kraji, ve kterých podíl nahodilé těžby tvořil 64 %, resp. 70 %.

Po kůrovcové kalamitě se od roku 2019 intenzivně zalesňovalo s mírnou převahou listnatých dřevin.

Jako reakce na kalamitu, v jejímž důsledku vznikaly holiny, se v posledních letech zvýšila plocha zalesňování, ve kterém celorepublikově na rozdíl od předchozích let mírně (z 50,3 %) převažovaly listnaté dřeviny. Nejvíce se zalesňovalo v Kraji Vysočina (ze 47 % listnáči). Podíl listnatých dřevin na zalesnění byl mezi kraji v předchozích pěti letech nejvyšší v Moravskoslezském kraji (65 %) a nejnižší v Plzeňském kraji (37 %).

Regionální data z průmyslu jsou za průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji.

Z oblasti průmyslu má statistika do úrovně krajů k dispozici údaje za podniky, které v daném roce zaměstnávaly 100 a více zaměstnanců a měly sídlo v příslušném kraji. Výsledky a zejména jejich srovnání v čase může být ovlivněno tím, že se zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů na základě neměnných kritérií může rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí, a proto se v této části omezíme pouze na vývoj počtu subjektů a jejich zaměstnanců.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových firem byl v roce 2023 ve většině krajů nižší než v roce 2019.

Poté, co v letech 2019 až 2021 počet velkých průmyslových podniků i počet jejich zaměstnanců ve většině krajů mírně klesal, se v letech 2022 a 2023 již počet podniků spíše mírně zvyšoval. Počet zaměstnanců se však v roce 2022 zvýšil jen v polovině krajů a v Česku celkem, v roce 2023 se již většinou zaměstnanost znovu snížila. Při porovnání roků 2019 a 2023 se v Česku a v jeho deseti krajích počet velkých průmyslových podniků a jejich zaměstnanců snížil. Jen ve čtyřech krajích počet podniků vzrostl, přitom však ke zvýšení počtu zaměstnanců došlo jen ve dvou z nich – v Královéhradeckém a Jihomoravském kraji.

Nejvíce osob bylo zaměstnáno ve velkých průmyslových firmách středních Čech.

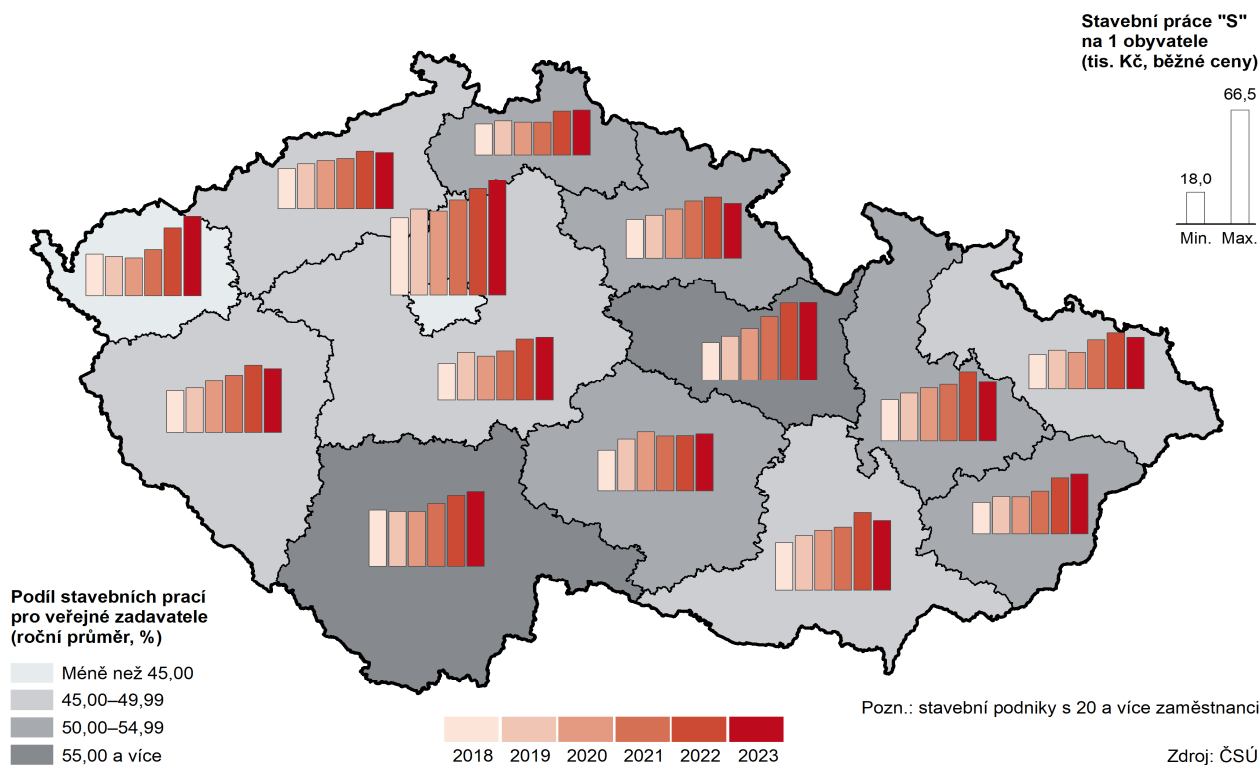
Největším průmyslovým zaměstnavatelem mezi regiony byl od roku 2018 Středočeský kraj (110 tis. zaměstnanců v roce 2023, podíl na Česku 13,6 %) a druhým největším Moravskoslezský kraj (96,1 tis. osob, resp. 11,8 %), který měl až do roku 2017 silnější zaměstnanost v průmyslu než střední Čechy. Nejméně zaměstnanců ve velkém průmyslu dlouhodobě uváděl nejmenší Karlovarský kraj (15,6 tis. osob, podíl na ČR 1,9 %).

Objem stavebních prací „S“ v krajích většinou rostl, v roce 2020 a 2023 v šesti krajích meziročně poklesl.

Objem stavebních prací „S“ podle dodavatelských smluv (v b. c.; tedy včetně cenového vlivu), provedených stavebními podniky s 20 a více zaměstnanci na stavbách v tuzemsku, se v letech 2019 až 2023 ve většině krajů každoročně zvyšoval, nejvíce v roce 2022, kdy růst zaznamenaly všechny kraje (v Česku +21 %). Horší byla situace v pandemickém roce 2020 a v roce 2023, kdy objem „S“ v b. c. meziročně v šesti krajích klesl, což se projevilo v celorepublikových výsledcích v roce 2020 jako výrazné zpomalení a v roce 2023 jako stagnace. V uplynulém pětiletém období rostl objem „S“ nepřetržitě pouze v Pardubickém kraji.

Stavební práce „S“ podle místa stavby a podle krajů v letech 2018 až 2023

V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací proveden na stavbách v hlavní městě Praze a nejnižší v Libereckém kraji.

Dlouhodobě nejvyšší stavební aktivita probíhala v hlavní městě Praze, a to jak absolutně, (vyjádřeno objemem stavebních prací podle dodavatelských smluv v hodnotě „S“), tak relativně, po přepočtu na obyvatele. V posledních pěti letech z celkového objemu stavebních prací „S“ v tuzemsku byla v hlavní městě Praze provedena jedna pětina. Druhý největší objem stavebních prací „S“ absolutně i relativně byl realizován v Jihomoravském kraji (12,2 % z tuzemského objemu). Po přepočtu na 1 obyvatele se pak dále nadprůměrně stavělo v Jihočeském a Pardubickém kraji, a naopak s nejnižší intenzitou v Libereckém kraji. Z celkového objemu „S“ podle směru výstavby v posledních letech mělo hlavní město Praha mezi kraji nejvyšší podíl bytových budov (téměř 1/3) a nejnižší podíl inženýrských staveb. Nejvyšším podílem inženýrských staveb (téměř polovina z objemu „S“ v kraji) se vyznačovala výstavba v Jihočeském a Ústeckém kraji, což do značné míry souviselo s výstavbou dálnic.

V úhrnu let 2019 až 2023 dosahoval podíl prací pro veřejné zadavatele méně než 48 %.

Z celkového objemu „S“ v posledních pěti letech tvořily v Česku práce pro veřejné zadavatele 47,4 %, přitom nejvyšší jejich podíl byl vykázan při pandemické krizi (51 %). Většinou se jednalo o inženýrské a vodohospodářské stavby, které v Česku z objemu prací pro veřejné zadavatele v úhrnu let 2019 až 2023 tvořily 63,7 %. Regionálně byl podíl prací pro veřejné zadavatele z objemu prací provedených na stavbách v kraji nejvyšší v Pardubickém a Jihočeském kraji (61,2 %, resp. 58,1 %) a nejnižší v hlavní městě Praze a Karlovarském kraji (34,6 %, resp. 37,8 %).

Počet zahájených a dokončených bytů v prvním pandemickém roce většinou poklesl. Pozastavení a odložení výstavby se v Česku v roce 2021 promítlo do rekordního počtu zahájených bytů.

Růst bytové výstavby z let 2015 až 2019 pozastavila pandemická krize. V roce 2020 se počet zahájených a dokončených bytů ve většině krajů a v celém Česku meziročně snížil. Hned v následujícím roce počet zahájených bytů skokově vzrostl především zásluhou nové výstavby bytových domů v hlavní městě Praze, Středočeském a Jihočeském kraji. Díky tomu pak v republikovém úhrnu, v hlavní městě Praze i v Jihočeském kraji dosáhl rekordní hodnoty za posledních třicet let. Od roku 2022 počet zahájených bytů ve většině krajů klesal. V roce 2023 již působil

efekt rostoucích cen a problémů s dodávkami stavebních materiálů, to se odrazilo v menší výstavbě nových RD. V Česku počet bytů zahájených v nových rodinných domech poklesl o více než čtvrtinu, zatímco počet zahájených bytů v nových bytových domech se snížil o desetinu.

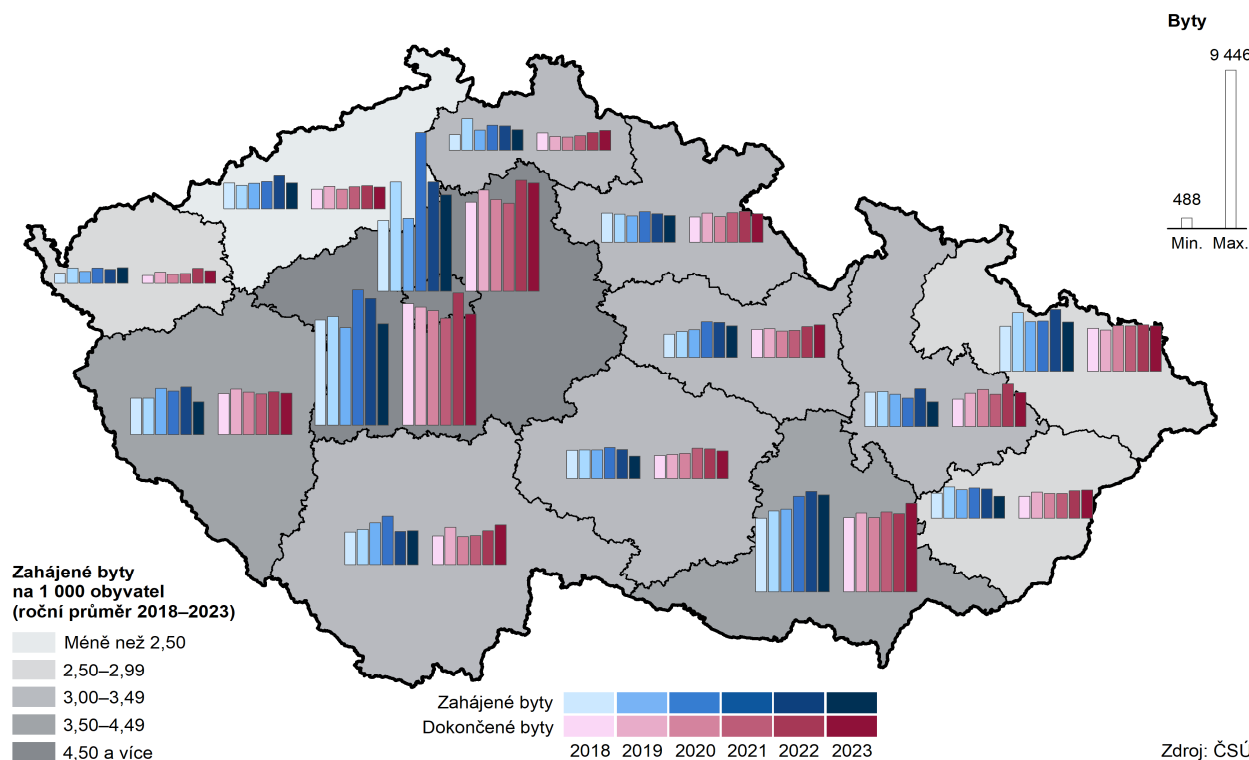
Počet dokončených bytů v roce 2022 díky novým bytovým domům dosáhl v Česku téměř rekordního počtu.

Dokončování bytové výstavby ve druhém pandemickém roce 2021 celorepublikově stagnovalo. V roce 2022 došlo ve většině krajů k oživení ve fázi dokončování výstavby především zásluhou dokončení nových bytových domů. Tehdy dosáhl celkový počet dokončených bytů v Česku druhé nejvyšší hodnoty za posledních třicet let. V roce 2023 počet dokončených bytů v porovnání s rokem 2022 sice poklesl, přesto byl při pohledu na uplynulé desetiletí ve všech krajích nadprůměrný.

V počtu zahájených i dokončených bytů se zvýšil podíl bytů v nových bytových domech a snížil podíl bytů v nových rodinných domech.

Ve struktuře bytové výstavby se ve sledovaném období začal významně snižovat podíl bytů v nových rodinných domech a zvyšovat podíl bytů v nových bytových domech. Zatímco v roce 2018 bylo v Česku téměř 58 % bytů zahájeno v nových RD, od roku 2021 klesl jejich podíl pod 50 %, v roce 2023 představoval 41 %. Podíl zahájených bytů v nových bytových domech se zvýšil z 22 % v roce 2018 na 38 % v roce 2021 a 2023. V úhrnu uplynulých pěti let se v Česku zahájené byty v nových RD podílely na celkovém počtu zahájených bytů 48,4 %, a zahájené byty v nových bytových domech 34,4 %. Ve struktuře dokončených bytů se snížení podílu bytů v nových rodinných domech projevilo se zpožděním, jejich podíl v roce 2018 představoval 56,6 % a v roce 2023 necelých 50 %.

Bytová výstavba podle krajů v letech 2018 až 2023

Nejvyšší podíl bytů v nových bytových domech byl v hlavní město Praze a nejvyšší podíl bytů v nových rodinných domech ve středních Čechách.

Regionálně byl podíl zahájených bytů v nových RD nejnižší v hlavní město Praze (za posledních 5 let pod 8 %) a nejvyšší, téměř dvouřetinový, byl vykázán ve Středočeském kraji. Naopak nejvyšší podíl zahájených bytů v nových BD byl zaznamenán v hlavní město Praze (81 %) a nejnižší v Ústeckém kraji (8 %). V Ústeckém kraji, kde podíl bytů v nových RD činil necelých 62 %, tvořily významnou část zahajované výstavby byty zahájené formou změny dokončených staveb (29 %).

Nejvíce bytů se stavělo ve Středočeském kraji a hl. městě Praze.

Absolutně největší počet bytů byl zahájen a dokončen ve Středočeském kraji, hlavním městě Praze a Jihomoravském kraji, v souhrnu se na celorepublikovém počtu zahájených i dokončených bytů podílely 48 %. Tyto kraje byly na špici také v intenzitě bytové výstavby (po přepočtu na 1 tis. obyvatel), kdy se mezi ně zařadil ještě Plzeňský kraj s nadprůměrnou intenzitou zahajování a dokončování bytové výstavby za uplynulých pět let. V ostatních krajích byla intenzita podprůměrná, nejnižší v Ústeckém kraji.

Opatření přijatá proti šíření koronaviru ochromila cestovní ruch.

Pandemie koronaviru zvrátila ve 2. čtvrtletí roku 2020 do té doby ve všech krajích rostoucí trend návštěvnosti a ochromila na dva roky cestovní ruch. Pouze letní sezóna ve 3. čtvrtletí 2020 a 2021, kdy došlo k uvolnění opatření, byla srovnatelná s předchozími roky, i když s rozdílnou skladbou hostů, ve které výpadek nerezidentů alespoň částečně eliminovali rezidenti.

V roce 2023 již většina krajů překonala předpandemický počet hostů v HUZ...

Během roku 2022 již cestovní ruch ožíval a v roce 2023 počet hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) většiny krajů překonal předpandemickou úroveň. Zahraniční návštěvnost na ni sice většinou stále ještě nedosáhla, ale chybějící nerezidenty zpravidla nahradili tuzemští hosté. Pouze v hlavním městě Praze, Jihočeském a Ústeckém kraji se ve srovnání s rokem 2019 ubytovalo méně hostů, ale to stačilo, aby celkový počet hostů v HUZ Česka těsně nedosáhl hodnoty roku 2019 (-21 tis. osob).

...nedosáhly ho 3 kraje – hl. město Praha a Jihočeský a Ústecký kraj – a těsně také celá republika.

Ztráta hlavního města Prahy v roce 2023 na předpandemický rok 2019 v celkovém počtu hostů byla 602 tis. osob (939 tis. nerezidentů), ztráta Jihočeského kraje byla 142 tis. osob (206 tis. nerezidentů), ztráta Ústeckého kraje, který patřil dlouhodobě k nejméně navštěvovaným krajům Česka, byla podstatně menší – 34 tis. osob (11 tis. nerezidentů). V Ústeckém kraji jako jediném chyběli ve srovnání s rokem 2019 vedle nerezidentů také rezidenti.

Protože se zkrátila délka pobytu hostů, byly výsledky podle počtu přenocování horší. Hodnot roku 2019 nedosáhlo 6 krajů a celé Česko.

Vzhledem k tomu, že oproti roku 2019 se průměrná délka pobytu hostů v roce 2023 ve většině krajů poněkud zkrátila, byly výsledky podle počtu přenocování v HUZ horší než podle počtu hostů. Kromě hlavního města Prahy, Jihočeského a Ústeckého kraje nepřekonaly předpandemický počet přenocování dále kraje Karlovarský, Zlínský a Moravskoslezský. V celém Česku do předpandemického počtu chybělo 1,2 mil. přenocování (2,1 %).

Cestovnímu ruchu jednoznačně dominuje hl. město Praha, druhý největší počet hostů se ubytoval v Jihomoravském kraji a druhý největší počet přenocování patřil díky lázeňství Karlovarskému kraji.

Dominantní postavení v cestovním ruchu mělo dlouhodobě hl. město Praha, kde podstatnou část z ubytovaných v HUZ tvořili cizinci. Přestože počet hostů hl. města Prahy poklesl, podílelo se hl. město Praha na celorepublikovém počtu hostů více než jednou třetinou (na počtu nerezidentů 61 % a na počtu rezidentů 13 %). Druhý největší počet hostů ubytovaných v HUZ měl dlouhodobě Jihomoravský kraj (v roce 2023 podíl na Česku 9,9 %) a třetím nejnavštěvovanějším byl obvykle Jihočeský kraj (podíl 7,5 %). Podle počtu přenocování se v žebříčku krajů po hl. městě Praze umístil v roce 2023 díky lázeňství Karlovarský kraj (podíl na Česku 9,1 %), který druhé místo obsazoval i v době před pandemií. V Karlovarském kraji jako jediném z mimopražských krajů ve skladbě hostů obvykle převažovali nerezidenti. V letech 2020 až 2022, kdy zahraniční cestovní ruch skomíral, se Karlovarský kraj počtem přenocování propadl v regionálním žebříčku na třetí až páté místo. Na konci pomyslného žebříčku krajů podle počtu hostů i podle počtu jejich přenocování se umisťoval Pardubický kraj.

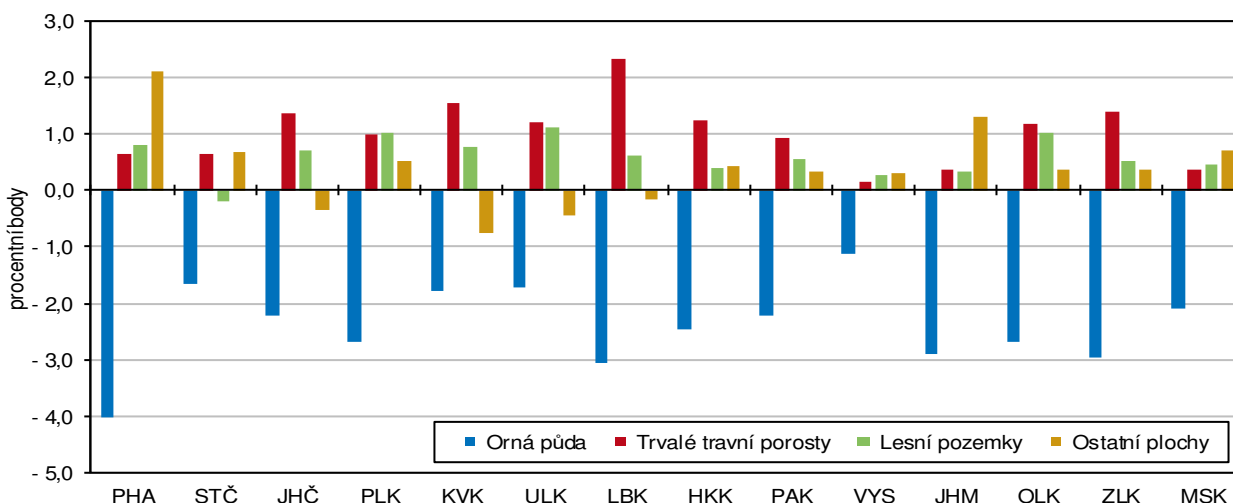
Životní prostředí

Orná půda ubývá především ve prospěch trvalých travních porostů.

Výměra orné půdy v ČR klesá, v porovnání s rokem 2001 byla její plocha v loňském roce menší o 174,5 tis. ha (-5,7 %). Podíl orné půdy na celkové výměře ČR poklesl za tuto dobu o 2,2 p. b. Snížení podílu orné půdy na celkové výměře jsme zaznamenali ve všech krajích ČR, nejvíce se snížil v hlavním městě Praze (-4,0 p. b.). Ve většině krajů se tento pokles uskutečnil především ve prospěch podílu trvalých travních porostů. Především ve prospěch ostatních ploch se naproti tomu podíl orné půdy snížil v hlavním městě Praze a Jihomoravském kraji. Podíl trvalých travních porostů, stejně jako zahrad a vodních ploch, rostl ve všech krajích. Podíl trvalých travních porostů na celkové výměře vzrostl od roku 2001 nejvíce v Libereckém kraji (+2,3 p. b.), celorepublikově se zvýšil o 0,9 p. b. Podíl zahrad se zvýšil nejvíce ve Zlínském a Středočeském kraji (+0,6 p. b., resp. +0,5 p. b.). Podíl lesní půdy se zvýšil ve všech krajích ČR s výjimkou Středočeského, kde došlo v porovnání s rokem 2001 k poklesu o 0,2 p. b. Největší nárůst podílu lesních ploch na celkové výměře zaznamenali v Ústeckém kraji (+1,1 p. b.). Stejně jako v případě orné půdy klesá v ČR i výměra ovocných sadů, jejich rozloha byla v porovnání s rokem 2001 vloni menší o 13,1 %.

Graf 5.7 Změna podílů vybraných druhů půdy na celkové výměře kraje podle kraje za období 2001–2023

Zdroj: ČÚZK

Stále více půdy je obhospodařováno způsoby šetrnými k životnímu prostředí.

Dlouhodobě se rozšiřuje plocha obhospodařovaná způsoby šetrnými k životnímu prostředí. Nejvíce se takové půdy vloni soustředilo v Jihočeském a Plzeňském kraji. Nejrychleji se v uplynulých pěti letech rozšiřovaly plochy obhospodařované způsoby šetrnými k životnímu prostředí ve Středočeském kraji a také v hlavním městě Praze, která však disponuje v porovnání s ostatními krajemi výrazně menší výměrou zemědělské půdy a nárůst výměry v absolutním vyjádření je tak z pohledu celé ČR zanedbatelný.

Nejvíce vody spotřebují domácnosti v hl. městě Praze.

Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele nejprve v letech 2019–2021 meziročně rostlo, v letech 2022 a 2023 došlo ve všech krajích k poklesu. V porovnání s rokem 2018 poklesla spotřeba vody v roce 2023 ve většině krajů, nejvíce v Jihočeském kraji (-7,1 %). Ve dvou krajích došlo k nárůstu spotřeby, a to ve Zlínském a Královéhradeckém kraji (+1,8 %, resp. +0,2 %). Největší spotřebu vody dlouhodobě zaznamenáváme v hlavním městě Praze, kde vloni bylo v průměru domácnostem fakturováno 103,8 litrů/osobu/den. Naopak dlouhodobě nejnižší je

spotřeba ve Zlínském kraji, kde vloni dosáhlo specifické množství vody fakturované domácnostem 77,1 litrů/osobu/den. Celorepublikově byla spotřeba vody v domácnostech vloni při porovnání s rokem 2018 nižší o 2,5 litru/osobu/den (o 2,8 %).

Meziročně došlo k výraznému nárůstu ceny vodného i stočného. Nejdražší vodu měli vloni v Ústeckém kraji.

Cena vodného a stočného rostla ve všech krajích po celé sledované období, nejvýraznější byl nárůst mezi roky 2022/2023. Během posledních 5 let se cena vody nejvíce zvýšila v Pardubickém kraji (+45,5 %), nejméně vzrostla v Jihočeském kraji (+28,9 %). Ke krajům s nejvyšší cenou vody patří v posledních letech Liberecký kraj, hlavní město Praha a Ústecký kraj, ve kterém jako v jediném kraji přesáhla cena za 1 m³ fakturované vody vloni hranici 60 Kč (62,20 Kč). Nejnižší cenu fakturované vody mají dlouhodobě v Olomouckém kraji, v roce 2023 to bylo 45,60 Kč za 1 m³.

Cena stočného byla nejvyšší v hlavním městě Praze.

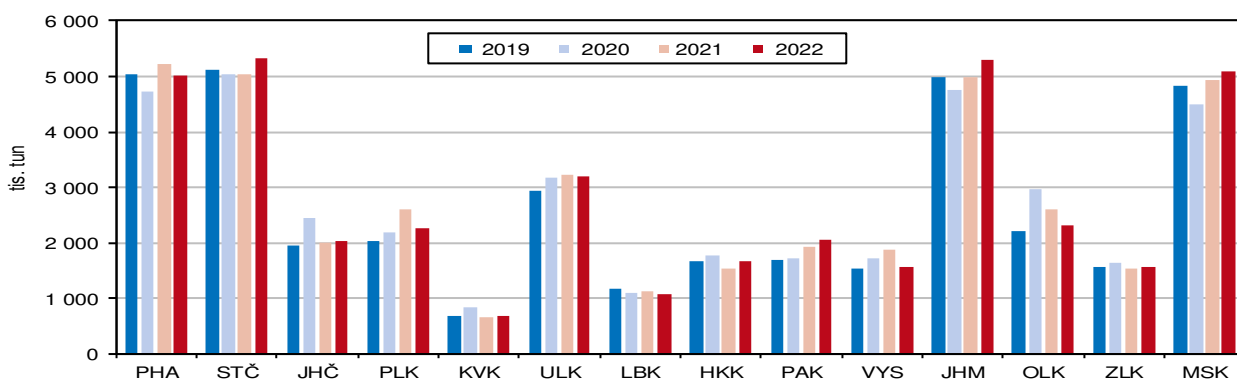
Stejně jako cena vody, i cena stočného zaznamenala v posledních letech nejvýraznější nárůst mezi roky 2022 a 2023. Tento nárůst dosáhl nejvyšších hodnot ve Zlínském kraji (+26,4 %), nejméně vzrostla meziročně cena stočného v Ústeckém kraji (+11,8 %). V porovnání s rokem 2018 se cena stočného nejvíce zvýšila v hlavním městě Praze (+ 67,1 %), ve kterém zákazníci v roce 2023 platili i nejvyšší stočné v ČR (56,80 Kč/m³). Nejméně cena stočného vzrostla za uplynulých 5 let v Ústeckém kraji (o 27,3 %). Nejnižší stočné dlouhodobě platí zákazníci v Kraji Vysočina (vloni to bylo 37,70 Kč/m³), v porovnání s ostatními krají je nízké stočné účtováno také obyvatelům Jihočeského a Plzeňského kraje.

Nejvíce znečištěné ovzduší má hlavní město Praha, Ústecký a Moravskoslezský kraj.

Mezi kraje s nejvíce znečištěným ovzduším patří hlavní město Praha, Ústecký a Moravskoslezský kraj. V Ústeckém a Moravskoslezském kraji jsou příčinou vysokých měrných emisí převážně stacionární zdroje, na území hlavního města Prahy se na znečištění podílejí především mobilní zdroje. Z dlouhodobého pohledu je celkové znečištění stacionárními a mobilními zdroji nejvyšší v případě tuhých znečišťujících látek a oxidů dusíku v hlavním městě Praze. Emisemi SO₂ je nejvíce zasažen Ústecký kraj, emise CO jsou nejvyšší v Moravskoslezském kraji. V porovnání s ostatními krají jsou emise CO rovněž výrazně vyšší i v hlavním městě Praze.

Graf 5.8 Produkce odpadů podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Celková produkce odpadů nejvíce vzrostla v porovnání s rokem 2018 v Pardubickém kraji.

Produkce odpadů se v posledních letech v jednotlivých krajích vyvíjela různě, celorepublikově byla v roce 2022 v porovnání s rokem 2018 vyšší o 3,0 %. Za toto období se zvýšila v osmi krajích, nejvíce v Pardubickém kraji (+36,4 %), což se projevilo i v nejvýraznějším nárůstu produkce odpadů v přepočtu na 1 obyvatele (+34,6 %). Nejvíce se celková produkce odpadů snížila v Karlovarském kraji, kde

byla v roce 2022 v porovnání s rokem 2018 nižší o 28,8 %. V přepočtu na 1 obyvatele činil tento pokles 27,9 %. Produkce nebezpečného odpadu naproti tomu jak celorepublikově, tak i ve většině krajů, klesala. Nejvíce se snížila v Karlovarském kraji, a to o 66,1 %. Kromě Královéhradeckého a Olomouckého kraje a Kraje Vysočina vzrostla produkce nebezpečného odpadu především v Pardubickém kraji, kde byl tento nárůst nejvyšší (+41,9 %).

Objem vyprodukovaného komunálního odpadu se nejvíce zvýšil v Jihomoravském kraji.

Stejně jako celková produkce odpadů, vzrostla za sledované období celorepublikově i produkce komunálního odpadu. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v Jihomoravském kraji, ve kterém byla produkce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele v roce 2022 v porovnání s rokem 2018 vyšší o 10,0 %. Ve čtyřech krajích produkce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele poklesla, a to v Ústeckém a Královéhradeckém kraji a v Kraji Vysočina a v hlavním městě Praze.

Největší investice vložili do ochrany životního prostředí investoři se sídlem v hlavním městě Praze.

Celkové investice na ochranu životního prostředí, vynaložené v roce 2023 v ČR, dosáhly hodnoty 36 617,5 tis. Kč. V uplynulých šesti letech vložili každoročně nejvíce prostředků do ochrany životního prostředí investoři se sídlem v hlavním městě Praze (v roce 2023 to bylo 11 770,2 tis. Kč; 32,1 % všech investovaných prostředků v ČR). Druhý nejvyšší objem prostředků je pravidelně investován v Moravskoslezském kraji (v roce 2023 to bylo 4 803,4 tis. Kč; 13,1% podíl na ČR). Naopak nejméně prostředků investovali do ochrany životního prostředí ve sledovaném období investoři v Karlovarském kraji a od roku 2019 i Libereckém kraji – jejich podíly nepřesáhly jednotlivě 2% podíl na celkovém objemu investovaných prostředků v ČR.

Největší objem prostředků směřoval do nakládání s odpadními vodami.

Ze sledovaných účelů investic do ochrany životního prostředí se v roce 2023 v rámci ČR nejvíce investovalo do nakládání s odpadními vodami, nejvyšší objemy prostředků sem směřovali investoři z osmi krajů. Investoři se sídlem v hlavním městě Praze, Jihočeském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji nejvíce investovali do ochrany ovzduší a klimatu a do nakládání s odpady směřovaly nejvyšší objemy prostředků od investorů z Libereckého a Královéhradeckého kraje.

Nejvíce se v přepočtu na 1 obyvatele investovalo do životního prostředí v Jihočeském kraji.

Investice na ochranu životního prostředí z pohledu kraje, kde byla investice uskutečněna, byly v loňském roce nejvyšší v Jihočeském kraji – objem zde vynaložených prostředků dosáhl 5 140 Kč na 1 obyvatele kraje. Druhý nejvyšší objem investic v přepočtu na 1 obyvatele byl vynaložen v Moravskoslezském kraji (4 585 Kč), jen o něco méně to bylo v Ústeckém kraji (4 508 Kč). Nejméně bylo do ochrany životního prostředí investováno na území Karlovarského kraje, a to 795 Kč na 1 obyvatele.

V případě neinvestičních nákladů směřovaly největší objemy prostředků do nakládání s odpady.

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí dosáhly v ČR v roce 2023 objemu 93 631,6 tis. Kč. Z pohledu sídla investora vynaložili nejvíce nákladů na ochranu životního prostředí investoři se sídlem na území hlavního města Prahy, a to 20 104,3 tis. Kč (tj. 21,5 % všech prostředků vynaložených v ČR). Ve všech krajích investoři vynaložili největší objem prostředků na nakládání s odpady. Tento účel byl nejvíce preferovaný investory sídlícími v Královéhradeckém kraji, kteří na něj vynaložili 85,3 % veškerých jimi vynaložených neinvestičních nákladů na ochranu životního prostředí.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové-hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (%)															
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
2020	-1,8	0,8	-0,6	-1,9	-2,0	-4,6	-3,5	-1,6	-2,1	-1,8	-2,2	-1,0	-2,4	-3,4	-3,5
2021	-2,7	0,6	-1,2	-2,6	-3,4	-7,0	-4,9	-3,4	-3,9	-3,1	-1,8	-1,8	-3,5	-3,4	-4,5
2022	-1,8	0,5	-0,6	-2,0	-2,0	-4,0	-3,2	-2,4	-2,0	-2,1	-1,7	-1,0	-2,4	-2,3	-3,5
2023	-2,0	0,3	-1,0	-2,4	-1,9	-4,1	-3,9	-2,6	-2,6	-1,7	-1,9	-1,4	-2,6	-2,4	-3,4
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (%)															
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
2020	2,5	7,3	9,9	1,1	3,9	-0,0	-1,4	-1,2	0,6	2,1	0,3	3,8	0,1	-0,8	-3,0
2021	4,8	12,1	11,5	3,6	7,5	0,6	1,5	3,5	0,9	3,3	1,8	4,7	0,3	1,1	-0,1
2022	30,6	60,7	37,4	25,5	46,6	39,6	19,8	28,4	25,0	29,2	22,7	28,0	16,5	16,3	13,3
2023	8,7	19,7	12,5	5,8	15,0	9,1	2,5	6,1	5,7	5,1	8,1	9,2	4,3	2,8	3,0
Úhrnná plodnost¹⁾															
2018	1,708	1,563	1,743	1,742	1,696	1,593	1,688	1,749	1,739	1,742	1,750	1,763	1,725	1,703	1,676
2019	1,709	1,521	1,763	1,745	1,702	1,677	1,726	1,759	1,717	1,814	1,815	1,754	1,680	1,653	1,666
2020	1,709	1,508	1,747	1,751	1,688	1,620	1,719	1,757	1,758	1,773	1,802	1,728	1,788	1,711	1,674
2021	1,826	1,713	1,899	1,866	1,792	1,690	1,785	1,775	1,845	1,853	1,947	1,832	1,821	1,878	1,780
2022	1,639	1,476	1,662	1,692	1,619	1,500	1,639	1,574	1,679	1,665	1,751	1,684	1,711	1,675	1,625
2023	1,456	1,308	1,492	1,484	1,400	1,315	1,428	1,415	1,507	1,516	1,567	1,476	1,536	1,543	1,463
Index stáří k 31. 12.²⁾															
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
2020	125,5	118,9	104,4	130,8	131,8	136,5	124,2	124,9	140,7	128,7	132,8	125,1	133,7	138,2	132,3
2021	128,1	123,4	105,4	133,6	134,3	141,8	128,4	128,5	142,9	130,6	134,5	125,5	136,3	140,8	135,9
2022	126,1	116,4	103,5	132,8	130,6	139,5	128,5	127,0	141,6	128,5	133,2	123,6	136,3	141,0	136,6
2023	129,5	117,4	106,3	137,2	134,0	144,8	133,2	131,3	145,5	131,9	136,7	126,5	140,1	145,3	141,3
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
2020	75,8	78,2	76,2	76,2	76,0	74,5	73,9	76,0	76,8	76,1	75,9	76,3	75,1	75,1	73,9
2021	74,7	77,1	75,1	75,2	74,7	72,8	72,7	74,7	75,5	75,1	75,6	75,3	74,1	74,1	72,8
2022	75,1	77,1	75,4	75,6	75,2	73,2	73,1	74,9	75,8	75,6	76,2	75,6	74,7	75,0	73,2
2023	76,5	78,2	76,6	76,9	77,0	75,2	74,5	76,2	77,7	76,9	77,3	77,0	76,1	76,5	74,8
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
2020	81,7	82,9	81,6	81,9	81,9	80,0	79,9	81,5	82,4	81,9	82,3	82,4	81,7	81,9	80,9
2021	80,9	82,3	80,9	81,1	81,1	78,8	79,0	80,7	81,5	81,0	81,7	81,6	81,0	81,2	80,1
2022	81,3	82,8	81,4	81,3	81,1	79,2	79,2	81,0	81,6	81,2	81,9	81,9	81,2	81,8	80,3
2023	82,4	83,8	82,5	82,3	82,2	81,1	80,4	82,3	82,5	82,8	82,9	83,1	82,4	83,0	81,4
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4
2020	5,9	17,1	6,4	3,7	7,1	7,5	4,8	5,1	3,4	3,9	2,5	4,9	2,2	2,0	2,3
2021	6,3	18,5	6,8	4,0	7,5	7,5	4,8	5,6	3,4	4,3	2,8	5,4	2,2	2,2	2,5
2022	10,3	25,4	11,0	7,3	13,3	13,1	7,6	9,5	7,0	8,0	6,0	9,1	4,5	4,6	4,7
2023	9,8	24,7	10,2	6,8	12,7	12,3	6,8	8,9	6,4	7,4	5,8	8,7	4,3	4,3	4,4

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
2020	58,3	62,9	60,7	57,4	59,0	57,1	55,8	56,5	57,1	58,4	58,1	58,3	55,4	56,9	55,9
2021	58,1	63,3	60,1	58,1	59,1	55,3	56,0	56,1	57,3	57,8	57,1	57,9	56,0	56,3	55,4
2022 ¹⁾	58,1	63,4	60,2	57,0	59,7	58,6	56,3	55,9	56,4	57,1	57,5	58,3	56,0	56,4	55,1
2023 ¹⁾	58,4	64,5	59,6	56,8	58,5	60,1	57,6	55,3	56,5	57,7	58,6	58,1	57,1	57,2	55,2
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
2020	4,02	3,51	3,52	3,19	3,36	5,45	5,46	4,06	3,11	2,92	3,31	4,55	4,11	3,22	5,55
2021	3,49	2,76	2,98	2,82	2,78	4,18	5,08	3,66	2,83	2,45	2,99	4,02	3,35	2,73	5,14
2022	3,72	3,04	3,23	2,98	2,94	4,24	5,54	3,97	3,10	2,86	3,08	4,36	3,63	2,89	5,12
2023	3,73	2,80	3,17	3,12	2,90	4,38	5,66	3,93	3,19	3,10	3,05	4,37	3,81	2,88	5,23
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)³⁾ (MPSV)															
2018	0,80	0,42	0,68	0,38	0,39	0,69	1,35	0,70	0,43	0,24	0,74	1,15	0,81	0,53	1,69
2019	0,60	0,33	0,51	0,27	0,34	0,50	0,87	0,51	0,34	0,21	0,50	0,87	0,50	0,35	1,38
2020	1,01	0,67	0,82	0,55	0,70	1,01	1,55	0,95	0,61	0,44	0,74	1,37	0,93	0,63	2,06
2021	1,27	1,10	1,00	0,80	0,88	1,66	2,05	1,24	0,75	0,52	0,88	1,61	1,09	0,78	2,31
2022	1,12	0,89	0,87	0,59	0,74	1,25	1,91	1,09	0,69	0,46	0,76	1,52	0,95	0,66	2,09
2023	1,20	0,90	0,97	0,69	0,77	1,42	2,22	1,20	0,80	0,59	0,82	1,56	1,05	0,71	2,11
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2018	253,9	345,8	271,7	238,7	245,9	231,8	219,9	233,1	244,9	240,9	247,6	245,2	227,1	233,1	228,0
2019	269,6	352,0	290,0	251,0	267,2	245,0	237,5	248,9	266,5	253,8	264,2	266,0	241,8	249,9	241,4
2020	275,1	354,9	279,6	260,5	274,4	245,5	251,0	255,7	270,5	263,7	272,7	274,1	250,5	258,8	250,8
2021	295,2	393,3	305,0	280,8	293,4	255,1	263,3	267,3	285,7	278,5	288,1	291,9	269,4	275,0	266,8
2022	326,8	423,3	340,0	312,1	323,1	296,7	292,8	295,1	314,4	311,9	321,8	323,9	297,4	302,9	300,6
2023
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
2019	31 449	37 719	32 692	29 534	31 966	28 675	30 341	30 889	30 865	29 819	30 231	30 967	29 491	29 170	29 828
2020	33 195	38 732	34 518	31 508	33 961	30 314	32 404	32 590	32 880	31 734	32 354	32 837	31 571	30 999	31 924
2021	35 169	41 096	35 983	33 347	35 593	31 961	34 044	33 894	34 772	33 315	34 179	35 118	33 135	32 913	33 611
2022	37 418	43 950	38 431	35 267	37 500	33 679	36 133	35 643	36 734	35 357	36 078	37 733	35 107	34 968	35 723
2023	39 518	46 429	40 426	37 542	40 100	35 622	37 801	38 096	38 584	37 328	37 903	39 594	37 143	37 265	38 073
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)⁴⁾ (MPSV)															
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
2020	14 502	15 439	14 703	14 393	14 434	14 030	14 291	14 343	14 346	14 250	14 248	14 343	14 100	14 279	14 570
2021	15 453	16 467	15 675	15 334	15 371	14 918	15 216	15 273	15 286	15 187	15 195	15 280	15 017	15 227	15 523
2022	18 098	19 268	18 361	17 949	18 002	17 436	17 819	17 877	17 905	17 800	17 826	17 910	17 595	17 855	18 176
2023	20 310	21 519	20 591	20 151	20 191	19 557	20 021	20 076	20 120	20 026	20 060	20 123	19 792	20 082	20 385
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁵⁾ (ČSSZ)															
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3
2020	27,3	13,9	23,4	29,6	29,7	29,7	29,3	26,5	28,6	32,5	34,7	25,7	31,2	28,9	32,1
2021	28,2	14,2	24,1	30,8	30,5	30,5	29,9	27,4	29,7	33,5	36,1	26,6	32,4	30,3	33,2
2022	28,8	14,4	24,5	31,7	30,9	31,2	30,4	28,0	30,4	34,3	36,9	27,1	33,2	31,1	34,1
2023	31,0	16,1	26,7	34,1	32,8	33,3	32,3	30,3	32,6	36,5	39,5	29,3	35,5	33,6	36,4

1) data vypočtena dle nové metodiky, údaje předchozích let nejsou srovnatelné

2) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (ÚP) ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

3) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

4) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

5) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2018	509,2	1 137,0	450,7	407,7	459,1	324,5	355,7	387,2	447,8	408,4	403,9	480,8	392,5	425,2	415,6
2019	542,8	1 202,2	498,5	436,2	476,7	339,4	387,4	412,4	480,6	427,0	434,8	513,1	419,4	460,1	424,3
2020	533,6	1 173,0	466,5	437,5	467,5	327,8	374,7	404,0	480,6	437,0	448,2	519,7	422,6	449,5	410,2
2021	571,1	1 294,6	488,8	451,7	503,0	339,9	394,6	420,4	507,7	450,9	460,1	557,1	452,7	480,6	445,2
2022	635,0	1 453,6	557,6	480,5	553,5	377,9	440,7	457,7	543,1	513,2	474,3	624,8	503,7	524,9	499,8
2023
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2018	103,2	105,4	102,4	102,7	102,5	99,1	100,1	102,4	102,9	103,1	99,7	104,9	102,2	101,6	102,7
2019	103,0	102,7	108,3	102,9	100,6	100,3	104,6	102,9	103,7	101,1	103,1	102,9	102,7	104,7	98,4
2020	94,5	95,1	90,2	95,6	94,1	92,8	92,7	93,5	95,4	98,5	98,4	97,3	96,4	92,9	92,4
2021	103,6	107,3	101,8	99,7	103,9	99,1	101,1	100,6	102,5	100,0	97,6	103,6	103,2	104,0	104,4
2022	102,4	102,3	107,8	98,8	101,0	99,9	100,4	101,6	100,7	105,3	96,5	102,6	101,4	100,2	103,5
2023
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2018	38,6	43,4	33,1	34,4	20,8	33,9	24,7	39,3	50,1	45,2	47,1	35,4	35,9	29,6	
2019	40,0	45,0	34,4	36,1	21,3	35,4	25,1	40,4	50,8	47,7	48,4	36,8	36,5	31,2	
2020	42,3	46,9	36,4	38,3	23,0	36,9	28,2	43,6	53,9	50,4	49,5	39,0	40,4	33,1	
2021	47,4	54,9	38,4	42,8	24,6	46,1	29,3	50,0	57,8	52,2	58,1	44,9	44,8	36,3	
2022 ¹⁾	54,3	62,5	45,5	49,0	27,7	47,9	33,4	56,2	67,6	63,6	64,6	50,9	51,5	43,0	
2023	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
2020	827,0	78,0	109,5	49,2	57,0	16,9	61,0	44,5	46,7	48,0	47,7	67,5	44,7	51,7	104,7
2021	816,1	75,8	111,7	46,9	56,6	16,0	61,3	44,6	45,9	47,7	46,4	69,8	44,2	51,1	98,2
2022	820,5	77,6	111,1	46,6	57,4	16,2	61,3	44,0	45,7	47,9	45,6	72,2	45,2	51,8	97,8
2023	812,8	76,9	110,4	46,2	58,2	15,6	60,9	43,2	45,8	46,2	45,5	72,6	44,7	50,5	96,1
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019	29,3	49,7	27,8	31,3	25,5	23,1	26,3	19,9	24,5	25,3	30,2	31,7	27,4	21,5	22,6
2020	30,1	48,6	25,5	31,3	29,6	22,2	28,1	19,0	28,2	29,6	34,3	34,7	30,3	21,2	21,3
2021	33,7	54,9	28,5	36,1	33,1	27,1	29,3	19,0	32,8	36,7	31,9	36,5	32,5	24,4	28,6
2022	39,8	61,5	35,3	40,6	38,8	39,4	33,5	25,4	35,0	44,4	32,1	44,9	40,0	32,7	32,6
2023	39,6	66,5	36,4	42,7	36,8	46,1	32,7	26,1	31,3	44,5	33,1	40,3	33,7	34,8	29,9
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
2020	3,2	4,1	4,9	2,6	4,2	1,9	1,4	1,8	2,7	3,0	3,1	3,7	3,5	2,5	2,3
2021	3,3	4,1	4,6	2,7	4,2	2,1	1,6	2,0	3,2	3,2	3,7	4,0	3,1	2,6	2,3
2022	3,7	4,9	5,5	3,1	4,2	3,2	1,7	2,3	3,3	3,5	3,5	3,9	4,0	2,8	2,3
2023	3,5	4,7	4,6	3,6	4,0	2,6	1,6	2,6	3,0	3,7	3,3	4,3	3,2	2,9	2,3
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370
2020	2 933	3 694	1 309	5 266	2 537	9 887	1 340	5 665	6 197	1 823	2 143	2 271	2 550	2 767	1 548
2021	3 040	4 149	1 470	5 287	2 659	9 984	1 412	5 037	5 529	1 937	2 390	2 594	2 649	3 028	1 629
2022	4 703	10 010	1 948	6 501	3 593	14 943	1 883	7 516	8 290	2 579	3 024	3 343	3 638	3 907	2 294
2023	5 134	12 269	2 096	6 824	3 665	17 271	1 981	7 437	8 300	2 654	3 032	3 464	3 715	3 900	2 301

¹⁾ semidefinitivní údaje

²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převládající činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

³⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převládající stavební činností

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²)¹ (ČHMÚ)															
2018	1,22	0,54	1,41	0,32	0,51	1,97	5,22	0,33	0,72	1,31	0,25	0,18	0,60	0,81	2,90
2019	1,01	0,50	1,24	0,32	0,46	1,51	4,25	0,35	0,67	1,07	0,27	0,18	0,61	0,62	2,45
2020	0,84	0,53	0,82	0,27	0,41	1,05	2,97	0,31	0,55	1,00	0,24	0,14	0,54	0,60	2,30
2021	0,77	0,26	0,74	0,25	0,30	0,80	3,96	0,32	0,45	1,10	0,21	0,12	0,48	0,61	2,35
2022	0,82	0,31	0,73	0,26	0,36	1,13	2,81	0,33	0,47	1,27	0,19	0,12	0,41	0,58	1,97
2023	0,69	0,28	0,62	0,19	0,29	0,76	2,20	0,33	0,46	0,94	0,17	0,12	0,35	0,57	1,70
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²)¹ (ČHMÚ)															
2018	2,34	17,93	2,23	1,17	1,15	2,04	5,70	1,65	1,48	3,01	1,33	1,83	1,56	1,69	3,89
2019	2,18	16,76	2,24	1,10	1,09	1,76	5,59	1,55	1,44	2,60	1,27	1,93	1,57	1,59	3,48
2020	1,96	15,25	1,92	1,02	0,98	1,72	5,07	1,44	1,31	2,18	1,17	1,76	1,43	1,44	3,19
2021	2,00	15,57	1,88	0,95	1,00	1,92	4,77	1,24	1,48	2,75	1,35	1,69	1,44	1,59	3,23
2022	1,98	15,77	1,88	0,97	1,02	1,45	4,74	1,24	1,49	2,92	1,33	1,63	1,42	1,54	3,01
2023	1,81	15,38	1,74	0,92	0,97	1,32	4,21	1,19	1,44	2,34	1,29	1,55	1,32	1,50	2,60
Produkce odpadů celkem na 1 obyvatele (kg)															
2018	3 580	3 979	3 668	3 344	3 306	3 211	3 559	2 385	3 138	2 897	3 325	4 429	4 177	2 502	3 830
2019	3 510	3 829	3 714	3 043	3 469	2 354	3 580	2 632	3 035	3 261	3 009	4 200	3 486	2 681	4 027
2020	3 607	3 563	3 618	3 782	3 719	2 889	3 860	2 473	3 224	3 289	3 398	3 983	4 679	2 845	3 753
2021	3 743	4 120	3 649	3 150	4 500	2 368	4 037	2 585	2 830	3 759	3 724	4 221	4 168	2 703	4 179
2022	3 643	3 743	3 731	3 148	3 771	2 316	3 952	2 413	3 027	3 900	3 079	4 385	3 696	2 708	4 292
2023
Produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele (kg)²															
2018	494	510	531	519	461	432	477	464	514	478	521	448	529	443	513
2019	500	510	542	524	450	434	494	466	524	494	532	458	534	460	509
2020	506	467	590	561	463	430	487	459	526	509	537	463	540	464	518
2021	510	494	561	528	488	464	500	455	380	545	554	492	557	488	535
2022	504	494	536	553	488	448	468	468	505	499	512	493	551	462	516
2023
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
2020	91,1	112,5	90,0	82,6	87,3	89,0	93,1	90,5	85,6	81,4	80,6	93,2	83,2	80,0	91,0
2021	93,2	120,0	90,7	82,8	88,4	91,1	95,0	92,1	84,8	81,8	86,3	94,2	85,3	80,9	93,9
2022	89,4	111,2	87,0	80,2	86,8	89,0	91,9	87,7	82,5	78,8	81,1	92,1	83,7	77,2	90,4
2023	86,7	103,8	86,1	78,1	84,2	84,2	89,9	84,0	80,7	78,5	78,5	89,5	82,3	77,1	86,0
Podíl čištěných odpadních vod (bez zpoplatněných srážkových vod, %)															
2018	97,6	100,0	99,6	96,2	95,7	99,9	99,0	98,5	96,6	99,0	90,1	98,8	97,7	92,5	95,8
2019	97,7	100,0	99,7	96,5	95,5	100,0	99,9	97,6	96,0	99,0	90,2	98,8	98,1	93,4	95,5
2020	97,5	100,0	99,7	96,3	95,6	99,9	97,8	97,9	95,6	99,4	91,0	98,9	98,4	93,1	95,0
2021	97,5	100,0	99,7	96,4	95,8	99,9	97,0	97,2	97,1	98,5	92,0	98,9	98,4	93,1	95,1
2022	97,7	100,0	99,9	96,4	95,4	99,9	98,6	98,4	95,8	98,8	92,2	99,0	97,9	93,3	95,1
2023	97,7	100,0	99,9	96,3	96,1	99,7	98,9	98,4	96,3	99,1	91,8	99,0	98,6	92,3	95,3
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939
2019	2 812	3 076	3 466	3 239	1 988	1 088	2 860	1 369	2 164	3 321	3 033	2 247	1 854	2 451	4 089
2020	2 910	3 556	3 177	2 818	2 257	1 651	3 140	1 082	2 609	3 949	3 419	2 296	2 427	1 941	3 885
2021	2 808	3 397	2 089	2 580	2 583	1 735	3 469	1 090	1 684	3 076	5 138	2 323	2 379	2 226	4 095
2022	3 165	3 164	2 684	6 329	3 309	2 008	3 254	1 747	2 130	3 170	3 930	2 847	2 697	2 097	3 942
2023	3 366	2 885	3 380	5 140	3 881	795	4 508	1 642	2 861	2 717	4 197	2 848	2 544	2 804	4 585

¹⁾ údaje před rokem 2021 nejsou srovnatelné vlivem změny metodiky; údaje za roky 2022 a 2023 jsou předběžné; data převzata k 20. 9. 2024

²⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Libereckého kraje v letech 2001–2023

	2001	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ								
Počet obyvatel (k 31. 12.)	427 396	429 031	439 942 ⁶⁾	438 600	438 594	438 609	438 851	439 639
v tom ve věku: 0–14 let	70 969	65 672	66 347 ⁶⁾	67 139	67 715	68 196	68 701	69 406
15–64 let	301 650	306 991	309 203 ⁶⁾	303 874	299 670	296 026	292 832	289 890
65 let a více	54 777	56 368	64 392 ⁶⁾	67 587	71 209	74 387	77 318	80 343
Průměrný věk (k 31. 12.)	38,4	39,4	40,3 ⁶⁾	40,6	40,9	41,1	41,4	41,6
Sňatky	2 362	2 278	1 928	1 954	1 929	1 877	1 849	2 031
Rozvody	1 448	1 394	1 351	1 296	1 142	1 311	1 236	1 235
Živě narození	4 013	4 271	5 120	4 654	4 592	4 535	4 435	4 683
Zemřelí	4 355	4 227	4 251	4 228	4 386	4 423	4 346	4 558
Přirozený přírůstek/úbytek	-342	44	869	426	206	112	89	125
Přistěhovalí	3 508	5 354	4 396	3 946	3 950	4 236	4 550	4 764
Vystěhovalí	4 017	3 930	4 350	3 692	4 162	4 333	4 397	4 101
Přírůstek/úbytek stěhováním	-509	1 424	46	254	-212	-97	153	663
Celkový přírůstek/úbytek	-851	1 468	915	680	-6	15	242	788
SOCIÁLNÍ VÝVOJ								
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)	129,4	153,7	186,6	184,9	185,8	187,0	194,3	201,2
Pracovní síla (ekonomicky aktivní; tis. osob)	215,7	215,6	216,6	213,4	213,8	213,7	214,8	216,9
Osoby mimo prac. sílu (15 let a více; tis. os.)	140,4	145,8	157,1	158,0	157,5	156,9	155,4	153,1
Míra ekonomické aktivity (%)	60,6	59,7	58,0	57,5	57,6	57,7	58,0	58,6
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)	15 987	18 923	25 653	23 286	24 185	25 909	23 496	19 507
Podíl nezam. osob ¹⁾ (k 31. 12.; %)	.	5,74	8,06	7,35	7,75	8,46	7,72	6,36
Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)								
mateřských škol	12 483	12 563	14 329	14 866	15 400	15 675	15 745	15 510
základních škol	46 877	40 430	35 206	35 350	35 628	36 499	37 561	38 826
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)	.	21 487	19 049	17 992	16 889	16 192	15 808	15 409
Studenti vysokých škol ²⁾ (k 31. 12.)	5 915	6 646	9 463	8 805	8 314	7 879	7 150	6 443
Obyvatelé na 1 lékaře	312,0	294,1	271,3	265,9	266,2	260,1	264,4	251,3
Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ³⁾ (Kč)	6 731	7 676	10 064	10 489	10 708	10 900	11 005	11 269
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	33,9	35,1	31,3	31,2	29,6	31,8	28,5	25,4
EKONOMICKÝ VÝVOJ								
Hrubý domácí produkt (mil. Kč)	97 668	114 127	125 666	128 361	129 893	132 378	139 919	147 713
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny; %)	102,3	112,1	104,5	103,2	99,0	100,1	101,6	104,7
Výdaje na výzkum a vývoj (mil. Kč)	.	1 110	1 452	1 861	2 860	2 366	2 614	2 520
Registrované subjekty (k 31. 12.)	93 186	109 557	117 230	118 766	119 908 ⁶⁾	114 472	115 262	116 006
Produkce zemědělského odvětví (mil. Kč)	.	1 828	1 849	2 163	2 277	2 373	2 479	2 285
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾ (fyz. os.)	50 840	48 087	40 101	40 211	40 429	40 369	41 737	43 395
Staveb. práce "S" provedené v kraji ⁵⁾ (mil. Kč)	6 891	8 476	8 607	8 231	7 579	6 706	6 230	9 149
Dokončené byty	869	1 133	1 256	957	1 252	774	681	628
Hosté v hromadných ubyt. zařiz. (tis. osob)	832,4	768,1	632,6	632,7 ¹⁰⁾	753,9	752,7	700,1	820,8
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)								
Zemědělská půda (k 31. 12.; ha)	140 953	140 578	140 013	139 896	139 826	139 748	139 690	139 521
z toho orná půda	70 767	68 812	66 142	65 640	65 190	64 933	64 708	64 160
Nezemědělská půda (k 31. 12.; ha)	175 336	175 725	176 291	176 442	176 516	176 598	176 652	176 823
z toho: lesní pozemky	139 660	139 923	140 402	140 611	140 789	140 806	140 893	141 007
zastavěné plochy a nádvoří	5 036	5 020	5 239	5 233	5 240	5 258	5 253	5 249
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)	108,2	95,3	87,0	86,5	84,0	82,0	86,9	86,5
Počet čistíren odpadních vod	54	77	81	82	81	79	79	79
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)	1 354	1 070	2 089	3 445	2 973	2 173	1 106	1 258

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

2) studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

3) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměr. starob. důchodu; data za prosinec

4) průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elekt., plynu, tepla, klimat. vzduchu

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
								DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ
440 636	441 300	442 356	443 690	442 476	⁵⁾ 437 570	449 177	450 728	Počet obyvatel (k 31. 12.)
70 382	71 109	71 752	72 336	72 688	⁶⁾ 71 206	73 237	71 560	v tom ve věku: 0–14 let
286 937	284 306	282 606	281 448	278 969	⁶⁾ 274 897	282 953	285 215	15–64 let
83 317	85 885	87 998	89 906	90 819	⁶⁾ 91 467	92 987	93 953	65 let a více
41,8	41,9	42,1	42,3	42,4	⁶⁾ 42,7	42,6	42,9	Průměrný věk (k 31. 12.)
2 126	2 289	2 265	2 288	1 906	1 949	2 257	1 939	Sňatky
1 102	1 158	1 000	1 180	991	929	826	890	Rozvody
4 960	4 753	4 725	4 659	4 557	4 386	3 921	3 549	Živě narození
4 385	4 707	4 705	4 607	5 252	5 880	5 013	4 735	Zemřelí
575	46	20	52	-695	-1 494	-1 092	-1 186	Přirozený přírůstek/úbytek
4 834	4 960	5 560	5 647	4 922	5 889	17 151	9 334	Přistěhovalí
4 412	4 342	4 524	4 365	5 441	4 347	4 452	6 597	Vystěhovalí
422	618	1 036	1 282	-519	1 542	12 699	2 737	Přírůstek/úbytek stěhováním
997	664	1 056	1 334	-1 214	48	11 607	1 551	Celkový přírůstek/úbytek
								SOCIÁLNÍ VÝVOJ
								Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)
210,8	219,4	233,1	248,9	255,7	267,3	295,1	.	
218,5	215,4	214,3	213,7	216,2	212,7 ⁷⁾	204,5	207,6	Pracovní síla (ekonomicky aktivní; tis. osob)
151,7	154,8	156,0	157,2	155,2	156,7 ⁷⁾	154,1	155,0	Osoby mimo prac. sílu (15 let a více; tis. os.)
59,0	58,2	57,9	57,6	58,2	57,6 ⁷⁾	57,0	57,3	Míra ekonomické aktivity (%)
								Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)
16 104	11 861	10 091	9 341	12 364	11 363	12 255	12 485	
5,17	3,76	3,18	2,95	4,06	3,66	3,97	3,93	Podíl nezam. osob ¹⁾ (k 31. 12.; %)
								Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)
15 178	14 992	15 078	15 228	14 962	15 195	15 490	15 158	mateřských škol
39 911	40 722	41 124	41 663	41 772	41 737	43 662	43 140	základních škol středních škol vč. konzervatoří
15 184	15 042	15 195	15 410	15 923	16 282	17 046	17 982	(denní studium)
5 911	5 544	5 376	5 527	5 538	5 590	5 638	5 787	Studenti vysokých škol ²⁾ (k 31. 12.)
253,5	259,7	255,9	250,7	245,9	227,9	236,7	.	Obyvatelé na 1 lékaře
								Průměrná měsíční výše starobního důchodu
11 381	11 750	12 301	13 349	14 343	15 273	17 877	20 076	sólo ³⁾ (Kč)
20,9	19,7	20,5	19,4	16,5	15,1	18,8	17,1	Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel
								EKONOMICKÝ VÝVOJ
152 621	162 897	170 990	182 663	179 045	186 285	202 639	.	Hrubý domácí produkt (mil. Kč)
102,1	106,0	102,4	102,9	93,5	100,6	101,6	.	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny; %)
2 654	2 895	3 426	3 681	3 565	3 480	3 635	.	Výdaje na výzkum a vývoj (mil. Kč)
116 675	117 854	118 509	117 304	118 076	118 256	115 776	105 303	Registrované subjekty (k 31. 12.)
2 377	2 380	2 530	2 548	2 851	2 961 ⁹⁾	3 341	.	Produkce zemědělského odvětví (mil. Kč)
44 021	45 049	47 781	47 369	44 515	44 594	44 007	43 203	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾ (fyz. os.)
7 943	7 629	7 969	8 804	8 423	8 299	11 344	11 745	Staveb. práce "S" provedené v kraji ⁵⁾ (mil. Kč)
786	670	1 044	838	788	864	1 046	1 186	Dokončené byty
863,5	935,6	997,2	1 048,9	774,7	722,5	1 114,0	1 154,9	Hosté v hromadných ubyt. zařiz. (tis. osob)
								ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)
139 350	139 233	139 273	139 534	139 503	139 448	139 365	139 243	Zemědělská půda (k 31. 12.; ha)
63 416	63 145	62 803	62 419	62 120	61 898	61 474	61 103	z toho orná půda
176 998	177 106	177 066	176 807	176 838	176 895	176 977	177 100	Nezemědělská půda (k 31. 12.; ha)
141 018	140 852	140 936	141 205	141 295	141 399	141 462	141 574	z toho: lesní pozemky
5 242	5 240	5 230	5 208	5 206	5 223	5 246	5 281	zastavěné plochy a nádvoří
								Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)
86,6	86,8	87,5	89,2	90,5	92,1	87,7	84,0	
83	83	85	86	85	87	82	82	Počet čistíren odpadních vod
								Investice na ochranu ŽP podle místa
1 002	2 292	2 327	1 369	1 082	1 090	1 747	1 642	investice na 1 obyvatele (Kč)

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností⁶⁾ údaje od roku 2011 (2021) navazují na výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2021)⁷⁾ data od roku 2022 dle nové metodiky, údaje předchozích let nejsou srovnatelné⁸⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky⁹⁾ semidefinitivní údaje¹⁰⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	442 356	443 690	442 476	⁶⁾ 437 570	449 177	450 728
v tom: muži		217 791	218 661	217 847	⁶⁾ 216 030	220 435	220 938
ženy		224 565	225 029	224 629	⁶⁾ 221 540	228 742	229 790
z toho cizinci (bez azylantů)		21 364	22 601	22 716	24 554	42 622	40 227
Sňatky		2 265	2 288	1 906	1 949	2 257	1 939
Průměrný věk při prvním sňatku	roky						
ženichů		32,8	32,8	33,2	33,9	33,8	34,3
nevěst		30,4	30,1	30,7	31,2	31,3	31,6
Rozvody		1 000	1 180	991	929	826	890
Živě narození	osoby	4 725	4 659	4 557	4 386	3 921	3 549
z toho mimo manželství	%	54,2	52,7	53,3	54,3	52,0	52,5
Průměrný věk matky při narození dítěte	roky	30,5	30,5	30,6	30,7	30,8	30,7
prvního dítěte		28,5	28,8	28,8	28,8	29,0	28,8
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,749	1,759	1,757	1,775	1,574	1,415
Potraty		1 702	1 618	1 621	1 471	1 349	1 289
z toho umělá přerušení těhotenství		979	954	945	869	850	842
Potraty na 100 narozených	%	35,9	34,6	35,4	33,4	34,3	36,2
Zemřelí	osoby	4 705	4 607	5 252	5 880	5 013	4 735
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	20	52	-695	-1 494	-1 092	-1 186
Přistěhovalí	osoby	5 560	5 647	4 922	5 889	17 151	9 334
z toho z ciziny		2 219	2 246	1 798	2 461	13 792	4 820
Vystěhovalí	osoby	4 524	4 365	5 441	4 347	4 452	6 597
z toho do ciziny		584	670	1 792	507	702	1 754
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	1 036	1 282	-519	1 542	12 699	2 737
z toho s cizinou		1 635	1 576	6	1 954	13 090	3 066
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	1 056	1 334	-1 214	48	11 607	1 551
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	10,7	10,5	10,3	10,0	8,8	7,9
zemřelí	‰	10,7	10,4	11,9	13,5	11,2	10,5
přirozený přírůstek/úbytek	‰	0,0	0,1	-1,6	-3,4	-2,4	-2,6
přistěhovalí	‰	12,6	12,7	11,1	13,5	38,4	20,7
vystěhovalí	‰	10,2	9,9	12,3	9,9	10,0	14,6
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	2,3	2,9	-1,2	3,5	28,4	6,1
celkový přírůstek/úbytek	‰	2,4	3,0	-2,7	0,1	26,0	3,4
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	3,8	2,8	2,2	2,5	2,0	2,8
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	2,5	1,7	1,3	1,6	1,0	1,1
Obyvatelé ve věku (k 31. 12.)							
0–14 let	osoby	71 752	72 336	72 688	⁶⁾ 71 206	73 237	71 560
%		16,2	16,3	16,4	⁶⁾ 16,3	16,3	15,9
15–64 let	osoby	282 606	281 448	278 969	⁶⁾ 274 897	282 953	285 215
%		63,9	63,4	63,0	⁶⁾ 62,8	63,0	63,3
65 let a více	osoby	87 998	89 906	90 819	⁶⁾ 91 467	92 987	93 953
%		19,9	20,3	20,5	⁶⁾ 20,9	20,7	20,8
Průměrný věk (k 31. 12.)	roky	42,1	42,3	42,4	⁶⁾ 42,7	42,6	42,9
mužů		40,7	40,9	41,0	⁶⁾ 41,3	41,2	41,4
žen		43,5	43,7	43,8	⁶⁾ 44,1	44,0	44,2
Index stáří (k 31. 12.) ⁴⁾		122,6	124,3	124,9	⁶⁾ 128,5	127,0	131,3
Index ekonomické závislosti (k 31. 12.) ⁵⁾		68,7	70,2	71,5	⁶⁾ 72,5	73,1	73,4
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		75,4	76,1	76,0	74,7	74,9	76,2
žen při narození		81,7	81,7	81,5	80,7	81,0	82,3
mužů ve věku 65 let		15,8	16,0	15,7	14,7	14,9	16,1
žen ve věku 65 let		19,4	19,6	19,4	18,7	18,9	20,0

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let

⁶⁾ údaje v roce 2021 navazují na výsledky SLDB 2021

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj

	Měřící jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	tis. osob	370,3	370,9	371,4	369,5	358,5	362,6
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	16,5	15,6	15,1	14,6	14,8	15,8
střední bez maturity	%	36,1	37,2	38,0	37,3	38,2	36,5
střední s maturitou	%	32,6	33,0	31,8	33,2	31,1	32,2
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	14,7	14,2	15,0	14,9	15,9	15,5
Pracovní síla (ekonomicky aktivní)	tis. osob	214,3	213,7	216,2	212,7	204,5	207,6
v tom: zaměstnaní ²⁾		210,3	209,8	209,9	207,2	200,4	200,7
z toho ženy		91,1	90,8	91,0	93,2	87,2	87,4
nezaměstnaní		4,0	4,0	6,3	5,5	4,0	6,9
z toho ženy		2,2	2,4	3,3	2,6	2,1	3,5
Osoby mimo pracovní sílu ve věku 15 let a více	tis. osob	156,0	157,2	155,2	156,7	154,1	155,0
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	83,0	84,2	83,7	84,5	84,6	83,8
zaměstnavatelé	%	4,2	4,5	2,9	3,6	2,9	2,4
pracující na vlastní účet	%	12,1	10,8	13,1	11,5	12,3	13,7
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	198,8	199,9	203,8	203,3	206,7	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	2,0	2,0	2,0	1,9	1,9	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	46,8	46,9	46,1	45,7	45,4	.
terciární (služby)	%	51,1	51,1	51,9	52,3	52,7	.
Míra ekonomické aktivity	%	57,9	57,6	58,2	57,6	57,0	57,3
v tom: muži		67,0	66,5	67,0	64,8	66,1	66,3
ženy		49,2	49,2	49,7	50,7	48,4	48,7
Míra zaměstnanosti	%	56,8	56,6	56,5	56,1	55,9	55,3
v tom: muži		66,0	65,6	65,4	63,1	65,0	64,4
ženy		48,1	47,9	48,0	49,3	47,3	46,8
Obecná míra nezaměstnanosti ⁴⁾	%	1,9	1,8	2,9	2,6	2,0	3,3
v tom: muži		1,5	1,3	2,5	2,5	1,7	3,0
ženy		2,3	2,6	3,5	2,7	2,3	3,8
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ (k 31. 12.; MPSV, MPO)							
Zaměstnaní cizinci	osoby	20 118	21 708	23 550	24 905	27 458	27 947
v tom: evidovaní na úřadech práce		17 495	19 059	20 853	22 209	24 627	25 061
s platným živnostenským oprávněním		2 623	2 649	2 697	2 696	2 831	2 886

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
NEZAMĚSTNANOST (k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	10 091	9 341	12 364	11 363	12 255	12 485
z toho: ženy		5 298	4 884	6 461	6 029	6 868	6 787
absolventi škol a mladiství		518	426	626	617	611	702
osoby se zdravotním postižením		1 615	1 415	1 698	1 652	1 701	1 689
osoby pečující o dítě do 15 let věku		1 989	1 761	2 144	2 081	2 302	2 217
v tom podle věku:							
do 19 let		436	410	547	568	656	715
20–24 let		884	843	1 147	938	1 036	1 147
25–34 let		2 094	1 875	2 428	2 165	2 115	2 166
35–44 let		2 197	1 953	2 657	2 390	2 668	2 617
45–54 let		2 244	2 170	2 905	2 544	2 832	2 939
55 let a více		2 236	2 090	2 680	2 758	2 948	2 901
průměrný věk	roky	42,0	42,1	42,0	42,6	42,8	42,4
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		3 425	3 016	3 883	3 671	4 324	4 471
střední bez maturity		3 816	3 601	4 727	4 255	4 404	4 552
střední s maturitou		2 198	2 088	2 921	2 685	2 686	2 628
vyšší odborné vč. nástavbového		71	75	90	81	92	93
vysokoškolské		581	561	743	671	749	741
z toho podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO):							
nemanuální pracovníci	osoby	4 254	4 013	5 291	4 831	5 228	5 165
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		1 192	1 162	1 423	1 308	1 400	1 339
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		3 062	2 851	3 868	3 523	3 828	3 826
manuální pracovníci	osoby	5 644	5 114	6 370	6 150	6 501	6 923
kvalifikovaní (třídy 6–8)		2 617	2 463	3 143	2 825	2 897	3 154
nekvalifikovaní (třída 9)		3 027	2 651	3 227	3 325	3 604	3 769
v tom podle délky nezaměstnanosti:	osoby						
do 3 měsíců		4 387	4 188	3 791	3 622	4 424	4 297
více než 3 měsíce až 6 měsíců		2 019	2 047	3 015	2 267	2 888	2 640
více než 6 měsíců až 12 měsíců		1 461	1 480	2 891	2 046	2 084	2 155
více než 12 měsíců až 24 měsíců		797	709	1 636	1 916	1 318	1 734
více než 24 měsíců		1 427	917	1 031	1 512	1 541	1 659
Průměrná délka evidence	dny	468	383	374	428	379	404
Dosažitelní uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce ⁵⁾	osoby	8 998	8 293	11 363	10 152	10 918	11 109
z toho: ženy		4 686	4 272	5 901	5 348	6 122	6 027
absolventi škol a mladiství		501	419	622	597	590	694
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	osoby	3 757	3 729	4 295	3 826	4 026	4 050
z toho ženy		2 032	1 960	2 332	2 044	2 172	2 133
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměstnanosti	Kč	7 345	7 838	8 149	8 873	9 534	10 139
Podíl nezaměstnaných osob ⁶⁾	%	3,18	2,95	4,06	3,66	3,97	3,93
v tom: muži		3,00	2,80	3,82	3,40	3,40	3,54
ženy		3,37	3,09	4,30	3,93	4,57	4,32
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁷⁾	%	0,70	0,51	0,95	1,24	1,09	1,20
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	11 030	11 850	10 115	9 143	7 833	6 270
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	0,9	0,8	1,2	1,2	1,6	2,0

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
Čistý disponibilní důchod domácností celkem	mil. Kč	102 926	110 231	113 304	118 447	130 651	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	233,1	248,9	255,7	267,3	295,1	.
průměr ČR = 100	%	91,8	92,3	92,9	90,6	90,3	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁸⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	31 615	34 169	36 127	37 855	39 746	42 029
v tom: muži		34 774	37 046	38 499	39 990	42 504	45 680
ženy		27 834	30 600	33 144	35 229	36 435	37 989
Medián mezd	Kč	28 882	30 889	32 590	33 894	35 643	38 096
v tom: muži		31 195	33 282	34 344	35 606	38 011	41 087
ženy		26 447	28 627	30 415	31 892	33 356	35 193
NÁKLADY PRÁCE⁹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	41 649	44 422	45 697	48 813	50 085	.
z toho: přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		30 096	32 035	33 310	35 292	36 207	.
sociální náklady a výdaje		10 903	11 700	12 052	13 282	13 197	.
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		15 078	15 228	14 962	15 195	15 490	15 158
základních škol		41 124	41 663	41 772	41 737	43 662	43 140
středních škol včetně konzervatoří (denní studium)		15 195	15 410	15 923	16 282	17 046	17 982
vyšších odborných škol (denní studium)		222	174	194	238	198	184
Studenti vysokých škol (občané ČR, k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		8 736	8 732	8 883	9 047	9 049	9 236
s místem výuky v kraji		5 376	5 527	5 538	5 590	5 638	5 787
z toho v prezenčním studiu	%	71,6	72,7	74,1	74,2	75,9	76,2
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	1 171	1 055	1 064	975	951	1 028
ZDRAVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	1 726	1 767	1 802	1 918	1 888	.
obyvatelé na 1 lékaře		256	251	246	228	237	.
z toho zubní lékaři		274	261	253	263	256	.
Nemocnice akutní péče		9	8	9	9	9	.
lůžka		1 901	1 869	1 893	1 893	1 893	.
Samostatné ordinace lékařů							
praktických pro dospělé		188	187	184	190	190	.
praktických pro děti a dorost		75	75	70	70	70	.
stomatologů		229	226	219	213	204	.
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek ¹⁰⁾ celkem	tis. dávek	420,0	388,9	387,7	380,7	414,4	488,1
z toho rodičovský příspěvek		142,6	142,1	156,1	149,5	139,4	129,7
Výdaje na dávky ¹⁰⁾ celkem	mil. Kč	1 731	1 653	2 198	2 088	2 122	2 586
z toho rodičovský příspěvek		1 039	1 011	1 568	1 450	1 328	1 230
Výdaje na dávky státní sociální podpory ¹⁰⁾ na 1 obyvatele	Kč	3 920	3 732	4 960	4 776	4 749	5 742

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (k 31. 12.; MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		1 028	1 042	1 067	1 105	1 079	1 095
na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více		11,7	11,6	11,7	12,1	11,6	11,7
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		681	817	969	976	1 152	1 225
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		341	331	343	343	345	346
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ¹¹⁾	osoby	101 769	101 946	101 486	100 143	99 534	99 682
z toho ženy		61 346	61 163	60 602	59 779	59 288	59 143
Příjemci starobního důchodu sólo ¹²⁾	osoby	77 771	78 099	77 868	76 402	75 940	76 330
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{11,13)}	osoby	25 943	26 429	26 884	27 421	27 868	30 202
z toho ženy		14 800	15 042	15 320	15 637	15 934	17 030
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	25,5	25,9	26,5	27,4	28,0	30,3
v tom: muži		27,6	27,9	28,3	29,2	29,7	32,5
ženy		24,1	24,6	25,3	26,2	26,9	28,8
Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ¹²⁾	Kč	12 301	13 349	14 343	15 273	17 877	20 076
v tom: muži		13 463	14 555	15 620	16 637	19 444	21 212
ženy		11 267	12 262	13 185	14 025	16 437	19 026
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ¹²⁾ na mzdovém mediánu	%	42,6	43,2	44,0	45,1	50,2	52,7
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 199 335	1 389 050	2 045 672	1 824 721	1 626 448	1 551 274
v tom dávky:							
nemocenské		841 136	999 918	1 278 489	1 282 340	1 186 718	1 139 365
ošetřovné		66 486	67 743	¹⁶⁾ 434 313	¹⁶⁾ 209 470	105 656	93 893
peněžitá pomoc v mateřství		282 785	308 064	319 700	318 791	309 080	292 698
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		523	634	61	219	296	255
otcovská poporodní péče ¹⁴⁾		7 474	9 341	8 695	8 961	18 693	17 645
dlouhodobé ošetřovné ¹⁴⁾		930	3 350	4 414	4 939	6 005	7 417
KULTURA (NIPOS)							
Veřejné knihovny vč. poboček		236	233	230	228	229	223
registrovaní čtenáři (tis. osob)		50	48	43	38	43	44
návštěvníci – fyzické návštěvy (tis. osob)		796	748	482	480	656	728
Muzea, galerie a památníky v provozu celkem		26	27	27	28	28	29
návštěvníci expozic a výstav (tis. osob)		292	362	238	205	289	323
Památkové objekty zpřístupněné návštěvníkům za vstupné		18	18	20	21	21	20
návštěvníci (tis. osob)		627	659	508	490	561	575

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřící jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		9 065	8 572	7 290	6 586	8 399	7 705
na 1 000 obyvatel		20,5	19,4	16,5	15,1	18,8	17,1
Objasněné trestné činy		4 988	4 906	4 028	3 695	4 076	3 699
Hlášené dopravní nehody		4 558	4 752	4 517	4 641	4 665	5 292
na 1 000 obyvatel		10,3	10,7	10,2	10,6	10,4	11,7
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	osoby	21	12	13	15	12	17
Podíl bodovaných řidičů ¹⁵⁾ z registrovaných řidičů celkem	%	7,6	7,2	6,8	6,9	7,1	7,8
POŽÁRY (Hasičský záchranný sbor ČR)							
Požáry celkem		1 198	924	903	746	999	810
na 1 000 obyvatel		2,7	2,1	2,0	1,7	2,2	1,8
přímá škoda	mil. Kč	159	57	144	445	116	311

¹⁾ údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů); do roku 2021 přepočteno na celou populaci, od roku 2022 přepočteno na celou populaci po odečtení odhadu osob žijících mimo soukromé domácnosti resp. mimo byty

²⁾ s jediným nebo hlavním zaměstnáním, vč. ozbrojených sil

³⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

⁴⁾ podle definice Mezinárodní organizace práce

⁵⁾ ve věku 15–64 let

⁶⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

⁷⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

⁸⁾ zdroj: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

⁹⁾ podniky se sídlem v kraji

¹⁰⁾ včetně dávek péčovské péče

¹¹⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

¹²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

¹³⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

¹⁴⁾ dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018

¹⁵⁾ bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

¹⁶⁾ na zvýšené výdaje na ošetřovné mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covidu-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	170 990	182 663	179 045	186 285	202 639	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,4	102,9	93,5	100,6	101,6	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	387,2	412,4	404,0	420,4	457,7	.
průměr ČR = 100	%	76,0	76,0	75,7	73,6	72,1	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	859,9	914,0	878,4	916,4	991,1	.
průměr ČR = 100	%	86,1	85,7	82,1	80,4	79,4	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	154 094	165 045	162 958	169 273	183 776	.
v tom sektory: primární	%	1,7	1,6	1,7	1,5	1,6	.
sekundární	%	45,7	44,7	43,0	43,2	42,3	.
terciární	%	52,6	53,7	55,3	55,3	56,1	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	42 975	43 346	41 952	43 391	47 134	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	97,3	97,9	94,7	97,9	106,5	.
průměr ČR = 100	%	72,7	66,6	66,8	65,9	62,6	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	198 844	199 851	203 829	203 274	206 677	.
z toho zaměstnanci		171 400	175 107	178 701	180 864	182 247	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	21 081	23 180	24 684	26 376	29 948	33 509
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	20 833	22 809	23 719	25 030	27 628	31 611
v tom: běžné výdaje		16 484	17 864	19 125	20 374	22 571	25 263
kapitálové výdaje		4 349	4 945	4 594	4 656	5 058	6 348
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	3 426	3 681	3 565	3 480	3 635	.
z toho: mzdové		1 567	1 623	1 637	1 737	1 687	.
financované z veřejných zdrojů ČR		830	899	927	866	823	.
Pracovníci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	2 321	2 316	2 191	2 475	2 228	.
z toho výzkumní pracovníci		998	1 044	1 009	1 251	1 082	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených osobním počítačem	%	73,4	76,9	77,6	76,3	76,1	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	76,5	79,5	81,5	83,0	84,8	.
EKONOMICKÉ SUBJEKTY							
Registrované subjekty (k 31. 12.)		118 509	117 304	118 076	118 256	115 776	105 303
z toho živnostníci		88 334	88 232	88 400	88 200	85 313	73 487
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		55 717	56 339	57 144	58 054	58 863	59 951
z toho živnostníci		39 338	39 613	40 161	40 751	41 210	40 728
Vzniklé subjekty		3 347	3 324	3 219	3 339	3 557	3 579
z toho živnostníci		2 210	2 263	2 200	2 420	2 627	2 538
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	2 530	2 548	2 851	2 961	⁷⁾ 3 341	.
z toho: rostlinná produkce		1 371	1 415	1 696	1 775	⁷⁾ 1 911	.
živočišná produkce		1 100	1 075	1 093	1 119	⁷⁾ 1 347	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (k 31. 5.)	ha	102 931	101 622	101 254	101 159	100 901	99 013
z toho orná		38 457	37 789	37 687	37 415	37 141	38 046
Sklizeň: obilovin	t	102 922	110 376	111 852	107 362	114 097	106 077
brambor	t	3 773	3 293	4 356	3 869	3 930	3 392
Hospodářská zvířata (k 31. 12.)							
skot	kusy	49 909	49 485	47 691	47 397	49 243	47 627
prasata	kusy	17 713	17 576	21 949	18 300	20 584	17 644
drůbež celkem	tis. ks	77	90	46	63	57	75
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	6 110	5 780	5 725	5 541	5 642	5 462
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	3 427	3 099	3 434	3 865	3 995	3 413
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	2 601	2 982	2 903	2 532	2 536	2 688
Výroba mléka	tis. l	74 379	72 033	74 812	77 010	70 827	75 644
Snáška konzumních vajec	tis. ks	1 300	1 458	1 428	1 427	999	767
LESNICTVÍ							
Plochy dřevin (k 31. 12.; ÚHÚL)	ha	134 944	135 064	134 905	134 910	135 071	134 751
Zalesňování	ha	585	574	626	898	1 094	1 110
Těžba dřeva	m ³ b. k.	558 819	787 823	1 156 676	1 276 388	951 104	785 320
z toho nahodilá hmyzová		151 354	460 974	913 083	941 287	460 531	161 203

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PRŮMYSL³⁾							
Průměrný počet podniků		115	115	112	109	110	109
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnance	mil. Kč tis. Kč	168 830 3 533	172 186 3 635	150 173 3 374	167 015 3 745	186 871 4 246	202 439 4 686
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	47 781	47 369	44 515	44 594	44 007	43 203
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	34 285	36 244	35 527	37 168	39 912	43 120
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	417	438	461	451	462	441
podíl na ČR	%	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	0,6
Spotřeba elektřiny netto	GWh	2 550	2 560	2 438	2 580	2 469	2 401
podíl na ČR	%	4,3	4,3	4,2	4,3	4,3	4,3
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 647,2	1 669,8	1 745,0	1 937,4	1 710,9	1 628,6
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	327 185	329 522	314 767	348 802	290 564	257 979
podíl na ČR	%	4,1	3,9	3,7	3,7	3,9	3,9
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	951,0	927,0	965,1	1 097,2	872,5	779,1
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁴⁾		14	12	11	12	11	11
Základní stavební výroba ⁴⁾ na 1 zaměstnance	mil. Kč tis. Kč	3 385 2 105	2 939 1 972	3 110 2 051	4 082 2 620	3 745 2 502	3 849 2 611
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁴⁾	fyz. os.	1 608	1 490	1 516	1 558	1 497	1 474
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁴⁾	Kč	34 081	36 013	38 329	40 303	42 836	45 601
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	7 969	8 804	8 423	8 299	11 344	11 745
z toho pro veřejné zadavatele		3 296	4 719	4 680	4 488	5 709	5 874
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb z toho budov (bytových a nebytových)	mil. Kč	8 392 6 541	12 957 9 772	10 491 8 068	15 374 12 999	13 869 10 755	20 843 17 774
z toho výstavba nových bytových budov		2 599	4 454	3 197	5 691	4 784	9 395
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 609	3 624	3 016	3 848	3 474	5 920
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		925	1 883	1 193	1 498	1 444	1 217
z toho v nových rodinných domech		669	655	693	776	766	595
Dokončené byty		1 044	838	788	864	1 046	1 186
z toho v nových rodinných domech		711	621	566	656	663	637
Investiční náklady na výstavbu 1 m ² obytné plochy bytu v novém rodinném domě	Kč	35 422	35 844	39 162	43 313	44 806	54 047
obytné plochy bytu v novém bytovém domě	Kč	43 299	43 310	72 848	59 248	57 592	73 459
DOPRAVA (k 31. 12.; Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových		229 261	236 066	240 798	243 047	250 423	256 942
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		889	895	997	1 027	992	949
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		42 604	42 821	46 206	47 169	47 155	45 088
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních z toho ze zahraničí	tis. osob	997 209	1 049 222	775 100	722 64	1 114 160	1 155 198
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ z toho hostů ze zahraničí	dny	4,0 4,1	4,0 4,1	4,2 4,4	4,0 3,8	4,0 3,9	3,9 3,7
Satelitní účet cestovního ruchu							
Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu	mil. Kč	3 754	4 027	2 663 ⁷⁾	2 707 ⁸⁾	3 989	.
Průměrný počet zaměstnaných osob ⁶⁾	osoby	8 003	7 948	7 533 ⁷⁾	7 459 ⁸⁾	7 910	.

1) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2022 je vypočten z dat roku 2021, 2022 a 2023)

3) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převážující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

4) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převážující stavební činností

5) podniky s 20 a více zaměstnanci s převážující stavební činností

6) počet zaměstnaných osob v hlavním zaměstnání (roční průměr)

7) semidefinitivní údaje

8) předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (k 31. 12.)	ha	139 273	139 534	139 503	139 448	139 365	139 243
z toho: orná půda		62 803	62 419	62 120	61 898	61 474	61 103
zahrady a ovocné sady		9 079	9 160	9 198	9 279	9 350	9 494
trvalé travní porosty		67 364	67 928	68 157	68 243	68 514	68 618
Nezemědělská půda (k 31. 12.)	ha	177 066	176 807	176 838	176 895	176 977	177 100
z toho: lesní pozemky		140 936	141 205	141 295	141 399	141 462	141 574
zastavěné plochy a nádvoří		5 230	5 208	5 206	5 223	5 246	5 281
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	92,4	93,0	93,3	94,4	93,1	92,0
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	87,5	89,2	90,5	92,1	87,7	84,0
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	44,2	44,8	45,6	48,1	51,3	59,0
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	42,5	42,9	44,4	46,4	48,4	54,5
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	69,6	69,5	73,9	74,3	73,4	72,7
na kanalizaci s koncovou ČOV		68,5	68,6	72,6	73,1	72,3	71,8
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	98,5	97,6	97,9	97,2	98,4	98,4
Čistírný odpadních vod (ČOV)		85	86	85	87	82	82
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	133 902	133 777	133 767	134 427	133 241	130 702
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	4 933	5 029	5 745	5 923	5 548	4 991
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,58	0,57	0,53	0,88	0,90	0,77
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,48	0,47	0,44	0,79	0,81	0,69
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,10	0,10	0,09	0,08	0,08	0,08
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,33	0,35	0,31	0,32	0,33	0,33
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,32	0,35	0,30	0,31	0,33	0,32
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,65	1,55	1,44	1,24	1,24	1,19
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,49	0,48	0,46	0,44	0,42	0,39
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,16	1,07	0,98	0,79	0,82	0,80
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	7,43	7,15	6,86	10,59	9,50	8,23
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		5,81	5,78	5,68	9,36	8,43	7,17
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,62	1,37	1,18	1,22	1,08	1,06
ODPADY							
Produkce odpadů celkem	t	1 053 259	1 165 815	1 095 776	1 130 150	1 078 056	.
na 1 obyvatele	kg	2 385	2 632	2 473	2 585	2 413	.
z toho nebezpečných	t	94 781	94 540	88 878	73 721	85 630	.
na 1 obyvatele	kg	215	213	201	169	192	.
Produkce komunálních odpadů ²⁾	t	205 092	206 351	203 372	198 759	209 272	.
na 1 obyvatele	kg	464	466	459	455	468	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 327	1 369	1 082	1 090	1 747	1 642
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	977,1	540,0	484,4	406,5	434,0	458,1
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	6,1	16,8	20,9	13,4	8,1	20,4
nakládání s odpadními vodami	%	6,3	11,3	21,9	17,3	24,3	24,6
nakládání s odpady	%	13,3	27,5	23,2	33,9	37,9	26,0
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	3 145,6	3 511,8	3 255,6	3 502,2	4 199,1	4 277,1
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	1,2	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0
nakládání s odpadními vodami	%	6,1	6,7	6,3	7,2	6,7	7,1
nakládání s odpady	%	44,1	42,5	42,2	43,7	43,2	45,4

¹⁾ údaje před rokem 2021 nejsou srovnatelné vlivem změny metodiky; údaje za roky 2022 a 2023 jsou předběžné; data převzata k 20. 9. 2024

²⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle okresů Libereckého kraje v letech 2021, 2022 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
Počet obyvatel (k 31. 12.)	2021	437 570	101 962	90 171	173 890	71 547
	2022	449 177	103 344	92 908	179 921	73 004
	2023	450 728	103 510	93 312	180 809	73 097
z toho cizinci (bez azylantů)	2021	24 554	5 339	4 567	12 433	2 215
	2022	42 622	8 043	8 710	21 267	4 602
	2023	40 227	7 973	8 182	19 954	4 118
v tom ve věku (%):						
0–14 let	2021	16,3	16,1	16,3	16,6	15,7
	2022	16,3	16,0	16,4	16,6	15,9
	2023	15,9	15,5	16,0	16,2	15,6
15–64 let	2021	62,8	63,9	61,9	63,1	61,8
	2022	63,0	63,9	62,1	63,5	61,7
	2023	63,3	64,2	62,4	63,8	61,7
65 let a více	2021	20,9	20,0	21,8	20,3	22,5
	2022	20,7	20,1	21,5	19,9	22,5
	2023	20,8	20,3	21,6	20,0	22,7
Průměrný věk (k 31. 12.)	2021	42,7	42,4	43,1	42,3	43,7
	2022	42,6	42,5	43,0	42,1	43,6
	2023	42,9	42,7	43,2	42,4	43,9
Index stáří ¹⁾ (k 31. 12.)	2021	128,5	124,5	134,0	122,2	143,1
	2022	127,0	125,6	131,6	119,7	141,5
	2023	131,3	131,1	135,4	123,5	146,2
Index ekonomické závislosti ²⁾ (k 31. 12.)	2021	72,5	69,7	75,0	71,7	75,4
	2022	73,1	70,7	75,9	71,8	76,6
	2023	73,4	70,8	75,9	72,0	77,8
Živě narození na 1 000 obyvatel	2021	10,0	10,1	9,2	10,4	10,0
	2022	8,8	8,8	8,5	9,0	8,5
	2023	7,9	7,6	7,9	7,9	8,1
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2021	13,5	13,4	13,9	13,0	14,1
	2022	11,2	12,0	11,1	10,8	11,1
	2023	10,5	10,9	10,9	9,9	11,0
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2021	13,5	15,8	16,1	20,9	16,7
	2022	38,4	31,0	46,5	50,1	38,5
	2023	20,7	23,6	27,9	28,5	23,9
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2021	9,9	15,2	15,3	13,8	14,2
	2022	10,0	14,4	14,2	14,5	15,8
	2023	14,6	18,7	20,6	21,6	19,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2021	-3,4	-3,3	-4,7	-2,5	-4,1
	2022	-2,4	-3,2	-2,6	-1,8	-2,7
	2023	-2,6	-3,3	-2,9	-2,0	-2,9
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2021	3,5	0,6	0,8	7,1	2,5
	2022	28,4	16,6	32,3	35,6	22,7
	2023	6,1	4,9	7,3	6,9	4,2
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2021	0,1	-2,7	-3,9	4,6	-1,6
	2022	26,0	13,4	29,7	33,7	20,0
	2023	3,4	1,6	4,3	4,9	1,3
Naděje dožití při narození (v období 2019–2023)	muži	.	74,5	75,9	75,9	76,2
	ženy	.	80,5	81,7	81,7	82,6

1) počet osob ve věku 65 let a více na 100 osob ve věku 0–14 let

2) počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let

Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Libereckého kraje v letech 2018 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
SOCIÁLNÍ VÝVOJ						
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)	2018	10 091	2 074	2 082	4 311	1 624
	2023	12 485	2 644	2 590	5 122	2 129
z toho (%):						
ženy	2018	52,5	54,9	52,1	53,4	47,7
	2023	54,4	55,3	56,2	55,4	48,4
absolventi škol a mladiství	2018	5,1	5,4	5,8	4,6	5,2
	2023	5,6	7,6	6,4	4,4	5,1
osoby se zdravotním postižením	2018	16,0	18,7	13,0	14,8	19,6
	2023	13,5	15,6	13,4	12,2	14,4
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2018	37,2	44,4	33,5	34,1	41,1
	2023	32,4	34,1	29,1	30,4	39,3
dosažitelní ¹⁾	2018	89,2	85,4	91,2	87,8	95,0
	2023	89,0	90,3	90,6	85,6	93,4
ve věku do 24 let	2018	13,1	12,8	15,0	12,8	11,7
	2023	14,9	16,9	15,3	14,1	13,9
ve věku 55 let a více	2018	22,2	22,8	19,0	21,8	26,5
	2023	23,2	22,3	20,7	24,7	24,0
evidováni 12 měsíců a více	2018	22,0	17,1	22,0	25,0	20,6
	2023	27,2	23,3	30,8	29,5	22,0
Podíl nezaměstnaných osob ²⁾ (k 31. 12.; %)	2018	3,18	2,62	3,32	3,40	3,30
	2023	3,93	3,62	4,07	3,84	4,42
v tom: muži	2018	3,00	2,37	3,15	3,15	3,38
	2023	3,54	3,14	3,52	3,43	4,42
ženy	2018	3,37	2,89	3,50	3,66	3,22
	2023	4,32	4,11	4,63	4,26	4,41
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ³⁾ (k 31. 12.; %)	2018	0,70	0,45	0,73	0,85	0,68
	2023	1,20	0,93	1,39	1,32	1,04
Pracovní místa v evidenci úřadu práce (ÚP)	2018	11 030	2 524	1 189	5 608	1 709
	2023	6 270	1 236	711	3 213	1 110
Uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	2018	0,91	0,82	1,75	0,77	0,95
	2023	1,99	2,14	3,64	1,59	1,92
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více	2018	11,7	15,9	12,0	9,8	10,2
	2023	11,7	14,6	9,4	11,0	12,0
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2018	12 301	12 341	12 383	12 290	12 177
	2023	20 076	20 131	20 128	20 083	19 931
Průměrná měsíční výše starobního důchodu mužů (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2018	13 463	13 645	13 445	13 476	13 231
	2023	21 212	21 383	21 175	21 283	20 902
Průměrná měsíční výše starobního důchodu žen (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2018	11 267	11 160	11 453	11 252	11 208
	2023	19 026	18 961	19 184	18 998	18 980
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu) ⁵⁾ (%)	2018	25,5	21,6	21,6	28,9	27,5
	2023	30,3	27,0	26,8	33,2	32,3
v tom: muži	2018	27,6	22,6	23,7	31,1	30,6
	2023	32,5	28,3	29,2	35,1	35,8
ženy	2018	24,1	21,0	20,3	27,4	25,3
	2023	28,8	26,2	25,1	31,8	29,8

Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Libereckého kraje v letech 2018 a 2023

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2018	20,5	21,4	21,6	23,2	11,8
	2023	18,8	23,6	17,0	20,1	11,2
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2018	10,3	13,8	7,7	10,6	7,9
	2023	11,7	16,5	8,8	11,4	9,6
EKONOMICKÝ VÝVOJ						
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel ve věku 18 let a více (k 31. 12.)	2018	246,5	215,6	254,7	258,2	251,8
	2023	202,2	181,7	221,2	198,8	215,5
z toho:						
se zjištěnou aktivitou	2018	109,8	92,2	119,7	107,9	126,4
	2023	112,1	94,8	122,6	110,7	126,7
subjekty vzniklé v roce	2018	6,2	5,6	6,5	6,3	6,3
	2023	7,0	6,3	7,3	7,3	7,0
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2018	2,09	2,11	2,12	1,76	2,82
	2023	2,70	2,32	1,91	3,60	2,03
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2018	2,36	1,83	1,41	3,01	2,76
	2023	2,63	2,68	2,45	2,26	3,73
Hromadná ubytovací zařízení	2018	889	142	273	128	346
	2023	949	148	368	145	288
lůžka	2018	42 604	9 157	9 802	9 030	14 615
	2023	45 088	9 181	15 032	9 135	11 740
lůžka na 1 000 obyvatel	2018	96,5	88,8	108,5	51,8	198,0
	2023	100,1	88,6	161,2	50,6	160,2
hosté (tis. osob)	2018	997,2	169,6	193,7	267,2	366,7
	2023	1 154,9	190,1	385,4	315,8	263,7
z toho ze zahraničí	2018	209,4	19,8	25,5	73,7	90,4
	2023	197,6	21,8	69,5	70,4	35,9
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ						
Podíl na celkové výměře (k 31. 12.; %):						
orná půda	2018	19,9	21,9	7,3	20,0	23,7
	2023	19,3	21,7	6,5	19,1	24,4
lesní pozemky	2018	44,6	47,1	55,7	42,5	37,5
	2023	44,8	47,3	58,7	42,6	34,6
zastavěné plochy a nádvoří	2018	1,7	1,4	2,0	1,8	1,5
	2023	1,7	1,4	2,0	1,9	1,6

1) ve věku 15–64 let

2) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve stejném věku

3) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

5) starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

6) méně spolehlivý údaj

Tab. 5.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Libereckého kraje v letech 2021, 2022 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností				
			Česká Lípa	Frydlant	Jablonec nad Nisou	Jilemnice	Liberec
Počet obyvatel (k 31. 12.)	2021	437 570	75 831	24 268	55 814	21 605	144 062
	2022	449 177	76 995	24 682	57 541	22 078	149 554
	2023	450 728	77 233	24 641	58 012	22 002	150 432
v tom ve věku (%):							
0–14 let	2021	24 554,0	16,4	16,2	16,6	15,3	16,7
	2022	42 622,0	16,3	16,2	16,7	15,4	16,7
	2023	40 227,0	15,7	15,9	16,3	15,1	16,2
15–64 let	2021	16,3	64,4	63,1	62,2	62,1	63,1
	2022	16,3	64,4	63,1	62,4	61,9	63,6
	2023	15,9	64,8	63,3	62,8	61,9	63,9
65 let a více	2021	62,8	19,2	20,6	21,2	22,6	20,3
	2022	63,0	19,3	20,7	20,9	22,6	19,8
	2023	63,3	19,5	20,9	20,9	23,1	19,8
Průměrný věk (k 31. 12.)	2021	20,9	41,9	42,4	42,7	43,8	42,3
	2022	20,7	42,0	42,4	42,5	43,8	42,0
	2023	20,8	42,3	42,7	42,8	44,2	42,3
Index stáří ¹⁾ (k 31. 12.)	2021	42,7	116,9	127,0	127,5	147,2	121,7
	2022	42,6	118,0	127,3	125,4	146,7	118,6
	2023	42,9	123,7	131,4	128,5	153,1	122,5
Index ekonomické závislosti ²⁾ (k 31. 12.)	2021	128,5	68,2	72,1	74,6	75,1	71,7
	2022	127,0	69,2	73,6	75,3	76,3	71,5
	2023	131,3	69,4	73,3	74,9	77,4	71,8
Živě narození na 1 000 obyvatel	2021	10,0	10,3	10,7	9,6	9,8	10,4
	2022	8,8	9,4	9,8	8,9	8,0	8,9
	2023	7,9	8,0	6,9	8,3	7,6	8,0
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2021	13,5	13,2	14,8	13,4	13,8	12,6
	2022	11,2	11,5	11,8	10,5	10,6	10,6
	2023	10,5	10,4	11,6	10,3	10,6	9,6
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2021	13,5	18,6	15,8	20,9	15,4	24,2
	2022	38,4	35,2	32,6	50,9	41,8	55,8
	2023	20,7	28,5	22,9	35,3	23,7	32,2
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2021	9,9	19,4	15,6	20,7	16,0	16,2
	2022	10,0	17,9	13,8	19,1	17,7	17,1
	2023	14,6	23,0	19,9	25,2	24,1	24,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2021	-3,4	-2,9	-4,1	-3,8	-3,9	-2,2
	2022	-2,4	-2,1	-2,0	-1,6	-2,6	-1,7
	2023	-2,6	-2,4	-4,7	-2,0	-3,0	-1,6
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2021	3,5	-0,8	0,2	0,1	-0,6	8,0
	2022	28,4	17,3	18,8	31,9	24,1	38,7
	2023	6,1	5,5	3,0	10,2	-0,4	7,4
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2021	0,1	-3,7	-3,9	-3,7	-4,5	5,8
	2022	26,0	15,2	16,8	30,3	21,5	37,0
	2023	3,4	3,1	-1,7	8,1	-3,4	5,9
Naděje dožití při narození (v období 2019–2023)	muži	.	74,6	74,6	76,3	76,1	76,1
	ženy	.	80,2	79,2	81,8	82,8	82,1

¹⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 osob ve věku 0–14 let

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností					Rok	
Nový Bor	Semily	Tanvald	Turnov	Železný Brod		
26 131	25 300	19 919	32 632	12 008	2021	
26 349	25 605	20 542	33 505	12 326	2022	Počet obyvatel (k 31. 12.)
26 277	25 574	20 464	33 786	12 307	2023	
						v tom ve věku (%):
15,2	16,0	14,9	16,3	16,2	2021	
15,1	16,0	15,1	16,6	16,3	2022	0–14 let
14,7	15,6	14,6	16,4	16,0	2023	
62,3	61,4	62,2	62,1	60,5	2021	
62,3	61,2	62,3	62,0	60,5	2022	15–64 let
62,6	61,2	62,4	62,2	60,8	2023	
22,5	22,6	22,9	21,6	23,3	2021	
22,6	22,7	22,7	21,4	23,1	2022	65 let a více
22,7	23,1	23,0	21,5	23,2	2023	
43,7	43,7	44,3	43,2	43,7	2021	
43,8	43,7	44,0	43,0	43,7	2022	Průměrný věk (k 31. 12.)
44,1	43,9	44,3	43,2	43,9	2023	
148,2	141,3	153,9	132,9	143,7	2021	
149,6	142,0	150,3	129,5	141,5	2022	Index stáří ¹⁾ (k 31. 12.)
154,6	147,7	157,6	131,3	145,2	2023	
74,4	76,4	73,5	74,2	79,5	2021	
75,3	77,9	74,4	75,4	80,8	2022	Index ekonomické závislosti ²⁾
75,1	79,6	75,4	75,8	80,6	2023	(k 31. 12.)
9,7	10,6	7,9	9,8	9,2	2021	
7,1	8,7	7,2	8,7	8,7	2022	Živě narození na 1 000 obyvatel
6,3	8,3	7,6	8,7	7,1	2023	
14,1	14,2	15,1	14,0	14,9	2021	
13,5	11,0	13,2	11,7	10,8	2022	Zemřelí na 1 000 obyvatel
12,3	11,4	12,8	10,8	11,3	2023	
22,2	16,7	21,3	23,0	24,2	2021	
31,8	30,6	54,4	44,7	46,8	2022	Přistěhovalí na 1 000 obyvatel
25,3	19,7	28,5	31,0	28,2	2023	
17,5	14,6	22,2	16,0	18,8	2021	
17,1	16,4	17,8	15,6	18,9	2022	Vystěhovalí na 1 000 obyvatel
22,0	17,8	27,1	20,6	25,6	2023	
-4,4	-3,7	-7,2	-4,2	-5,8	2021	
-6,4	-2,3	-6,1	-3,0	-2,0	2022	Přirozený přírůstek/úbytek
-6,0	-3,0	-5,2	-2,1	-4,1	2023	na 1 000 obyvatel
4,7	2,1	-0,9	7,0	5,4	2021	
14,7	14,2	36,6	29,2	27,9	2022	Přírůstek/úbytek stěhováním
3,3	1,8	1,4	10,4	2,6	2023	na 1 000 obyvatel
0,3	-1,6	-8,1	2,8	-0,3	2021	
8,3	11,9	30,5	26,2	25,9	2022	Celkový přírůstek/úbytek
-2,7	-1,2	-3,8	8,3	-1,5	2023	na 1 000 obyvatel
74,2	75,6	74,8	77,1	76,3	muži	Naděje dožití při narození
81,4	82,6	81,1	82,3	82,0	ženy	(v období 2019–2023)

²⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let

Tab. 5.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Libereckého kraje v letech 2018 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností				
			Česká Lípa	Frydlant	Jablonec nad Nisou	Jilemnice	Liberec
SOCIÁLNÍ VÝVOJ							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.) ¹⁾	2018	10 091	1 406	855	1 195	457	3 365
	2023	12 485	1 870	1 172	1 393	605	3 811
z toho (%):							
ženy	2018	52,5	55,5	50,5	53,9	42,5	54,3
	2023	54,4	56,2	52,8	59,0	47,3	56,2
absolventi škol a mladiství	2018	5,1	3,5	1,6	3,3	5,0	2,9
	2023	5,6	6,1	2,1	3,8	4,3	2,6
osoby se zdravotním postižením	2018	16,0	18,3	14,5	12,3	17,5	15,1
	2023	13,5	15,3	11,9	15,3	13,2	12,4
dosazitelní ²⁾	2018	89,2	87,1	79,3	91,5	93,9	90,1
	2023	89,0	92,4	81,1	92,1	92,6	87,0
ve věku do 24 let	2018	13,1	12,7	12,6	14,9	9,4	12,9
	2023	14,9	17,7	16,8	14,6	14,4	13,1
ve věku 55 let a více	2018	22,2	23,2	25,7	17,7	24,5	20,7
	2023	23,2	22,4	23,1	22,0	28,4	25,3
evidovaní 12 měsíců a více	2018	22,0	13,4	27,5	16,4	21,9	24,2
	2023	27,2	21,4	36,4	25,3	23,6	27,6
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾ (k 31. 12.; %)	2018	2,25	2,40	4,28	3,06	3,02	3,28
	2023	2,94	3,48	6,10	3,57	4,10	3,49
v tom: muži	2018	3,00	2,17	4,30	2,82	3,34	2,97
	2023	3,54	2,96	5,72	2,95	4,16	3,06
ženy	2018	3,37	2,64	4,26	3,31	2,66	3,59
	2023	4,32	4,03	6,50	4,19	4,03	3,92
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾ (k 31. 12.; %)	2018	0,70	0,37	1,48	0,55	0,70	0,88
	2023	1,20	0,81	2,74	0,98	1,05	1,11
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	2018	0,9	0,5	5,3	1,1	1,2	0,6
	2023	2,0	1,5	12,0	3,1	3,0	1,2

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností					Rok	
Nový Bor	Semily	Tanvald	Turnov	Železný Brod		
SOCIÁLNÍ VÝVOJ						
662	571	617	540	227	2018	Uchazeči o zaměstnání v evidenci
745	692	860	684	285	2023	úřadu práce (k 31. 12.) ¹⁾
z toho (%):						
53,6	50,4	47,5	49,4	53,7	2018	ženy
53,2	49,0	54,2	49,9	50,2	2023	
4,1	4,2	2,8	5,0	4,8	2018	absolventi škol a mladiství
3,0	4,2	3,3	3,9	6,7	2023	
19,6	23,1	10,9	19,4	20,7	2018	osoby se zdravotním postižením
16,4	16,6	9,4	14,3	16,5	2023	
81,6	93,9	89,8	96,7	93,4	2018	dosazitelní ²⁾
85,1	94,7	88,0	93,4	91,9	2023	
12,8	13,3	14,4	12,8	15,4	2018	ve věku do 24 let
14,9	14,2	17,3	11,5	14,7	2023	
21,6	26,6	20,1	29,6	22,9	2018	ve věku 55 let a více
21,6	21,7	19,0	24,0	19,6	2023	
24,9	22,2	36,8	18,5	13,7	2018	evidovaní 12 měsíců a více
28,2	23,0	43,3	19,4	20,0	2023	
3,20	23,94	4,19	2,47	2,81	2018	Podíl nezaměstnaných osob ³⁾
3,86	0,00	5,92	3,08	3,51	2023	(k 31. 12.; %)
2,90	3,18	4,27	2,49	2,60	2018	v tom: muži
3,57	4,08	5,18	3,04	3,45	2023	
3,52	3,38	4,12	2,45	3,03	2018	ženy
4,17	4,28	6,70	3,11	3,58	2023	
0,98	0,78	1,72	0,47	0,41	2018	Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾
1,28	1,01	2,91	0,64	0,76	2023	(k 31. 12.; %)
4,0	1,3	1,8	0,5	9,2	2018	Uchazeči na 1 pracovní místo
9,6	1,4	4,3	1,2	5,8	2023	v evidenci ÚP

Tab. 5.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Libereckého kraje v letech 2018 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností				
			Česká Lípa	Frydlant	Jablonec nad Nisou	Jilemnice	Liberec
EKONOMICKÝ VÝVOJ							
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel ve věku 18 let a více (k 31. 12.)	2018	246,5	201,6	218,3	251,3	266,1	266,7
	2023	202,2	169,7	183,4	217,6	237,2	201,6
z toho:							
se zjištěnou aktivitou	2018	109,8	85,1	85,9	121,1	138,2	111,6
	2023	112,1	87,0	95,8	122,0	143,0	113,0
subjekty vzniklé v roce	2018	6,2	5,3	5,4	7,0	6,5	6,4
	2023	7,0	6,2	6,0	7,6	7,9	7,5
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2018	2,4	1,7	2,6	1,2	3,2	3,0
	2023	2,6	2,9	1,3	2,6	2,8	2,4
Hromadná ubytovací zařízení	2018	889	102	35	141	212	90
	2023	949	101	43	147	217	99
lůžka	2018	42 604	7 128	2 259	4 952	7 970	6 624
	2023	45 088	6 938	2 589	5 452	8 451	6 454
lůžka na 1 000 obyvatel	2018	96,5	92,8	92,3	87,2	360,6	45,9
	2023	100,1	89,7	104,9	94,2	381,7	43,0
hosté (tis. osob)	2018	997,2	135,6	37,3 ⁵⁾	108,0 ⁵⁾	132,7	224,6
	2023	1 154,9	140,5	52,9 ⁵⁾	133,3 ⁵⁾	147,1	256,8
z toho ze zahraničí	2018	209,4	16,3	5,3 ⁵⁾	13,9 ⁵⁾	27,9	67,9
	2023	197,6	14,6	5,8 ⁵⁾	17,6 ⁵⁾	20,3	63,7
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ							
Podíl na celkové výměře (k 31. 12.; %):							
orná půda	2018	19,9	24,0	17,1	4,9	17,0	19,1
	2023	19,3	23,7	16,2	6,4	16,6	18,1
lesní pozemky	2018	44,6	46,0	48,0	54,8	42,7	41,6
	2023	44,8	46,5	48,2	53,4	42,8	41,7
zastavěné plochy a nádvoří	2018	1,7	1,4	1,1	2,9	1,2	2,3
	2023	1,7	1,4	1,1	2,8	1,3	2,3

¹⁾ údaje za kraj jsou uvedeny včetně uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce zaevidovaných (v souladu s platnými pravidly) mimo okres svého trvalého bydliště

²⁾ ve věku 15–64 let

³⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let k 31. 12. sledovaného roku na obyvatelstvu ve stejném věku; v SO ORP na obyvatelstvu k 31. 12. předchozího roku

⁴⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ méně spolehlivý údaj

dokončení

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností					Rok	
Nový Bor	Semily	Tanvald	Turnov	Železný Brod		
EKONOMICKÝ VÝVOJ						
Soukromí podnikatelé (živnostníci)						
255,9	244,3	273,8	235,1	256,6	2018	na 1 000 obyvatel ve věku 18 let a více
216,4	214,9	232,0	200,1	214,7	2023	(k 31. 12.)
z toho:						
112,5	111,8	115,1	123,9	128,0	2018	se zjištěnou aktivitou
117,4	118,2	118,5	122,2	125,7	2023	
6,3	5,9	5,9	6,5	5,3	2018	subjekty vzniklé v roce
6,7	6,5	7,2	6,4	6,2	2023	
2,3	2,1	3,4	2,6	1,3	2018	Dokončené byty na 1 000 obyvatel
2,2	2,5	2,8	4,6	1,9	2023	
40	20	184	57	8	2018	Hromadná ubytovací zařízení
47	26	203	57	9	2023	
2 029	852	7 763	2 771	256	2018	lůžka
2 243	1 119	8 723	2 812	307	2023	
77,2	33,2	379,4	85,6	21,1	2018	lůžka na 1 000 obyvatel
85,4	43,7	424,9	83,4	24,9	2023	
⁵⁾ 34,0	⁵⁾ 15,6	⁵⁾ 208,7	98,0	⁵⁾ 2,8	2018	hosté (tis. osob)
⁵⁾ 49,5	⁵⁾ 20,3	⁵⁾ 233,9	116,5	⁵⁾ 4,1	2023	
⁵⁾ 3,5	⁵⁾ 3,3	⁵⁾ 57,7	13,1	⁵⁾ 0,4	2018	z toho ze zahraničí
⁵⁾ 7,2	⁵⁾ 3,4	⁵⁾ 50,5	14,3	⁵⁾ 0,3	2023	
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ						
Podíl na celkové výměře (k 31. 12.; %):						
12,6	30,1	3,0	34,2	11,7	2018	orná půda
12,6	29,4	3,0	34,2	11,2	2023	
50,9	29,3	72,1	26,3	41,7	2018	lesní pozemky
50,9	29,4	72,1	25,6	42,0	2023	
1,6	1,5	1,3	2,1	1,8	2018	zastavěné plochy a nádvoří
1,6	1,5	1,3	2,2	1,8	2023	

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
			Pelhřimov	PE	CZ0633
			Třebíč	TR	CZ0634
			Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031			
České Budějovice	CB	CZ0311	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Český Krumlov	CK	CZ0312	Blansko	BK	CZ0641
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313	Brno-město	BM	CZ0642
Písek	PI	CZ0314	Brno-venkov	BI	CZ0643
Prachatice	PT	CZ0315	Břeclav	BV	CZ0644
Strakonice	ST	CZ0316	Hodonín	HO	CZ0645
Tábor	TA	CZ0317	Vyškov	VY	CZ0646
			Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeňský kraj	PLK	CZ032			
Domažlice	DO	CZ0321	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Klatovy	KT	CZ0322	Jeseník	JE	CZ0711
Plzeň-město	PM	CZ0323	Olomouc	OC	CZ0712
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Prostějov	PV	CZ0713
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Přerov	PR	CZ0714
Rokycany	RO	CZ0326	Šumperk	SU	CZ0715
Tachov	TC	CZ0327			
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Cheb	CH	CZ0411	Kroměříž	KM	CZ0721
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Sokolov	SO	CZ0413	Vsetín	VS	CZ0723
			Zlín	ZL	CZ0724
Ústecký kraj	ULK	CZ042			
Děčín	DC	CZ0421	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Chomutov	CV	CZ0422	Bruntál	BR	CZ0801
Litoměřice	LT	CZ0423	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Louny	LN	CZ0424	Karviná	KI	CZ0803
Most	MO	CZ0425	Nový Jičín	NJ	CZ0804
Teplice	TP	CZ0426	Opava	OP	CZ0805
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Ostrava-město	OV	CZ0806
Liberecký kraj	LBK	CZ051			
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

